HOMÉR

Odysseia

AUDIOKNIHY CZ · AUDIOKNIHYCZ.CZ

Homér

Zpěv první

O muži mi vyprávěj, Múzo, o tom, co znal tisíce lstí,
kdo bloudil tolikrát, když posvátné hradby Trójy srazil k zemi.
Spatřil města mnoha lidí a poznal jejich mysl,
na moři zakusil mnoho útrap v hloubi své duše,
když zápasil o vlastní život a o návrat svých druhů.
Ale ani tak své druhy nezachránil, ač po tom toužil:
sami svou vlastní zpupností přišli o život,
pošetilci, kteří pozřeli dobytek Hélia, syna Hyperionova.
A ten jim pak odňal den návratu domů.
I nám, bohyně, dcero Diova, odkud chceš, o tom vyprávěj.

Všichni ostatní, kdo unikli strmé zkáze,
byli už doma, uniklí válce i moři.
Jen jeho, prahnoucího po návratu i po ženě,
držela u sebe v klenutých jeskyních urozená nymfa,
jasná bohyně Kalypsó, toužíc, aby jí byl mužem.
Když ale po oběhu let přišel ten rok,
v němž mu bohové určili vrátit se domů
na Ithaku, ani tam neunikl zápasům,
dokonce ani mezi svými blízkými. A všichni bozi se nad ním slitovali
krom Poseidona. Ten se zuřivě bez ustání hněval
na Odyssea, muže bohům rovného, dokud nedojde do své země.

Právě tehdy byl Poseidón mezi Aithiopy, kteří žijí daleko,
mezi Aithiopy rozdělenými na dvě půle, nejvzdálenější z lidí:
jedna polovina tam, kde Hyperion zapadá, druhá tam, kde vychází.
Přijímal od nich stohlavou oběť býků a beranů
a radoval se u hostiny v jejich středu. Ostatní bohové mezitím
byli shromážděni v Diových síních na Olympu.
A otec lidí i bohů začal mezi nimi mluvit.
Vzpomněl si totiž v srdci na bezúhonného Aigistha,
jehož zabil daleko slavný Orestés, syn Agamemnonův.
V té vzpomínce promluvil mezi nesmrtelnými tato slova:

„Hleďme, jak smrtelníci obviňují bohy!
Říkají, že od nás přichází zlo, a přitom sami
pro svou zpupnost nad svůj úděl trpí.
Jako teď Aigisthos, nad svůj úděl, vzal si za ženu
zákonitou manželku Átreova syna a jeho při návratu zabil,
ačkoli věděl o strmé zkáze. My jsme ho předem varovali,
poslali jsme Herma, ostřízrakého Argobijce:
ať toho muže nezabíjí a nebere si za ženu jeho choť,
protože od Oresta přijde odplata za syna Átreova,
jakmile vyroste a zatouží po své vlastní zemi.
Tak mu to řekl Hermés, dobře mu smýšleje. Ale Aigistovi mysl
nepřesvědčil. A teď za všechno rázem zaplatil.“

A odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Otče náš, synu Kronův, vládce nad všemi vládci!
Ano, ten muž leží v zkáze, jaká mu patří.
Ať tak zahyne i každý jiný, kdo by páchal takové věci.
Ale mé srdce se trápí pro Odyssea, muže bystrého rozumu,
nešťastníka, který už dlouho daleko od blízkých snáší útrapy,
na mořem omývaném ostrově, tam, kde je pupek moře.

Zalesněný ostrov, a bohyně v něm obývá dům,
dcera Atlanta zhoubných myšlenek, který zná hlubiny
celého moře a sám drží vysoké sloupy,
jež udržují zemi i nebe v odstupu od sebe.
Jeho dcera toho nešťastníka, lkajícího, u sebe zdržuje
a stále ho měkkými a lichotivými slovy
zaklíná, aby zapomněl na Ithaku. Ale Odysseus,
toužící uvidět třebas jen kouř vystupující
z jeho země, chce zemřít. Tobě však, Olympský,
ani srdce se nepohne. Což ti Odysseus
u lodí Argejských neobětoval ochotně
na širé rovině v Tróji? Proč se na něj tolik hněváš, Die?“

A odpověděl jí Zeus, mrakosvolač:
„Mé dítě, jaké slovo ti uniklo z ohrady zubů?
Jak bych mohl zapomenout na božského Odyssea?
Vždyť rozumem převyšuje smrtelníky a nejvíc ze všech obětoval
nesmrtelným bohům, kteří obývají široké nebe.
Ale Poseidón, otřásač země, neúnavně se stále
na něho hněvá kvůli Kyklópovi, jemuž vyrazil oko,
božskému Polyfémovi, jehož síla je mezi Kyklópy největší;
toho porodila nymfa Thoósa, dcera Forkýna,
který panuje nad neúrodným mořem. V klenutých jeskyních
se spojila s Poseidonem. Od té doby Poseidón, otřásač země,
Odyssea nezabíjí, ale činí z něj poutníka daleko od vlastní země.

Nuže pojďme, zvažme my ostatní jeho návrat,
jak by přišel domů. Poseidón ustoupí z hněvu,
neboť nebude moci sám proti všem nesmrtelným bohům
dál proti jejich vůli stát v zápase.“

A odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Otče náš, synu Kronův, vládce nad všemi vládci!
Jestliže to tedy je nyní blahoslaveným bohům milé,
aby se prozíravý Odysseus vrátil do svého domova,
pošleme Herma, posla, Argobijce,
na ostrov Ogygii, aby co nejrychleji
nymfě s krásnými vrkoči oznámil pevné rozhodnutí,
návrat vytrvalého Odyssea, že se smí vrátit domov.
Já pak vstoupím na Ithaku, abych jeho syna
víc povzbudila a dala mu do srdce odvahu
svolat na sněm dlouhovlasé Achaje
a všechny nápadníky vyzvat, ať odejdou,
ty, co mu ustavičně zabíjejí tučné ovce
a vratconohý rohatý skot.
Pošlu ho pak do Sparty a do písečného Pylu,
aby pátral po návratu drahého otce, zdali někde o něm uslyší,
a aby u lidí získal dobrou pověst.“
Když to dořekla, pod nohy si přivázala krásné sandály,
nesmrtelné, zlaté, které ji nesou nad vlhkou plání
i nad bezbřehou zemí spolu s dechem větru.
Vzala si mocné kopí, nabroušené ostrou mědí,
těžké, veliké, pevné, jímž přemáhá řady mužů
hrdinů, na něž se mocnorozená rozhněvá.
Vrhla se dolů z vrcholků Olympu
a stanula v ithackém kraji u Odysseových vrat,
na prahu dvora. V ruce držela měděné kopí,
podoba cizince, Menta, vůdce Tafijských.
Zastihla tam zpupné nápadníky. Ti před vraty
hrou v kostky bavili svá srdce,
sedíce na kůžích volů, které sami zabili.
Heroldi a hbití družiníci

jedni míchali v nádobách víno s vodou,
druzí hubkami s mnoha póry stoly
omývali a prostírali, jiní pak porcovali hojné maso.

Jako první ji spatřil božský Télemachos,
seděl totiž mezi nápadníky s roztoskněným srdcem,
v mysli viděl statečného otce, zda náhodou odkudsi přijde,
rozežene nápadníky po síních,
sám získá úctu a bude pánem svých domů.
V té myšlence seděl mezi nápadníky, když zahlédl Athénu.
Zamířil přímo k vratům, pohoršilo ho v srdci,
že cizinec stojí dlouho ve dveřích. Když přistoupil blíž,
vzal ji za pravou ruku a převzal od ní měděné kopí.
Oslovil ji a promluvil k ní okřídlenými slovy:
„Buď zdráv, cizinče, budeš u nás vítán. A potom,
až se najíš, povíš nám, co potřebuješ.“
Když to řekl, vedl ji dál a Pallas Athéna ho následovala.

Když vešli dovnitř vysokého domu,
odnesl kopí a postavil ho k vysokému sloupu
do leštěného stojanu na kopí, kde stála další
kopí vytrvalého Odyssea, mnoho jich tam bylo.
Ji samotnou dovedl a usadil na křeslo, prostřev pod ni plátno,
krásné, zdobené; pod nohama měla stoličku.
Pro sebe přistavil pestrou stoličku, stranou od ostatních
nápadníků, aby cizince neomrzel jejich hluk a jídlo,
aby se mu v jejich zpupné společnosti neznechutilo,
a také aby se ho mohl zeptat na vzdáleného otce.
Služka přinesla v krásném zlatém džbánu vodu na ruce,
nalila ji nad stříbrnou mísou,
aby se umyli, a vedle rozprostřela leštěný stůl.

Ctnostná klíčnice přinesla chléb a položila ho před ně,
přidala množství pokrmů, ochotně poskytujíc ze zásob.
Kráječ podnosy masa přistavil, nadzvedl je,
masa všeho druhu, a vedle jim postavil zlaté poháry.
Herold k nim stále chodil a naléval víno.
Tu vstoupili zpupní nápadníci. Oni pak
posadili se v řadách na křesla i trůny.
Heroldi jim lili vodu na ruce,
otrokyně kupily chleba v košíčcích,
jinoši naplnili mísy nápojem po okraj.
Vztáhli ruce k pokrmům připraveným před nimi.
Když nápadníci utišili touhu po jídle i pití,
jejich mysl se obrátila k jiným věcem –
k zpěvu a tanci: to je ozdoba hostiny.
Herold vložil krásný citar do rukou
Fémiovi, který mezi nápadníky zpíval z donucení.
Ten rozezvučel struny a zazpíval krásnou píseň.

Télemachos pak oslovil jasnookou Athénu,
hlavu nachýlil blízko, aby ostatní neslyšeli:
„Milý cizinče, nebudeš se zlobit, co ti řeknu?
Těm leží na srdci jen to, citara a zpěv,
snadno, protože beztrestně požírají cizí statek,
muže, jehož bílé kosti teď hnijí v dešti,
leží na pevnině, nebo je ve slaném moři vlna válí.
Kdyby ho viděli vrátit se na Ithaku,
všichni by se modlili, aby měli rychlejší nohy
než bohatství zlata a šatů.
Ale on tak zahynul zlým osudem a nám není
útěchy, ani kdyby někdo z pozemských lidí
řekl, že se vrátí: den jeho návratu je ztracen.

Nuže pověz mi to a přesně vylož:
kdo jsi odkud mezi muži? Kde je tvé město a rodiče?
Na jaké lodi jsi připlul? Jak tě plavci
dovezli na Ithaku? Kdo tvrdili, že jsou?
Protože pěšky, myslím, jsi sem nepřišel.
A pověz mi to pravdivě, abych dobře věděl:
jsi tu teprve nedávno, nebo jsi po otci starý
host, protože mnoho mužů chodilo do našeho domu
jiných, vždyť i on byl mezi lidmi obracivý.“

A odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Nuže ti to tedy sdělím zcela po pravdě.
Mentés, syn moudrého Anchiala, se chlubím být,
a vládnu nad vesly milujícími Tafijci.
Teď jsem připlul s lodí a druhy,
pluji po vinově temném moři k lidem cizích jazyků,
do Temésy pro měď, vezu lesklé železo.
Má loď stojí v polích stranou od města,
v přístavu Rheithros pod zalesněným Néiem.
Prohlašujeme, že jsme hosty po otcích,
odjakživa, pokud by ses zeptal starého,
hrdiny Láerta. O něm říkají, že už nechodí
do města, ale daleko v polích snáší útrapy
se starou služkou, která mu nosí jídlo a pití,
když ho únava zmáhá v údech,
jak se plouží po svahu vinice.
Teď jsem přišel, neboť řekli, že tvůj otec
je mezi lidem. Ale bozi mu zavalují cestu.
Vždyť ještě na zemi nezemřel božský Odysseus:
někde snad žije, zdržuje ho širé moře,
na ostrově mořem omývaném, drží ho tam krutí muži,

divocí, kteří ho tam zdržují proti jeho vůli.
Nuže ti teď prorokuji, jak mi do srdce
nesmrtelní vkládají a jak myslím, že se vyplní,
ačkoli nejsem věštec ani nevyznám se v ptačích znameních.
Dlouho už nebude od své drahé vlasti
vzdálen, ani kdyby ho poutala železná pouta.
Vymyslí, jak se vrátit, protože je nápaditý.
Ale pověz mi i tohle a přesně vylož:
jestlipak jsi takto velký syn samotného Odyssea.
Hroznou podobnost máš hlavou i krásnýma očima
s ním, protože jsme spolu často obcovali,
než se vypravil do Tróje, kam i jiní
nejlepší z Argejských odpluli v dutých lodích.
Od té doby jsem nespatřil Odyssea, ani on mě.“

Rozvážný Télemachos jí na to odpověděl:
„Nuže, cizinče, i já ti pravdivě povím.
Má matka tvrdí, že jsem jeho syn, ale já sám
to nevím: vždyť nikdo svůj původ sám o sobě nezná.
Kéž bych byl synem šťastnějšího muže,
jehož by stáří zastihlo při jeho majetku.
Teď ale ten, kdo byl nejnešťastnější ze smrtelných lidí,
toho prý jsem synem, ptáš-li se mě na tohle.“

A odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Bozi tvému rodu v budoucnu nedali
bezejmennost, když tě takto zrodila Pénelopé.
Ale pověz mi i tohle a přesně vylož:
jaká to hostina, jaký zástup? Co ti to tu kazí?
Pitka, nebo svatba? Vždyť to není společná skládka.
Jakoby mi tu v tvém domě potupně zpupně

hodovali. Pohoršil by se nad tím muž,
kdyby viděl ty hanebnosti, kdo by jen přišel rozumný.“

Rozvážný Télemachos jí znovu odpověděl:
„Cizinče, ptáš-li se mě a pátráš po tom,
tenhle dům mohl být kdysi bohatý a bez poskvrny,
pokud byl ten muž ještě doma.
Teď se ale bozi usmyslili jinak, promýšlejíce zlé,
způsobili, že on zmizel víc než všichni
ostatní lidé: nelkal bych nad jeho smrtí tolik,
kdyby byl zabit mezi druhy v trojské zemi,
anebo v náručí blízkých, až by dovedl válku do konce.
Pak by mu panachajský lid postavil náhrobek
a i synovi by získal velkou slávu do budoucna.
Teď ho harpyje bezejmenně odnesly,
odešel neviděn, neslyšán, mně zanechal bolesti a nářky.
A neplaču, nevzdychám jen pro něho:
bozi mi způsobili i jiné zlé starosti.
Kolik je totiž nejlepších z pánů ostrovů,
Dúlichia, Samé i zalesněného Zakynthu,
a kolik jich panuje nad skalnatou Ithakou,
tolik se jich uchází o mou matku a plení dům.
A ona ani odmítnout nedovede nenáviděné zasnoubení,
ani skoncovat. Ti mi pak hostinami ničí živobytí.
Brzy mě přivedou ke zkáze.“

Pallas Athéna mu rozlícená odvětila:
„Hle, jak Odyssea nepřítomného potřebuješ,
aby na nestoudné nápadníky vložil ruce!
Kéž by přišel teď a stanul na vratech domu
s přilbou a štítem a se dvěma kopími,

takový muž, jakého jsem ho poprvé viděla v našem domě
pít a veselit se, když se vracel z Efyry,
od Íla, syna Mermerova. Vždyť i tam odjel Odysseus
na rychlé lodi, aby získal smrtonosnou mast,
aby mohl potřít své měděné šípy. Íl mu ji nedal,
protože měl bázeň před věčnými bohy,
dal mu ji ale můj otec, protože ho měl velmi rád.
Kéž by přišel takový silný Odysseus mezi nápadníky,
pak by všichni našli rychlou zkázu a hořkost ve své svatbě.
Ale to leží na kolenou bohů,
zda se vrátí a pomstí se v síních, nebo ne.
Tobě ale radím: přemýšlej, jak nápadníky vyhnat ze síně.
Nuže poslouchej a naslouchej mým slovům:
zítra svolej k poradě vznešené Achaje,
promluv ke všem a bohové buďtež tvými svědky.
Nápadníky vyzvi, ať se každý rozejde domů.
A tvá matka, pokud ji srdce ponouká k svatbě,
ať jde zpátky do síně svého mocného otce,
tam jí připraví svatbu a vystrojí dary,
mnoho, co má následovat milovanou dceru.
A tobě dám moudrou radu, budeš-li ji poslouchat:
najmi dvacet veslařů na nejlepší loď, kterou máš,
a vyraz pátrat po otci, který je dávno pryč,
zda by ti to řekl některý smrtelník,
nebo bys zaslechl hlas od Dia, který lidem nejčastěji
přináší zprávy. Nejdřív jeď do Pylu a vyptej se vznešeného Nestora.
Odtud do Sparty k rusovlasému Menelaovi:
ten se vrátil poslední z Achajů v měděných pancířích.
Jestli uslyšíš, že otec žije a vrací se domů,
pak, i když jsi mocně stísněn, vydržíš ještě rok.
Pokud ale uslyšíš, že je mrtev a odešel,

pak se vrať do své drahé země a nasyp mu mohylu,
vykonej nad ní pohřební obřady, co se sluší v hojnosti,
a svou matku provdej.
Když tohle všechno zařídíš a dokončíš,
pak si v mysli a srdci rozmysli,
jak zabít nápadníky ve svých síních,
zda lstí, nebo otevřeně. Nehodí se ti
dětinské chování: už nejsi v tom věku.
Nebo jsi neslyšel, jakou slávu si získal
mezi lidmi vznešený Orestés, když zabil otcova vraha,
lstivého Aigistha, který mu zabil slavného otce?
I ty, drahý, protože vidím, že jsi krásný a vysoký,
buď statečný, aby tě chválil leckdo z lidí v budoucnosti.
Teď půjdu dolů k rychlé lodi a ke druhům,
kteří už reptají čekáním na mě.
Ty se postarej a mých slov si pamatuj.“

Rozvážný Télemachos jí na to odvětil:
„Cizinče, mluvíš opravdu laskavě,
jako otec k synovi, nikdy nezapomenu.
Zůstaň ještě chvíli, i když spěcháš odejít,
ať se vykoupeš a potěšíš své srdce,
pak odejdeš k lodi s radostí,
poneseš dar, drahocenný a velmi krásný,
který ti dám jako památku ode mne,
jak dávají hosté hostům.“

Jasnooká Athéné mu odpověděla:
„Nedrž mě už, když chci jít.
Dar, který mi tvé srdce velí dát,

dej mi ho, až se vrátím, abych si ho odnesl domů,
vyber zcela krásný, splatí ti to.“

Když to řekla, odletěla jasnooká Athéné,
jako pták vzletěla vzhůru. Vložila mu do srdce
sílu a odvahu, a víc než dřív myslel na otce.
V mysli ji označil a užasl, neboť pochopil, že to byla bohyně.
Hned šel mezi nápadníky, muž podobný bohu.

Jim slavný pěvec zpíval, oni mlčky poslouchali.
Zpíval o truchlivém návratu Achajů z Tróje,
jaký jim uložila Pallas Athéna.
Z horní komnaty slyšela jeho čarovný zpěv
Ikariova dcera, rozvážná Pénelopé.
Sestoupila po vysokém schodišti ze své komnaty,
ne sama: dvě služky ji doprovázely.
Když ta krásná paní přišla k nápadníkům,
zastavila se u sloupu dobře stavěné síně,
držíc před obličejem svůj zářivý závoj.
Po obou stranách jí stála věrná služka.
Zaplakala a oslovila božského pěvce:
„Fémie, znáš mnoho jiných věcí, čím okouzlit smrtelníky,
činy mužů i bohů, které pěvci opěvují.
Zazpívej jim některou z nich, zatímco tu sedíš,
ať v tichosti pijí víno. Nech této truchlivé písně,
která mi stále ztrhává srdce v hrudi,
protože mě víc než jiné ženy postihl nezapomenutelný smutek.
Takovou drahou hlavu stále s touhou vzpomínám,
muže svého, jehož sláva je po celé Heladě a středním Argu.“

Rozvážný Télemachos jí odpověděl:
„Matko, proč závidíš milému pěvci,

že těší, kam ho srdce pohne? Pěvci za to nemohou,
Zeus za to může, který lidem těžce pracujícím
dává každému, jak chce.
Tomuhle není co vyčítat, že zpívá o zlém osudu Danaů:
lidé totiž tu píseň chválí nejvíc,
která k uším přichází nejnověji.
Dej, ať tvé srdce a duch poslouchají dál.
Ne jen Odysseus ztratil v Tróji den návratu,
mnoho jiných také zahynulo.
Jdi ale do své komnaty a chop se svých prací,
tkalcovského stavu a vřetene, a nařiď služkám,
ať se chopí svých prací. Slovo bude mužů,
všech, ale nejvíc moje: v tomto domě vládnu já."

Užaslá šla zpět do své komnaty,
rozvážné slovo svého syna si vzala k srdci.
Vystoupila do horní komnaty se svými služkami
a tam oplakávala Odyssea, drahého muže,
dokud jí jasnooká Athéné nevlila sladký spánek do očí.

Nápadníci dělali v temných síních povyk,
každý se modlil, aby mohl ulehnout s ní.
Mezi nimi se první ozval rozvážný Télemachos:
„Nápadníci mé matky, pyšní v své zpupnosti,
teď se bavme hostinou,
ať tu ale není rvačka. Je dobré poslouchat
takového pěvce, jaký je tenhle, podobný bohům hlasem.
Ráno pojďme do sněmu a usedněme, všichni jak jsme,
abych vám tam zpříma oznámil,
ať odejdete z těchto síní. Chystejte si jiné hostiny,
jezte si svůj statek a střídavě dům od domu.

Pokud se vám ale zdá lepší a výhodnější,
aby jednoho muže živobytí bylo neoplaceně zmařeno,
ničte si. Ale já budu volat věčné bohy,
zda by Zeus nedal, aby přišly skutky odplaty.
Beztrestně snad zahynete v mých síních."

Tak řekl a všichni si kousli do rtu a užasli nad Télemachem,
protože mluvil směle. Antínoos, syn Eupeithův, mu odpověděl:
„Télemachu, bohové tě sami učí
být mužem chvástavým v jazyce a mluvit směle.
Kéž tě Kronův syn nikdy neučiní králem na mořem obkroužené Ithace,
ačkoli je ti dědictví po otci."

Rozvážný Télemachos mu odpověděl:
„Antínoe, nehněvej se na mě za to, co řeknu:
i tohle bych rád přijal z Diovy ruky.
Myslíš, že je to nejhorší osud mezi lidmi?
Není špatné být králem: hned se dům vzmáhá
a sám je ve větší vážnosti.
Ale je přece mnoho jiných králů Achajů
na mořem obkroužené Ithace, mladých i starých.
Některý z nich snad to místo bude mít, když božský Odysseus zahynul.
Já ale budu pánem vlastního domu
a otroků, které božský Odysseus pro mě vydobyl."

Eurymachos, syn Polybův, mu odvětil:
„Télemachu, to leží v klíně bohů,
kdo z Achajů bude králem na mořem obkroužené Ithace.
Ale ty si ponech svůj majetek a buď pánem ve svém domě.
Nikdy nepřijde muž, který by ti násilím a proti vůli

tvůj majetek vyrval, pokud bude Ithaka obydlená.
Ale rád bych se tě, drahý, zeptal na toho cizince,
odkud ten muž přišel. Z jaké země se být prohlašuje?
Kde jsou jeho příbuzní a rodná pole?
Nese snad zprávu o návratu tvého otce,
anebo přišel kvůli vlastní záležitosti?
Jak znenadání vstal a hned se ztratil! Nečekal,
až ho poznáme. A přitom se nezdál být obyčejný na pohled."

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Eurymachu, zcela ztracen je návrat mého otce.
Nevěřím už žádným zprávám, odkud by přišly,
ani neberu v potaz věštbu, kterou se matka doví od věštce,
když ho zavolá do síně.
Ale tenhle cizinec je po otci starý host z Tafu.
Prohlásil se za Menta, syna moudrého Anchiala,
vládne nad vesly milujícími Tafijci."
Tak řekl Télemachos, ale v srdci poznal nesmrtelnou bohyni.

Nápadníci se obrátili k tanci a k rozkošnému zpěvu,
veselili se a čekali, až přijde večer.
A jak se veselili, přišel na ně temný večer.
Pak odešel každý domů, aby ulehl.
Télemachos ale, kde v krásném dvoře měla stát jeho komnata,
vysoká, s širokým výhledem,
tam odešel ulehnout, přemítaje v duchu mnohé.
S ním, nesouc hořící pochodně, šla věrná Eurykleia,
dcera Opsa, syna Peisenorova.
Dávno ji Láertés koupil za vlastní bohatství,
když byla v první mladosti, zaplatil za ni cenu dvaceti volů,
ctil ji stejně jako věrnou choť ve svém domě,

ale nelehl si k ní na lože, aby se vyhnul hněvu své ženy.
Ona nesla Télemachovi hořící pochodně:
ze všech služek ho nejvíc milovala, kojila ho jako dítě.
Otevřel dveře dobře stavěné komnaty,
usedl na lože a svlékl si měkký chitón,
dal ho moudré stařeně do rukou.
Složila a uhladila chitón,
pověsila ho na kolík u řezbované postele s řemeny,
pak vyšla z komnaty, zatáhla za sebou dveře
stříbrnou klikou a zajistila je řemenem.
Tam celou noc, zahalen v rouno z vlny,
přemítal v mysli o cestě, kterou mu ukázala Athéna.

Zpěv druhý

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
vstal z lože drahý syn Odysseův,
oblékl si šat, kolem ramene si zavěsil ostrý meč,
pod lesklé nohy si přivázal krásné sandály
a vyšel z komnaty jako bůh, pohledem jemu podobný.
Hned nařídil heroldům s jasným hlasem,
ať svolávají na sněm dlouhovlasé Achaje.
Heroldi volali a lidé se rychle sešli.
Když se shromáždili a byli pohromadě,
vyšel na sněm, v dlani držel měděné kopí,
ne sám: dva mrštní psi ho doprovázeli.
A božskou něhu nad ním rozlila Athéné.
Všechen lid na něho zíral, když přicházel.
Usedl do otcova křesla, starší mu ustoupili.

Mezi nimi se první ozval hrdina Aigyptios,
který byl stařecky shrbený, nesmírně mnohé věděl.
Jeho milovaný syn totiž s bohům rovným Odysseem
odjel do koňmi slavného Ília v dutých lodích,
oštěpník Antifos: toho zabil divoký Kyklóp
ve své dutině, posledního si z něho udělal večeři.
Měl ještě tři jiné syny: jeden chodil s nápadníky,
Eurynomos, dva pořád obstarávali otcovské práce.
Ani tak však nezapomínal na toho prvního, truchlil a kvílel.

Slzy nad ním prolévaje promluvil ke sněmu:
„Slyšte mě teď, Ithačané, co vám povím.
Nikdy u nás nebyl sněm ani shromáždění
od chvíle, co božský Odysseus odjel v dutých lodích.
Kdo nás teď svolal? Jaká potřeba na někoho přišla,
na mladého muže, nebo na někoho ze starších?
Zaslechl snad zprávu o vojsku, které se vrací,
již by nám jasně oznámil, protože se o tom dřív doslechl?
Nebo o jiné veřejné věci chce promluvit?
Zdá se mi, že je ušlechtilý. Kéž mu samému Zeus
dovede k dobrému konci, co má v mysli.“

Tak mluvil, a milý syn Odysseův se zaradoval z té dobré
předzvěsti,
nemohl už sedět dál, hořel touhou promluvit.
Postavil se doprostřed sněmu, žezlo mu do ruky vložil
herold Peisenór, znalec rozvážných rad.
Nejdřív promluvil ke starci:
„Starče, ten muž není daleko – hned ho poznáš sám –
to já svolal lid. Mě nejvíc tíží bolest.
Nezaslechl jsem žádnou zprávu o vojsku, které se vrací,
abych vám o tom jasně oznámil, protože bych se dřív dozvěděl,
ani o jiné veřejné věci neoznamuji a nemluvím,
ale o své vlastní potřebě: zlo na mě padlo v domě
dvojí. Ztratil jsem ušlechtilého otce, který kdysi mezi vámi
tady vládl a byl otcem laskavým.
A teď přišlo mnohem větší zlo, které brzy dům celý
docela rozdrtí a živobytí úplně zničí.
Matku mi obléhají nápadníci proti její vůli,
drazí synové mužů, kteří jsou tu nejlepší.
Zdráhají se jít do otcova domu

Ikaria, aby on sám určil dceři výbavu
a dal ji tomu, komu by chtěl a kdo by mu byl milý.
Oni se u nás potloukají každý den,
porážejí voly i ovce i tučné kozy,
hodují a pijí jiskřící víno,
jen tak marnotratně. Mnoho se spotřebuje.
Není tu muž, jaký byl Odysseus,
aby odvrátil zkázu od domu.
My tomu nestačíme čelit. Jsem bezmocný a boje jsem neokusil.
Jistě bych se bránil, kdybych měl sílu.
Vždyť se už dějí nesnesitelné věci a hezky
dům mi hyne. Pohoršete se i vy sami
a mějte ostych před ostatními okolními lidmi,
kteří tu bydlí. Mějte strach před hněvem bohů,
aby se neobrátili, pobouřeni zlými skutky.
Prosím vás při Diovi Olympském i při Themidě,
která shromáždění mužů rozpouští i usazuje:
přestaňte, přátelé, a nechte mě samotného se trápit
žalostným zármutkem. Snad můj ušlechtilý otec Odysseus
neudělal nic zlého Achajům s krásnými holeněmi,
abyste mi za to odpláceli zlem a strojili úklady,
tyhle k tomu povzbuzujíce. Mně by bylo lépe,
kdybyste vy sami pojídali mé poklady i stáda.
Kdybyste je snědli, snad by někdy přišla i odplata:
pak bychom chodili po městě a žadonili řečí,
žádali svůj majetek nazpět, až by nám všechno vrátili.
Teď mi však vrháte do srdce marné bolesti.“

Tak mluvil rozlícen, žezlo hodil o zem,
slzy mu vytryskly. Lítost zachvátila celý lid.
Všichni ostatní mlčeli, nikdo se neodvážil

Télemacha oslovit prudkou řečí.
Jen Antínoos mu v odpověď řekl:
„Télemachu domýšlivý, s nespoutaným zápalem, cos to řekl,
tupíš nás tím! Chtěl bys na nás vložit pohanu.
Vinni tím nejsou achajští nápadníci,
ale drahá matka, která zná výborně své lsti.
Už je to třetí rok a brzy přijde čtvrtý,
co klame srdce Achajům v jejich hrudi.
Všem dává naději a slibuje každému muži,
posílá vzkazy, ale mysl má jinde.
A tuto další lest ve své duši vymyslela:
postavila ve svých síních velký tkalcovský stav a tkala
jemné a široké plátno. Hned k nám promluvila:
‚Mládenci, mí nápadníci – když zemřel božský Odysseus,
počkejte, i když spěcháte na svatbu, až toto plátno
dokončím, aby mi příze nepřišla nazmar,
rubáš pro hrdinu Láerta, až ho
krutý osud dolehne, dlouho skličujíc, smrti.
Ať mi některá z achajských žen v obci nevytýká,
že leží bez rubáše ten, který získal tolik majetku.‘
Tak mluvila, a náš hrdinský duch se dal přemluvit.
Pak ve dne tkala to velké plátno,
po nocích je rozpárávala, jak si rozsvěcovala pochodně.
Tak nás tři léta klamala a přesvědčovala Achaje.
Když přišel čtvrtý rok a vrátily se jaro i roční doby,
tehdy nám jedna ze služek, která to dobře věděla, pověděla,
a my jsme ji přistihli, jak párá to krásné plátno.
Tak je dokončila, i proti vůli, pod nutkáním.
Nápadníci ti tedy odpovídají takto, abys věděl
sám v srdci, a aby to věděli všichni Achajové.
Pošli matku pryč, nařiď jí, ať se vdá

za toho, koho jí vybere otec a koho ona sama chce.
Jestli bude ještě dlouho trápit achajské syny,
rozvažujíc v mysli to, co jí Athéna dala,
umět vyšívat překrásná díla a mít dobré rozumy
i úskoky, jaké jsme neslyšeli ani u dávných,
žen s krásnými vrkoči, dřívějších Achajek,
Tyró, Alkméné i korunované Mykény –
žádná z nich s Pénelopou nebyla myslí srovnatelná.
Ale tuhle věc si nerozmyslela správně.
Vždyť zatím tvůj majetek a statky budou pojídat,
dokud bude mít tenhle rozum, který jí teď
do hrudi vložili bohové. Velkou slávu si tím
získává, ale tobě touhu po mnoha živobytí.
My se nevrátíme ani k pracím, ani jinam,
dokud se neprovdá za toho z Achajů, koho si vybere.“

Rozvážný Télemachos mu na to odvětil:
„Antínoe, nemohu z domu vyhnat proti vůli
tu, která mě porodila a vychovala. Otec je někde ve světě,
žije, nebo zemřel. Těžko bych splácel
Ikariovi tolik, kdybych sám matku poslal pryč.
Vždyť bych pak z otcovy strany trpěl zlem, a jiné mi uštědří
božstvo, protože matka svolá hrozné lítice,
když odejde z domu. A hanba u lidí by na mě padla.
Nikdy takové slovo neřeknu.
Jestli ve vás ale je stud, jestli vám svědomí vyčítá,
odejděte z mých síní, chystejte si jiné hostiny,
jezte svůj majetek, střídavě od domu k domu.
Jestli se vám zdá lepší a výhodnější,
aby jednoho muže živobytí bylo beztrestně zmařeno,
plení dál. Ale já budu volat věčné bohy,

zda by Zeus dal, aby přišly skutky odplaty.
Pak beztrestně zahynete v tomto domě.“

Tak mluvil Télemachos, a tu mu dalekohlasý Zeus
seshora z vrcholu hory poslal dva orly letět.
Letěli chvíli po větru vedle sebe,
roztahujíce křídla.
Když přišli nad hlučný střed sněmu,
tam se zakroužili a prudce zatřepali hustým peřím,
pohlédli na hlavy všech, předvídali zkázu,
spáry si rozdrásali tváře i krky,
vrhli se napravo přes jejich obydlí a město.
Lidé se podivili ptákům, když je spatřili očima,
v srdci rozvažovali, co se má splnit.
Mezi nimi promluvil starý hrdina Halithersés,
syn Mastorův: jen on z vrstevníků se vyznal
v ptácích a uměl prorokovat sudbu.
S dobrým úmyslem k nim promluvil ve sněmu:
„Slyšte mě, Ithačané, co vám povím,
nápadníkům zvláště toto zjevně říkám.
Na ně se valí velké zlo. Odysseus
nebude dlouho vzdálen od svých blízkých, ale už někde
nablízku jim strojí vraždu a zkázu
všem. A mnoha jiným bude také zle,
těm, co obýváme viditelnou Ithaku. Mnohem dřív
nám přijde přemýšlet, jak toho učinit konec. Ať tedy sami
přestanou, i jim je to právě teď lepší.
Nevěstím bez zkušenosti, dobře to vím.
I onomu, pravím, se všechno naplní,
jak jsem mu to tehdy předpověděl, když šli Argejci
na Ílion, a s nimi odjel prozíravý Odysseus.

Řekl jsem: po mnohých útrapách, ztratí všechny druhy,
nikým nepoznán, v dvacátém roce
se vrátí domů. A to se teď všechno plní.“

Odpověděl mu Eurymachos, syn Polybův:
„Starče, jen pěkně jdi a prorokuj svým dětem
doma, aby snad nějakého zla nedoznaly.
V tomhle jsem já mnohem lepší věštec než ty.
Mnoho ptáků lítá pod paprsky slunce,
ale ne všichni jsou osudoví. Odysseus
zahynul daleko. Kéž bys byl zahynul s ním,
pak bys tu nemluvil tolik věšteckých věcí
a nepopuzoval bys rozlíceného Télemacha,
doufaje, že ti dá dar na odměnu.
Teď ti ale povím a to se naplní:
jestliže ty, znalý mnoha starých věcí, mladého muže
řečmi svádíš a popouzíš k hněvu,
jemu bude především horší to vše,
ale přesto nic nezmůže kvůli nám.
Tobě, starče, uložíme pokutu, kterou budeš
nelibě splácet, a bude ti to hořkou útrapou.
Télemachovi tu před všemi radu dám sám:
ať pošle matku k otci,
oni jí vystrojí svatbu a připraví dary svatební,
mnoho darů, co se sluší jako věno drahé dcery.
Jinak nepřestanou, myslím, achajští synové
dotírat svými návrhy, protože se nikoho nebojíme,
ani Télemacha, ať mluví sebevíc,
ani se nestaráme o věštění, které ty, starče,
mluvíš marně a jen víc nás popouzíš.
Jeho majetek bude dál pojídán, žalostně, nedostane se mu

náhrady,
dokud bude ona otálet se svatbou s některým z Achajů.
A my na čekání ztrácíme čas, pro její krásu zápasíme,
dny jdou za dny, nejdeme za jinými, které bychom si
sluší pojmout za ženu.“

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Eurymachu i vy ostatní ušlechtilí nápadníci,
víc vás o tohle prosit nebudu ani vám o tom neřeknu.
Teď to vědí bohové a všichni Achajové.
Dejte mi však rychlou loď a dvacet druhů,
kteří by se mnou vykonali cestu tam a zpět.
Pojedu do Sparty a do písečného Pylu,
pátrat po návratu dávno nepřítomného otce,
zda mi to řekne některý smrtelník nebo bych uslyšel hlas Diův,
který nejčastěji přináší lidem zprávy.
Pokud uslyším, že otec žije a vrací se domů,
pak, i když jsem mocně stísněn, vydržím ještě rok.
Pokud uslyším, že je mrtev a odešel,
pak se vrátím do své drahé země a nasypu mu mohylu,
vykonám nad ní pohřební obřady, co se sluší v hojnosti,
a svou matku provdám.“

Když to dořekl, usedl. Mezi nimi vstal
Mentór, dávný druh bezúhonného Odyssea.
Odjíždějíc s loďmi, všechen svůj dům mu svěřil,
aby poslouchali starce a aby věci zachoval v pořádku.
On s dobrým úmyslem k nim promluvil ve sněmu:
„Slyšte mě, Ithačané, co vám povím.
Ať teď žádný žezlonosný král není rád laskavý
a vlídný, a ať nemá spravedlivé myšlení.

Ať je stále tvrdý a páchá bezpráví,
když nikdo nevzpomíná na božského Odyssea
z lidu, kterému vládl a byl jako otec laskavý.
Nezávidím nápadníkům zpupným,
jak páchají násilí svými zlými myšlenkami.
Vždyť ze svých hlav zle hazardují, požírajíce násilně
dům Odyssea, který se, jak myslí, nikdy nevrátí.
Teď se ale hněvám na ostatní lid, že vy všichni
tam sedíte zticha a aspoň nápadníky slovy
mnohé proti nemnoha vám nestačíte zarazit."

Odpověděl mu Leokritos, syn Euenorův:
„Mentore chatrný mysli, zbavený rozumu, co to říkáš,
dožadujíc se, abychom byli zahnáni? Těžko je bojovat
s muži, kteří jsou v převaze, zvláště kvůli hostinám.
I kdyby snad Odysseus Ithacký sám přišel
a chtěl vznešené nápadníky, hodujících v jeho síních,
vyhnat z paláce, nebude mu žena jásat návratem,
ačkoli po něm touží. V hanebné zkáze by zahynul,
kdyby se pustil do boje s mnoha. Nemluvíš to rozumně.
Nuže, rozejděte se každý za svými pracemi.
Jemu připraví cestu Mentór i Halithersés,
kteří jsou po otci starí přátelé.
Nebo myslím, že on tu bude dlouho ještě sedět
a zprávy slyšet na Ithace a výpravu neuskuteční."

Tak mluvil a rozpustil sněm bez prodlení.
Rozptýlili se, každý do svého domova,
nápadníci šli do domu božského Odyssea.
Télemachos ale pak zabloudil na mořský břeh,
umyl si ruce v šedé vlně a modlil se k Athéně:

„Slyš mě, bohyně, jež jsi včera přišla do našeho domu,
nařizuješ mi plout na mlžném moři na lodi,
abych pátral po dávno nepřítomném otci.
To všechno brzdí Achajové,
nápadníci nadevše pyšní, provádějíce zle.“

Tak se modlil, a Athéna přišla blízko k němu,
podobna Mentorovi tělem i hlasem.
Oslovila ho okřídlenými slovy:
„Télemachu, nebudeš do budoucna špatný ani pošetilý,
jestli ti otcova dobrá síla pronikne žilami –
takový byl, dokázal čin i slovo přivést k cíli –
pak ti nebude ta plavba marná ani bez naplnění.
Ale pokud nejsi jeho syn a Pénelopin,
pak neočekávám, že vykonáš, co bys chtěl.
Málo synů je totiž podobných otci,
více je horších, málo lepších.
Ale protože nebudeš do budoucna špatný ani pošetilý,
ani ti nechybí docela Odysseův rozum,
mám naději, že vykonáš to dílo.
Nestarej se teď o myšlenky a plány nápadníků zpupných,
nejsou prozíraví ani spravedliví,
neví, že nad nimi stojí smrt a černý osud,
kterého v jednom dni dojdou.
Nebude dlouho vzdálená ani ta cesta, po níž toužíš:
jsem ti totiž po otci starý přítel,
sám ti seženu rychlou loď a půjdu s tebou.
Ty jdi ale domů, mezi nápadníky,
nachystej potravu, dej ji do nádob,
víno do dvouuchých amfor, krupice,
morek pro muže, do pevných měchů.

Já po lidu seženu dobrovolníky mezi druhy.
Je v Ithace mořem obkroužené mnoho lodí,
nových i starých. Z nich si vyberu
nejlepší, co nám připadne, vystrojíme ji co nejrychleji
a vyjedeme na širé moře.“

Tak promluvila Athéna, dcera Diova. Télemachos pak
neotálel dlouho, uslyšev hlas bohyně.
Vrátil se domů s úzkostí v srdci.
Zastihl ve dvoře zpupné nápadníky,
jak stahovali kozy a připravovali vepře před síněmi.
Antínoos přišel k Télemachovi s úsměvem,
chytil ho za ruku, oslovil jménem a promluvil:
„Télemachu domýšlivý, s nespoutaným zápalem, nemysli už
v srdci na zlo ani ve skutku, ani v řeči,
pojď raději s námi jíst a pít jako dřív.
To všechno ti Achajové vymysleli:
loď i vybrané veslaře, abys do písečného Pylu
rychle doplul za zprávami o slavném otci.“

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Antínoe, nemohu s vámi, zpupnými, mlčky
hodovat, ani se radovat, jaksi klidně v mysli.
Nestačí vám, nápadníci, že jste až dosud
tolik mých dobrých statků nám zničili,
dokud jsem byl ještě dítětem?
Teď jsem už velký, slyším řeč jiných
a všechno vím, mé srdce se vzmáhá.
Pokusím se na vás seslat zlé Kéry,
ať půjdu do Pylu, nebo zůstanu zde v lidu.
Odejdu – a nebude mi plavba zmařena, o níž mluvím –

jako cestující pasažér, protože nemám loď ani veslaře.
Tak se vám to zřejmě hodilo nejvíc.“

Řekl a lehce vytáhl ruku z Antínoovy ruky.
Nápadníci připravovali po síních hostinu.
Posmívali se, slovy ho tupili.
Někteří z nadevše pyšných mládenců řekli:
„Jistě chystá Télemachos naší zkázu,
buď přivede pomocníky z písečného Pylu,
anebo odkudsi ze Sparty. Vždyť po tom hrozně touží.
Nebo chce jít do úrodného Efyry,
aby odtud přinesl smrtonosné jedy,
hodil nám je do mís a pobil nás všechny.“
Druhý zas z pyšných mládenců řekl:
„Kdoví? Snad on sám plující na duté lodi
zahyne, bloudě daleko od svých blízkých, jako Odysseus.
Pak by nám způsobil ještě větší námahu.
Veškerý majetek bychom si museli rozdělit, dům
dáme matce, aby ho obývala s mužem, kterého si vezme.“

Tak mluvili. On ale sešel do otcovy klenuté komnaty,
vysoké, kde ležely hromady zlata i mědi,
šat v truhlách a vonný olej hojně.
Byly tam staré nádoby s lahodným vínem,
nemíseným, božský nápoj uvnitř obsahující,
seřazené po stěně, pro případ, že by se Odysseus
někdy vrátil domů, po mnoha útrapách.
Dveře byly dvojité, přilehlé pevně,
klíčnice byla v nich dnem i nocí,
a všechno střežila s rozvážnou myslí,
Eurykleia, dcera Opsa, syna Peisenorova.

Télemachos ji zavolal do komnaty a oslovil:
„Chůvo, nalej mi do dvouuchých amfor sladké víno,
chutné, které si schováváš po onom, nešťastníkovi,
kdyby přišel Odysseus z božího rodu, uniklý smrti a Kéře.
Naplň dvanáct, všechny zavři víky.
Nasypej mi mouku do dobře sešitých měchů,
dvacet měr mletého obilí mletého ručně.
Jen ty to věz. Všechno ať je připraveno pohromadě.
Odnesu si to večer, až matka
odejde do horní komnaty a bude pomýšlet na spánek.
Jdu totiž do Sparty a do písečného Pylu
pátrat po návratu drahého otce, zda bych něco uslyšel.“

Tak řekl. Milovaná chůva Eurykleia zalkala
a žalostně mu promluvila okřídlenými slovy:
„Proč se ti, drahé dítě, taková myšlenka
dostala do mysli? Kam chceš jít po tolika zemích,
jediný, milovaný? Zahynul daleko od vlasti
božský Odysseus, u národa cizích.
Ti ti budou po odchodu strojit zlo,
budeš zabit lstí, oni se o všechno rozdělí.
Zůstaň zde na svém. Nemusíš po jalové hlubině
bloudit a snášet zlé věci.“

Rozvážný Télemachos jí odvětil:
„Mějs odvahu, chůvo. Není tohle rozhodnutí bez boha.
Ale přísahej mi, že matce to neřekneš,
dokud nepřijde jedenáctý nebo dvanáctý den,
anebo než sama po mně zatouží a uslyší, že jsem odjel,
ať svůj krásný pleťový vzhled slzami nekazí.“

Tak řekl. Stařena přísahala velkou přísahou bohů.
Když přísahala a dokončila přísahu,
hned mu nabírala víno do dvouuchých amfor,
sypala mouku do dobře sešitých měchů.
Télemachos šel do domu a vmísil se mezi nápadníky.

Jinou věc vymyslela jasnooká Athéné.
Vypadala jako Télemachos, prošla celým městem,
každému muži se postavila a mluvila s nimi,
nařídila jim, aby se za soumraku shromáždili u rychlé lodi.
Nemonovi, slavnému synu Fróniovu,
řekla, aby jí dal rychlou loď, a on jí ji ochotně slíbil.

Slunce zapadlo, všechny cesty byly v temnotě.
Pak stáhla rychlou loď k moři, dala jí všechno náčiní,
které mají dobře osedlané lodě na palubě.
Postavila ji na kraji přístavu, dobří druzi
se shromáždili kolem a bohyně každého popoháněla.

Jinou věc vymyslela jasnooká Athéné.
Vydala se do domu božského Odyssea,
tam na nápadníky vylila sladký spánek,
poblouznila je, až jim pohár padl z ruky.
Vstali a šli do města spát, dlouho tam neseděli,
spánek na jejich oční víčka padl.
A jasnooká Athéna řekla Télemachovi,
zavolala ho ven z dobře stavěné síně,
podobna Mentorovi tělem i hlasem:
„Télemachu, tví krásně nohoubení druzi
sedí už u vesel a čekají, až vyrazíš.
Nuže pojď, ať neotálíme ve výpravě.“

Když to řekla, kráčela Pallas Athéna napřed
rychle, on šel za bohyní.
Když došli k lodi a k moři,
našli u břehu dlouhovlasé druhy.
Promluvil k nim svatá síla Télemachova:
„Pojďte, přátelé, ať přineseme zásoby. Všechno
leží pohromadě v síních. Matka to neví,
ani služky, jen jedna o tom slyšela.“

Když to řekl, vedl je, a oni ho následovali.
Všechno přinesli, uložili na dobře osedlanou loď,
jak jim nařídil milovaný syn Odysseův.
Télemachos vstoupil na loď, Athéna šla první,
usedla na záď, vedle ní usedl Télemachos.
Druzi odvázali kotevní lana,
sami vystoupili a usedli k veslařským lavicím.
Jim pak příznivý vítr poslala jasnooká Athéné,
svěží Zefyr, dul po vinově temném moři.
Télemachos pak vyzval druhy, aby se chopili lanoví.
Oni poslechli jeho pokyn.
Jedlový stěžeň zdvihli vzhůru v otvoru dutém,
postavili a dolů z lan ho vzepřeli,
pak zbělili plachty dobře svinutými řemeny.
Vítr napial středem plachtu a kolem lodi tmavé
hlasitě bublala vlna, jak loď postupovala.
Loď proběhla vlnami, konala svou dráhu.
Když upevnili lana ve velké rychlé lodi,
postavili krátery plné vína na okraj
a nalévali věčným bohům, nesmrtelným,
nejvíc však jasnooké dceři Diově.
Celou noc až k svítání loď protínala svou cestu.

Zpěv třetí

Hélios se vzepjal, opustil překrásnou tůň
a vstoupil do mnoha-měděného nebe, aby svítil nesmrtelným
i smrtelným lidem na obilonosnou zemi.
Oni dorazili do Pylu, dobře založeného hradu Néleova.
Tam na břehu moře obětovali
zcela černé býky Poseidonu, otřásači země modrokadeřavému.
Devět stolů tam bylo, pět set mužů v každém
sedělo a předkládali po devíti bycích.
Když vnitřnosti pojedli a stehna bohu spalovali,
hoši právě přistávali s plachtami stěžně
rovné lodi: svinuli je, pak ji zakotvili a sami vystoupili.
Z lodi vystoupil Télemachos, Athéna šla první.
K ní se obrátila bohyně, jasnooká Athéné:
„Télemachu, teď už se nemusíš stydět, ani maličko.
Vždyť kvůli tomu jsi plul po moři, abys zvěděl o otci,
kde ho země pohřbila a jaký osud ho stihl.
Nuže jdi rovnou k Nestorovi, krotiteli koní.
Uvidíme, jakou radu má v hrudi uloženu.
Pros ho sám, aby ti pravdivě pověděl.
Lež nepoví: velmi je rozvážný.“

Rozvážný Télemachos jí odvětil:
„Mentore, jak tedy jít? Jak ho oslovím?

Ještě jsem si nezkusil hustá slova,
mladý muž má stud se starého vyptávat.“

Odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Télemachu, jedno sám v mysli vymyslíš,
jiné ti vnukne i bůh. Nemyslím,
že by ses zrodil a vyrostl proti vůli bohů.“

Když to dořekla, Pallas Athéna šla napřed
rychle. On pak kráčel ve stopách bohyně.
Došli ke sněmu a stolům Pylských mužů.
Nestór tam seděl se syny, kolem druzi
připravovali hostinu, pekli maso a napichovali na rožně.
Jak uviděli cizince, přišli všichni dohromady,
rukou je vítali a nabídli, aby usedli.

Nejprve Peisistratos, syn Nestorův, přišel blízko,
oběma vzal ruce a usadil je k hostině
na měkké kožešiny na mořský písek
vedle bratra Thrasymeda a otce.
Dal jim díly vnitřností, naléval víno
do zlatého poháru. S úctou oslovil
Pallas Athénu, dceru Dia aigidonoše:
„Pomodli se teď, cizinče, k panovníku Poseidonovi,
protože na jeho hostinu jste tu přišli.
Když učiníš úlitbu a pomodlíš se, jak se sluší,
podej tomuhle také pohár medově sladkého vína
k úlitbě, protože i on, myslím, bohům nesmrtelným
se modlí. Všichni lidé potřebují bohy.
Je ale mladší, se mnou věkem stejný.
Proto tobě dřív dám zlatý pohár.“

Když to řekl, vložil mu do ruky pohár sladkého vína.
Athéné se zaradovala nad rozvážným spravedlivým mužem,
že jí dřív podal zlatý pohár,
hned se dlouze modlila k panovníku Poseidonovi:
„Slyš, Poseidone, objímači země, nezáviď nám,
kteří tě prosíme, dovednost dovést k cíli tyto skutky.
Nestorovi nejdřív a jeho synům dej slávu,
pak ostatním udělej vlídnou odměnu
všem Pyljanům za jejich slavnou stohlavou oběť.
A dej, aby Télemachos i já se po vykonání díla vrátili domů,
kvůli čemuž jsme sem připluli s rychlou černou lodí.“

Tak se modlila, a sama vše uvedla v naplnění.
Dala Télemachovi krásný dvouuchý pohár,
stejně se modlil i milovaný syn Odysseův.
Když opekli vnější maso a sňali je z rožňů,
rozdělili porce a hodovali slavnou hostinou.
Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi začal mluvit vozataj Nestór Gerénský:
„Teď je lépe se vyptat a zeptat
hostí, kdo jsou, když se nasytili jídlem.
Cizí hosté, kdo jste? Odkud plujete po vlhkých cestách?
Jste tu kvůli obchodu, nebo bezcílně bloudíte,
jako lupiči po moři, kteří putují
riskují životy a nesou zlo cizím?“

Rozvážný Télemachos mu odvážně odvětil –
sama Athéna mu dala v mysli odvahu,
aby se zeptal na vzdáleného otce
a aby získal u lidí dobrou pověst:
„Nestore, synu Néleův, veliká sláva Achajů,

ptáš se, odkud jsme. Řeknu ti.
Přijeli jsme z Ithaky pod horou Néiem.
Záležitost je soukromá, ne obecní, o níž mluvím.
Jdu po široké slávě svého otce, zda bych něco slyšel
o božském Odysseovi vytrvalého srdce, který prý kdysi
s tebou bojoval a strhl Trojanům město.
O ostatních, kolik jich bojovalo s Trojany,
víme, kde každý zahynul žalostnou zkázou,
ale jeho zkázu Kronův syn zahalil tajemstvím.
Nikdo nedovede jasně říci, kde zahynul,
zda na pevnině byl přemožen nepřátelskými muži,
nebo na širém moři v Amfitritiných vlnách.
Proto tě teď prosím u kolen, pokud chceš,
jeho žalostnou zkázu mi vylož, jestlis ho spatřil
vlastníma očima, nebo slyšel řeč od jiného,
bloudícího. Vyše všech nad ním naříká matka.
Nic si přede mnou ze zdvořilosti nezatajuj, ani ze soucitu,
ale pěkně mi vylož, co jsi viděl.
Prosím, jestli ti kdy můj otec, vznešený Odysseus,
slovem nebo činem něco slíbil a vyplnil
v zemi Trójanů, kde Achajové snášeli útrapy,
na to teď pamatuj a pravdivě mi pověz.“

Odpověděl mu vozataj Nestór Gerénský:
„Drahý, když jsi mi připomněl ta trápení, jaká v oné
zemi jsme snášeli, synové Achajů s nespoutaným zápalem,
jak s loďmi po mlžně šedém moři
bloudíce za kořistí, kam by vedl Achilleus,
tak co kolem velkého Priamova města
jsme bojovali – kde byli pak pobiti všichni nejlepší.
Tam leží válečný Aiás, tam Achilleus,

tam Patroklos, poradou bohům rovný,
tam i můj drahý syn, zároveň silný a bezúhonný,
Antilochos, nad jiné rychlý v běhu i v boji.
Jiných zel jsme snášeli ještě víc. Kdo by to všechno
vyprávěl ze smrtelných lidí?
Ne, ani kdybys zůstal pět nebo šest let a vyptával se,
kolik tam zlého prožili vznešení Achajové,
dřív bys uražen odešel do své otčiny.
Devět let jsme jim strojili zlo, obkličujíce je
všemožnými lstmi, s obtížemi to dovedl do konce Kronův syn.
Tam v moudrosti nikdo nedovedl stát proti němu,
protože vysoko vítězil vznešený Odysseus
všemožnými lstmi – tvůj otec, pokud jsi
opravdu jeho potomek. Žas mě drží, když tě vidím.
Vždyť tvé řeči se podobají jeho. A nikdy bys neřekl,
že mladší muž takto podobně mluví.
Tam jsme já a božský Odysseus
nikdy ve sněmu ani v radě nemluvili rozdílně,
ale měli jsme jedno srdce a rozumem s moudrou úvahou
jsme Argejcům radili, co bude nejlepší.

Když jsme strmý Priamův hrad obrátili v prach,
nastoupili jsme na lodě. Bůh rozprášil Achaje.
Tehdy Zeus v mysli připravil žalostný návrat
Argejcům, protože ne všichni byli rozumní ani spravedliví.
Mnozí z nich tak došli zlého osudu
kvůli záhubnému hněvu jasnooké mocnorozené.
Ta vložila svár mezi oba Atrejovce.
Oni svolali shromáždění ke všem Achajům
pošetile, ne v pořádku, k západu slunce.
Synové Achajů přišli obtíženi vínem.

Mluvili řeč, kvůli které svolali lid.
Menelaos nabádal všechny Achaje
vzpomenout si na návrat po širokém hřbetu moře.
Agamemnonovi se to nelíbilo. Chtěl totiž
lid zdržet a konat svaté stohlavé oběti,
aby strašný hněv Athény utišil.
Pošetilec, nevěděl, že nedá se přemluvit:
duch věčných bohů se tak snadno neobrací.
Tak oni stáli, oplácejíce si trpkými slovy.
Vzpurní Achajové s krásnými holeněmi vstali
s nebeským povykem, a dva názory se jim líbily.

Noc jsme strávili v mysli strojíce si navzájem
těžkosti. Zeus na nás chystal zlou útrapu.
Za svítání jsme napolo stáhli lodě do božského moře,
nakládali majetek i ženy s hlubokým pasem.
Polovina lidu se zdržela, zůstala
u Atrejovce Agamemnona, pastýře lidu.
Druhá polovina nastoupila a plula. Loďky velmi rychle
plynuly, bůh urovnal mohutné moře.
Když jsme přišli do Tenedu, obětovali jsme bohům,
toužíce domů. Zeus však ještě neplánoval návrat,
krutý, znovu podruhé rozdmychal zlý svár.
Jedni se obrátili a odjeli s obouzhýbnými loďmi
s pánem Odysseem, bystrým v radě, pestré mysli,
znovu přinášejíce příchylnost Atrejovci Agamemnonovi.
Já jsem se všemi loděmi, které mě následovaly,
prchal, protože jsem poznal, že božstvo chystá zlo.
Prchal i válečný syn Tydéův, nabádal druhy.
Později za námi odjel plavý Menelaos,
v Lesbu nás dostihl, váhající nad dlouhou plavbou:

zda budeme plout nad drsným Chijem,
k ostrovu Psyrii, mít ho po levici,
nebo pod Chijem kolem větrného Mímanta.
Prosili jsme boha, aby ukázal znamení. On nám
ukázal a nařídil, abychom širé moře uprostřed k Euboii
přetli, abychom nejrychleji unikli neštěstí.
Zvedl se jasný vítr, hvízdající. Lodě velmi rychle
proběhly rybnatými cestami, do Geraistu
noční se spustili. Poseidonovi stehen z býků
jsme mnoho obětovali, když jsme změřili velké moře.
Čtvrtý den byl, když v Argu stavěli rovné lodě
druzi Diomeda, syna Tydéova, krotitele koní.
Já jsem držel k Pylu, nikdy neustal vítr,
od chvíle, co bůh ho vypustil, aby dul.
Tak jsem dorazil, drahé dítě, nic nezvěděn, nic nevím
o těch, kteří z Achajů byli zachráněni nebo zahynuli.
Všechno, co sedě v našich síních
slyším, co se sluší, se dovíš, nic ti nezatajím.
Dobře se vrátili prý Myrmidonové, kopím mocní,
které vedl zářivý syn velkoduchého Achillea,
dobře Filoktetés, zářivý syn Poiantův.
Všechny Idomeneus na Krétu dovedl, druhy,
kteří unikli válce. Moře mu nikoho nevzalo.
O Atrejovci sami jste slyšeli, i vzdáleni jsouce,
jak přišel, jak Aigisthos nachystal žalostnou zkázu.
Ale on zle zaplatil.
Je dobré, když zemřelému zůstane syn
mužovi, protože i on potrestal otcova vraha,
lstivého Aigistha, který mu zabil slavného otce.
I ty, milý, protože vidím, že jsi krásný a vysoký,
buď statečný, aby tě chválil leckdo z pozdějšího pokolení.“

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Nestore, synu Néleův, veliká sláva Achajů,
on skutečně zaplatil, a jemu Achajové
ponesou širokou slávu, zdoláním i budoucím.
Kéž by i mně bohové dali tolik síly,
abych se pomstil nápadníkům za bolestnou nehorázost,
oni, posmívajíce se mi, zpupnosti páchají.
Ale takové blaho mi bohové neutkali,
otci mému i mně. Teď je třeba vytrvat.“

Odpověděl mu vozataj Nestór Gerénský:
„Drahý, když jsi na to vzpomenul a zmínil se,
říkají, že nápadníci kvůli tvé matce mnozí
v síních proti tvé vůli strojí zlé věci.
Pověz mi, zda se dobrovolně podrobuješ, nebo tě lid
nenávidí mezi obcí, následuje hlas boha?
Kdo ví, jestli jim někdy nepřijde potrestat jejich násilí,
sám, nebo i všichni Achajové dohromady?
Kéž by tě chtěla takto milovat jasnooká Athéné,
jak tehdy pečovala o slavného Odyssea
v zemi Trójanů, kde my Achajové jsme snášeli bolesti.
Nikdy jsem neviděl, aby bohové tak otevřeně někoho milovali,
jak tehdy jemu otevřeně stála po boku Pallas Athéné –
kéž by tě chtěla takto milovat a starat se o tebe v srdci,
pak by někdo z nich zapomněl na svatbu.“

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Starče, nemyslím, že toto slovo se naplní.
Příliš velké jsi řekl: žas mě drží. To by se mi,
i kdybych doufal, nestalo, ani kdyby bohové chtěli.“

Odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Télemachu, jaké slovo ti uniklo z ohrady zubů?
Snadno bůh, chce-li, i zdáli muže zachrání.
Chtěla bych i já, snášeje mnoho útrap,
dojít domů a spatřit den návratu,
spíš než přijít a zahynout u krbu, jako Agamemnón
zahynul Aigisthovou lstí a své vlastní ženy.
Ale smrt, společnou všem, ani bohové
od milého muže neodvrátí, až jej dolehne
krutý osud dlouho skličující smrti."

Rozvážný Télemachos jí odvětil:
„Mentore, nemluvme už o tom, i když nás to souží.
Jemu návrat už není skutečný. Jemu už bohové
rozhodli smrt a černou Kéru.
Teď chci jinou věc dotázat se a zeptat
Nestora, protože zná spravedlnost a rozmysl nad jiné.
Třikrát prý vládl pokolením lidí.
Jako nesmrtelný se mi jeví na pohled.
Nestore, synu Néleův, pověz mi pravdivě:
jak zahynul Atrejovec široce vládnoucí Agamemnón?
Kde byl Menelaos? Jakou zkázu vymyslil
lstivý Aigisthos, že zabil muže o mnoho silnějšího?
Nebyl snad v Achajském Argu, ale jinde
někde bloudil mezi lidmi, a tenhle se opovážil zabíjet?"

Odpověděl mu vozataj Nestór Gerénský:
„Nuže, dítě, vším tě po pravdě poučím.
Jistě sám uhádáš, jak by to bylo.
Kdyby ještě živého v síních Aigistha nalezl
plavovlasý Menelaos, syn Atrejův, přišed z Tróje –

toho by ani mrtvého nepohřbila sypaná země,
ale psi a ptáci by ho rozsápali, ležel by v poli
daleko od města, ani by nad ním žádná z achajských žen
nezaplakala: takový strašný čin ten spáchal.
My jsme totiž tam byli, konali mnohé zápasy.
On seděl v klidu v nitru koňopasného Argu
a očarovával ženu Agamemnonovu stále řečmi.
Zprvu Klytaimnéstré božská dobré skutky
odmítala. Měla v sobě rozvážnou mysl.
Byl u ní pěvec, jemuž odjíždějíc do Tróje
nařídil syn Atrejův velmi střežit svou ženu.
Ale když osud bohů ji zdolal, aby byla přemožena,
pak Aigisthos vzal pěvce na pustý ostrov,
nechal ho tam napospas, aby ho dravci rozsápali.
A ji dobrovolnou odvedl do svého domu, dobrovolnou.
Spálil mnoho stehen na posvátných oltářích bohů,
pověsil mnoho příborů, zlata i tkanin,
velký čin vykonal, který ve své mysli nikdy nedoufal naplnit.
My jsme pluli zároveň z Tróje,
Atrejovec a já, přátelé jsme byli.
Když jsme přišli ke svatému Sunionu, výběžku Attiky,
tam Féba Apollon šípy sváděl údernými
kormidelníka Menelaa a zabil ho, jak loď řídil,
Frontia, syna Onetorova, který vynikal mezi lidmi
řídit loď, když vanou bouře.
Tam byl zdržen, i když spěchal plouti,
aby druha pohřbil a pohřební obřady vykonal.
Když ale on se zase odvážil na vinově temné moře
s dutými loďmi a strmou skálu Maleje
dosáhl plouti, tu zřídil hroznou cestu
dalekohlasý Zeus, vylil pisklavý nárazový vítr

a vlny chrlil, obrovské jako hory nabobtnalé.
Rozdělil lodě, část z nich zahnal ke Krétě,
kde přebývají Kydónové kolem toků Iardana.
Hladká skála je, strmá do moře,
na krajní Gortyně, v mlžně šedém moři.
Tam Notos valí velkou vlnu na levý výběžek,
ke Faistu. Malá skála velkou vlnu odráží.
Ty tam přišly, těsně unikly muži zkáze,
lodě ale vlny roztříštily o útesy.
Zbylých pět lodí tmavých k Egyptu
zahnal nést vítr a voda.
Tak on tam, shromažďuje mnoho jídla a zlata,
bloudil s loďmi mezi lidmi jiných řečí.
Mezitím Aigisthos doma strojil zlo,
zabil Atrejovce, lid se mu podrobil.
Sedm let vládl v Mykénách bohatých zlatem.
Osmý rok mu přišel na zlo božský Orestés
z Athén. Zabil otcovraha,
lstivého Aigistha, který mu zabil slavného otce.
Když ho zabil, pozval Argejce k pohřební hostině
nad odpornou matkou a bezstarostným Aigisthem.
V ten den dorazil hlasitý Menelaos,
nesl si mnohé věci, tolik, co lodě unesou.
Ty, drahý, neblouď dlouho, daleko od domu,
nechávaje majetek i tak zpupné muže
v domě, aby ti nerozdělili, nepožrali všechno,
a ty bys cestoval marně.
Ale do Sparty tě pobízím a radím ti jít,
k Menelaovi. Vždyť ten teprve nedávno přišel
odjinud, od lidí, odkud by ani v mysli nedoufal
vrátit se, koho by zahnala do takového širokého moře

bouře. Odtud ani ptáci se nevrátí za rok,
tolik je to velké i strašné.
Jdi teď s lodí a druhy. Chceš-li pěšky,
máš vůz a koně, synové budou pro tebe,
oni tě doprovodí do božské Lakedaimony,
kde je plavovlasý Menelaos.
Pros ho sám, aby ti pravdivě pověděl.
Lež nepoví: velmi je rozvážný.“

Tak mluvil, zapadlo slunce, přišla tma.
Mezi nimi promluvila bohyně, jasnooká Athéné:
„Starče, náležitě všechno jsi pověděl.
Nuže odřezávejte jazyky a mísejte víno,
abychom Poseidonovi i ostatním nesmrtelným uhasili
úlitbu a vzpomněli na lože. Je čas.
Vždyť už se světlo pod temnotu uložilo. Nehodí se
na hostině bohů dlouho sedět, ale odejít.“

Tak řekla dcera Diova. Oni ji poslechli.
Heroldi jim lili vodu na ruce,
mládenci naplnili krátery nápoje po okraj,
rozdali všem po poháru, oběti začínajíce.
Jazyky házeli do ohně, vstávajíce lili úlitby.
Když ulili a vypili, co srdce chtělo,
Athéné a Télemachos božský
se oba chystali odejít k duté lodi.
Nestór je zdržel a oslovil je slovy:
„Zeus ať mi zabrání i ostatní bohové věční,
abyste odtud šli k rychlé lodi,
jako od člověka úplně prázdného, který nemá
ani plášť, ani lože, aby sám i hosté

mohli měkce spát. Ale u mne jsou pěkné pláště i lože.
Nikdy ne, dokud jsem naživu, u drahého muže syn
nepůjde spát na palubu lodě, zatímco já ještě žiji
a budou pak v mých síních děti ty
pohostit, kdokoli přijde do mého domu.“

Odpověděla mu bohyně, jasnooká Athéné:
„Dobře jsi to řekl, drahý starče. Télemachos má
poslechnout. Je to mnohem lepší.
Nuže, ať on jde teď za tebou, aby spal
ve tvém domě. Já půjdu k rychlé černé lodi,
abych povzbudila druhy a oznámila všechno.
Jsem totiž mezi nimi sám jediný starší:
ostatní jsou mladší, následují z lásky,
rovného věku Télemachovi velkoduchému.
U duté černé lodi tam přespím
a za svítání půjdu k velkoduchým Kaukónům,
kde je mi starý dluh a není ani malý.
Tohoto však, protože přišel do tvého domu, pošli
s vozem a svým synem, dej mu koně,
nejrychlejší v běhu a silou nejlepší.“

Když to řekla, odešla jasnooká Athéné
jako sup. Všichni se podivili, viděvše.
Starci se podivil, když to spatřil očima.
Chytil Télemacha za ruku, oslovil ho jménem a promluvil:
„Drahý, nebojím se, že budeš zbabělý a slabý,
když s tebou tak mladým chodí bohové jako průvodci.
Nebyl to totiž nikdo jiný z olympských bohů
než Diova dcera, zcela slavná Tritogeneia,
která tvého statečného otce ctila mezi Argejci.

Buď laskavá i mně, paní, dej mi dobrou slávu,
mně samému i dětem a mé úctyhodné ženě.
Oplatím ti široko-čelou roční jalovicí,
nespoutanou, kterou pod jho nikdy člověk nevložil.
Tu ti budu obětovat, pokryju rohy zlatem.“

Tak se modlil. Pallas Athéné ho vyslyšela.
Vedl je vozataj Nestór Gerénský,
syny i zetě, do krásných síní.
Když dorazili do slavných síní krále,
řadou se posadili na křesla a trůny.
Starec jim smíchal krátery sladké vína,
které jedenáctiletou mu klíčnice otevřela
a odvázala obal. Ten krátery smíchal
a modlil se mnohokrát úlitbou k Athéně, dceři
Diově aigidonošově.
Když vylili úlitbu a vypili, co srdce chtělo,
odebrali se každý do svého domu spát.
Télemacha, syna božského Odyssea,
tam uložil k spánku vozataj Nestór Gerénský
na dobře svázaném loži v hlasité síni,
k němu Peisistratos s dobrým oštěpem, vůdce mužů,
který ještě bezženatý ve svých síních žil.
Sám šel spát do nitra vysoké síně,
paní, jeho manželka, mu lože ustelela.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
vstal z lože vozataj Nestór Gerénský,
vyšel ven, usedl na leštěné kameny,
které stály před vysokými dveřmi,
bílé, zářivé jako olej. Na nich dřív seděl

Néleus, poradou bohům rovný.
Ale ten už smrtí přemožen odešel do Hádu.
Teď na nich usedl Gerénský Nestór, ochránce Achajů,
držel žezlo. Kolem shromáždili se synové,
vyšli z komnat: Echefrón, Stratios,
Perseus, Arétos, božský Thrasymédés.
Jako šestý přišel hrdina Peisistratos.
Zároveň přivedli božského Télemacha,
usadili ho vedle. Začal mluvit vozataj Nestór Gerénský:
„Rychle, drahé děti, splňte mé přání,
abych nejprve z bohů uprosil Athénu,
která mi otevřeně přišla na slavnou hostinu boha.
Jděte, jeden na pole pro jalovici, aby přišla co nejrychleji,
vol pasák ať ji přižene. Z černé rychlé lodi Télemachovy
ať někdo přijde a přivede všechny druhy, nechá dva jen.
Jiný ať pozve zlatníka Laerka přijít,
aby ovíjel jalovici kolem rohů zlatem.
Vy ostatní tu zůstaňte vespolek. Nařiďte
otrokyním, aby ve slavných síních připravily hostinu,
sedadla, dříví i jasnou vodu přinesly.“

Tak řekl, všichni se roznesli. Jalovice přišla z pole,
od rychlé rovné lodi přišli druzi velkoduchého Télemacha,
přišel zlatník s měděnými nástroji v rukou,
nástroji oboru, kovadlinou a kleštěmi,
dobře vyrobenými, jimiž pracoval zlato. Přišla Athéna,
aby přijala svatou oběť. Jezdec stařík Nestór
dával zlato. Zlatník jím ovinul rohy
jalovice, úhledně, aby se bohyni dar zalíbil.
Jalovici vedli Stratios a božský Echefrón za rohy.
Vodu v květované nádobě z komnaty jim nesl

Arétos, v druhé ruce ječmenné zrna v košíku.
Thrasymédés, zdatný v bitvě, stál s ostrou sekerou
v ruce, chystal se udeřit jalovici.
Perseus držel misku na krev. Starec Nestór
voly rozpoutal, lil vodu, sypal ječmen, mnoho
modliteb vysílal k Athéně, počínaje obětí,
hodil chlupy hlavy do ohně.
Když se pomodlili, nasypali ječná zrna, hned
Nestorův velkoduchý syn Thrasymédés přistoupil,
udeřil. Sekera přesekla svaly šíje,
podlomila sílu jalovici. Vykřikly dcery
a snachy a úctyhodná žena Nestorova,
Eurydiké, nejstarší z dcer Klymenových.
Oni ji ze široké země zvedli, drželi.
Zabil ji vůdce mužů Peisistratos.
Když jí vytekla temná krev a opustil ji život z kostí,
rychle ji rozsekali, hned stehna
řezali, zahalili tukem, dvojnásobně vyrobili,
na ně položili syrová maska.
Spálil je starec na dřevě, zalil jiskřící víno.
Mladíci kolem drželi v rukou pětividličné rožně.
Když stehna shořela a vnitřnosti okusili,
rozsekli všechno a napichovali na rožně,
pekli, drželi v rukou ostré rožně.
Mezitím Télemacha koupala překrásná Polykasté,
nejmladší dcera Nestora, syna Néleova.
Když ho vykoupala a potřela olivovým olejem,
oděla ho krásným pláštěm a chitónem.
Vystoupil z vany jako nesmrtelný tělem.
Usedl vedle Nestora, pastýře lidu.

Když opekli vnější maso a sňali je,
sedíce hodovali. Zdatní muži vstali,
nalévali víno do zlatých pohárů.
Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi začal mluvit vozataj Nestór Gerénský:
„Děti mé, nuže Télemachovi krásně-nohoubené koně
přivažte do jha, aby se vydal na cestu.“
Tak řekl. Oni dobře poslechli.
Pod jho rychle připřáhli rychlé koně.
Klíčnice uložila do vozu chléb a víno
a jídlo, jaké jedí králové, od Dia živení.
Télemachos nastoupil do krásného vozu,
vedle usedl Peisistratos, syn Nestorův, vůdce mužů,
do vozu nastoupil, do rukou vzal uzdy,
švihl koně bičem. Oni rádi letěli po rovině,
opustili strmý hrad Pylu. Celý den
třásli jhem, které měli oba koně.
Zapadlo slunce a všechny cesty byly v temnotě.
Dorazili do Fer, k domu Dioklea,
syna Ortilochova, kterého Alfeios zrodil.
Tam přespali, on jim dal pohostinské dary.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
zapřáhli koně, nastoupili do pestrého vozu.
Vyjeli bránou a hlasitou síní.
Švihl koně bičem. Oni rádi letěli.
Dorazili na pšeničnou pláň. Tam dokonali
cestu, tak rychle je nesli rychlí koně.
Zapadlo slunce a všechny cesty byly v temnotě.

Zpěv čtvrtý

Dorazili do hluboké údolní Lakedaimony,
jeli k domu slavného Menelaa.
Zastihli ho při hostině svatby, mnoha příbuznými,
syna a bezúhonné dcery ve svém domě.
Dceru posílal synu Achillea, drtiče mužů:
v Tróji totiž slíbil a přikývl,
že mu ji dá, a bohové svatbu naplnili.
Ji právě s koňmi a vozy posílal odjet
do slavného města Myrmidonů, jimž vládl.
Pro syna si vedl dceru Alektorovu ze Sparty,
syna statečného, pozdně narozeného, Megapentha,
z otrokyně. Heleně bohové už dětí nedali,
od chvíle, kdy porodila půvabnou dceru,
Hermioné, krásou podobnou zlaté Afrodítě.

Tak hodovali v klenuté vysoké síni
sousedé a příbuzní slavného Menelaa,
těšili se. Mezi nimi zpíval božský pěvec,
provázen loutnou, a dva akrobati před nimi,
jak pěvec začal, se otáčeli uprostřed.

Ti dva pak u vrat domu, oni i koně,
Télemachos hrdina a zářivý syn Nestorův,
stanuli. Vyšel a spatřil je mocný Eteóneus,

hbitý družiník slavného Menelaa.
Šel to oznámit skrz dům pastýři lidu,
stanul blízko a oslovil ho okřídlenými slovy:
„Dva cizinci, Zeem živený Menelae,
dva muži, podoba rodu velkého Dia.
Pověz, zda jim rozpřáhneme rychlé koně,
anebo pošleme jinam, aby je přijal někdo jiný.“

Zvlášť rozmrzelý mu odvětil plavovlasý Menelaos:
„Nebyl jsi, synu Boéthův, Eteóneu, pošetilý dřív.
Teď ale jako dítě pošetilou řeč mluvíš.
My jsme sami pohostinství mnohá okoušeli
jiných lidí, než jsme sem dorazili, kéž by nám Zeus
jednou skoncoval naše útrapy. Nuže rozpřáhni koně
cizincům a je sem uveď k hostině.“

Tak řekl. Ten vyrazil ze síně, přivolal další
hbité družiníky, aby šli s ním.
Rozpřáhli koně, propocené pod jhem,
uvázali je u koňských jeslí,
hodili jim špaldu a bílý ječmen smísili.
Vozy opřeli o zářivé stěny,
hosty uvedli dovnitř božského domu. Oni, vidouce,
podivili se nad domem Zeem živeného krále.
Jako sluneční jas, nebo měsíční,
plnil klenutou síň slavného Menelaa.

Když se nasytili zírání očima,
vstoupili do dobře vyrobených van a vykoupali se.
Když je služky umyly a potřely olejem,
oblékli je do chundelatých plášťů a chitónů,
usedli na trůny vedle Atrejova syna Menelaa.

Služka přinesla v krásném zlatém džbánu vodu
nad stříbrnou mísou, aby se umyli.
Vedle rozprostřela leštěný stůl.
Ctnostná klíčnice přinesla chleba, položila ho,
přidala množství pokrmů, ochotně dávajíc ze zásob.
Kráječ přistavil podnosy různých mas,
nad ně položil zlaté poháry.
Pozdraviv je, promluvil plavovlasý Menelaos:
„Chopte se jídla a vítejte. Potom,
až se najíte, zeptáme se, kdo jste
z mužů. Neskončil u vás rod rodičů,
ale jste rodem mužů Zeem živených králů
žezlonosných. Vždyť podlí by takové nezplodili."

Řekl, předložil jim tučný hřbet volu,
pečený, který vzal do rukou, cennou část pro něho.
Oni vztáhli ruce k pokrmům, položeným před ně.
Když utišili touhu po jídle a pití,
tu promluvil Télemachos k synu Nestorovu,
hlavu přiložil blízko, aby ostatní neslyšeli:
„Hleď, synu Nestorův, srdci mému drahý,
to blyskotání mědi po hlučných síních,
zlata, elektra, stříbra a slonoviny!
Takhle musí být nitro síně Dia Olympského.
Kolik tu je nevýslovně mnoha věcí: žas mě drží."

Mluvícího slyšel plavovlasý Menelaos,
promluvil k nim okřídlenými slovy:
„Milé děti, se Zeem by se nikdo z lidí neměřil.
Jeho jsou totiž nesmrtelné domy a majetek.
Z mužů možná někdo bude se mnou se měřit majetkem,

nebo nebude. Jistě po mnohých útrapách a mnohém
bloudění jsem to vedl na lodích a v osmém roce přišel,
Kypr, Fénicii a Egypťany jsem obešel,
k Aithiopům jsem došel a k Sidonským a Erembům,
i do Libye, kde jehňata hned od narození mají rohy.
Třikrát za rok totiž rodí ovce k dokonání.
Tam ani pán, ani pastýř nemá nouzi
o sýr a maso ani o sladké mléko,
vždy je dost mléka k dojení.
Zatímco já tam bloudil, kořistě mnoho živobytí,
mi někdo zabil bratra potají, nečekaně,
lstí smrtonosné manželky.
Tak já ne s radostí vládnu nad tím majetkem.
Od svých otců to musíte slyšet, ať jsou vaši
rodiče kdokoli, vždyť jsem mnohé prožil, i přišel o dům
velmi dobře obydlený, zachovávající mnoho a dobrých věcí.
Z nichž bych radši s třetinou pouhou žil v domě,
a aby ti muži byli živí, kteří tam tehdy zahynuli
v Tróji širé daleko od Argu, pastvy koní.
Ale jak jen pláču a lkám nad všemi,
sedě v našich síních,
někdy se nářkem duši potěším, někdy zas
přestávám. Rychle se nasytíš mrazivého nářku.
Nad všemi nenaříkám tolik, i když se trápím,
jako nad jedním, který mi odnímá spánek i jídlo,
když si vzpomenu: nikdo z Achajů nezápasil
tolik, co Odysseus zápasil a vytrpěl. Jemu bylo souzeno
mít starosti, mně pak věčně bolest nevyhladitelná
po něm – jak dlouho je pryč a my nevíme,
zda žije, nebo je mrtev. Jistě nad ním naříkají

starý Láertés a rozvážná Pénelopé
i Télemachos, kterého nechal v domě novorozeného.“

Tak mluvil a v něm touhu po otci zdvihl k nářku.
Slza z víček mu padla na zem, když o otci slyšel,
plášť purpurový zdvihl před oči
oběma rukama. Menelaos ho zpozoroval,
rozvažoval v mysli a v srdci,
zda ho nechá, aby sám o otci připomněl,
nebo nejprve zjistí, co a jak, a prozkouší všechno.

Zatímco to zvažoval v mysli a srdci,
z vonné komnaty s vysokou střechou vyšla Helena,
podobná Artemidě se zlatým vřetenem.
S ní šla Adrésté, dobře vyrobenou lenošku jí přistavila,
Alkippé přinesla pokrývku z měkké vlny,
Fyló přinesla stříbrný koš, který jí dala
Alkandré, Polybova žena, který bydlel v Thébách
egyptských, kde v domech nejvíc leží bohatství.
Ten Menelaovi dal dvě stříbrné vany,
dva trojnožky a deset talentů zlata.
Zvlášť Heleně dala jeho žena krásné dary:
zlaté vřeteno a kolečkový koš dala,
stříbrný, se zlatými okraji.
Ten jí služka Fyló postavila
plný dobře upředené nitě. Na něm
leželo vřeteno, naplněné modrofialovou vlnou.
Usedla do křesla, pod nohama měla stoličku.
Hned slovy vyptávala se muže na všechno:
„Víme, Zeem živený Menelae, kdo jsou ti
muži, kteří se chlubí, že přišli do našeho domu?

Zalhu, nebo řeknu pravdu? Srdce mi velí.
Nikdy prý jsem neviděla někoho takto podobného
ani muže, ani ženu, žas mě drží, když ho vidím,
jak tento je podobný synu velkoduchého Odyssea,
Télemachovi, kterého nechal v domě novorozeného
onen muž, když kvůli mně nestoudné Achajové
táhli pod Tróju, nesouce odvahu válečnou.“

Odpovídaje jí, promluvil plavovlasý Menelaos:
„Teď to vidím i já, ženo, jak ty myslíš.
Jeho totiž jsou takové nohy, takové ruce,
pohledy očí, hlava a nad ní vlasy.
A teď jsem si na Odyssea právě vzpomínal,
mluvil, kolik on strastí snášel pro mne,
a ten hořké slzy pod obočím lil,
plášť purpurový zdvihl před oči.“

Peisistratos, syn Nestorův, mu odvětil:
„Atrejův synu, Zeem živený Menelae, vůdce lidu,
toto je jeho syn opravdu, jak říkáš.
Ale je skromný. Má v srdci stud,
že sem přišed poprvé, hned pouští plané řeči
před tebou, čí hlas si užíváme jako hlas boha.
Mne poslal vozataj Nestór Gerénský,
abych ho sem doprovodil. Chtěl totiž tebe vidět,
abys mu dal radu nebo pomoc skutkem.
Mnohé útrapy má syn, jehož otec je pryč,
v síních, kterému není druhých pomocníků,
jako teď Télemachos: otec je pryč, ani jiní tu nejsou,
kdo by v obci odvraceli zlo od něho.“

Odpovídaje mu, promluvil plavovlasý Menelaos:
„Hleďme, drahého muže syn přišel do mého domu,
který kvůli mně vykonal mnoho zápasů!
Myslel jsem si: až přijde, budu ho milovat nad jiné
Argejské, pokud nám přes moře návrat dá
rychlými loďmi Olympan dalekohlasý Zeus.
V Argu bych mu zařídil město a vystavěl dům,
přivedl bych ho z Ithaky s majetkem i synem
i všemi lidmi, dobyv jedno z okolních měst,
která se mi podrobují a mně samému poslouchají.
Často bychom se tu setkávali. Nic by nás
jiného neoddělovalo, milující a radující se,
dokud by nás nezahalil temný oblak smrti.
Ale to se musel bůh na nás rozmrzet,
který onoho nešťastníka učinil samotným bez návratu.“

Tak mluvil a v nich všech touhu k nářku zdvihl.
Plakala Argejská Helena, Diova dcera,
plakal Télemachos i Atrejovec Menelaos,
ani syn Nestorův neudržel oči bez slz,
vzpomněl si totiž v srdci na bezúhonného Antilocha,
kterého zabil zářivý syn jasné Jitřenky.
V té vzpomínce promluvil okřídlená slova:
„Atrejovci, zvláště rozvážný mezi lidmi
Nestór starec říkal, že jsi, když jsme na tebe vzpomínali
v jeho síních a jeden druhého se vyptávali.
A teď, je-li možné, poslechni mě: ne proto, že bych se
těšil v nářku při večeři, ale rozbřeskne se brzy
růžovoprstá Jitřenka. Nic nevyčítám
plakat nad tím, kdo zemřel ze smrtelných a šel osudem,
toto je jediná pocta ubohým smrtelníkům,

ostříhat vlasy a slzy nechat z tváří padat.
Ztratil jsem i já bratra, nikoli nejhoršího z Argejských,
toho musíš znát. Já ho totiž nespatřil
ani jsem s ním nebyl. Vynikal nad druhy, říkají,
Antilochos, běhutý nad jiné a válečník."

Odpovídaje mu, promluvil plavovlasý Menelaos:
„Drahý, mluvíš, co by mluvil muž rozvážný,
starší než jsi ty, i konal: od takového otce jsi vyšel.
Snadno je poznat potomka muže, jehož kronovec
předl nit šťastného osudu při zrodu i při svatbě,
jak Nestorovi stále nad svou měrou daroval,
sám klidně stárnoucím v síních,
syny mít prozíravé a kopím vynikající.
Ale my teď skončíme nářek, který předtím vznikl,
a vzpomeneme na večeři. Ať nám ruce vodu polijí.
Řeči budou i ráno pro Télemacha a mne,
aby jeden s druhým prošel vše."

Tak mluvil. Vodu nalil Asfalión,
hbitý družiník slavného Menelaa.
Oni vztáhli ruce k připraveným pokrmům.
Tam jinou věc vymyslela Helena, dcera Diova:
hned do vína, z něhož pili, hodila lék,
který tišil smutek, zlobu a všechny bolesti zapomnětí.
Kdo by ho spolknul, když se smísil v míse,
po celý den by mu neskanula slza z tváří,
ani kdyby mu zemřela matka a otec,
ani kdyby před ním bratra nebo milého syna
mečem porazili a on by to viděl očima.
Takové dovedné léky měla Diova dcera,

dobré, které jí dala Polydamna, Thonova žena,
Egypťanka, kde země nejvíc léků rodí.
Mnohé v míchání dobré, mnohé smrtonosné.
Každý je tam lékař a znalec nad jiné smrtelníky.
Jsou z rodu Paieonova.
Když ho hodila a nařídila nalít,
promluvila znovu Helena slovem a oslovila je:
„Atrejovci Zeem živený Menelae i hostinní synové
dobrých mužů, Zeus střídavě dává dobré i zlé,
každému jak chce: vše totiž dovede.
Teď hodujte sedíce v síních a potěšte se
řečmi. Já vám povím něco vhodného.
Všechno bych nevyprávěla ani neřekla,
kolik zápasů vytrvalého Odyssea bylo.
Takový byl a takové konal mocný muž
v krajině Trójanů, kde Achajové snášeli útrapy.
Sám sebe pohanil hroznými ranami,
oblékl si rozedraný šat a jako otrok vešel
do rozlehlého města nepřátelských mužů.
V podobě jiného muže se maskoval, jako žebrák,
ačkoli nic takový nebyl u lodí Achajů.
V té podobě vstoupil do města Trójanů. Oni všichni
na něj nepohlédli. Jen já jsem ho poznala i tak,
vyptávala jsem se ho, ale lstivě se vymlouval.
Když jsem ho vykoupala a potřela olejem,
oděla ho rouchem a přísahala pevnou přísahou,
že nebudu před Trójany Odyssea prozrazovat,
dokud se nevrátí k rychlým lodím a chýším,
tehdy mi vyložil všechen plán Achajů.
Mnoho Trójanů dlouhým mečem zabil,
k Argejcům se vrátil a nesl mnoho zpráv.

Tam ostatní Trójanky kvílely nahlas. Mně
srdce se radovalo, protože mi srdce již obracelo
jít zpět domů, naříkala jsem nad zaslepeností,
kterou mi Afrodíta vložila, když mě tam odvedla
z milé vlasti, dceru i lože i muže
jsem opustila, nikoho nedostatečného myslí ani krásou."

Odpovídaje jí, promluvil plavovlasý Menelaos:
„Opravdu v tom všem jsi, ženo, mluvila podle řádu.
Já už jsem poznal mysl a radu mnoha
hrdinů mužů, prošel jsem mnoho zemí,
takového ale jsem ještě neviděl očima,
jaké vytrvalého Odyssea byla milá mysl.
Takový byl a takový čin vykonal mocný muž
v tesaném koni, kde jsme seděli všichni nejlepší Argejci,
nesouce Trójanům vraždu a zkázu.
Přišla jsi tam ty: snad tě povzbudil
božství, který chtěl dát Trójanům slávu.
Chodila jsi okolo dutého přístřeší, hladila jsi ho,
jménem volala nejlepší Dánaje, všechny
podle hlasu žen Argejských mužů.
Já i Diomédés a božský Odysseus
sedíce uprostřed slyšeli jsme, jak jsi volala.
Nás dva jsme se chystali, prudce zažehnuti,
buď hned vystoupit, nebo zevnitř rychle odpovědět.
Odysseus nás ale zdržel a brzdil, i když jsme chtěli.
Tehdy ostatní synové Achajů byli v tichu,
jen Antiklos chtěl odpovědět slovem.
Odysseus mu rukama pevně svíral ústa
silně, zachránil všechny Achaje.
Tak dlouho ho držel, dokud tě Pallas Athéna neodvedla."

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Atrejovci Zeem živený Menelae, vůdce lidu,
tím hůře! Vždyť ani toto neodvrátilo od něj
žalostnou zkázu, i když měl železné srdce v hrudi.
Ale pojďme spát, abychom teď, konečně,
sladkým spánkem položeni se potěšili.“

Tak řekl. Argejská Helena nařídila otrokyním
lože ustelet před síní, hodit krásné pokrývky
purpurové a nad ně rozestřít přikrývky,
a svrchu pláštěné kožichy k zahalení.
Ony vyšly ze síně s pochodněmi v rukou,
ustelovaly lože. Herold hosty vedl.
Oni spali v předsíni domu,
Télemachos hrdina a zářivý syn Nestorův.
Atrejovec v nitru vysoké síně,
vedle Helena v dlouhém rouchu, božská mezi ženami.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
hbitý v boji Menelaos vstal z lože,
oděl se, přes rameno si zavěsil ostrý meč,
pod lesklé nohy si přivázal krásné sandály,
vyšel z komnaty jako bůh, pohledem jemu podobný.
Usedl vedle Télemacha a promluvil slovem:
„Jaká potřeba tě sem přivedla, hrdino Télemachu,
do slavné Lakedaimony přes široký hřbet moře?
Veřejná, nebo soukromá? Pověz mi pravdivě.“

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Atrejovci Zeem živený Menelae, vůdce lidu,
přišel jsem, zda bys mi nemohl pověděl něco o otci.
Můj dům je požírán, úrodná pole hynou,

nepřátel plný je dům, kteří mi stále zabíjejí
tučné ovce a vratconohý rohatý skot,
nápadníci mé matky, nadevše pyšní.
Proto teď jsem přišel ke tvým kolenům, zda bys chtěl
jeho žalostnou zkázu vylíčit, zda jsi někde spatřil
vlastníma očima, nebo slyšel řeč od jiného
bloudícího. Vyše všech ho nad něho porodila matka.
Nic přede mnou ze zdvořilosti nezatajuj ani ze soucitu,
ale pěkně mi vylož, co jsi viděl.
Prosím, jestli ti kdy můj otec, vznešený Odysseus,
slovem nebo činem něco slíbil a vyplnil
v zemi Trójanů, kde Achajové snášeli útrapy,
na to teď pamatuj a pravdivě mi pověz."

Zvláště rozmrzen mu odvětil plavovlasý Menelaos:
„Jak hanebně se chtějí usadit v loži silného muže
oni slabí! Jako když laň v brloze lva mocného
položí novorozená dvojčata nemluvňata,
pak sama obchází skalní vrcholky a travnaté údolí
pasouc se – lev se vrátí do své stáje,
oběma dětem potupnou zkázu způsobí.
Tak jim Odysseus potupnou zkázu způsobí.
Kéž by, Zeve otče, Athéno a Apollone,
takový, jaký kdysi v dobře stavěném Lesbu,
přemohl Filoméléida v zápase,
hodil jím mocně, a všichni Achajové se radovali –
takový Odysseus bude s nápadníky,
rychle bude svatba všem a trpká.
Co se mě ptáš a prosíš, nebudu
jinak vykládat a klamat, ale co mi řekl

vyvěrající z moře stařík pravdivý,
to ti nic neskryji ani neutajím.

Egypt mě, i když jsem toužil sem,
bohové zdržovali, protože jsem jim nekonal plné hekatomby.
Vždy chtějí, aby smrtelníci na jejich příkazy pamatovali.
Je ostrov v hlučně šumějícím moři
před Egyptem, jmenují jej Faros.
Je od něj vzdálen, kolik dutá loď za celý den
proběhne, když ji vhodně odzadu vítr žene.
V něm je přístav s dobrým kotvením, odkud rovné lodě
odjíždějí do širého moře, nabravše vodu.
Tam mě bohové zdrželi dvacet dní, nikdy mi nezavál
mořský vítr, který lodě po širokém hřbetu moře žene.
Zásoby by byly vyčerpány a síla mužů,
kdyby se nebyla slitovala jedna z bohů a nezachránila mě,
Proteova dcera, mocného starce z moře,
Eidothée: jí jsem nejvíc hnul srdcem.
Mně putujícímu samému přišla,
toho dne, co jsem šel od druhů stranou, kteří pořád
po ostrově rybařili, hákem zakřiveným,
hlad je štval. Ona mi stála blízko,
promluvila slovem a oslovila mě:
„Cizinče, zdaž jsi tak hloupý a laxní,
nebo úmyslně se poddáváš a těšíš útrapami?
Tak dlouho jsi na ostrově zavřený a neumíš
najít konce, slábne srdce druhů.“

Tak řekla. Já jsem jí odpověděl slovem:
„Řeknu ti, bohyně, ať jsi kterákoli,
že já nejsem tu dobrovolně, ale musel jsem urazit

nesmrtelné bohy, kteří obývají široké nebe.
Pověz mi, bohové všechno vědí,
který z bohů mě poutá a zdržuje mi cestu,
jak se vrátím po rybnatém moři.“

Tak jsem řekl. Odpověděla mi hned božská mezi bohyněmi:
„Řeknu ti, cizinče, zcela po pravdě:
chodí sem starý mořský pravdivý stařec,
nesmrtelný Proteus Egyptský, který zná hlubiny
celého moře, Poseidonův služebník. Praví,
že je on můj otec, který mě zplodil.
Kdybys ho uměl nějak lstí přemoci, přepadnout,
pověděl by ti cestu, délku i míru,
jak se vrátíš po rybnatém moři.
A pověděl by ti, Zeem živený, kdyby chtěl,
co ti doma zlého či dobrého se stalo,
zatímco jsi plul dlouhou obtížnou cestu.“

Tak řekla. Já jsem jí odpověděl slovem:
„Vymysli ty sama ten úskok proti božskému starci,
aby mě neuviděl nebo nepoznal předem a neunikl.
Vždyť bohu je těžko smrtelného muže zmoci.“

Tak jsem řekl. Odpověděla mi hned božská mezi bohyněmi:
„Zcela ti, cizinče, povím po pravdě.
Kdy slunce dostoupí středu nebe,
tehdy vychází z moře pravdivý mořský stařec
pod dechem Zefyra, obklopen temnou vlnou.
Když vyjde, uloží se v klenutých jeskyních.
Kolem něho tulenů stádo s krátkými nohami krásné Haleknúsy
spí všechno, vycházejíc z šedé moře,
dýchá hořký zápach mořských hlubin.

Tam já tě povedu, položím zarána
vedle sebe. Vyber si dobře tři druhy,
kteří jsou v tvých dobře osedlaných lodích nejlepší.
Řeknu ti všechny lsti starce.
Nejprve přepočítá tuleně a projde je,
když jich pěti napočítá a projde všechny,
mezi ně lehne jako pastýř mezi ovce.
Jakmile ho uvidíte uloženého,
pak se chopte síly a odvahy,
tam ho držte dychtivého a prchajícího.
On zkusí nabýt všeho, co se po zemi plazí,
vodu i oheň, božsky žhavý.
Vy ho pevně držte, ještě víc svírejte.
Když ale on vás sám bude vyptávat slovem,
takový, jaký byl, když jste ho viděli u lůžka,
tehdy ho pusťte, hrdino, a stařík propusťte,
ptej se ho, který z bohů tě utiskuje
a jak se vrátíš po rybnatém moři.“

Když to řekla, vrhla se do hluboko se dmoucího moře.
Já jsem šel k lodím, kde stály na písku.
Mnoho mi srdce bušilo, když jsem šel.
Jak jsem došel k lodi a moři,
připravili jsme si večeři, přišla božská noc.
Spali jsme na břehu moře.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
šel jsem na břeh moře, cesty široké,
mnoho se modlil k bohům. Vedl jsem tři druhy,
jimž jsem nejvíc věřil pro každý podnik.
Ona mezitím, pohroužená do široké náruče moře,

přinesla z moře čtyři tulení kůže,
všechny čerstvě stažené. Lest proti otci strojila.
V písku moře vyhrabala lože,
seděla, čekajíc. My přišli zcela k ní blízko.
Vedle sebe nás uložila, hodila na nás kůži každému.
Byl by to osudný úskok. Ale užasle nás trápila
hrozná vůně tuleňů mořsky živených.
Kdo by snášel ležet vedle mořské obludy?
Ale sama nám vymyslela záchranu:
ambrosii pod chřípí každému vložila,
vonící velmi sladce. Ta vůně nás ochránila od zápachu obludy.
Celé ráno jsme snášeli vytrvalým srdcem.
Z moře začali vycházet tuleňové houfně
a pak u mořského břehu uléhali.
V poledne vystoupil stařec z moře,
našel tuleně dobře živené, všechny prošel,
spočítal. Nás mezi obludami počítal, prvními,
nic v mysli netušil, že je to lest. Pak si lehl i on.
My jsme vykřikli, přiběhli, hodili ruce na něho.
Ale ani stařec nezapomněl na dovednost svých lstí.
Nejdřív se stal lvem s hustou hřívou,
pak drakem a leopardem a velkým kancem,
stal se tekoucí vodou a vysoko listnatým stromem.
My ho pevně drželi vytrvalým srdcem.
Když ho omrzelo trápit se obratně v lstích,
tu promluvil slovem a oslovil mě:
„Který z bohů ti, synu Atreův, poradil,
abys mě lstí přepadl? Co chceš?“

Tak mluvil. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Víš, starče, nač se mě ptáš a chytáš mě?

Jak dlouho jsem na ostrově zdržován, nemohu
najít konce, slábne mi srdce uvnitř.
Pověz, bohové všechno vědí,
který z bohů mě poutá a zdržuje mi cestu,
jak se vrátím po rybnatém moři.“

Tak jsem mluvil. Hned mi odpověděl slovem:
„Dioví a ostatním bohům jsi měl obětovat krásné
oběti, než ses vydal, abys co nejrychleji přišel
do své otčiny, plouce po vinově temném moři.
Není ti souzeno vidět tvé a dojít
do dobře stavěného domu a do své vlasti,
dokud se nevrátíš do Egypta, k vodě spadlé od Dia,
a tam neobětuješ svaté stohlavé oběti
nesmrtelným bohům, kteří obývají široké nebe.
Pak ti dají bohové cestu, kterou toužíš.“

Tak mluvil. Mně puklo milé srdce,
protože mi nařizoval znovu plout po mlžně šedém moři
dalekou obtížnou cestu zpět do Egypta.
Ale přesto jsem mu odpovědí promluvil slovem:
„Toto, starče, vykonám, jak nařizuješ.
Ale pověz mi tohle a pravdivě vylož:
zda všichni s loďmi se vrátili bez pohromy Achajové,
které jsme nechali, Nestór a já, odjíždějíce z Tróje?
Zda některý zahynul hroznou smrtí ve své lodi
nebo mezi rukama blízkých, když dovedl válku do konce?“

Tak jsem mluvil. On mi hned odpověděl slovem:
„Atrejovci, proč se mě na to ptáš? Není ti to třeba
vědět ani pátrat po mé mysli. Dlouho tě,
myslím, bez slz nebude, až toho uslyšíš mnoho.

Mnoho z nich bylo přemoženo, mnozí byli zachováni.
Dva vůdcové mědí šatěných Achajů
při návratu zahynuli: v boji jsi byl i ty.
Jeden žije ještě, zdržuje ho širé moře.
Aiás byl zahuben se svými loďmi s dlouhými vesly.
K Gyraeiským skalám ho zahnal Poseidón,
velké vlny mu nahnal. Vzdálen od propadnutí
by přežil, i když byl odsouzen Athénou,
ale pyšné slovo řekl, těžce zbloudil:
řekl, že proti vůli bohů unikl velké mořské propasti.
To slyšel Poseidón hlasitě hovořící.
Hned mocnou dlaní vzal trojzubec
a udeřil do Gyraeiské skály, rozpoltil ji.
Zůstal tam vrchol, část ale spadla do moře,
na které Aiás seděl, když zprvu bloudil.
Nesla ho do bezbřehého valícího se moře.
Tak tam zahynul, napiv se slané vody.

Tvůj bratr unikl Kéře, utekl v dutých lodích,
zachránila ho mocná Héra. Ale když
se chystal dorazit ke strmé Malee,
tam ho bouře vzala, rvala
po rybnatém moři, velice sténajícího,
ke konci kraje, kde Thyestés dřív bydlel,
nyní bydlel Thyestův syn Aigisthos.
Když se zdálo, že návrat je bezpečný,
bohové mu zas obrátili vítr a dorazil domů.
Rád vystoupil z lodi do vlasti,
líbal otčinu, mnoho horkých slz
mu padalo, radostí, že vlast viděl.
Z strážnice ho ale uviděl strážce, kterého tam dal

lstivý Aigisthos, slibuje mu dvě talenty zlata.
Rok hlídal, aby neunikl, kdyby přišel neočekávaně
a vzpomněl si na statečnou odvahu.
Šel to oznámit do domu, pastýři lidu.
Hned Aigisthos lest zlomyslnou vymyslel.
Vybral si z lidu dvacet nejlepších mužů,
nachystal zálohu, na druhé straně nařídil hostinu.
Pozval Agamemnona, pastýře lidu,
koně a vozy, strojí ohavnosti.
Ničím netušícího ho přivedl, zabil hodujícího,
jako když porazí někdo vola u jeslí.
Nikdo z druhů Atrejovcových nezůstal, kteří ho následovali,
ani z Aigisthových, všichni byli pobiti v síních."

Tak mluvil. Mně puklo milé srdce,
plakal jsem sedící v písku, nebo nechtělo mi
srdce dál žít a vidět slunce.
Když jsem se plakáním a válením nasytil,
tu mi řekl pravdivý mořský stařec:
„Nedlouho tu plač, synu Atreův, souvisle:
neuděláme, že by to bylo užitečné. Ale co nejrychleji
usiluj dojít do své otčiny.
Buď totiž ještě živého ho zastihneš, nebo i Orestés
tě předběhl a zabil ho. Ty můžeš jen stihnout pohřeb."

Tak mluvil. Mi srdce a statečná mysl
se oživila v hrudi, i když jsem byl zmučen.
Promluvil jsem k němu okřídlenými slovy:
„Těch tedy vím. Ale pověz mi třetího muže,
kdo žije ještě, zdržován širým mořem,
nebo zemřel. Chci slyšet, i když se trápím."

Tak jsem mluvil. Hned mi odpověděl slovem:
„Je to syn Láertův, který obývá na Ithace dům.
Toho jsem viděl na ostrově lít hojné slzy
v síních nymfy Kalypsy, ta ho tam z donucení drží.
Nemůže totiž dorazit do své otčiny.
Nemá přátele, ani lodě s vesly dlouhými,
kteří by ho dovezli po širokém hřbetu moře.
Tobě ale, Menelae Zeem živený, nejsou osudem souzeny
zemřít v Argu, pastvě koní, dojít osudu,
ale pošlou tě nesmrtelní na Élysská pole
na krajní zemi, kde je plavovlasý Rhadamanthys,
tam je zcela nejlehčí život smrtelným lidem,
nikdy nejsou tam ani sněhy, ani velké zimy,
ani mnoho deště, vždy jemné Zefyrovy vánky
Oceán vysílá, aby svěží lidi občerstvovaly.
Protože máš Helenu a jsi zetěm Dia.“

Když to řekl, pohroužil se do hluboko se dmoucího moře.
Já jsem šel k lodím, k druhům božským.
Mnoho mi srdce bušilo, když jsem šel.
Když jsem došel k lodi a moři,
připravili jsme si večeři, přišla božská noc.
Spali jsme na břehu moře.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
stáhli jsme nejprve lodě do božského moře,
dali jsme stěžně a plachty do dobře osedlaných lodí,
sami jsme nastoupili a usedli k veslařským lavicím.
Řady vesel bijí šedou vodu.
Zpět do Egypta, od Dia padlé vody,
jsem postavil lodě, konal plné oběti.

Když jsem utišil hněv věčně-jsoucích bohů,
nakupil jsem Agamemnonovi mohylu, aby měl neuhasitelnou slávu.
Když jsem to vykonal, plul jsem. Dobrý vítr mi dali
nesmrtelní, kteří mě rychle do milé otčiny poslali.
Nuže zůstaň teď v mých síních,
dokud nepřijde jedenáctý nebo dvanáctý den.
Pak tě pošlu dobře, dám skvělé dary,
tři koně a vůz jemně leštěný. Nad to
dám ti krásný pohár, abys lil úlitby věčným
bohům, mne vzpomínaje po všechny dny."

Rozvážný Télemachos mu odvětil:
„Atrejovci, dlouho mě zde ne zdržuj.
Rok bych u tebe seděl, nic by mě netrápilo
touha po domě nebo rodičích, nesmírně se těším
ve tvých řečích a slovech. Ale moji druzi už
na ostrově Pylu truchlí, mě tu dlouho zdržuješ.
Jaký bys mi chtěl dát dar, to ať je uložené.
Koně do Ithaky nevezmu, ale tobě tu nechám
jako ozdobu. Vždyť ty obýváš širokou rovinu,
kde je mnoho jetele a šáchoru,
pšenice i špaldy a bílého ječmene se rozšiřuje.
V Ithace nejsou široké rozlohy ani luk,
koza-rostoucí, milejší než pastva koní.
Nikdo z ostrovů mořských není dobrý na jízdu
koní, ani není mezi loukami. Z nich je Ithaka nejhorší."

Řekl, a usmál se bojovný Menelaos,
pohladil ho rukou a oslovil ho slovem:
„Jsi dobrého rodu, drahé dítě, jak to říkáš.

Změním ti dary, mám sílu. Z darů, které v mém domě leží,
dám ti takový, který bude nejkrásnější a nejcennější.
Dám ti dobře vyrobený kráter: celý
stříbrný, pozlacené okraje má,
Héfaista dílo. Dal mi ho hrdina Faidimos,
král Sidonský, kdy mě jeho dům přijal,
když jsem se vracel domů. Tobě ho chci dát."

Tak oni mluvili spolu.
A hostinní šli do domu božského krále,
hnali ovce a nesli srdce krepčí víno.
Chleby jim poslaly ženy jejich s krásnými pláštěnkami.
Oni se u nich chystali k hostině.

Mezitím nápadníci před síní Odysseovou
hrou v disky a oštěpy se bavili
na slitém dvoře, kde dřív bývali zpupní.
Antínoos a bohem podobný Eurymachos seděli,
vůdcové nápadníků, kteří ctností vynikali.
K nim došel Noémón, syn Fróniův, blízko,
Antínoa oslovil slovem a vyptával se:
„Antínoe, víme snad v mysli, nevíme,
kdy přijde Télemachos z písečného Pylu?
Odjel s lodí mou, teď ji potřebuji,
abych přeplul do široké Elidy, kde mám klisny
dvanáct, a pod nimi tažní mezci dosud nezkroceni.
Chci sem jednoho z nich přivést a zkrotit."

Tak mluvil. Oni užasli v mysli. Nemysleli,
že by on do pylské země odjel, ale myslili,
že je někde v okolí – na polích u ovcí, nebo u pasáka vepřů.
Odpověděl mu Antínoos, syn Eupeithův:

„Pověz mi pravdivě: kdy odjel a kteří jinoši
s ním? Vybraní z Ithaky, nebo jeho otroci a sloužící?
Mohl by i tak udělat. A pověz mi po pravdě,
abych věděl, zda ti násilně vzal černou loď proti vůli,
nebo jsi ji dal dobrovolně, když tě žádal slovem?“

Odpověděl mu Noémón, syn Fróniův:
„Já sám dobrovolně jsem dal. Co by se dělal
jiný, když by takový muž, trápením v srdci stísněn,
žádal? Byla by těžká věc odmítnout dar.
Jinoši, kteří po nás v obci jsou nejlepší, s ním
odjeli. Vůdcem jsem viděl Mentora
jít, nebo bohem jemu podobný. V tom se divím:
viděl jsem tu Mentora božského včera za úsvitu,
on už tehdy nastoupil na loď do Pylu.“

Řekl, odešel do domu otce.
Oběma pak mysl se rozlítila statečnou.
Nápadníky sdružili dohromady a odhlásili hry.
Mezi nimi mluvil Antínoos, syn Eupeithův,
rozlíceně: černé srdce mu kolem naplnilo zuřivostí,
oči se mu podobaly žhoucímu ohni:
„Hle, veliké dílo odvážně Télemachos
vykonal, cestu. Mysleli jsme, že nebude vyveden k ní,
mezi tak mnohými mladý. Odjel s lodí a vybranými druhy,
hned z obce. Bude i nadále ještě škoda.
Ale ať mu Zeus zahubí sílu, než zlo nám přinese!
Nuže, dejte mi rychlou loď a dvacet druhů,
abych mu nachystal, až se bude vracet, zálohu,
mezi Ithakou a drsnou Samé,
aby mu žalostně vyšla plavba pro otce.“

Tak mluvil. Všichni ho pochválili a nabádali.
Hned pak vstali, odešli do domu Odysseova.
Ne dlouho ale Pénelopé nevěděla
o řečech, co nápadníci v hloubce srdce chystali.
Herold Médon jí to oznámil: slyšel plány
před nádvořím, oni uvnitř chystali úklady.
Kráčel skrz dům oznámit Pénelopě.
Když přistoupil k prahu, promluvila k němu Pénelopé:
„Herolde, k čemu tě posílají pyšní nápadníci?
Zda to říci služkám božského Odyssea,
nechat prací a dělat jim hostinu?
Kéž se mi nehonili ani nescházeli, kéž by tu teď
hodovali naposled.
Vy, co se stále shromažďujete, zde ničíte živobytí mnoho,
statek rozvážného Télemacha. Nikdy předtím
jste neslyšeli od otců, když jste byli dětmi,
jaký byl Odysseus u vašich rodičů, nikomu neublížil
slovem ani činem v obci. Jako byl zvyklý
božský král: některé muže choval, jiné nenáviděl.
Nikdy nikomu bezpráví neudělal.
Ale u vás je vidět mysl i hanebné skutky,
a není vděčnosti za dřívější dobré skutky.“

Odpověděl jí Médon, znalec rozvážných rad:
„Kéž by to, královno, bylo největší zlo!
Oni ale ještě větší a horší uvažují,
které kéž ti Kronovec neudělá splnit!
Chtějí Télemacha ostrou mědí zabít,
až se bude vracet domů. Odjel totiž pátrat po otci
do písečného Pylu a do božské Lakedaimony.“

Tak řekl. Jí se podlomila kolena a milé srdce.
Dlouho ji trápilo mlčení. Oči jí naplnily slzy,
hlas plný se zastavil. Pozdě odpověděla slovem:
„Herolde, proč mi odjel můj syn? Vždyť přece nebylo třeba,
aby na rychlonohé lodě vstupoval, které jsou mužům
koňmi mořskými, přes velikou vlhkou plání!
Zdali, aby o něm nezůstalo mezi lidmi ani jméno?“

Odpověděl jí Médon, znalec rozvážných rad:
„Nevím, zda ho k tomu někdo z bohů povzbudil,
nebo sám z vlastního srdce šel do Pylu, aby zvěděl
o otci, zda se vrací, nebo jakým osudem šel.“

Tak řekl a šel skrz dům Odysseův.
Jí se rozlila mlžná bolest srdcem. Nemohla
usednout na trůn, i když jich v domě bylo mnoho,
ale usedla na práh pevně stavěné komnaty,
žalostně plakajíc. Kolem naříkaly služky,
všechny v domě, kolik jich bylo, staré i mladé.
Jim mezi mocným nářkem Pénelopé mluvila:
„Slyšte, drahé: Olympan mi mnoho bolestí dal
nad všemi, co se mnou se narodily a vyrostly.
Napřed muže ztratila, lva srdcem,
ctností mezi Dánaji vynikajícího, dobrý,
jehož široká sláva prochází Heladou a středním Argem.
Teď zas syna milého mi uchvátili bouře z domu
bez slávy, ani jsem neslyšela o jeho odjezdu.
Nestoudné! Vám přece nebylo jednou ani do srdce,
abyste mě z lože zvedly, dobře jste věděly,
když šel do duté temné lodi.
Vždyť kdybych věděla, že chystá tuto cestu,

jistě by byl zůstal, i když chtěl plouti,
nebo mě mrtvou nechal v síních.
Ale ať někdo zavolá rychle Dolia stařík,
otroka mého, kterého mi dal otec, když jsem sem šla,
on mi hlídá zahradu s mnoha stromy, aby šel za Láertem,
rychle, posadil se u něho, všechno mu pověděl,
snad on by vymyslel v mysli nějaký plán,
plačky vyšel k lidu, kteří se chystají jeho rod
zahladit a Odysseův rod bohům podobný!“

Odpověděla jí drahá chůva Eurykleia:
„Nymfo milá, buď mě ostrou mědí
zabij, nebo mě nech v domě. Já ti neskryji slovo.
Já jsem o tom všem věděla, dala mu já, co nařídil,
chléb a sladké víno. Ale on mi dal velkou přísahu
nic ti neříci, dokud nepřijde dvanáctý den,
nebo než sama po něm zatoužíš a uslyšíš, že odjel,
abys svůj krásný pleťový vzhled slzami nekazila.
Teď se umyj, čisté roucho obleč,
jdi do horní komnaty se služkami,
pros Athénu, dceru Dia aigidonoše:
ta pak ho zachrání od smrti.
Netrápí stařík trápeného. Nemám totiž
rod syna Arkeisiova zcela bohům nenáviděn,
ale ještě někdo bude mít vysoké klenuté sídlo
a daleko tučná pole.“

Tak mluvila a utišila nářek, zastavila oči v slzách.
Ona pak se umyla, čisté roucho oblekla,
vystoupila do horní komnaty se služkami,
nasypala do koše ječná zrna, modlila se k Athéně:

„Slyš mě, dcero Dia aigidonoše, Nepřemožená!
Pokud ti kdy prozíravý Odysseus v síních
tučných býků nebo oveček stehna spálil,
na to si teď vzpomeň a zachraň mi milého syna,
odrazi nápadníky velmi zle hanebné.“

Tak řekla, zavolala. Bohyně vyslyšela modlitbu.
Nápadníci hlučeli po klenutých síních.
Někdo z pyšných mladíků řekl:
„Jistě nám svatbu připravuje mnohokrát žádaná matka,
a nic neví, že synovi se chystá smrt.“

Tak někdo řekl, a nevěděli, jak se stane.
Antínoos k nim promluvil slovem a oslovil je:
„Vyřkli jste pyšné řeči, zpupně, všechny,
nikterak. Někdo by snad to zevnitř oznámil.
Ale v tichosti vstaňte a slovo konejme,
jaké se zalíbilo všem.“

Když to řekl, vybral si dvacet nejlepších mužů,
odjel k rychlé lodi na mořský břeh.
Nejdřív stáhli loď do hluboké vody,
dali stěžeň a plachty do černé lodi,
upevnili vesla na kožené poutka,
vše po řádu, bílé plachty rozvinuli.
Zbroj jim nesli pyšní služebníci.
Vysoko na břehu ji zakotvili, sami vystoupili.
Tam jedli večeři, čekali, až přijde večer.

Mezitím rozvážná Pénelopé u sebe v horní komnatě
ležela, bez jídla, bez pití,
rozvažovala, zda milý syn unikne smrti,

nebo bude přemožen nápadníky nadevše pyšnými.
Jak lev myslí, obklopený v davu mužů,
vyděšený, když obracejí lstivé kolo kolem,
tak ona rozvažovala, až sladký spánek jí přišel.
Spala, nazad položena, uvolnily se jí všechny údy.

Zase jinou věc vymyslela jasnooká Athéné.
Udělala přízrak, podobný ženě,
Iftimě, dceři velkoduchého Ikaria,
kterou si pojal Eumélos, obývající ve Férách.
Toho poslala do domu božského Odyssea,
aby Pénelopu plačící a lkající
zastavila od pláče a slzavých nářků.
Vstoupil do komnaty u řemenu závory,
stanul nad její hlavou a promluvil slovem:
„Spíš, Pénelopo, srdcem stísněna?
Nedovolí ti bohové, žijící lehce, plakat ani se trápit.
Vrátí se tvůj syn. Vždyť neudělal ničím
nepravostí před bohy.“

Odpověděla jí rozvážná Pénelopé,
velmi sladce spíc u brány snů:
„Co ses sem, sestřičko, vypravila? Dřív jsi
nechodila do mých síní, protože bydlíš daleko.
A velíš mi přestat s nářkem a bolesti mnoha
které mi mysl i srdce rvou,
když jsem napřed ztratila muže, lva srdcem,
ctností mezi Dánaji vynikajícího, dobrý,
jehož široká sláva prochází Heladou a středním Argem?
Teď zas syn milý mi odjel na duté lodi,
nerozumný, nezkušený ani v pracech, ani v radách.

Toho oplakávám víc než onoho,
toho se chvěji a bojím, aby něco neutrpěl,
buď v obci lidí, kam odjel, nebo na moři.
Mnoho totiž je nepřátel, kteří mu úklady strojí,
jsou dychtiví zabít, než dorazí domů."

Odpověděl jí mdlý přízrak:
„Buď statečná a neboj se mnoho v srdci.
Takový průvodce s ním jde, jakého by i jiní lidé
chtěli stát při sobě – vždyť má sílu:
Pallas Athéné. S tebou soucítí v tvém smutku.
Ta mě teď poslala, abych ti to oznámila."

Rozvážná Pénelopé jí odpověděla:
„Pokud jsi bůh a slyšela hlas boha,
promluv i o tom nešťastníkovi:
zda ještě žije a vidí světlo slunce,
nebo zemřel a je v Hádu."

Odpověděl jí mdlý přízrak:
„O tom ti vše nepovím,
zda žije, nebo zemřel. Zbytečné je mluvit do větru."

Tak řekl, uhnul se od klíky dveřní
do dechu větrů. Ona ze spánku vstala,
Ikariova dcera. Srdce se jí v hrudi zahřálo,
protože se jí objevil zřetelný sen v hluboké noci.

Nápadníci pak nastoupili na vlhké cesty,
mysleli v srdci na strmou zkázu Télemachovi.
Je ostrůvek skalnatý uprostřed moře,
mezi Ithakou a drsnou Samé,

Asteris, nevelký. V něm jsou dvoubranné přístavy,
dobře chránící. Tam Achajové čekali v záloze.

Zpěv pátý

Jitřenka vstala z lože vedle slavného Tithona,
aby přinesla světlo nesmrtelným i smrtelným.
Bohové usedli k poradě, mezi nimi Zeus
hřmící vysoko, jehož síla je největší.
Athéné jim vyprávěla o mnoha útrapách Odysseových,
protože ji trápilo, že je v domech nymfy:
„Zeve otče a vy ostatní blažení bohové věční,
nikdy ať už žádný žezlonosný král není
rád laskavý a vlídný ani ať nemá spravedlivé myšlení,
ať je stále tvrdý a páchá bezpráví,
když nikdo nevzpomíná na božského Odyssea
z lidu, kterému vládl a byl jako otec laskavý.
Teď leží na ostrově, snášeje těžké bolesti
v síních nymfy Kalypsy, která ho z donucení drží.
Nemůže dorazit do své otčiny.
Nemá přátele s loďmi vesly dlouhými,
kteří by ho dovezli po širokém hřbetu moře.
Teď chtějí milého syna zabít,
až se bude vracet domů. Odjel pátrat po otci
do písečného Pylu a do božské Lakedaimony.“

Odpověděl jí Zeus mrakosvolač:
„Mé dítě, jaké slovo ti uniklo z ohrady zubů?
Nerozmyslila jsi sama tento plán,

aby ti Odysseus těm pomstil, až se vrátí?
Télemacha ty vyprav uměle, dovedeš to,
ať se bez pohromy vrátí do své otčiny.
Nápadníci ať se v lodi vrátí bez cíle.“

Řekl a oslovil Herma, drahého syna:
„Herme, protože ty jsi vždy posel ostatním věcem,
nymfě s krásnými vrkoči jdi oznámit pevné naše rozhodnutí,
návrat vytrvalého Odyssea, aby se vrátil
bez průvodu bohů ani smrtelných lidí.
Na dvacetlanové voru snášeje mnoho útrap,
dvacátého dne dojde do Scherie úrodné,
k Fajákům, kteří jsou bohům blízcí rodem.
Oni ho jako boha ve svém srdci uctí
a pošlou s lodí do milé otčiny,
dají mu mědi a zlata hojně i rouch,
tolik, kolik by si Odysseus nikdy z Tróje nepřinesl,
kdyby přišel bez pohromy, s podílem kořisti.
Tak je mu totiž osudem souzeno spatřit přátele a dorazit
do klenutého domu a vlasti.“

Řekl, Argobijec posel neporušoval.
Hned si pod nohy přivázal krásné sandály,
nesmrtelné, zlaté, které ho nesou nad vlhkou plání
i nad bezbřehou zemí spolu s dechem větru.
Vzal hůl, kterou lidem oči zavírá,
kterých chce, a druhé zase vzbouzí ze spánku.
Tu drže v ruce letěl mocný Argobijec.
Z Pierie se vrhl nad éter, moře se spustil,
rychle se nesl po vlnách jako racek,
který hledá rybu v hrozných záhybech jalové slaně,

smáčí si hustá křídla v mořské šplouchavé plání.
Jemu podobný se Hermés vrhl na mnohé vlny.
Když dorazil k ostrovu daleko ve vlnách,
tam z vinově temného moře vystoupil na pevninu,
šel, až přišel k veliké jeskyni, kde nymfa
krásně-vrkočí bydlela. Zastihl ji uvnitř.
Velký oheň hořel na krbu, široko po ostrově
voněl cedrový dřev dobře štípající i thuja hořící.
Ona uvnitř zpívala krásným hlasem,
tkala na stavu, pohybujíc se zlatým vřetenem.
Les kolem jeskyně rozkvétal:
olše, topol i cypřiše vonící.
Tam ptáci dlouhokřídlí stavěli hnízda,
sovy, krahujci, i havrani mořští s dlouhými jazyky,
jimž mořská práce leží na srdci.
Tam kolem duté jeskyně se táhla réva
mohutná, zrála hrozny.
Čtyři prameny po řadě tryskaly čistou vodou,
blízko sebe, obracely se jinam a jinam.
Kolem louky měkké fialky a hojné zeleně
rostly. Tam by i nesmrtelný užasl, kdyby přišel,
pohled potěšil a v srdci se zaradoval.
Tam stál a užasl Argobijec posel.
Když se tím vším v mysli natěšil,
hned vstoupil do široké jeskyně. Nespatřila ho
tváří v tvář Kalypsó, božská mezi bohyněmi,
nejsou si totiž bohové nerozeznatelní,
ani když kdo bydlí daleko.
Velkoduchého Odyssea ale uvnitř nezastihl,
sedí totiž na pobřeží a plakal,

kde dřív slzami a vzdechy drásal srdce.
Hleděl na jalové moře, slzy prolévaje.

Hermovi otázky dala Kalypsó, božská mezi bohyněmi,
posadila ho na trůn zářivě lesklý:
„Co to, Herme s zlatou holí, přišel jsi
drahý a vážený? Ne dřív jsi mi často chodil.
Pověz, co myslíš. Vykonat mi srdce velí,
pokud to dokážu a pokud je to vykonatelné.
Ale jdi dál, abych ti pohostinnost dala."

Když to řekla, bohyně prostřela stůl,
plný ambrosie, smísila nektar červený.
On jedl a pil, posel Argobijec.
Když se najedl a potěšil jídlem,
tehdy promluvil slovem a odpověděl:
„Ptáš se, bohyně, boha, přišel jsem,
pravdivě ti vše řeknu, káži.
Zeus mě poslal, abych přišel ačkoliv nechtě.
Kdo by chtěl dobrovolně plout tak velkou dálku slanou,
nevýslovnou? Není v blízkosti žádné smrtelné město,
kteří dávají oběti bohům a vybrané stohlavé.
Nijak zdvih bohu aigidonoši Diovi
jinému bohu snadno uniknout ani přinutit.
Praví, že u tebe je muž nejnešťastnější ze všech,
těch, kteří Priamovo město devět let bojovali,
desátého rok, strhnuvše město, se vraceli domů.
Při návratu urazili Athénu,
ta jim seslala zlý vítr a dlouhé vlny.
Všichni ostatní dobří druzi mu zahynuli,
jen jeho sem vítr a vlna vedly.

Nuže ho co nejrychleji vyprav. Zeus ti totiž velí.
Není mu souzeno tu zahynout od blízkých,
ale je mu osudem souzeno vidět blízké a dojít
do klenutého domu a své otčiny.“

Řekl. Rozlítla se Kalypsó, božská mezi bohyněmi.
Promluvila k němu okřídlenými slovy:
„Jste krutí, bohové, a žárliví nade všechny,
že záviditelně zazlíváte bohyním spát s muži
otevřeně, pokud si která učiní za drahého muže.
Tak když Jitřenka růžovoprstá si vybrala Ória,
jí jste záviděli, bohové žijící lehce,
dokud ho ve Órtygii zlatotrůnná Artemis cudná
tiše svými šípy střelami nezabila.
Tak když Démétér vrkočeplaví s Iásionem
se spojila v lásce a loži na trojnásobně oraném poli,
nebyl Zeus dlouho vzdálen, oznámil to,
hodil po něm bílý blesk a zabil.
Tak teď mi, bohové, závidíte, mít muže smrtelného.
Toho jsem zachránila, když visel na kýlu
sám, Zeus mu totiž rychlou loď blyštivým bleskem
rozbil uprostřed vinově temného moře.
Tam všichni ostatní dobří druzi zahynuli,
jen jeho sem vítr a vlna vedly.
Toho jsem milovala a opečovávala, slibovala,
že učiním ho nesmrtelným a bez stárnutí po všechny dny.
Když se ale Dioví aigidonoši nelze obejít,
ať jde v jalové slané. Já ho sama nepošlu.
Nemám totiž lodě s vesly ani druhy,
kteří by ho poslali po širokém hřbetu moře.

Dám mu dobrou radu, nic neskryji,
jak by bez pohromy mohl dojít do své otčiny.“

Odpověděl jí posel Argobijec:
„Tak ho pošli, a boj se Diova hněvu,
aby se na tebe nerozhněval potom těžce.“

Když to řekl, odešel mocný Argobijec.
Ona vznešeného Odyssea šla hledat,
nymfa paní, když vyslechla Diova vzkazy.
Zastihla ho na břehu sedícího, nikdy mu oči
nebyly bez slz. Sladký život mu plynul
touhou po návratu. Protože už mu nymfa nelíbila.
Nocím spal z donucení
v klenutých jeskyních nechtě, chtivé u nechtivé.
Ve dne na skalách a březích sedě,
slzami, vzdechy a nářky srdce drásal,
hleděl na jalové moře, slzy prolévaje.
Blízko stanula a oslovila ho božská mezi bohyněmi:
„Ubohý, nenaříkej mi víc tu, ani ať tě život
neopouští. Pěkně tě pošlu.
Nuže vel sekerou mědnou veliké stromy stínat,
sestav si široký vor. Palubu nahoře
k němu připevni, abys plul po mlžně šedém moři.
Já ti chleba, vodu a červené víno
dám, utěšující, co ti bude mysli bránit v hladu,
a šat ti dám, pošlu ti příznivý vítr dozadu,
aby ses zcela bez pohromy dostal do své otčiny,
pokud to bohové chtějí, kteří obývají široké nebe,
kteří jsou lepší než já v mysli a v naplnění.“

Tak mluvila. Zachvěl se vytrvalý vznešený Odysseus,
promluvil k ní okřídlená slova:
„Jiné něco ty, bohyně, chystáš, ne cestu,
když mě vysíláš, abych s vorem překročil propast moře
mocnou a strašnou. Ani krásné rovné lodě
rychlé by ji nepřepluly, těžíce se z Diova větru.
Já bych na vor nevešel proti tvé vůli, bohyně,
pokud sama se nerozhodneš dát mi velkou přísahu,
že nebudeš mi strojit žádné další zlo úklady."

Řekl. Usmála se Kalypsó, božská mezi bohyněmi,
pohladila ho rukou a slovem oslovila:
„Jsi vskutku šibal a nemyslíš nic plané,
jak jsi mluvil. Nuže budiž zemí a nebem širým
nahoře a stékající vodou Stygu – ta je největší přísaha
a nejhroznější blaženým bohům –
že ti nebudu žádné další zlo úklady strojit.
Mé myšlenky a ty rady, které bych
sobě vymyslela, kdyby tolik potřeba na mě přišla.
Vždyť mám i já mysl spravedlivou. Není mé srdce
železné v hrudi, ale soucitné."

Když to řekla, kráčela napřed božská mezi bohyněmi
rychle. On následoval stopy bohyně.
Došli do duté jeskyně, bohyně i muž.
Tam on usedl na křeslo, odkud vstal Hermés.
Nymfa mu předložila jíst všeho mnoho,
jídla a pití, jaká smrtelní lidé jedí.
Sama usedla před božského Odyssea,
jí předložily ambrosii i nektar služky.
Vztáhli ruce k připraveným pokrmům.

Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi promluvila Kalypsó, božská mezi bohyněmi:
„Zeem rozený synu Láertův, mnohazkušený Odyssee,
tak tedy teď domů do své milé otčiny
hned chceš jet? Nuže, jen tak buď šťastný.
Pokud bys věděl v mysli, kolik útrap ti osud napředl
dostihnout před návratem domů do své vlasti,
tu by jsi zůstal se mnou a hlídal tento dům,
byl bys nesmrtelný, i když bys toužil manželku vidět,
po níž vždy touží každý den.
Ani já se jí v postavě a vzrůstem nechlubím být méně.
Není totiž ovšem možné, aby smrtelné ženy s nesmrtelnými
soupeřily postavou a vzhledem.“

Odpověděl jí mnohazkušený Odysseus:
„Paní bohyně, nebuď mi na to rozhněvána. Vím
dobře sám, že rozvážná Pénelopé
je menší pohledem než tvá postava a velikost.
Je totiž smrtelná, ty jsi nesmrtelná a nestárneš.
Ale i tak chci a toužím po všechny dny
jít domů a spatřit návratový den.
Pokud mě nějaký bůh na vinově temném moři přemůže,
vytrpím, protože mám srdce v hrudi útrapami zocelené.
Vytrpěl jsem už mnohé a mnoho jsem zápasil
ve vlnách a válce. Ať se k těm přidá i toto.“

Tak mluvil. Zapadlo slunce, přišla temnota.
Vstoupili do nitra duté jeskyně
a tam se radovali v lásce, u sebe zůstávajíce.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
hned Odysseus oblékl plášť a chitón.

Sama bohyně oblékla velikou bílou říši,
jemnou, půvabnou, kolem beder krásný opasek
hodila, zlatý, na hlavě šátek.
Pak se zabývala odjezdem vznešeného Odyssea.
Dala mu velikou sekeru vhodnou do dlaně,
mědnou, obouchranou. Ta byla krásná v obou stranách,
toporo olivového dřeva k ní krásně nasazena.
Dala mu i hoblík dobře obroušený.
Vedla ho na konec ostrova, kde rostly stromy vysoké,
olše a topol i jedle dosahující k nebi,
dávno zpuštělá, suchá, aby mu lehce plavala.
Když mu ukázala, kde rostou vysoké stromy,
odešla k domu Kalypsó, božská mezi bohyněmi.
On stínal kmeny, rychle se mu práce dokonala.
Dvacet jich pokácel celkem, otesal sekerou,
hoblíkem dovedně vyhladil a napřímil podle šňůry.
Mezitím mu Kalypsó přinesla božská vrtáky.
Vyvrtal všechno, přiložil k sobě,
tyká a vazbami je spojil.
Jak když dno kulaté lodi, široké naložené loďky,
vyznačuje muž znalý tesařského umění,
tak širokou plochu vyrobil Odysseus voru.
Palubu vedl, hustá žebra vložil,
nakonec vysokými deskami to pokryl.
V ní stěžeň postavil, ráhno k němu připevnil.
Dále vyrobil kormidlo, kterým by řídil.
Opásal ho kolem vrbou propletenými pruty,
proti vlně štítem. Chrástí nasypal mnoho.
Mezitím mu plátno Kalypsó přinesla božská,
na plachty. Dobře je udělal i je.

Lana i stěžně a plachtové šňůry připevnil k loďce,
mocnými pákami ji stáhl do božského moře.

Čtvrtý den byl, a všechno měl hotovo.
Pátého dne ho Kalypsó pouštěla božská,
oblékla mu šat, který voněl.
Dala mu dva měchy – jeden tmavého vína plný,
druhý vody velký. V láhvi mu jídlo
vložila a dala navíc mnoho krmě, srdce potěšující.
Poslala příjemný vítr, bez nebezpečí.
Rád tomu vznešený Odysseus, vítr šťastně,
rozpjal plachty. Usedl, uměle řídil
kormidlem. Spánek mu padl na víčka,
hleděl na Plejády a pozdně zapadající Boóta,
a Medvěda, kterému říkají Vůz,
který se otáčí tam a tam a pozoruje Oriona,
sám jediný beze styku s koupelí v Oceánu.
Nařídila mu totiž Kalypsó, božská mezi bohyněmi,
plouce po moři ho mít po levici.

Sedmnáct dnů tak plul po moři.
Osmnáctého se objevily temné hory Fajákove,
nejbližší jemu. Zdály se jako štít v mlžně šedém moři.
Z Aithiopů se vracel otřásač země mocný.
Z gór Solymských ho zdáli viděl: zdál se mu
plout po moři. Rozlítil se v srdci velmi,
pohnul hlavou a promluvil ve své mysli:
„Hleďme, teď bohové změnili rozhodnutí
o Odysseovi, zatímco jsem byl u Aithiopů.
Už je blízko fajácké zemi, kde je osud mu

uniknout ze široké sítě útrap, které mu přišly.
Teď ale ještě chci, jak myslím, mu zle poslat.“

Když to řekl, shromáždil mraky, zmátl moře,
chopil se trojzubce v rukou. Rozfoukal všechny vichry
vichrů všelikých. Oblaky zahalil
zemi i moře. Zdvihla se noc z nebe.
Vrhli se dohromady Euros a Notos i prudký
Zefyr a vysokým vzduchem rozený Boreás, dmoucí velkou vlnu.
Odysseovi se podlomila kolena a milé srdce.
Zmučen řekl k mocné své mysli:
„Běda mi, nešťastníku! Co se mi nyní stane?
Bojím se, že vše bohyně pravdivě promluvila,
že na moři, než dojdu do své otčiny,
útrapami naplno budu plnit. To se teď všechno plní.
Jakými mraky Zeus zahaluje široké nebe,
rozbouřil moře, všelikých vichrů vichry
vrhly se dohromady. Teď je mi strmá zkáza jistá.
Třikrát blahoslavení Dánajové a čtyřikrát,
kteří zahynuli v širé Tróji, prokazujíce službu Atreovcům.
Kéž bych i já zemřel, osud osudu došel,
toho dne, kdy mi mnozí Trójané mědí okutá
oštěpy házeli kolem mrtvého Pelionova syna.
Byl bych pak pohřben, dostal bych slávu u Achajů.
Teď žalostnou smrtí jsem souzený být zabit.“

Když tak mluvil, přes něho uhodila vlna shora
veliká, strašně valící se, otočila vorem.
Vzdáleně vrhli se spolu z voru. Z ruky kormidlo
mu vypadlo. Stěžeň uprostřed zlomil
hrozný vichr smísený vichrů, prudce vznikající.

Daleko plachty i ráhno padly do moře.
Jeho pak dlouho pod vodou drželo, ani nemohl se
rychle vynořit z nárazu veliké vlny.
Tížily ho šaty, které mu dala Kalypsó.
Pozdě vynořil se, z úst vyplivl hořkou slanou vodu,
mnoho mu stékalo z hlavy.
Ale ani tak nezapomněl na vor, i když byl stísněn.
Vyrazil se za ním mezi vlnami, chopil se ho a usedl prostředkem,
unikaje konci smrti. Vorem veliká vlna točila
sem a tam v proudu. Jako když podzimní Boreás
nese po pláni řady suché, oni se spolu drží,
tak jím po moři vichry nahoru dolů metaly.
Hned Notos Boreovi dával k válení,
hned ho Euros Zefyrovi předával hnát.

Spatřila ho Kadmova dcera, kráskonohá Inó,
Leukothea, která dřív byla smrtelná, mluvící hlasem,
teď v mořských hlubinách úcty bohů dosáhla.
Slitovala se nad Odysseem bloudícím, trápícím se.
Jako racek vyskočila z vody letem,
usedla na vor dobře svázaný a pravila slovo:
„Nešťastný, proč tě tak hrozně Poseidón otřásač země
na nenávidí, že ti strojí mnoho zla?
Nezabije tě ale, i kdyby velmi chtěl.
Nuže tak udělej – nemyslím, že jsi bez rozumu:
šaty svleč, vor nech vlnám odnést,
rukama plav. Snaž se dostat
do fajácké země, kde ti je osud uniknout.
Na, vezmi tuto říši nesmrtelnou, pod hruď
si rozprostři. Není třeba se bát trpět ani zemřít.
Ale až se rukama chytíš pevniny,

zpět ji svleč, hod do vinově temného moře
daleko od pevniny. Sám se obraťjinam.“

Když to řekla, dala mu říši bohyně.
Sama zase do moře se dmoucího vrhla
jako racek. Černá vlna ji zahalila.
Rozvážil ji vznešený vytrvalý Odysseus,
zmučen řekl k mocné své mysli:
„Běda, aby snad někdo z nesmrtelných mi lest nestrojil,
nenařídil opustit vor. Zatím to neudělám,
protože jsem daleko viděl zemi, kam říká, že je mi
úniku. Takto vykonám, zdá se mi, že je nejlepší.
Dokud bude dřevo pohromadě držet s pojivy,
tak dlouho tu zůstanu a vytrvám v útrapách.
Když mi vlny vor rozmetají,
budu plavat: nic lepšího nemohu rozmyslet.“

Zatímco to zvažoval v mysli a srdci,
Poseidón otřásač země zdvihl velkou vlnu,
těžkou a strašnou, zaklenul se nad ním, uhodil.
Jak když prudký vichr sušenou plevu rozfouká,
rozmetá ji sem a tam, tak jsem rozmetal dlouhá dřeva voru.
Odysseus se chytil jedné desky, obkročmo ji objal,
jako na koňském zádech jedoucím. Oblečené
šaty svlékl, které mu dala Kalypsó.
Hned hodil pod hruď říši,
sám do moře se padl, roztáhl ruce, aby plaval.
Spatřil ho Poseidón otřásač země, pohnul hlavou,
promluvil ve své mysli:
„Teď tak, snášej mnoho útrap, bloudi po moři,

než se smícháš s lidmi Zevem živenými.
Ale ani tak, doufám, nebudeš s nevděčností reptat na útrapy.“

Když to řekl, švihl koně krásněhřívé,
dojel do Aig, kde má slavné domy.

Jiné teď myslela Diova dcera Athéné.
Zahnala ostatní vichry a všechny poručila
přestat a usnout. Zbudila rychlý Boreás,
před ním rozbila vlny, aby Zevem rozený Odysseus,
unikající zkáze, se smíchal s milovníky vesel Fajáky.

Dva dny tam dva noci bloudil v mocné vlně.
Mnohokrát mu srdce tušilo zkázu.
Když třetí den krásněvrkočí Jitřenka přinesla,
tehdy vítr přestal, hladina moře se stala
klidnou, bez větru. Spatřil zemi blízko,
rychle pohlédnuv z velké vlny.
Jako když drahým dětem dětem se stane spásným život otce,
který leží v nemoci silné trpě,
dlouho hynouce, bůh ho zle zasáhl,
blaho pak ho bozi od zla odvázali:
tak byla Odysseovi vítaná země i les.
Plaval a snažil se nohama pevné země dosáhnout.
Když tolik byl vzdálen, kolik volání dolehne,
tu uslyšel řev moře o skály.
Burácela totiž veliká vlna o pevnině suché,
strašně bublajíc. Pokrývala ji mořská pěna.
Nebylo totiž přístavu pro lodi ani zátok,
ale výběžky a skály i útesy strmé.
Odysseovi se podlomila kolena a milé srdce.
Zmučen řekl k mocné své mysli:

„Běda, Zeus mi nečekaně dal zemi vidět,
já jsem překonal propast a doplaval sem k ní,
ale nikde není cesta vyjít z šedého moře!
Útesy ostré, kolem vlna hučí
burácivá, hladká skála se tyčí,
blízko moře je hluboké. Ani nelze oběma nohama
pevně stát a uniknout zkáze.
Snad mě vlna zdvihne a hodí na skálu
mocnou. Běda mi, výpad bude bez cíle.
Pokud bych plaval dál, hledal zátoky
křivostřezené a místa chránící před mořem,
bojím se, že mě bouře zase vezme a dlouhými vzdechy
zahnala do rybnatého moře, nebo i bůh mi
pošle velké obludce, jakých hojně živí slavná Amfitrité.
Vím totiž, jak na mě zuří slavný otřásač země.“

Zatímco to zvažoval v mysli a srdci,
tu ho veliká vlna hnala ke skále břehu.
Tam by mu byla sedřena kůže i zdrceny kosti,
kdyby mu nebyla do mysli vložila jasnooká Athéné.
Oběma rukama se vrhl na skálu, chytil ji sténaje,
dokud nepadla vlna. Tak se vyhnul.
Zpětný proud ale ho zasáhl, vrhl ho zpátky do moře.
Jak když se chobotnici z jeskyně vytáhá,
ulpívají jí na přísavkách husté oblázky,
tak Odysseovi z pevných rukou lpěla
kůže. Pokryla ho veliká vlna.
Tam by byl zemřel ubohý Odysseus proti osudu,
kdyby mu nedala jasná rozmysl Athéné.
Vynořil se z vlny, která se o pevninu lila,
pak plaval podle břehu, hledě na pevninu,

zda najde zátoky křivostřezené a místa chránící před mořem.
Když plaval k ústí řeky dobře protékající,
zdálo se mu, že je to nejlepší místo: bez skal,
chránilo před větrem. Poznal, jak teče, modlil se v srdci:
„Slyš, pane, kdokoli jsi. K tobě přicházím mnohoprošený,
unikaje z moře hrozbám Poseidona.
Vážený i nesmrtelným bohům je,
kdokoli zbloudivší přichází, jako teď já k tvému proudu
a tvá kolena jsem dosáhl mnoha útrap. Slituj se, pane,
tvůj prosebník jsem, prosím."

Tak mluvil. Hned bůh zadržel svůj proud, zastavil vlnu,
klid před ním udělal, zachránil ho v ústí řeky.
Oběma koleny podlomil a mocnými rukama se opřel.
Milé srdce mu bylo zdoláno slanou. Pokryta otokem byla
veškerá kůže. Z úst a nozder mu tekla voda
mnohá. Bez hlasu a bez dechu ležel bezvládný,
hrozná únava ho zdolala. Když se oddechl, srdce se mu uklidnilo,
odvázal říši bohyně. Pustil ji proti proudu
řeka do moře. Veliká vlna ji zpět
nesla po proudu. Hned Inó ji přijala rukama.
On se vzdálil od řeky, pod rákosové houští lehl,
políbil obilonosnou zemi. Zmučen řekl k mocné své mysli:
„Běda mi! Co strpím? Co mi má přijít na konec?
Jestli při řece budu bídu-vonící noc hlídat,
bojím se, že mě společně krutý mráz a vlhká rosa
mnohým strachem o život přemohou. Vždyť zima dechuje
z řeky za úsvitu. Vyjdu-li na stráň
do stinného lesa a uložím-li se v hustém křoví,
pokud mě mráz pustí a únava sladká spánek pokryje,
bojím se divé zvěři, zda bych nestal se kořistí."

Zdálo se mu to lepší, když mysl zvažoval.
Vydal se do lesa. Blízko vody v neshluku
našel. Dvě olivy vedle sebe srostly,
jedna planá, druhá pěstěná. Ani vlhký vítr
jimi neprofoukl, ani slunce zářivé neprosvítalo paprsky,
ani déšť neprošel. Tak byly husté,
jedna k druhé spletené. Tam Odysseus se spustil,
hned si rukou nahrabal široké lože.
Byl tam veliký nános listí, dost by zakrylo
dva nebo tři muže v zimní době,
i kdyby třeba velmi mrzlo. Spatřiv jej, zaradoval se vznešený
vytrvalý Odysseus.
Uprostřed se uložil, nahrnul si listí nad sebe.
Jak když zahrabe uhlí někdo v černém popelu
na konci pole, kam blízkých sousedů nedosahuje,
chránit sémě ohně, aby jiné odjinud nerozsvítil,
tak Odysseus listí si navršil. Spánek na něj
Athéné vylila na oči, aby ho zbavila únavy,
rychle milé víčka pokrývajíc.

Zpěv šestý

Tak tam vznešený vytrvalý Odysseus spal,
přemožen únavou a spánkem. Mezitím Athéné
se vydala k lidu i městu Fajáků,
kteří dříve bydleli v širé Hyperie,
poblíž Kyklopů, mužů nadevše pyšných,
kteří jim ubližovali, převyšovali je silou.
Vzal je odtud bohem podobný Nausithoos, usídlil je na Scherii,
daleko od lidí jedlíků chleba.
Zdí obklíčil město, postavil domy,
vybudoval chrámy bohů, rozdělil pole.
Ten už byl smrtí přemožen a odešel do Hádu.
Vládl Alkínoos, moudrostí mu bohové dávali.
Do jeho domu šla jasnooká Athéné,
chystajíc návrat velkoduchého Odyssea.
Vydala se do pestré ložnice, v níž spala
dívka vzrůstem i podobou nesmrtelným podobná,
Nausikaá, dcera velkoduchého Alkínoa.
Po stranách ji dvě služky s krásou od Charit
stály u dveřních závor. Zářivé dveře byly uzavřené.
Vznesla se jako dech větru k lůžku dívky,
stanula nad hlavou a oslovila ji slovem,
podobna dceři Dyma proslulého plavce,
která byla stejně stará, srdci jejímu milá.
Jí podobná ji oslovila jasnooká Athéné:

„Nausikaá, proč tě matka tak lenivou vychovala?
Lesklé roucho máš nevyprané, blízko tě svatba
je, kde ti musí být krásný šat obléci
i druhým dát, kteří tě odvedou.
Odtud ti ve svět získaná dobrá sláva vzniká,
otec se raduje i úctyhodná matka.
Jděme se umýt ráno co nejdřív.
Já ti budu průvodkyní, abys co nejrychleji
upravila: nebudeš dlouho ještě pannou.
Ucházejí se o tebe mezi lidem všichni nejlepší
Fajákové, kam i ty rodem patříš.
Nuže popros slavného otce ráno,
mezky a vůz ať ti připraví, aby ti nesly
pláště, roucha a lesklé pokrývky.
I tobě bude mnohem lépe než chodit nohama.
Daleko od města jsou prádelny.“

Když to řekla, odešla jasnooká Athéné
na Olymp, kde praví, že je bohů sídlo
bezpečné vždy. Nepohne jím vítr ani déšť
nikdy nezmáčí, ani sníh nepadá. Jasno
rozlévá se bez mraků, bílá záře se nad ním rozpíná.
V něm se potěšují blažení bohové po všechny dny.
Tam odešla jasnooká, když promluvila s dívkou.

Hned přišla Jitřenka na krásném trůnu, probudila
Nausikaá s krásným pláštěm. Hned se podivila snu
a vydala se oznámit rodičům,
drahému otci a matce. Nalezla je uvnitř.
Matka u krbu seděla se služkami,
předla přízí mořsky purpurovou. S otcem se setkala

při vratech, byl na odchodu ke slavnému sněmu
nejlepších, kam ho volali vznešení Fajákové.
Blízko ho stanula a oslovila drahého otce:
„Tatíčku, nepřipravíš mi vůz vysoký
krásněkolý, abych odvezla do řeky prát krásné šaty,
které mi leží poskvrněné?
Tobě samému se sluší mezi prvními
být ve shromáždění, konat radu v krásném rouchu.
Pět drahých synů máš v síních,
dva se oženili, tři ještě bezženatí.
Ti stále chtějí čerstvě práním plášť obléct,
jdou do tance. To všechno má mé srdce na starost.“

Tak řekla. Styděla se slovem svatbu kvetoucí
před otcem říci. Ten všechno pochopil a odpověděl:
„Nic nezávidím, dítě, ani co jiného tě. Jen jdi.
Služebníci ti připraví vůz vysoký krásněkolý
s košem nahoře.“

Když to řekl, zavolal služebníky. Ti poslechli.
Přistavili venku dobře-kolý vůz na mezky,
mezky přivedli pod jho.
Dívka přinesla z komnaty pestré šaty,
položila je na dobře hoblovaný vůz.
Matka do koše nachystala všeho dobrého jídla
a lahůdek, nalila víno
do kozího měchu. Dívka nastoupila do vozu.
Dala jí ve zlatém džbánu olivový olej vlhký,
aby se natřela se služkami.
Vzala bič a lesklé opratě, švihla, aby jely.

Mezci se rozchvěli, dupali, nesli
roucha a dívku, ne samu – s ní šly i jiné služky.

Když dojely k překrásnému toku řeky,
kde jsou věčné prádelny, vody mnohé
krásné teče, dost čisté i velmi špinavé prát,
tam od vozu odvázaly mezky.
Hnaly je u řeky, točící se, pást
sladký jetel. Z vozu rukama šaty
nesly, do temné vody házely,
šlapaly v jámách, soutěž závodíc.
Když vyprali a opláchli všechny poskvrny,
rozprostřely šaty v řadě na břehu moře,
kde nejvíce mořská voda vymývala kameny.
Samy se vykoupaly a mastí olejovou namazaly,
pak jedly u břehu řeky,
šaty se sušily na slunci.
Když se jídlem potěšily, ony i služky,
odhodily šátky a začaly hrát míčem.
Vedla je Nausikaá bělorámná.
Jako lučištnice Artemis chodí po hoře,
po dlouhém Taygetu nebo Erymanthu,
těšíc se z kanců a rychlých jelenů,
s ní nymfy, dcery Dia aigidonoše,
polní, hrají si. Zaraduje se Létó v srdci.
Nad všemi hlavou vyniká a čelem,
snadno je rozeznatelná, i když jsou krásné všechny.
Tak mezi služkami vynikala panenská dcera.

Když chystala se obrátit domů zpět,
koně zapřáhla, krásné šaty složila,

jiné znovu vymyslila jasnooká Athéné,
aby se Odysseus probudil a viděl dívku s krásnými pláštěnkami,
která by ho dovedla do města Fajáků.
Hodila míč královna k jedné služce.
Minula služku, do hlubokého proudu padl.
Vykřikly hlasitě. Zbudil se vznešený Odysseus,
usedl, přemítal v mysli a v srdci:
„Běda mi, k lidem kterých zemí jsem to přišel?
Zda jsou pyšní, divocí, nespravedliví,
nebo jsou pohostinní, mají mysl bohům blízkou?
Jakoby mi dívčí hlas obklopil,
nymf, které obývají strmé vrcholky hor
a prameny řek i travnaté louky.
Nebo jsem už blízko lidí, mluvících řečí.
Ale pojďme, sám zkouším vidět.“

Když to řekl, vznešený Odysseus vyšel z křoví,
z hustého lesa olistěnou ratolest zlomil mocnou rukou
k zakrytí mužských údů.
Pokročil jako lev v horách vzrostlý, spoléhajíc na sílu,
který jde deštěm a větrem bitý, oči mu plápolají,
pak jde za ovcemi i voly, nebo za divokými jeleny.
Srdce mu velí jít do pevné stáje
pokusit se o stádo. Takový Odysseus hodlal
mezi dívky s krásnými pláštěnkami vmísit, i když byl nahý.
Nutnost ho pohnula. Ohavný byl pohled na něho,
pokrytý slanou vodou. Prchly ony jedna za druhou po břehu.
Jen Alkínoova dcera zůstala. Jí
Athéné dala do srdce odvahu, strach z údů vzala.
Stála tváří v tvář. Zvažoval Odysseus,
zda prosit, uchvátit kolena krásnotvářou dívku,

nebo tak zdáli slovy medovými prosit,
zda by mu město ukázala a dala šat.
Tak zdálo se mu, když zvažoval, lepší,
zdáli slovy medovými prosit,
aby se mu rozlítila dívka v srdci, zda bude uchvácena kolena.
Hned medové a lstivé slovo pronesl:
„Prosím tě, paní – jsi bohyně, nebo smrtelná?
Jestli jsi někdo z bohů, kteří obývají široké nebe,
Artemidě, dceři velkého Dia,
tě přirovnávám z postavy a vzhledem.
Jestli jsi někdo ze smrtelníků, kteří přebývají na zemi,
třikrát blahoslavení ti otec a úctyhodná matka,
třikrát blahoslavení bratři. Jim vždy srdce
teplem radosti jásá nad tebou,
když vidí takový květ, který se chystá do tance.
Ten pak je ze všech v srdci nejblažší,
který té darem obloží a odvede si tě domů.
Nikdy jsem totiž nic takového očima nespatřil,
ani muže, ani ženy. Užas mě drží, když tě vidím.
V Délu jsem jen podobnost viděl u Apollonova oltáře,
mladou palmu, co rostla. Přišel jsem tam i já,
mnoho lidu mě následovalo, na cestě,
kde se mi měly dít zlé věci. Tak tehdy, viděv ji,
dlouho jsem užasl v srdci. Vždyť nikdy takový strom
nevyšel ze země. Jako tebe, ženo, obdivuji, žasnu,
hrozně se bojím tvé kolena uchytit. Krutá útrapa mě drží.
Včera dvacátý den jsem unikl z vinově temného moře,
tak dlouho mě pořád vlny a prudké bouře nesly
z ostrova Ógygie. Teď mě sem dohnal bůh, abych i tu
něco špatného utrpěl. Ne, myslím, že se neutiší,
ještě mnoho mi utrpět bohové dají.

Ale paní, slituj se. Vždyť k tobě první přicházím,
po mnoha útrapách. Z jiných lidí nevím nikoho,
kteří obývají toto město a zem.
Město mi ukaž, dej mi hadr k zakrytí,
jestli jsi, když jsi sem přišla, nějaký obal rouch přinesla.
Tobě bohové dejte vše, cokoli srdcem toužíš:
muže a dům a myšlení dobrého udělte
dohromady. Nic není totiž lepšího a cennějšího než to,
když s jednou myslí dům drží
muž a žena. Mnoho trápení nepřátelům,
radosti dobrosmýšleným. Nejvíc to prožijí sami."

Odpověděla mu Nausikaá bělorámá:
„Hoste, nejsi ani zlý, ani pošetilý mysli,
sám Olympan Zeus rozdává blaho lidem,
dobrým i podlým, každému jak chce.
Tobě dal zřejmě tohle. Musíš to vytrpět.
Teď, když jsi přišel k nám do našeho města a země,
nebude ti nedostatek šatů ani jiných věcí,
jakých se dostane prosebníku snášejícímu útrapy.
Město ti ukážu, povím jméno lidu:
Fajákové obývají toto město a zemi.
Já jsem dcera velkoduchého Alkínoa,
který mezi Fajáky má sílu i moc."

Řekla, zavolala služky s krásnými vrkoči:
„Zůstaňte mi, služky. Kam prcháte, zda jste viděly muže?
Myslíte snad, že je to někdo z nepřátelských lidí?
Není ten smrtelník, který by přišel
na faáckou zemi s nepřátelskými záměry.
Jsme totiž bohům drazí, obýváme stranou

daleko v mnoha vlnavém moři, a jiných smrtelníků se nedotýkáme.
Tenhle sem přišel bloudě, nešťastník,
musíme se o něho postarat. Vždyť od Dia jsou
všichni hosté a žebráci, dar malý a drahý.
Dejte mu, služky, jíst a pít,
umyjte ho v řece, kde chrání před větrem."

Řekla. Ony se zastavily a vzájemně nabádaly,
Odyssea posadily do závětří, jak jim nařídila
Nausikaá, dcera velkoduchého Alkínoa.
Dali mu šat, plášť a chitón, aby se oblékl,
dali mu zlatou lahev vlhkého oleje
a vybídli, aby se umyl v proudu řeky.
Promluvil k nim božský Odysseus:
„Služky, odstupte, abych si odloužil z ramen
sůl, mastí olejem potřel. Dlouho mi nebyla
mast na kůži. Před vámi se nemyji.
Stydím se mezi dívky s krásnými vrkoči být nahý."

Řekl. Odstoupily, oznámily dívce.
On tělo mýval z řeky slanou, která mu kolem hřbetu
pokrývala i širá ramena. Smýval z hlavy
pěnu neplodného moře. Když se umyl a mastně natřel,
oblékl si šat, který mu dala panna.
Pak Athéné, dcera Diova, ho učinila větším
a mohutnějším pohledem, z hlavy mu kadeře ohýbala
jako hyacintní květ. Jako když zlatem oblije
stříbro mědí dovedný muž, kterému Héfaistos
a Pallas Athéné dovednosti dali vše dovednou dovednost,
půvabná díla dokončuje, tak jemu lila
půvab na hlavu a ramena. Daleko šel odstoupil u břehu

mořského, zdobený krásou a půvabem. Dívala se dívka,
na něho. Řekla ke služkám s krásnými vrkoči:
„Slyšte, bělorámé služky, co vám povím.
Není bez vůle všech olympských bohů,
že se tento muž smísil s Fajáky bohům podobnými.
Vždyť se mi dřív zdál sprostý,
teď je podobný bohům, kteří obývají široké nebe.
Kéž by takový můj muž byl nazván,
tu obývaje, i přijal rozhodnutí tu zůstat.
Nuže dejte mu, služky, jíst a pít.“

Řekla. Ony poslušně vyslechly a poslechly,
předložily Odysseovi jídlo a pití.
On jedl a pil, vznešený vytrvalý Odysseus,
hltavě. Dlouho mu totiž bylo bez jídla.

Nausikaá bělorámá promyslila jinou věc.
Složila šaty na krásně-kolý vůz, zapřáhla mezky
sílonohých. Sama nastoupila.
Vybídla Odyssea, promluvila slovo a oslovila:
„Vstaň teď, hoste, odjeďme do města, pošlu tě
k domu mého moudrého otce, kde ti ukáži,
myslím, všechny ušlechtilé Fajáky.
Ale takto konej – myslím, nejsi pošetilý.
Dokud budeme procházet pole a lidská dílna,
tak dlouho se služkami za mezky
vůz pěšky doprovoď. Já půjdu v čele.
Když ale vstoupíme do města, kolem je zeď
vysoká, krásný přístav na obou stranách města,
úzká cesta tam. Rovné lodě po cestě
jsou vytaženy. Všichni totiž mají místo na kotvení

sám po sám. Tam je jim i sněm kolem krásného
chrámu Poseidonova, pevnými velkými kameny vybudován.
Tam i lanové věci lodí tmavých, všechno obstarávají,
lana a plátno, hoblují vesla.
Fajáky totiž netrápí luk ani toulec,
jen stěžně a vesla rovné a lodě souměrné,
jimž se radujíce protínají šedé moře.
Jejich pohrdavou řeč chci se vyhnout, aby mě potom někdo
neposmíval. Jsou v obci velmi zpupní.
Tak by nějaký horší, co by nás potkal, řekl:
‚Kdopak tu Nausikau provází s krásným cizincem
velkým a vysokým? Kde ho našla?
Jistě jí bude mužem. Buď někde ze zbloudilého
cizince ho vzala s lodí – vzdálenější lidé jsou –
nebo si přišel z nebe mnohokrát prosený bůh.
Jen ať ji drží navždy. Lépe když sama
nalezne muže, když potupuje Fajáky
v obci, mnoho a vznešených, kteří se o ni ucházejí.‘
Tak budou mluvit. Mně by to byla hanba.
I já bych se divila, kdyby jiná učinila taková věc,
otci a matce vzdor, otec a matka ještě žijí,
mužů stíhala stýkat se se smrtelnými otevřeně.
Ale ty tedy, hoste, poslechni mé slova, abys co nejrychleji
od otce dostal doprovod a návrat.
Najdeš krásný topolový háj Athény
blízko cesty, teče v něm pramen, kolem je louka.
Tam je otcovo pole a sad kvetoucí,
tak daleko od města, kolik dolehne volání.
Tam usedni, počkej, až my dojdeme do města
a přijdeme k otcovu domu. Když si pomyslíš,
že jsme do domu dorazily, potom do města Fajáků

jdi, ptej se na dům mého otce
velkoduchého Alkínoa. Snadno ho poznáš,
i dítě jako průvodce by tě vedlo. Nic podobné není
mezi Fajáky stavěno dům, jak slavné
hrdiny Alkínoa dům. Když tě dvůr domu
pojme, projdi rychle síně, až přijdeš
k mé matce. Ta sedí u krbu
v záři ohně, přízí mořsky purpurovou splétá,
divem ke zření, zadu u sloupu opřena.
Služky za ní sedí. Tam je otcovský trůn
k ní obrácen, kde opíraje se, pije víno,
jako nesmrtelný. Toho mi obejdi, matky
mé ke kolenům sáhni rukama, aby ses viděl
dnů návratu, zaradoval, ačkoli jsi daleko.
Jestli ti matka bude přízniva srdcem,
pak doufej, že blízké uvidíš a dojdeš
do dobře stavěného domu a své otčiny.“

Když to řekla, švihla bičem lesklým mezky.
Rychle oni opouštěli řeku.
Dobře klusali, dobře nožičkami.
Opratemi dovedně vedla, aby pěšky
přišli i služky a Odysseus. Bičem rozumně vedla.

Zapadlo slunce, přišli ke slavnému háji
posvátnému Athény. Tam usedl vznešený Odysseus.
Hned se modlil k dceři velikého Dia:
„Slyš mě, dcero Dia aigidonoše, Nepřemožená!
Teď přece mě slyš, protože dříve jsi mě neslyšela
zbitého, když mě bil slavný otřásač země.
Dej, ať jsem u Fajáků přátelský a politováníhodný.“

Tak mluvil, modlíc se. Vyslyšela ho Pallas Athéné.
Nestála však ještě k němu tváří v tvář: styděla se
pokrevního strýce. On totiž zuřil hroznou zuřivostí
na bohům podobného Odyssea, než dojde do své země.

Zpěv sedmý

Tak se tam modlil vznešený vytrvalý Odysseus.
Dívku k městu nesla síla mezků.
Když dospěla ke slavnému domu otce,
zastavila u předsíně, kolem bratři stáli
nesmrtelným podobní, kteří odvázali od vozu mezky,
donesli dovnitř šaty. Ona šla do své komnaty.
Zapálila jí oheň stařice z Apeiry, komnatná
Eurymedusa, kterou kdysi z Apeiry přivedly lodi oboustranné.
Alkínoovi ji vybrali jako dar, protože nad všemi Fajáky
vládl a lid ho poslouchal jako boha.
Ona vychovala v síních bělorámou Nausikau.
Ta jí zapálila oheň a připravila večeři uvnitř.

Hned Odysseus vstal, aby šel do města. Nad ním
Athéné rozlila mnohou mlhu, péči majíc o něho,
aby ho někdo z velkoduchých Fajáků, co by potkal,
neurážel slovy a nevyptával se, kdo je.
Když se chystal vstoupit do příjemného města,
tu ho potkala jasnooká bohyně Athéné,
podobná dívce mladičké, s nádobou.
Postavila se před ním. Vyptával se vznešený Odysseus:
„Dítě, nemohla bys mě dovést k domu
muže Alkínoa, který mezi lidmi tu vládne?
Já jsem totiž přišel sem jako cizinec, hodně

jsem zažil zla, přišel jsem z daleké země.
Neznám tedy nikoho z lidí, kteří obývají toto město a zem.“

Odpověděla mu jasnooká bohyně Athéné:
„Já ti, otče cizinče, dům, který říkáš,
ukážu. Je blízko bezúhonného otce mého.
Jdi tak docela mlčky, já půjdu v čele.
Na nikoho z lidí nepohlédni ani se nezeptej.
Oni totiž neradi snášejí cizince,
nemají přízně, kdo přichází odjinud.
Loďmi rychlými doufajíce protínají
širokou slanou, dalo jim to otřásač země.
Jejich lodě rychlé jako křídlo nebo myšlenka.“

Když to řekla, vedla Pallas Athéné
rychle. On šel za bohyní stopami.
Nespatřili ho Fajákové slavní plavci,
jak šel mezi nimi ve městě. Nenechala
krásněvrkočí Athéné, strašná bohyně, která nad ním
rozlila božskou mlhu, přízeň mu nesouc v srdci.
Užasl Odysseus přístavům i rovným lodím,
samých hrdinů shromážděním i zdí
dlouhými a vysokými, kolem vloženými kůly, dívem k podívání.
Když dospěli ke slavnému domu krále,
mezi nimi mluvila jasnooká bohyně Athéné:
„Toto je, otče cizinče, dům, který mi říkáš, abych ukázala.
Nalezneš Zevem živené krále
u hostiny. Pojď dovnitř, nic v srdci neboj se.
Odvážný muž ve všech lépe konci dochází skutků,
i kdyby odjinud přišel.
Paní domu nejprve nalezneš v síních.

Arété jméno má, od týchž rodičů,
kteří ji zrodili i Alkínoa, krále.
Nausithoa totiž nejprve zrodil Poseidon otřásač země
a Periboia, žen podobou nejkrásnější,
nejmladší dcera velkoduchého Eurymedonta,
který kdysi mezi velkoduchými Giganty vládl.
Ale ten pošetilý lid zahynul a sám zahynul.
S ní se spojil Poseidon a zrodil syna,
velkoduchého Nausithoa, který vládl mezi Fajáky.
Nausithoos pak zrodil Rhexenora a Alkínoa.
Prvního z nich beze syna novomanžela v síních
zasáhl stříbrolukou Apollon, zůstala jediná dcera v domě,
Arété. Tu si pojal Alkínoos za ženu,
poctil ji, jak nikdo jiný nectil na zemi
žena, kolik jich dnes v domech u mužů obývá.
Tak byla a je ctěna srdečně
od svých drahých dětí a od Alkínoa samého
i od lidí, kteří jako bohyni se dívají
a vítají řečmi, když prochází městem.
Není totiž ani jí nedostatek dobré mysli.
Komu je přízniva, i mužům mnoho rozsoudí ženu.
Jestli ti bude v srdci přízniva,
pak doufej, že své blízké uvidíš a dojdeš
do domu dobře stavěného a své otčiny.“

Když to řekla, odešla jasnooká Athéné
na jalové moře. Zanechala příjemnou Scherii,
odletěla do Marathonu a široce stavěných Athén,
vstoupila do pevně stavěného domu Erechtheova.
Odysseus se vydal do slavného domu Alkínoova.
Mnoho stál v mysli, než na měděný práh přišel.

Jako slunce blyskavost nebo měsíc byla
v klenutém domě velkoduchého Alkínoa.
Měděné stěny tam byly odtamtud až na druhý konec,
ke komoře. Modrá emailová obruba kolem.
Zlaté dveře uzavíraly stavěný dům uvnitř.
Stříbrné sloupy stály v měděném prahu.
Stříbrná římsa, zlatá klika.
Zlatí a stříbrní psi byli po obou stranách,
které vyrobil Héfaistos s moudrou dovedností,
k ochraně domu velkoduchého Alkínoa,
nesmrtelní a nestárnoucí po všechny dny.
Uvnitř trůny ke stěně mezery byly
podle řady, od prahu až po nitro,
na nich jemné dobře splétané pokrývky, dílo žen.
Tam vznešení Fajákové sedávali
pili a jedli. Měli hojně stále.
Zlatí mládenci, pevně postavení, na dobře stavěných
podstavcích, drželi hořící pochodně v rukou,
osvětlujíce v noci v síních hodovníků.
Padesát žen ve mně služek,
jedny ze zrna rozmele měkké na kamenech ruční mlýny,
druhé zas tkají tkaniny a vřetena točí
sedíce. Jak když topolu širokých listů listí v závětří,
z hustě tkaných pláten padá vlhký olej.
Jak Fajákové nad lidi vynikají jako dobří plavci rychlé lodí
po moři, tak zas ženy jsou nad jiné dovedné v tkanině.
Vrozena jim totiž velmi dobrá dovednost a mysl.
Vně dvora je sad veliký blízko dveří,
čtyř roků. Kolem něho je plot.
V něm vysoké rostou stromy kvetoucí:
hrušně, granátníky, jablka s krásnými plody,

sladké fíkovníky i olivy kvetoucí.
Jim nikdy neuhyne plod, ani neskončí v zimě,
ani v létě, celoročně. Vždy je Zefyr dech
jedny rozkvétá, druhé zraje.
Hruška hruška přežívá, jablko jablku,
hrozen k hroznu, fík pak k fíku.
Tam i pěstěná vinice je mu zakořeněna,
z té je jedna část, teplá, v otevřeném místě
suší se slunci, jiné zas sbírají,
jiné lisují. Vpředu zelené hrozny,
odvrhávají květ, jiné zraje v temnotu.
Tam jsou dobře uspořádané záhony vedle poslední
řady vznikají, všelikých, celoročně kvetoucí.
Dva prameny v něm, jeden po celé zahradě
rozlévá se, druhý zpod prahu dvora
k vysokému domu teče. Z něj čerpají občané.
Takové tam skvělé dary bohů byly u domu Alkínoa.

Tam stanul a užasl vznešený vytrvalý Odysseus.
Když v mysli vše obdivoval,
rychle překročil práh dovnitř domu.
Zastihl Fajáků vůdce i rádce,
jak lili úlitby z poháru ostrozrakému Argobijci,
jemuž naposledy lili úlitby, když vzpomínali na lože.
Dům prošel vznešený vytrvalý Odysseus
mnohou mlhou obklopen, kterou mu rozestřela Athéné,
než přišel k Arétě i králi Alkínoovi.
Oběma rukama objal Odysseus kolena Arétiny.
Tehdy od něho mlha božská spadla.
Oni se v domě umlčeli, vidouce muže,
divili se při pohledu. Odysseus prosil:

„Aréto, dcero bohům podobného Rhexenora,
tvého muže i tvých kolen jsem dospěl,
mnoho útrap snášeje, i těchto hostí – kterým ať bohové
dají blaho života, a každý ať zanechá svým dětem
v domě majetek, i úctu, které od lidu dali.
Mně pak návrat urychlete, abych přišel domů,
dávno jsem totiž mnoho utrpěl, daleko od blízkých.“

Když to řekl, usedl do krbu v popel
k ohni. Všichni se umlčeli v tichu.
Pozdě pak mluvil starec hrdina Echeneos,
který byl mezi Fajáky věkem starší,
dobrý mluvčí mnoha starých věcí znalý.
Ten jim s dobrým úmyslem mluvil a oslovil je:
„Alkínoe, není ti to krásné ani se sluší,
host sedí na zem u krbu v popelu.
Oni se zdržují, čekajíce na tvá slova.
Pojď dej hostu vstát, na trůn zdobený stříbrem
usaď. Nařiď heroldům vína namíchat,
abychom Dioví blesku se těšícímu lili úlitbu,
který s úctivými prosebníky kráčí.
Večeři pak host ať klíčnice dá ze zásob.“

Když to vyslechl Alkínoos svaté síly,
zdvihl Odyssea moudrého lstivého
od krbu a usadil na blyštící trůn,
syna vstavší zdvihl, mocného Laodamanta,
který mu seděl vedle, nejvíc ho miloval.
Vodu mu posluhovač donesl ve zlaté nádobě,
krásné, nad stříbrnou mísou,
aby se umyl. Vedle rozprostřel leštěný stůl.

Chleba ctnostná klíčnice přinesla,
mnoho jídla přidala, ochotně dávajíc ze zásob.
On jedl a pil, vznešený vytrvalý Odysseus.
Pak se obrátil k heroldu Alkínoos svaté síly:
„Pontonoe, krátér smíchej, nalij víno všem
v síni, abychom Dioví blesku se těšícímu
lili úlitbu, který s úctivými prosebníky kráčí.“

Řekl. Pontonoos smíchal víno, srdci milé.
Rozdal všem ze poháru, oběti začínaje.
Když ulili a vypili, co srdce chtělo,
Alkínoos jim promluvil, oslovil je slovem:
„Slyšte, Fajáků vůdci a rádcové,
abych řekl, co mi mysl v hrudi velí.
Teď, když jste pojedli, jděte domů ulehnout.
Ráno, až přijdou vznešení starci,
pohostíme hosta v síních, obětujeme bohům
krásné oběti. Pak si rozmyslíme průvod,
jak by bez útrap a trpění
pod naším doprovodem brzy do své otčiny
došel s radostí, i kdyby byl daleko,
cokoli by nás zasáhlo zlo nebo trápení v cestě.
Potom pak snese, co mu osud a drsné přadlice
upředly, když se rodil, matka ho porodila.
Pokud by to byl některý z nesmrtelných, kteří přišli z nebe,
pak nám bohové něco jiného chystají.
Vždy totiž předtím nám bohové jasně stáli,
když jim konáme slavné oběti,
hodovali s námi, usedajíce, kde my.
Kdyby šel sám sebou cizí poutník sám,

nijak by se neskrývali, protože jsme jim docela blízcí,
jako Kyklopové a divoké rodiny Gigantů.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Alkínoe, mysli jinak. Nejsem já bohům
nesmrtelným podobný, kteří obývají široké nebe,
ani postavou, ani vzrůstem, ale smrtelným lidem.
Koho byste znali, kolik nejvíc má útrap mezi smrtelníky,
tomu bych se v útrapách rovnal.
A ještě víc bych mohl mluvit o útrapách,
které jsem všechno vytrpěl vůlí bohů.
Ale dejte mi večeřet, i když jsem stísněn.
Nic jiného než proklaté břicho není,
které velí vzpomenout si na sebe, i když je stísněn
a v srdci má zármutek, jako já teď v srdci mám zármutek.
To vždy velí jíst a pít,
nutí zapomenout vše, co jsem vytrpěl, k naplnění.
Vy pak posílejte za svítání,
abych nešťastný ve své otčině stanul,
mnohé jsem vytrpěl. A pak ať mě život opustí,
až spatřím majetek, otroky a svůj dům s vysokou střechou.“

Řekl. Všichni s ním souhlasili a nabádali
provázet hosta, protože mluvil, jak se sluší.
Když vypili a potěšili se, co srdce chtělo,
odešli každý domů ulehnout.
Odysseus pak zůstal v síni,
vedle něho Arété a Alkínoos božský
seděli, služky odnášely náčiní z hostiny.

Mezi nimi mluvila bělorámá Arété.
Poznala totiž plášť a chitón, které viděla krásné,

sama ho vyrobila se služkami.
Mluvila k němu okřídlená slova a oslovila ho:
„Cizinče, toto já tě nejdřív sama se zeptám:
kdo jsi? Odkud muž? Kdo ti ty šaty dal?
Nepravil jsi, že jsi na bludě po moři sem přišel?“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Těžké je, královno, by vylíčit úplně
útrapy, protože mi jich mnoho dali nebeští bohové.
Ale tohle ti povím, co se ptáš a vyptáváš.
Je Ógygie jakýsi ostrov v moři,
tam dcera Atlanta, lstivě-myslící Kalypsó,
bydlí krásněvrkočí, mocná bohyně. S ní nikdo
se bohů nestýká ani ze smrtelných lidí.
Mě ale přinesl bůh k jejímu krbu samotného
jediného. Dioví mi Zeus bílým bleskem
rychlou loď rozbil uprostřed vinově temného moře.
Tam ostatní všichni dobří druzi zahynuli.
Já jsem se chytil kýlu lodě oboustranné,
devět dní jsem byl nesen. V desáté noci černé
mě bohové hnali k ostrovu Ógygii. Tam Kalypsó
bydlí krásněvrkočí, mocná bohyně. Ta mě přijala,
pěkně mě milovala, hostila a slibovala
učinit mě nesmrtelným a bez stárnutí po všechny dny.
Ale nikdy mi nepřesvědčila srdce v hrudi.
Tam jsem zůstal sedm let, slzami jsem máčel
nesmrtelná roucha, která mi Kalypsó dala.
Když osmý rok přišel,
pak mě vyzvala a vybídla jet,
buď poslem Diovým, nebo sama smýšlela jinak.
Vyslala mě na pevně svázaném voru, mnoho darů dala,

chleba a sladkého vína, oděla mě nesmrtelným šatem,
poslala mi vítr přívětivý, bez nebezpečí.
Sedmnáct dní jsem plul po moři.
Osmnáctého se objevily temné hory
vaší země. Zaplesalo mi srdce
nešťastníku. Chtěl jsem se ještě smísit s mnoha utrpeními,
které Poseidon otřásač země na mě hnal.
Vzbudil mi vichry, bránil cestě,
rozbouřil nevýslovné moře. Ani mi nedovolil
na voru jedoucímu mocně sténat.
Ten mi bouře rozbila. Já plaval,
protínaje tu propast, až k vaší zemi
vítr a voda mě přinesli, dovezli.
Tam by mě vlna, když jsem vycházel, k zemi
nárazila velikými skalami a nehezkým místem.
Zpět jsem plaval, dokud jsem nepřišel k řece,
kde se mi zdálo být nejlepší místo,
hladké od skal, chránilo před větrem.
Vystoupil jsem, oddechl si. Přišla božská noc.
Já vzdálen řeky Zevem padlé
ulehl v křoví, listí jsem na sebe nahrabal.
Spánek na mě bůh seslal nevýslovný.
Tam v listí, srdcem stísněn, celou
noc jsem spal a do rána a půlek dne.
Zapadalo slunce, a sladký spánek mě pustil.
Služky dcery tvé na pobřeží jsem spatřil
hrající si. Mezi nimi byla ona, bohyním podobná.
Té jsem se dovolal. Ta nebyla pošetilá v mysli,
jak by neměl mladý muž potkat
jednající. Vždy totiž mladí jsou pošetilí.
Ta mi dala jídla hojnost a sytícího vína,

umyla v řece, dala mi tyto šaty.
Toto já, i když stísněn, pravdivě ti povídám."

Odpověděl mu Alkínoos a oslovil ho:
„Hoste, tedy jedno to má mé dítě ne po pořádku
vymysilo, že tě se služkami nepřivedla
do našeho domu. Vždyť ji ty jsi první prosil."

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Hrdino, mi dceru bezúhonnou kvůli tomu nehubuj.
Vyzvala mě přece se služkami jít.
Já jsem nechtěl, styděl jsem se, bál jsem se,
aby tvé srdce se nenaplnilo hněvem, kdyby viděla.
Vznětliví jsme totiž na zemi pokolení lidí."

Odpověděl mu Alkínoos a oslovil ho:
„Hoste, nemám já takové srdce v hrudi,
aby se zbytečně rozhněvalo. Lépe vše, jak se sluší.
Kéž by, Zeve otče a Athéno a Apollone,
takový, jaký jsi a mně rovné myslíš,
mou dceru si vzal za ženu, zet můj se jmenoval zde
usedlý. Dům a majetek bych ti dal, kdybys
chtěl zůstat. Nedobrovolného tě nikdo nebude držet z Fajáků:
toho ať Zeus otec neumožní.
Průvod ti slibuji učinit, abys věděl bezpečně,
na zítra. Dokud ty, zdolán spánkem,
budeš spát, oni budou vesly bít tiché
moře, než přijdeš do své otčiny a domů
nebo kam ti srdce chce, kdyby to bylo i mnohem dále
než Euboia, jak říkají, že je nejvzdálenější,
kteří ji viděli naši lidé, když vedli plavovlasého
Rhadamantha, aby viděl syna Země Tityhu.

Odjeli a bez trápení ten den
dokončili cestu a dovezli ho domů.
Uvidíš sám v mysli, jak jsou mé lodi
nejlepší a mládenci šplouchavou slanou obracet veslem.“

Řekl. Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
pomodlil se, promluvil a oslovil ho jménem:
„Zeve otče, kéž vše vyplní, cokoli praví
Alkínoos. Toho pak neuhasitelná sláva nad obilonosnou zemí
bude. Já pak dorazím do své otčiny.“

Tak oni mluvili spolu.
Nařídila bělorámá Arété služkám
lože v předsíni nachystat, hodit krásné pokrývky
purpurové, nad ně prostřít pokrývky,
plášťové kožichy k zahalení.
Ony vyšly ze síně s pochodněmi v rukou.
Když dobře nachystaly lože,
přistoupily k Odysseovi, nabádaly:
„Vstaň, hoste, jít spát. Je ti lože ustláno.“

Řekly. Jemu se zdálo spánek vítán.
Tak tam spal vznešený vytrvalý Odysseus
na vrzavém loži v hlučné předsíni.
Alkínoos pak spal uvnitř vysoké síně,
vedle vzácná paní lože ustelela a lehla.

Zpěv osmý

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
vstal z lože Alkínoos svaté síly,
vstal i Zevem rozený Odysseus, ničitel měst.
Jim ukázal cestu Alkínoos svaté síly
k faáckému sněmu, který měli u lodí.
Když tam přišli, usedli vedle sebe na leštěné kameny.
Městem procházela Pallas Athéna,
podobná heroldu moudrého Alkínoa,
chystajíc návrat velkoduchému Odysseovi.
Každému muži blízko stávala a mluvila:
„Hleďte, Fajáků vůdcové a rádcové,
k sněmu jděte, abyste o cizinci se dověděli,
který nedávno přišel k domu moudrého Alkínoa,
po bludech po moři, podobou nesmrtelným.“

Tak mluvila, všem vzbouzela mysl.
Rychle se naplnila sedadla a sněm. Mnozí užasli,
spatřivše moudrého syna Láerta.
Tomu Athéné rozlila božský půvab
na hlavě i ramenech, učinila ho větším a mohutnějším,
aby byl u Fajáků vítán
hrozný i vážný a mnoho zápasů vykonal,
které v nich hrdinové zkoušeli Odyssea.

Když se shromáždili, byli pohromadě,
mezi nimi mluvil Alkínoos a oslovil je:
„Slyšte, Fajáků vůdcové a rádcové,
abych řekl, co mi srdce v hrudi velí.
Tento cizinec, nevím kdo, bloudě přišel k mému domu,
buď z východních, nebo ze západních lidí.
Průvod žádá, prosí, abychom mu to zaručili.
My ho jako vždy pospíchejme s průvodem. Ani jiný
žádný, kdo přišel k mému domu,
dlouho čekaje na průvod, nenaříkal.
Nuže černou loď do božské slané
nedávno taženou vlečme ven, dvaapadesát jinochů
ať vyberou, kteří jsou nejlepší v obci.
Když dobře všichni upevní vesla na kožená poutka,
vystoupí, pak u mne pak oběd rychlý
připravte přišedše. Já mnoho obstarám.
Jinochům tyto nabídky dávám. Vy ostatní žezlonosní králové
k mým krásným síním přijďte, abychom hosta
v síních nahostili. Nikdo nebude odmítnut.
Zavolejme pěvce božského Démodoka. Jemu totiž
bůh dal zpěv nad jiné, kdy jeho srdce poháne zpívat.“

Tak když řekl, kráčel vpřed. Oni ho následovali,
žezlonosní, herold šel za pěvcem božským.
Dvaapadesát jinochů vybraných šlo, jak nařídil,
na břeh neplodného moře.
Když tam přišli k lodi a moři,
loď černou do hluboké mořské vody
pak stáhli, dali stěžeň a plachty do černé lodi,
upevnili vesla na kožená poutka,
vše po řadě, bílou plachtu rozpjali.

Vysoko ve vlně ji zakotvili. Pak šli
k velikým síním moudrého Alkínoa.
Naplnila se nádvoří a předsíně i síň
muži shromážděnými. Mnozí byli, mladí a staří.
Jim Alkínoos obětoval dvanáct ovcí,
osm bělozubých vepřů a dva vlečené voly.
Je stáhli, upravili, vystrojili rozkošnou hostinu.

Přišel herold, přivedl věrného pěvce,
kterého Múza vroucně milovala, ale dala mu dobré i zlé:
oči vzala a dala sladký zpěv.
Mu Pontonoos postavil stříbrem zdobené křeslo
uprostřed hodovníků, u vysokého sloupu je opřev.
Pověsil mu zvučnou harfu na kolík nad hlavou
herold, ukázal, jak ji vzít do rukou.
Dal mu koš, krásný stůl,
pohár s vínem, aby pil, kdy mu srdce velí.
Oni vztáhli ruce k připraveným pokrmům.

Když utišili touhu po jídle a pití,
Múza vybídla pěvce zpívat o slávě mužů,
z písně, jejíž sláva tehdy sahala k širému nebi:
spor Odyssea i Pelionova syna Achillea,
jak se jednou v hostině bohatých bohů
hrozným slovem svářili, vládce lidu Agamemnón
se radoval v mysli, že se nejlepší z Achajů svářili.
Tak mu totiž věštil zjevně Foibos Apollon
v posvátné Pythó, kam přišel přes kamenný práh
vyptávat se věštby. Tehdy totiž valilo se počátek útrap
Trójanům a Dánaojovcům skrz vůli velkého Dia.

To zpíval slavný pěvec. Ale Odysseus
veliký purpurový plášť rukama mocnýma vzal,
zahalil hlavu, zahalil krásnou tvář.
Styděl se před Fajáky slzy prolévat.
Když přestal zpívat božský pěvec,
slzy stíral, zdvihl plášť z hlavy
a pohár měděný vzal, lil bohům.
Když zas začal zpívat, nabádali ho vznešení Fajákové,
protože radovali se z písní, znovu zakrytý Odysseus naříkal.
Jiné všechny unikl slzy prolévaje,
jen Alkínoos ho spatřil a všiml si,
sedě blízko. Těžce vzdychajícího slyšel.
Hned mezi Fajáky milovníky vesel mluvil:
„Slyšte, Fajáků vůdcové a rádcové!
Už jsme se potěšili pravidelnou hostinou
a harfou, která je společnicí plné hostiny.
Jděme ven a všelikými zápasy pokušejme se,
aby i cizinec mohl říci blízkým po návratu domů,
kolik jiné přeháníme pěstmi i zápasem,
skokem i rychlostí nohou.“

Když to řekl, vedl. Oni za ním šli.
Pověsil herold zvučnou harfu na kolík,
chytil Démodoka za ruku, vyvedl ho ze síně,
vedl ho stejnou cestou jako ostatní nejlepší
Fajákové, kteří šli obdivovat zápasy.
Šli na sněm, mnohý nespočetný dav
za nimi následoval. Vstalo nejlepších mnoho,
Akroneus a Okyalos a Elatreus,
Nauteus, Prymneus a Anchialos i Erétmeus,
Ponteus, Próreus, Thoón a Anabésineós,

Amfialos, syn Polynéův, syna Tektonova.
Vstal i Euryalos, Naubolovcovi roven zabijácem Arés,
a vzrůstem a krásou nejlepší ze všech Fajáků
po bezúhonném Laodamantovi. Vstali tři synové
bezúhonného Alkínoa, Laodamás a Halios
a bohům podobný Klytoneus.

Nejdřív nohami zkoušeli. Jim byla cesta
dána ze startu. Všichni spolu letěli
rychle, prachem se nesli po pláni.
Z nich pak během daleko předčil bezúhonný Klytoneus:
tolik, co u mezků se brázd určuje v hrudě,
tolik rychlejší ty jiné pozadu nechal
dolehl se k davu. Druzí se zdrželi.
Pak zas v obtížném zápasu zkoušeli.
V něm pak Euryalos vítězil nejlepší všechny.
Skokem Amfialos ze všech vynikal.
Diskem zas Elatreus předčil všechny.
Pěstmi Laodamás, dobrý syn Alkínoův.
Když se všichni potěšili ze závodů,
mluvil k nim Laodamás, syn Alkínoův:
„Pojďme, přátelé, ptát se hosta, jestli zná některý zápas
a je dovedný. Vzrůstem není špatný,
stehna, lýtka i obě ruce nahoře,
krk silný, velká síla. Není mu ani mládí
nedostatek, ale mnohými útrapami je zdolán.
Nemyslím totiž, že by nic jiného horší bylo než moře
muže zmoci, i když je velmi silný.“

Odpověděl mu Euryalos a oslovil ho:
„Laodame, docela správně to slovo jsi řekl.

Nuže sám k němu promluv a vybídni.“

Když to slyšel dobrý syn Alkínoův,
stanul doprostřed, promluvil k Odysseovi:
„Nuže sem, otče cizince, i ty, zkus zápasy,
jestli některý znáš. Jest pravděpodobné, že znáš zápasy.
Není totiž pro muže větší sláva, dokud žije,
než co ten nohama a rukama vykoná.
Nuže zkoušej, zažeň starosti ze srdce.
Ne dlouho ti cesta bude vzdálena. Je už
loď stažená a druzi připraveni.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Laodame, proč to říkáte, abyste mě dráždili?
Starosti mi víc leží v srdci než zápasy,
který jsem předtím mnoho vytrpěl a mnoho zápasil,
teď sedím ve vašem sněmu, dožadujíc se návratu,
prosím krále i všechen lid.“

Odpověděl mu Euryalos a potupně oslovil:
„Nijak, hoste, podobný ti nejsem muže znalému
zápasů, kolik jich mnoho mezi lidmi je,
ale takovému, který s mnohoveslární lodí
chodí často, kapitán námořníků, který
správce nákladu je a dohlíží pamětí,
a dychtí po kořisti. Zápasník nejsi.“

Pohlédnuv s podmračenýma očima řekl moudrý Odysseus:
„Hoste, hezky jsi to neřekl. Podoben jsi pyšnému muži.
Tak bohové nedávají všem úroky stejně,
ani postavu, ani mysl, ani řeč.
Jeden je totiž podobou slabší,

ale bůh mu dal věncem slovo. Jiní
dívají se s potěšením, on bezpečně mluví,
s milou skromností, mezi shromážděnými je nápadný,
chodí městem jako na boha pohlédnou.
Jiný je zas podobou podoben nesmrtelným,
ale jemu půvab nevěnčí slova.
Tak i tobě vzrůst výborný, ani bůh by
nemohl zařídit jinak, ale v mysli jsi slabý.
Rozlítil jsi mi srdce v hrudi,
řekl jsi nedobře, co se nehodí. Nejsem bez znalosti zápasů,
jak ty mluvíš, ale myslel jsem, že jsem mezi prvními,
dokud mládí a svá ruka síly měly.
Teď mě drží neštěstí a útrapy, mnoho jsem totiž vytrpěl,
procházeje bitvami mužů a hroznými vlnami.
Ale přesto, i když zažil mnoho zla, zkusím zápasy.
Hryznul tě totiž mluvou, dráždila mě tvoje slova.“

Řekl, vzpřímený, i s pláštěm vyskočil, chytil disk
větší a tlustší, mocně těžší,
než jaké si Fajákové mezi sebou házeli.
Zatočil s ním a hodil silnou rukou.
Prohučel kámen. Přisehli se k zemi
Fajákové dlouhoveslí, lidé slavní plavci
nárazem kamene. Daleko předčil všechny značky
rychle letící od ruky. Postavila značku Athéna,
podobná muži. Hlasem oslovila a řekla:
„I slepec by, hoste, ohmatal značku dotykem,
protože není smísena s davem, mnohem první.
Této hranice se neboj. Nikdo z Fajáků
nedosáhne ani ji nepřehodí.“

Řekla. Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
že přátelský druh ve sněmu uviděl.
Lehčeji pak mluvil k Fajákům:
„Toho dosáhněte, mládenci. Hned, myslím, hodím jiný,
takový, nebo větší. Jiných, kterýchkoliv srdce a mysl
pozvedne, pojď, zkus mě, i když velmi mě rozzlobil.
Buď pěstí, nebo zápasem, nebo nohama – nic ti nezávidím –
ze všech Fajáků, kromě Laodamanta.
Vždyť mi je hostitel. Kdo by se se svým hostitelem bil?
Nerozumný je totiž ten muž a bezcenný,
který hostiteli nabízí zápasy
v cizí zemi: on sám své věci kazí.
Z jiných nikoho neodmítám ani nepohrdám,
ale chci vidět a vyzkoušet, zda ten,
kdokoli jste, se mnou zápasí.
Nic tak docela nejsem špatný v zápasech, kolik je mužů dobrých,
dobře znám drát z leštěného luku.
Hodil bych první a trefil jsem muže v množství
nepřátelských mužů, i kdyby velmi mnoho druhů
blízko stálo a stříleli šípy proti mužům.
Filoktétés mě sám předčil lukem
u Trojanů, kdy Achajové stříleli šípy.
Jiné všechny prohlašuji sebe být mnohem lepším,
kolik smrtelných teď na zemi jedí chléb.
S dřívějšími nechci muže zápasit,
jako Héraklés a Oichalijský Eurytos,
kteří i s nesmrtelnými se měřili v střelbě z luku.
Tak proto rychle zahynul veliký Eurytos a nedošel
do stáří v síních. Rozlítil se totiž na něho Apollon
a zabil ho, protože ho vyzýval ke střelbě z luku.
Oštěpem bych hodil tak, jak jiný nikdo šípem.

Jen nohama se bojím, že by mě předčil některý z Fajáků:
velmi mě zhanobil mnoha vlnami,
nebyl jsem dlouho na lodi pevný. Proto mi se podlomily
údy drahé.“

Tak mluvil. Všichni zmlkli v tichu.
Jen Alkínoos odpověděl a řekl:
„Hoste, protože nám to říkáš s nepříjemností,
chceš svou ctnost ukázat, že chodí za tebou,
rozhněván, že tě ten muž ve sněmu stál a tupil,
jak by nikdo ze smrtelných tvou ctnost nehanil,
kdo zná v mysli mluvit, jak se sluší.
Nuže poslechni mi slovo, aby ses i jinému mohl pochlubit
hrdinovi, až budeš u sebe v síních hodovat
se ženou a dětmi, že vzpomeneš na naši dovednost,
jaká díla i nám dává Zeus pořád od předků.
Nejsme totiž bezchybní v pěsti ani v zápasu,
ale nohama rychle běháme a loďmi jsme nejlepší.
Milá je nám hostina stále, lyra a tance,
rouchové šaty a teplé koupele a lože.
Nuže, Fajákové, kolik jste nejlepšími tanečníky,
hrajte, aby mohl host blízkým povědět po návratu domů,
jak mnoho jiných převyšujeme
v lodnictví a nohama, tanci a zpěvu.
Pro Démodoka někdo půjde co nejrychleji
zvučnou lyru přinést, která leží někde v našich síních.“

Tak mluvil Alkínoos bohům podobný. Herold vstal,
nesl zvučnou lyru ze síně krále.
Soudci všichni devatero vstali, kteří jim ve sněmu
dobře obstarávali, uhlazovali zápasiště,

rozšířili krásné shromáždění, lid se stál kolem.
Herold přišel blízko, nesl zvučnou lyru
Démodokovi. Ten pokročil do středu, kolem něho jinoši
první vzniklí, znalci tance,
tepali božský kruh nohama. Odysseus pak
třepot nohou obdivoval, žasl v srdci při pohledu.
On harfou se probíraje začal krásně zpívat
o lásce Area a Afrodíty s krásným věncem,
jak se spolu nejprve smísili v Héfaistově domě
tajně. Mnoho dal, pošpinil mu lože a sňatek
hospodáře Héfaista. Hned mu posel Helios přišel,
který je spatřil, jak se smísili v lásce.
Héfaistos, když uslyšel bolest-hryzající slovo,
šel do kovárny, mysle v srdci zle.
Postavil veliký kovadlín na podstavec, vyrobil pouta
nerozbitná, nerozlučná, aby pevně trvala.
Když vyrobil nástroj, hněvem se zuřil na Area,
šel do síně, kde mu bylo milé lože,
kolem postelních sloupů rozestřel pouta zcela,
mnoho jich pak shora od stropu bylo zavěšeno
jako jemné pavučiny, které by ani někdo
z blažených bohů neviděl. Byla totiž nad všechny vyrobena lstivě.
Když kolem lože rozestřel lest celou,
odešel do Lémnu, dobře založeného města,
které je mu daleko nejmilejší ze všech zemí.
Zlatými otěžemi Arés nehlídal slepě.
Když viděl Héfaista slavného dovedného odcházet,
vydal se do domu slavného Héfaista,
toužíc po lásce krásněvěnčené Kyperské.
Ta byla u otce silného Kronovce
nedávno vrátivší se, usedla. On vstoupil dovnitř,

chytil ji za ruku, promluvil slovo a oslovil:
„Pojď, drahá, do lůžka, pobavíme se položíce se.
Není totiž Héfaistos přítomný, odešel
k Lémnu a divokojazyčným Sintiům.“

Řekl. Jí se zdalo milé spát.
Odešli oba na lože a lehli si. Kolem pouta
umělá rozestřená polyfrónem Héfaistem.
Nemohli ani údy pohnout, ani zvednout.
Hned poznali, že již nebylo úniku.
Blízko přišel slavný oboustranně kulhavý,
zpět vrátivší se před dojezdem do země Lému.
Helios totiž hlídkoval, přinesl zprávu.
Šel domů, srdce stísněn.
Stanul v předsíni, divoký hněv ho zdolal.
Hrozně zvolal, zavolal všechny bohy:
„Zeve otče a vy ostatní blažení bohové věční,
pojďte sem, abyste viděli směšné a nesnesitelné skutky,
jak mě chromého Afrodíta, dcera Diova,
stále tupí, miluje smrtonosného Area,
protože ten je krásný a rychlonohý, já pak
jsem slabý. Ale nikdo mi za to není vinen,
jen oba rodiče. Kéž by mě nebyli zrodili!
Ale uvidíte, jak si těhle dva spolu
usnuli v mém loži v lásce. Já vidě se trápím.
Nemyslím, že budou chtít ještě tak ležet,
i když jsou drazí. Rychle oběma zmizí chtění spát.
Je ale budou držet lest a pouta, dokud mi otec
zpět nedá všechny dary svatební, kolik jsem mu
dal pro psovitou dceru. Vždyť je krásná, ale neumí se opanovat.“

Řekl. Bohové se shromáždili u mědí lemovaného domu.
Přišel objímač země Poseidon, přišel posel
Hermés, přišel dalekohlasý vládce Apollon.
Ženské pak styděly se, zůstaly doma každá.
Stáli v předsíni bohové dárci dobrého.
Nezhašený smích vzkvetl mezi blaženými bohy,
hleděli na umění moudrého Héfaista.
Takto někdo řekl, hledě na vedlejšího:
„Nedaří se neskutky. Honí pomalý rychlého,
jak teď Héfaistos pomalý jsa Area dohonil,
nejrychlejšího ze zemských bohů, který obývá Olymp,
chromý uměním. Dlužný je cizoložný dar."

Tak mluvili spolu.
Dioví pak oslovil dalekohlasý vládce Apollon:
„Herme, syne Diův, posle, dárce dobrého,
chtěl bys snad silnými pouty uváznutý
spát v loži vedle zlaté Afrodíty?"

Odpověděl mu posel Argobijec:
„Kéž by, dalekohlasý vládce Apollone,
třikrát tolik mi nerozlučných pout bylo,
vy pak bohové viděli, všechny bohyně,
spal bych vedle zlaté Afrodíty."

Řekl. Smích vzkvetl mezi nesmrtelnými bohy.
Jen Poseidon se nesmál, prosil stále
Héfaista slavného, aby pustil Area. Promluvil
k němu okřídlená slova a oslovil:
„Pusť ho. Já ti slibuji, jak nařizuješ,
vše splatit mezi nesmrtelnými bohy."

Odpověděl mu slavný oboustranně kulhavý:
„Nedávej mi to, Poseidone objímači země, nařizovat.
Zlé jsou záruky zlých k svazování.
Jak bych tě vázal mezi nesmrtelnými bohy,
pokud Arés uprchl z pout a dluhu?“

Odpověděl mu Poseidon otřásač země:
„Héfaiste, pokud Arés dluh unikne a odejde prchnutí,
já ti sám to zaplatím.“

Odpověděl mu slavný oboustranně kulhavý:
„Není možné ti slovo odmítnout.“

Když to řekl, zrušil pouta Héfaistova síla.
Ti dva, když byli propuštěni z pout, nerozlučných,
hned vyskočili. On šel do Thrákie,
ona do Kypru přišla smějící se Afrodíta,
do Pafu, kde má posvátný háj a vonící oltář.
Tam ji Charitky vykoupaly a potřely olejem
nesmrtelným, který září na věčně-jsoucích bohů,
oblékly ji půvabným rouchem, divem ke zření.

To zpíval slavný pěvec. Odysseus naslouchal,
těšil se v srdci. I ostatní Fajákové dlouhověslaři,
muži slavní plavci. Alkínoos vyzval Halia a Laodamanta,
aby tančili sami, nedovedl s nimi nikdo jiný.
Když vzali rukama krásný purpurový míč,
který jim vyrobil moudrý Polybos,
jeden ho hodil do stinných oblak,
nazad se naklonil. Druhý vysoko zdvih od země
snadno ho dostihl, než se nohama dotkl země.
Když se oba poměřili míčem svisle,

pak tančili na mnoho-živ živící zemi,
rychle střídavě. Jiní mládenci stáli ve sněmu
tleskali. Veliký povyk vznikal.

Tehdy Alkínoovi mluvil vznešený Odysseus:
„Alkínoe, mocný, mezi všemi lidmi nejslavnější,
pravdivě jsi mi slíbil, že jsou nejlepší tanečníci.
Při pohledu užas drží. Hledím a žasnu.“

Řekl. Zaradoval se Alkínoos svaté síly.
Hned mezi Fajáky milovníky vesel mluvil:
„Slyšte, Fajáků vůdcové a rádcové!
Host se zdá mi velmi moudrý.
Nuže dejme hostinný dar, jak se sluší.
Dvanáct totiž mezi lidem vládne vznešených králů
vůdci, jako třinácté jsem já.
Těch mu po umytém rouchu a chitónu
dejte každý ztali ve zlatě drahocenný dar.
Hned to vše dejme shromáždit, aby host v rukou měl
a šel na večeři s radostným srdcem.
Euryalos ho usmíří slovem a darem,
protože nehezky mluvil.“

Tak řekl. Oni s ním souhlasili a nabádali.
Každý z nich poslal služebníka přinést dar.
Jemu promluvil Euryalos a oslovil:
„Alkínoe, nejslavnější mezi všemi lidmi,
usmířím hosta, jak ty mi nařizuješ.
Dám mu tento meč celoměděný. V něm je rukojeť
stříbrná, pochva slonovou kostí nově zpracovaná
ho obaluje. Bude mu značně vzácný.“

Když to řekl, dal mu do rukou meč stříbrem kovaný,
promluvil k němu okřídlená slova a oslovil:
„Buď zdráv, otče cizince! Kdyby bylo slovo řečeno
nějaké tvrdě, hned ať ho berou bouře.
Tobě ať bohové ženu dají vidět a dojít
do otčiny. Dávno jsi daleko od blízkých vytrpěl mnoho.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„I ty, drahý, buď zdráv! Bohové ať ti dají blaho.
Kéž bys nikdy neželel tohoto meče,
který mi dáváš, usmířiv mě slovem.“

Když to řekl, přes rameno zavěsil meč stříbrem kovaný.
Zapadlo slunce. Jemu přišly skvělé dary.
Dovnitř je nesli do síní Alkínoových pyšní heroldi.
Je přijali synové bezúhonného Alkínoa,
vedle slavné matky postavili překrásné dary.
Jim vedl vpřed Alkínoos svaté síly.
Přišli, usedli na trůny vysoké.
Promluvila Alkínoos k Arétě:
„Pojď sem, ženo, přines slavnou truhlu,
nejlepší, jaká je. Vlož v ní umytý plášť a chitón.
Zahřejte mu měděný kotel na ohni, nechte ohřát vodu,
aby se umyl, viděl všechny dary dobře uložené,
které sem přinesli Fajákové vznešení,
hostinou a zpěvem pěvce se potěšil.
Já pak mu tenhle krásný pohár dám,
celý zlatý, aby po všechny dny vzpomínal mě
v svém domě lít úlitby Dioví a jiným bohům.“

Řekl. Arété nařídila služkám
rychle třínohý kotel k ohni postavit.

Ony kotel na kupole vody postavily na blyskajícím ohni,
vylily vodu, dřevo pod ní podložily spalující.
Oheň obklopil břicho kotle, voda se ohřála.
Mezitím Arété přinesla ze schránky překrásnou truhlu
pro hosta. Vložila krásné dary, roucha i zlato,
jaké mu Fajákové dali. Sama šat
a krásný plášť k nim přidala a oslovila ho:
„Sám se podívej na víko a svaž je obratně,
aby ti nikdo cestou neuškodil, až by ses zas
na černé lodi dal do sladkého spánku."

Když to slyšel vznešený vytrvalý Odysseus,
hned zavřel víko, obratně svázal,
pestrou vázačkou, kterou mu vložila do srdce královna Kirké.
Hned klíčnice ho vybídla do koupele,
aby šel se umýt. Zaradoval se vida teplou vodu,
nebyl jemu teprve zvyklý na péči,
od chvíle, co opustil dům krásnovlasé Kalypsy.
Tam mu neustále bylo, jako bohu, péče.
Když ho služky umyly a potřely olejem,
oblékly ho plášťem i chitónem,
vstal z vany a odešel k mužům, kteří pili víno.
Nausikaá pak, krásu bohů majíc,
stála u sloupu pevně stavěného domu,
žasla, hledíc na Odyssea.
Promluvila k němu okřídlená slova a oslovila:
„Buď zdráv, hoste, abys i v otčině,
na mě vzpomínal, že mi první dlužíš díky za svůj život."

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Nausikao, dcero velkoduchého Alkínoa,

tak by Zeus udělal, hřmící manžel Héry,
abych domů přišel a návratový den uviděl.
Pak bych i tam tobě jako bohyni modlitby přinášel
po všechny dny. Vždyť jsi mě zachránila, panno.“

Řekl, usedl do křesla u krále Alkínoa.
Oni již díly jídla rozdělili a vína mísili.
Herold přišel blízko, vedl věrného pěvce,
Démodoka, lidmi vyznávaného. Usadil ho uprostřed
hodovníků, u vysokého sloupu opřev ho.
Oslovil heralda moudrý Odysseus,
hřbet vepře odřezav, kolem něho byla hojnost
tuku, zubů bílých, slaný:
„Herolde, na, dej Démodokovi toto maso jíst,
osloven jím. I já se trápím.
Mezi všemi lidmi na zemi mají pěvci
oporu v cti a úctě, protože je naučila Múza
pěvce zpívat, miluje rod pěvců.“

Řekl. Pontonoos přinesl, vložil do rukou
hrdinovi Démodokovi. On přijal, zaradoval se v srdci.
Oni vztáhli ruce k připraveným pokrmům.

Když utišili touhu po jídle a pití,
tehdy Démodokovi mluvil moudrý Odysseus:
„Démodoku, nad všemi smrtelnými já tě chválím.
Buď tě Múza poučila, dcera Diova, nebo Apollon.
Velmi totiž podle řádu Achajů osud zpíváš,
kolik vykonali a vytrpěli a kolik dřeli Achajové,
jakoby, kdy přítomný, nebo jiného slyšel.
Ale pojď dál, přejdi a Dřevěného koně pěj
osud, který udělal Epeos s Athénou,

který kdysi do akropole vedl lstí božský Odysseus,
plný mužů, dobyl Ílion.
Kdybys mi tyto věci podle řádu vyprávěl,
hned bych všem lidem řekl,
že ti bůh přízně-prošený dal božský zpěv.“

Řekl. On se bohem zavzpomínal a začal zpívat.
Odtud vzal, jak jedni s dobře-paltovými loděmi
pluli odjezdní loďmi, v chýše oheň hodili,
Argejci. Ti kolem slavného Odyssea seděli
v shromáždění Trójanů, zahaleni ve koni.
Sami pak ho táhli Trójané do akropole.
Tak stál. Oni mnoho slov nespořádaně mluvili,
sedícím kolem. Trojí jim mysl byla:
rozsekat duté dřevo bezlítostnou mědí,
nebo táhnout nahoru svrhnout do kamenů,
nebo nechat jako velkou obět pro bohy k smíření,
jak nakonec se stalo splněným.
Osud totiž byl, aby zahynuli, kdy město přijme
veliký dřevěný kůň, kde seděli všichni nejlepší
Argejci, Trójanům vraždu a smrt nesouce.
Zpíval, jak dobyli město synové Achajů,
vyšedše z koně, dutou zálohu opustivše.
Druhé jinde zpíval zpustošení strmý hrad,
Odyssea pak jak šel k domu Déifobovu
s bohem podobným Menelaem jako Arés.
Tam děsný zápas se odvážil zápasit,
a vyhrál i tam skrz pomoc velkoduché Athény.

To zpíval slavný pěvec. Odysseus
se rozplýval, slzy mu z víček smáčely tváře.

Jak když plače žena, obklopivši drahého muže,
který padl před svým městem a lidem,
odhánějíc od obce i dětí nelítostný den,
viděla ho umírajícího a lapajícího po dechu,
objala a hlasitě naříká. Oni ji vzadu
oštěpy do zad a ramen tlučou,
odvádějí do otroctví, mít útrapu a bídu.
Jí nejžalostnějšími slzami tváře hynou.
Tak Odysseus pod obočím žalostné slzy ronil.
Jiné všechny unikl slzy prolévaje,
jen Alkínoos ho spatřil a všiml si,
sedě blízko, těžce vzdychajícího slyšel.
Hned mezi Fajáky milovníky vesel mluvil:
„Slyšte, Fajáků vůdcové a rádcové,
ať Démodokos přestane zpívat zvučnou lyru.
Není totiž ve všem po libosti to zpíval.
Od chvíle, co jsme sedli u večeře a začal pěvec božský,
ani cizinec nepřestal truchlivým nářkem,
jistě mu nějaký žal kolem srdce krouží.
Ale ať to pěvec přestane, abychom se všichni
těšili, hostitelé i host, protože je mnohem lépe.
Vždyť kvůli pyšnému hostu se to děje, průvod
a drahé dary, které mu dáváme s láskou nesouce.
Vzácný je žadatel i host namísto bratra
muži, který maličko mysli dotýká se.
Nuže ani ty nic skrývej srdcem lstivě,
co se tě ptám. Lépe je vylíčit.
Pověz jméno, kterým tě tam nazývali matka
a otec a jiní, kteří ve městě a kolem obývají.
Nikdo totiž není z lidí docela beze jména,
ani zlý ani ušlechtilý. Jakmile se narodil,

dávají jméno rodiče, kteří zrodili.
Pověz mi i zem, lid a město,
aby tam dopravily tě lodě myšlením míříce.
Nejsou totiž u Fajáků kormidelníci,
ani kormidla, která mají jiné lodě,
ale samy znají myšlenky a smysly mužů.
Všech lidí znají města a tučná pole,
protínají veliký prostor hlubiny slané
mlžně a mračně zahaleny. Ani jim není ničím
poškození, ani zahynutí v lodích.
Jen tohle jsem slyšel od otce Nausithoa
dřív, který říkal, že Poseidón se na nás hněvá,
že jsme bez pohromy průvodci všem.
Pravil, že perikallea loď mužů Fajáků
z průvodu se vracející v šeré slané
zasáhne a velikou horou nám město zahalí.
Tak starec říkal. Dovrší ten bůh,
nebo zůstane nedovršeno, jak milé je mysli.
Nuže pověz mi tohle a pravdivě vylož,
kam ses zbloudil a do jakých zemí jsi přišel.
Těch samých vyprávěj, že i dobře obývaných měst,
těch, kdo byli krutí a divocí, nespravedliví,
i pohostinných, kteří mají mysl bohům blízkou.
Pověz, proč pláčeš a naříkáš v srdci,
slyše osud Argejských Dánaojovců a Ília.
Ten bohové vytvořili, upřádli zkázu lidí,
aby byl i budoucím zpěv.
Nebo ti nějaký i příbuzný zahynul před Íliem,
ušlechtilý, zet nebo tchán, kteří jsou nejbližší
po jeho vlastním krvi a rodu?
Nebo některý druh, drahý mysli,

dobrý? Vždyť nijak horší svého bratra
je druh, který věcí znalý je.“

Zpěv devátý

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Alkínoe, nejslavnější mezi všemi lidmi,
je to tak dobré, slyšet pěvce
takového, jak je tento, podobný bohům hlasem.
Nemyslím totiž, že by bylo nic půvabnějšího dovršením,
než když veselí drží všechen lid,
hodovníci v síních naslouchají pěvci,
sedě po řadách, u nich stoly plné
chleba a mas. Víno pak z krátéru
vylévá víno nalévač a nese do pohárů.
Mně se zdá to v mysli nejkrásnější být.
Tobě pak smýšlíš moje těžké útrapy
dotázat, abych vzlykal víc stísněn.
Co ti první, co pak poslední vylíčím?
Útrap mi mnoho dali nebeští bohové.
Teď jméno řeknu nejdřív, abyste i vy
věděli, já pak potom, uniknuv nelítostný den,
vám byl hostem, i když obývám daleko síně.
Jsem Odysseus, syn Láerta, který mezi lidmi
rozmanitými lstmi slouží, k nebesím sahá má sláva.
Obývám Ithaku jasně viditelnou. Je na ní hora
Neriton listnatý, nápadný. Kolem leží mnoho ostrovů
blízko sebe, Dúlichion, Samé a lesnatý Zakynthos.
Sama je nejnižší poloha v moři,

k západu obrácena. Ostatní stranou k východu a slunci.
Drsná, ale dobrá kojička jinochů. Já pak nemohu
jinou sladší zem vidět než Ithaku.
Mě přece Kalypsó zdržela, božská mezi bohyněmi,
v klenutých jeskyních, chtivá, abych jí byl mužem,
tak zas Kirké mě zdržela v síních
Aiaská lstivá, chtivá, abych jí byl mužem.
Ale nikdy mi nepřesvědčily srdce v hrudi.
Tak není nic sladšího než otčina a rodiče,
ani kdyby člověk měl bohatý dům
v cizí zemi daleko od rodičů.
Ale pojď, povím ti návrat strastný,
který mi uložil Zeus od Tróje.

Z Ília nás vítr nesl, přinesl ke Kikonům
do Ismaru. Tam jsem vyvrátil město, zabil muže.
Z města ženy a hojné majetky
jsme vzali, rozdělili, aby nikdo nepřišel bez podílu.
Já jsem pak nabádal rychle uprchnout nohou,
ale oni, veliké pošetilci, mě neposlouchali.
Tam mnoho vína pili, mnoho ovcí zabili
na břehu, i tločených rohatých volů.
Mezitím Kikonové volali Kikony, kteří
byli jejich sousedi, lepší a početnější,
z vnitrozemí, kteří umějí bojovat z koní
a kde třeba i pěšky.
Přišli, tolik, kolik lístí a květů rodí se za jaro,
ráno. Tehdy nás naše zlá Diova sudba
dostihla ubohých, abychom mnoho vytrpěli.
Postavili se u rychlých lodí k boji,
házeli po sobě mědí ohnivě svítící.

Dokud bylo ráno a rostl posvátný den,
dotud jsme bránili se, i když proti mnoha, odháněli.
Když se slunce otočilo k rozvázání volů,
tehdy Kikonové obrátili Achaje, přemohli.
Z každé lodi po šesti dobře mocných
nohou druhů zahynulo. Ostatní jsme unikli smrti a Kéře.

Odtud dál jsme pluli, srdcem stísněni,
rádi smrti unikli, ztrativše drahé druhy.
Nikdy jsem rovné lodě nevedl, dokud třikrát
nebyl vyvolán každý ubohý druh, který na pláni
Kikonů zahynul, zbit od Area.
Lodem Zeus mrakosvolač seslal Boreu
hroznou bouří, zahalil zem oblaky
i moře. Noc z nebe přišla.
Lodě se nesly po hlavách, plachty se mi
rozedraly tři, čtyři kusy násilím větru.
Je jsme svinuli, báli se zkázy, do lodí
hnali veslovat. Hned k pevnině přitiskli loďě.
Tam ležíce dva dny a dvě noci neustále
leželi, bolest i hoře hryzající srdce.
Když třetí den krásnověnčená Jitřenka vzešla,
stěžně zvedli jsme a bílé plachty rozvinuli.
Usedli jsme a nás vítr i kormidelníci vedli.
Měl bych bezpečně dojít do otčiny,
ale mě při obratu k Maleji vlna a proud
odrazil, Boreá vyhnal, mimo Kythéru oddálil.

Odtud devět dní jsem byl zhoubnými větry nesen
po rybnatém moři. Desátého jsme vystoupili na zem
Lotofágů, kteří květinovou potravu jedí.

Tam jsme vystoupili na pevninu a nabrali vodu.
Hned u rychlých lodí si druzi připravili jídlo.
Když se najedli jídla a napili,
poslal jsem druhy jít a zvědět,
kteří lidé jsou, co jedí chleba, kráčejíce po zemi.
Dva muže jsem vybral, třetího herolda přidal.
Hned pak odešli a smísili se s muži Lotofágy.
Lotofágové neuvažovali o zkáze druhům
našim, ale dali jim pojíst lotos.
Z nich kdokoli lotosu med-sladký ovoce okusil,
ani nechtěl vzkaz přinést ani se vrátit,
ale tam chtěl s Lotofágy
lotos pojídat a zapomenout na návrat.
Je silou k lodím vedl plačící,
pod lavicí v dutých lodích je mi svazovali.
Jiné pak nabádal mé věrné druhy
rychle do lodí rychlých vstoupit,
aby snad někdo lotosu nepojedl a zapomenul na návrat.
Hned nastoupili a usedli na lavice,
po řadě sedě tloukli šedou vodu veslem.

Odtud dál jsme pluli, srdcem stísněni.
Dorazili jsme k zemi Kyklopů nadevše pyšných,
nespravedlivých. Ti bohům bezmezným spoléhajíce,
rukama nesejí žádnou rostlinu ani neorají,
ale všechno jim bez setby a oráče rodí,
pšenice, ječmen i réva, co pak víno
velkohrozny plodí a Diova pláň jim je pěstí.
Nemají ani shromážděné rady ani zákony,
ale v jeskyních klenutých vysokých vrcholků hor obývají.

Soudí sám o sobě každý o dětech i o ženách,
jeden druhého nedbá.

Je přední ostrov, kolem přístavu Kyklopů,
ani blízko, ani daleko. Lesnatý. V něm
divoké kozy nespočetné rodí: nikdo totiž
tam neplaví lidská cesta, ani lovci se tam
nedostanou, kteří po lesech útrapy trpí,
hledajíce vrcholky hor. Ani nikdy pastvinami pasou
ani orbou je obraceny, bez setí a bez oráče
každý den je bez lidí, pasí ty mečící kozy.
Nejsou totiž Kyklopům lodě s pestrými líci,
ani jim muži, kteří by lodě vyráběli dobrými řídly,
které by vše dokončily, k městům lidí
dojíc, jaké mnohokrát muži překročí
po moři na lodích jeden k druhému,
kteří jim i ten ostrov učinili dobře obývanou.
Není totiž nic špatný, všelikého by uveden nesl.
V něm jsou louky u břehů šedého moře,
vlhké, měkké. Vinice tam velmi stále
jsou. V něm oráč je hladký. Velmi tučné pak
by sklízeli, protože je půda velmi tučná.
V něm přístav s dobrým kotvením. Není potřeba vazby.
Ani kameny házet, ani konce lan vyvazovat,
ale vystoupit stačí a čekat, dokud srdce námořníků
nevelí a nenavstanou větry.
Na konci přístavu teče voda jasná,
pramen pod jeskyní. Kolem rostou topoly.
Tam jsme přistáli. Nějaký bůh nás vedl
v mlžné noci. Nebylo nic k vidění zdáli.
Kolem lodí byla hluboká mlha, ani měsíc nebyl na nebi,

ale byl pokrytý mraky.
Nikdo ani očima ostrov neviděl,
ani veliké vlny, které se valily na pevninu,
dokud jsme dobře nalité lodě nepřistáli.
Když jsme přistáli, všechny plachty jsme sňali,
sami vystoupili na břeh moře.
Tam jsme spali a čekali na božskou Jitřenku.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
ostrov jsme obdivující prošli.
Vyhnali nám nymfy, Diovy dcery aigidonoše,
horské kozy, aby se moji druzi najedli.
Hned pak jsme vzali s lodí křivé luky
a kopí tenké. Rozděleni ve tři díly
házeli jsme. Rychle nám dal bůh žádoucí lov.
Lodě mě následovaly dvanáct, každé pak devět
koz losem padlo. Mně samému pak deset vybrali.
Tak celý den až do zapadnutí slunce
seděli jsme a jedli bez konce maso a sladké víno.
Nebylo totiž vyčerpáno víno červené v lodích,
ale bylo. Mnoho si odnes každý v amforách
Kikonův posvátné město, když jsme vyvrátili.
Hleděli jsme do země Kyklopů blízko bytujících,
na kouř a hlas jejich i jejich ovcí.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,
tehdy jsme spali u břehu moře.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
já jsem svolal sněm a všem jsem řekl:
„Zůstaňte, moji drazí druzi.
Já pak se svou lodí a svými druhy

půjdu, abych se o těch mužích dozvěděl, co jsou,
zda jsou krutí a divocí, a nespravedliví,
nebo pohostinní, mají mysl bohům blízkou.“

Když to řekl, nastoupil jsem na loď, vybídl druhy,
oni sami nastoupili, usedli k veslařským lavicím.
Po řadách tloukli šedou vodu veslem.
Když jsme přišli blízko, nedaleko,
tam na nejzadnějším konci blízko moře jsme viděli jeskyni
vysokou, vavříny zarostlou. Tam mnoho stád spalo,
ovce i kozy. Kolem byl vysoký dvůr vybudovaný
hlubokými kameny, k zemi zapuštěnými borovicemi
a vysokými duby s olistěnými vrcholky.
Tam přebýval obrovitý muž, který ovce
sám pásl na odlehlém místě. S jinými ani
se nestýkal, byl v odloučení, znal nespravedlivé.
Divokou obludu byl zrozen. Nebyl podoben jedlíku chleba
muži, ale lesnatému vrcholku vysokých hor,
který se zdá sám od ostatních.

Tehdy jsem nařídil ostatním věrným druhům
tam zůstat při lodi a hlídat loď,
já jsem si vybral dvanáct nejlepších druhů,
šel. Měl jsem s sebou kozí měch černého vína,
sladkého, které mi dal Marón, syn Euanthésův,
kněz Apollona, který Ismarus chránil,
protože jsme ho zachránili, jeho dítě a ženu,
mysli pamětí: žil totiž v hustém háji
Foiba Apollona. Dal mi slavné dary:
zlatých hřiven dobře vyrobených sedm,
dal mi krátér celostříbrný, a navíc víno

nalil, naplnil amfor dvanáct všech,
sladké, nemíchané, božský nápoj. Nikdo ho neznal
otroků v domě ani služebných,
jen on sám a jeho drahá žena a klíčnice jediná.
To víno, když pili rudě sladké,
jeden pohár plnil s dvaceti měrami vody,
voněla pak příjemná vůně z krátru, božská.
Nebylo potom se zdržet. Ten jsem si odnesl plný měch
velký. Mimo to i jídlo v brašně. Vzal mě totiž
hned v předtuše odvážný muž, oděn
velikou silou, divoký, který neznal ani zákony ani pravidla.

Rychle jsme došli k jeskyni, nestihli jsme ho
najít uvnitř. Pásl totiž tučné ovce na pastvě.
Vstoupili jsme do jeskyně, divili jsme se každé věci.
Košíky byly přetíženy sýrem. Chlévy plné jehňat
a kůzlat. Rozděleny po skupinách byly uzavřeny:
zvláště starší, zvláště prostřední, zvláště mladá.
Mléko se nalévalo do všech dojnic,
hrnců a šálků, dovedně vyrobených, do kterých dojil.
Tam mě druzi slovy nejdřív pobízeli
vzít sýry, vrátit se, pak zas rychle
jehňátka a kůzlata z chlévů do rychlé lodi
vehnat, zpět plout nad slanou vodou.
Já jsem je však neposlechl – byla by to bývala lepší věc –
abych viděl jeho a zdali by mi dal pohoštění.
Ani by neměl příjemný pohled druhům.
Zapálili jsme oheň, obětovali, i sami jsme sýr
vzali a jedli. Čekali jsme uvnitř,
dokud nepřišel pasa.

Nesl těžký náklad suchého dřeva k večeři.
Dovnitř v jeskyni ho hodil s velkým třeskem.
My jsme se báli, uhnuli jsme do nejzadnějšího kouta jeskyně.
On do široké jeskyně vehnal tučné ovce,
všechny ty, co dojil. Samci – berany i kozly –
nechal venku ve dvoře hluboko stavěném.
Pak zavalil velký útes jeskyni,
zdvihl ho vysoko, mocný. Nebylo by jím pohnutsa dva a dvaadvacet
dobrými čtyřkolky vozy,
odvalit od země. Takovou skálu obrovskou
postavil u dveří. Usedl, dojil ovce i meknoucí kozy,
vše po řadě, pod každou kus dal.
Hned polovinu mléka bílého nechal sraženou,
dal do pletených košů, položil.
Druhou polovinu zas postavil v nádobách, aby mu bylo
jíst, když vzal, a bylo by při večeři.
Když obstaral všechny práce rychle,
zapálil oheň a uviděl nás, ptal se:
„Kdo jste, cizinci? Odkud plujete po vlhkých cestách?
Zda kvůli obchodu, nebo tak marnivě bloudíte,
jak lupiči po slaně, kteří bloudí
hazardujíce životy, cizím nesou zlo?“

Tak řekl, nám puklo milé srdce,
polekán hlubokým hlasem a obludou samou.
Ale i tak jsem mu odpověděl slovem a oslovil:
„My jsme Achajové, z Tróje vracející se,
různí všelikými větry nad veliký prostor moře.
Chtěli jsme domů, ale jinou cestou a jinou dráhou
jsme přišli. Tak snad Zeus mínil připravit.
Lidé Agamemnonovi Atrejovcovi se chlubíme být,

jehož je sláva největší pod nebem.
Takové totiž veliké město vyvrátil
a lid zahubil mnohý. My ke tvým kolenům
jsme přišli, abys poskytl pohostinnost nebo i jinak
dar nám dal, jaký se dává hostům.
Ale, moji nejvyšší, ustrň se bohů! My tvoji prosebníci jsme.
Zeus pak je mstitelem hostů i prosebníků,
hostitel, který s úctyhodnými cizinci kráčí."

Tak jsem řekl. On mi hned odpověděl nelítostným srdcem:
„Pošetilý jsi, cizinče, nebo z daleka pocházíš,
který mi nařizuješ, abych se bohů bál nebo štítil.
Nestarají se totiž Kyklópi o aigidonoše Dia
ani blahoslavených bohů, protože jsme mnohem lepší.
Nestaral bych se tě já, abych se vyhnul hněvu Dia,
já ušetřím, buď tebe nebo tvé druhy, pokud mě srdce
nevelí. Pověz mi, kde jsi při přistání vedl
krásnou loď. Někde na krajině, nebo blízko. Abych to věděl."

Tak řekl, zkouše mě. Mě to neunikne, mnohem víc znalému,
odpověděl jsem mu lstivými slovy:
„Loď mi rozbil Poseidón otřásač země,
k skalám nárazil, dohnal ke konci tvého území,
výběžku natlačil. Vítr přinesl z moře.
Já pak s těmito jsem unikl strmé zkáze."

Tak jsem řekl. On mi vůbec nic neodpověděl v nelítostném srdci,
ale vyskočil, vrhl ruce na mé druhy,
dva zároveň chytil a jako štěňata o zem
třískl. Mozek z nich tekl na zem, smáčel půdu.
Ty rozsekal, zcela po údech, chystal si večeři,
jedl jako lev hor. Nic neponechal:

vnitřnosti, maso i mozek pryskyřkou kostmi.
My pak s nářkem zdvihli ruce k Diovi,
hrozné dílo vidíce. Bezmoc drže mysl.
Když Kyklóp naplnil břicho velké,
pozřev lidské maso, zapil surovým mlékem,
lehl si ve skalní jeskyni, mezi ovce rozpřáhnuv se.
Já pak jsem si rozmyslil v mocné mysli,
blízko přistoupit, nabrousil ostrý meč od stehna,
zabodnout do hrudi, kde játra bránice drží,
rukou nahmataje. Jiné mi myšlenka zastavila.
Tam bychom i my zahynuli strmou zkázou.
Nemohli bychom totiž od vysokých dveří rukama
odtlačit veliký útes, který on tam postavil.

Tak jsme tam s nářkem čekali na jasnou Jitřenku.
Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
zapálil oheň a dojil slavné ovce,
vše po řadě, pod každou kus dal.
Když rychle obstaral všechny práce,
zase dva zároveň chytil, chystal si oběd.
Když se najedl, vyhnal z jeskyně tučné ovce,
snadno zdvihl velký útes. Pak zpět
zavalil, jako když víko položí na toulec.
S pískáním šel Kyklóp tučné ovce
k hoře. Já pak jsem zůstal, zle v mysli chystal plán,
jak bych se pomstil, dal mi slávu Athéna.

Takový se mi jevil v mysli plán nejlepší.
Kyklópova veliká kij ležela blízko ohrady,
zelená olivová, kterou si usekl, aby ji nosit,
jak uschne. Tu my jsme viděli, podobnou stěžni

dvacetivesarové černé lodě, širé nákladní,
která překoná veliké hlubiny slané:
tolik dlouhá, tolik tlustá byla.
Z ní jsem odsekl délku asi sáhu,
dal druhům a nařídil jim ohladit.
Oni vyhladili. Já jsem ji špičku zdobil,
hned ji otesal, ohněm žhavým vzpřímenou
chytil. Dobře jsem schoval, přikryl trusem,
jehož byla v jeskyni rozkládána velice.
Pak druhy vybídl losovat,
kdo by se mnou se opovážil zdvihnout kyj a vrazit
Kyklópovi do oka, až mu sladký spánek přijde.
Čtyři byli vybráni losem, které bych sám chtěl si vybrat.
Já jsem jim pak pátý sám přidal.

Večer přišel ovce drže krásněvlasé.
Hned pak do široké jeskyně vehnal tučné ovce,
všechny, nic ve dvoře hluboko stavěném nenechal,
buď něco tušil, nebo bůh tak nařídil.
Pak nahoru postavil veliký útes, hodil ho,
usedl, dojil ovce i meknoucí kozy,
vše po řadě, pod každou kus dal.
Když rychle obstaral všechny práce,
zase dva zároveň chytil, chystal si večeři.
Tehdy já Kyklopovi jsem řekl, blíže postoupil,
tmavým vínem v rukou drže:
„Kyklópe, teď. Vypij víno, až jsi se najedl lidského
masa, aby ses dozvěděl, jaký to byl nápoj,
který naše loď schraňovala. Nesl jsem ti ho jako úlitbu,
kdybys se slitoval a poslal mě domů. Ale ty v nemírném běsu

řádíš. Nemilý! Jak by měl k tobě dál někdo
z mnoha lidí přijít? Jednáš nespravedlivě!“

Tak jsem řekl. On přijal a vypil. Potěšil se strašlivě,
pil sladký nápoj, žádal zas podruhé:
„Dej mi ještě vlídně, pověz mi i své jméno
hned, ať ti dám hostinný dar, jehož by ses zaradoval.
Vždyť i Kyklópům mnoho-živ živící zem víno
velkohrozny plodí, Diova pláň jim je živí.
Ale tohle byl výhonek ambrosie a nektaru.“

Tak řekl. Já jsem mu zas jiskřícího vína podal.
Třikrát jsem přinesl a nalil. Třikrát pošetile vypil.
Když Kyklópovi víno kolem srdce stouplo,
tehdy jsem k němu promluvil medovými slovy:
„Kyklópe, ptáš se mě na jméno slavné. Já ti
řeknu. Ty mi dej hostinný dar, jak slibuješ.
Nikdo mi je jméno. Nikdo mě nazývají
matka a otec a všichni ostatní přátelé.“

Tak jsem mluvil. On mi hned odpověděl nelítostným srdcem:
„Nikoho pozřu posledního, až jiné jeho druhy,
jiné dřív. To bude pro tebe hostinný dar.“

Řekl. Nazad se opřel a padl. Ležel
pokroucen tlustým krkem. Spánek pak ho dobyl,
který vše dobývá. Z chřtánu mu padalo víno a kousky lidského masa.
Vrhl zvracel, obtížen vínem.
Tehdy já kij jsem strčil pod množství popela,
dokud se nerozpálila. Druhy pak všechny jsem posiloval slovy,
aby mi nikdo nezhnedl stranou odběhnuvše se.

Když kij olivového v ohni se chystal
rozpálit, i když byla zelená, zvláště vzplanula,
tehdy já jsem ho z ohně přinesl blízko. Druzi stáli
kolem. Odvahu nám velký bůh nalil.
Oni vzali kij z olivového dřeva ostrou hranou,
do oka mu vrazili. Já jsem shora opřev se
otáčel. Jako když muž vrtákem lodi dřevo
vrtá, druzí dole oboustranně otáčejí,
řemenem drže z obou stran. Ten běží neustále.
Tak my kij s ohnivou hranou v jeho oku
drželi, otáčeli. Krev kolem tekla okolo horké.
Všechno pak obočí i řasy ožehla hořící pára
oka. Kořeny praskaly ohněm.
Jako když kovář velikou sekeru nebo sekáč
do studené vody s velkým sykotem ponoří
pevnící. Vždyť to je železa síly.
Tak kolem oka ohni oliva zasykla.
Hrozně zavrzal. Kolem skály burácel.
My jsme uskočili zavržení. On vytrhl z oka
kij, pokrytý mnoha krví.
Hodil ho rukama od sebe, zmaten.
Pak zařval na Kyklopy, kteří kolem něho
v jeskyních obývali po větrných výběžcích.
Oni slyšeli volání, přišli jiný odjinud,
stáli u jeskyně, ptali se, co ho trápí:
„Co ti tak, Polyféme, je bědno, že jsi vykřikl
nesmrtelnou nocí a ty nás činíš bez spánku?
Zda ti někdo smrtelník ovce proti vůli odvádí?
Zda tebe někdo zabíjí lstí nebo silou?“

Jim pak zpět oslovil silný Polyfémos z jeskyně:
„Milí, Nikdo mě zabíjí lstí a ne silou.“

Oni mu odpověděli okřídlenými slovy:
„Pokud tě nikdo násilím nezabíjí, protože jsi sám,
nemoci velkého Dia se nelze vyhnout, ale ty
pros otce Poseidona, pána.“

Tak oni řekli a odešli. Mé srdce se smálo,
jak jméno oklamalo a lstivá rada.
Kyklóp sténaje a bolestmi smrtelnými strádaje
rukama hmataje odstavil útes od dveří.
Sám v dveřích sedl, obě ruce rozpřáhnuv,
kdokoli ovcemi při vycházení ven by se chytil.
Takový pošetilec, zdalipak mě by nejakým způsobem chytil, mínil.
Já jsem rozvažoval, jak by nejlépe bylo,
mým druhům i mně smrti nalezené uniknout.
Všelijaké lsti a plány jsem spleť, jako o život,
veliký čin čekal. Blízký je přišel plán tento:

Byli berani dobře živení, dobře-vlnní,
krásní a velicí, modrou vlnu majíce.
Je jsem tiše svázal dobře pletenými pruty,
na nichž Kyklóp spal, divoký, nespravedlivě vědoucí.
Vzal jsem po třech. Prostřední měl muže,
další dva šli po obou stranách, chránili druhy.
Tak tři berani nesli muže. Já ale, protože byl
beran lépe než všichni ostatní,
jeho za hřbet se chytil pod břicho hustě vlněné,
pod ním visel. Rukama rouno úžasné,
držel jsem souvisle, vytrvalým srdcem.
Tak s nářkem jsme čekali na jasnou Jitřenku.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
hned pak samci spěchali na pastvu.
Mléčné dojné kráčely kolem chlévů. Vemena praskala.
Jejich pán zle trápen bolestmi
hmatal zády běžících ovcí ve stoje.
Ten pošetilý nic nevěděl, že pod srstěnými ovcemi
pod břichem byli muži vázáni.
Poslední ovcí vyšel ze dveří beran,
tížen rounem a mnou prohloubenou myslí.
Toho si Polyfémos silný ohmatal, promluvil k němu:
„Beránek drahý! Co to ovcí jeskyní poslední
jdeš? Dřív jsi se nebyl za ovcemi zdržován,
ale první, dokud ses nenasytil něžné trávy,
krokem velkým, první pak došel k tokům řeky
a první spěchal se vrátit domů večer.
Teď poslední. Jistě po pána oku toužíš,
které vyrvala zlá osoba spolu se zlými druhy,
víno mi mysl zdolali. Nikdo, kterému ještě,
nemyslím, utekl smrti. Kdybys ty se mnou cítíš,
promluv a řekl bys, kde přede mnou se skrývá,
tak by jeho mozek po jeskyni zem zasáhl
sem a tam úderem. Potom by mi srdce ulevilo
od těchto strastí, které mi způsobil Nikdo bezcenný.“

Tak řekl, beran od sebe propustil ven.
My pak došli k lodi i břehu moře.
Nejprve jsme uvolnili zpod ovcí druhy, pak zbyla ovcí
hodně po řadě. Dohnali jsme k rychlé lodi.
Vítali druhé drazí, kteří unikli smrti,
ostatní s nářkem oplakávali. Já jsem je napomínal
a nedovolil plakat, pohnuvše obočím k druhým.

Nařídil jsem rychle krásněvlnné ovce
hodit na loď, plout nad slanou vodou.
Oni hned nastoupili, usedli na lavice,
po řadách tloukli šedou vodu veslem.

Když jsem byl tak daleko, co dolehne volání,
tehdy jsem Kyklópovi řekl potupnými slovy:
„Kyklópe, nebyl, hle, bezcenného muže druhy
vyjíst v tvé dutině silou tvou.
Takže ti ti měly dojít zlé skutky,
divoši, že jsi svoji hosti ve svém domě pozřel.
Proto tě Zeus postihl i jiní bohové.“

Tak jsem řekl. On ještě víc rozlítil se v srdci,
odlomil vrcholek velké hory, hodil,
před loď modrou s černou lodí dopadl.
Vlna se zdvihla pod spadlým kamenem.
Zpětný proud zpět k pevnině ji nesl.
Já jsem vzal rukama dlouhý kyj, odstrčil loď
od břehu. Druhy jsem nabádal
veslovat, aby unikli zkáze. Hlavou jsem jim pohnul.
Oni se předklonili, veslovali.

Když dvakrát tak daleko slanou projíždějíce byli,
tehdy ke Kyklopovi jsem chtěl mluvit. Druzi
mě z jiných stran drželi slovy medovými:
„Zarputilý, proč ještě chceš dráždit šíleného muže?
Teď také hodil kámen do moře,
donesl zpět loď k pevnině. Mysleli jsme, že tam zahyneme.
Kdyby slyšel někoho mluvit nebo hovořícího,
rozdrtil by nám hlavy i trámy lodi,
tak drsný balvan hodil.“

Tak řekli. Nepřesvědčili mi velké srdce,
ale zpět jsem ho osloval srdcem rozlíceným:
„Kyklópe, kdyby se tě někdo ze smrtelných lidí
ptal na hanebné oslepnutí oka,
pověz, že tě oslepil Odysseus ničitel měst,
syn Láerta, který obývá na Ithace dům.“

Tak jsem řekl. On zasténal, slovem mi odpověděl:
„Ach! Jaká pradávná věštba na mě teď přišla.
Byl tu kdysi věštec dobrý a veliký,
Télemos Eurymidés, který vynikal věštbou
a stárl mezi Kyklopy jako věštec.
Mi říkal, co se mi teď všechno splnilo,
že budu Odysseovýma rukama připraven o oko.
Čekal jsem vždy, že nějaký veliký a krásný
muž přijde sem, oděn velikou silou.
Teď malý a bezmocný a zbabělý
mi vyvrátil oko, vínem mě přemohl.
Ale pojď, Odyssee, abych ti dal hostinný dar
a popohnal slavného otřásače země ti dát doprovod.
Vždyť mu jsem syn já, chlubí se být mým otcem.
Sám mě zas, pokud bude chtít, uzdraví. Nikdo jiný,
ani blažení bohové, ani smrtelní lidé.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl:
„Kéž bych ti mohl život a duši vzíti
a poslat tě do Hádu domů,
jako nikdy oko ti ani otřásač země nezhojí!“

Tak jsem řekl. On se modlil k vládci Poseidonovi,
vzpažil ruce k hvězdnému nebi:
„Slyš, Poseidone objímači země modrokadeřavý,

jestli jsem opravdu tvůj a chlubíš se být mým otcem,
dej, ať Odysseus ničitel měst nedojde domů,
syn Láerta, který obývá na Ithace dům.
Jestli je mu osud spatřit blízké a dojít
do domu dobře stavěného a své otčiny,
pak ať pozdě přijde, zle, všech druhů ztrativ,
na cizí lodi, a najde doma trápení."

Tak řekl, modlil se. Vyslyšel ho modrovlasý.
Zdvihl pak zas kámen větší, mnohem větší,
zatočil s ním a hodil, nasadil nekonečnou sílu.
Padl zadu temnou lodí blízko,
chybělo málo, aby zasáhl kormidlo vrchol.
Vlna se zdvihla pod spadlým kamenem.
Tak jsme pokračovali. Doplavali k ostrovu, kde ostatní
dobře-paltrné lodě ležely dohromady. Druzi
seděli s nářkem, očekávajíce nás stále.
Tam jsme přišli, loď na písek jsme vytáhli,
sami jsme vystoupili na břeh moře.
Mnoho stád Kyklópových z duté lodi
jsme vybrali a rozdělili, aby nikdo nepřišel bez podílu.
Berana zvláště mi druzi krásně-vlnní
mezi dobře odvedenými ovcemi dali. Toho jsem na břehu
Diovi mrakosvolači, synu Kronovu, který vládne všem,
spálil stehna. On neuvažoval o oběti,
ale smýšlel, aby zahynuli všechny dobré lodě paltrné
a druzi mi věrní.

Tak tehdy celý den až do zapadnutí slunce
seděli jsme a hodovali bezkonečné maso a sladké víno.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,

tehdy jsme spali u břehu moře.
Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
tehdy jsem druhy nabádal, nařídil
nastoupit, odvázal kotevní lana.
Oni hned nastoupili, usedli na lavice,
po řadách tloukli šedou vodu veslem.

Odtud dál jsme pluli, srdcem stísněni,
rádi smrti unikli, ztrativše drahé druhy.

Zpěv desátý

K ostrovu Aiolii jsme přišli. Tam bydlel Aiolos
Hippotův syn, blízký nesmrtelným bohům,
na plujícím ostrově. Kolem něho zeď celoměděná,
nerozbitná, hladká skála se tyčí.
Dvanáct dětí mu v síních se zrodilo,
šest dcer a šest synů kvetoucích.
Dcery dal synům za ženy.
Ti u otce drahého a úctyhodné matky
hodovali stále. Vedle leží jim nespočetná jídla.
Vonící dům i síň halesá za dne. Noci pak
spí u svých cudných žen,
na pokrývkách a vyvrtaných lůžkách.
Jejich my město a krásné domy jsme navštívili.
Měsíc mě hostil, ptal se po každém mém osudu,
Íliu, lodích Argejských a návratu Achajů.
To všechno jsem mu po pořadí vylíčil.
Pak jsem já ho prosil o cestu a doprovod,
On mi neodmítl, ale vypravil mě:
dal mi stáhnutý měch devítiletého vola,
do něhož vehnal cesty hučících větrů.
Byl to zprávce větrů od Dia udělán,
takže pomáhal, komu chtěl, a zastavoval, komu chtěl.
V duté lodi lesklou šňůrou stříbrnou
svázal, aby ani co nejméně nevál ven.

Mně pak dech Zefyra pustil vát,
aby nás nesl lodě a nás. On neměl to dokonat.
Vlastní pošetilostí jsme zahynuli.

Devět dní jsme pluli nocí a dnem.
Desátého se už objevila otčina.
Zblízka jsme viděli strážce ohňů pálících.
Tehdy mě sladký spánek přišel, byl jsem vyčerpán.
Vždyť neustále jsem řídil kormidlem lodi, ani jsem ho jinému
druhů nedal, aby rychle jsme přišli do otčiny.
Druzi mezi sebou mluvili slovy,
pravili, že si nesu zlato a stříbro domů,
dary od velkoduchého Aiola Hippotova.
Takto někdo řekl, pohlédl na vedlejšího:
„Hleďme, jak ho mají rádi a ctí všichni lidé,
k jakémukoli městu a kraji přijde!
Mnoho už bohatství nese z kořisti trojské,
krásných. Ale my, kteří jsme tutéž cestu konali,
domů jdeme nesouce prázdné ruce.
A teď mu toto dal Aiolos milovaně
darem. Ale pojďme, honem to prohlédněme, co to je,
kolik je zlata a stříbra v tom měchu.“

Tak řekli. Rada zlá druhů zvítězila.
Rozvázali měch. Všechny větry vyletěly.
Je rychle uchopila bouře a nesla do moře,
plačící, daleko od otčiny. Já pak zbuzen
jsem rozvažoval v bezúhonné mysli,
zda spadnu z lodi a zahynu v moři,
nebo v tichu to vydržím a budu ještě mezi živými.
Ale vydržel jsem a zůstal. Zahalen ve své lodi

jsem ležel. Loďmi vlna hnala zlá bouře
zpět na ostrov Aiolii. Druzi lkali.

Tam jsme přistáli na pevnině a nabrali vodu.
Hned u rychlých lodí si druzi připravili jídlo.
Když se najedli jídla a napili,
tehdy já jsem vzal herolda i druha
a šel do slavných síní Aiolových. Zastihl jsem ho
hodujícího se ženou a dětmi.
Přišli jsme k domu, u sloupů prahu
seděli. Oni byli strašně v mysli, ptali se:
„Jak jsi přišel, Odyssee? Jaký zlý bůh tě dohonil?
Vždyť jsme tě dobře vypravili, abys dorazil
do své otčiny a domů, kam ti bylo milé."

Tak řekli. Já jsem jim mezi nimi stísněn mluvil:
„Zranili mě zlí druzi a k tomu spánek
osudový. Zahojte, drazí: vždyť u vás je síla."

Tak jsem mluvil, prosil medovými slovy.
Oni se umlčeli v tichu. Otec slovem oslovil:
„Prchni z ostrova rychle, nejhorší ze živoucích!
Není mi dovoleno uvítat ani vypravit toho muže,
který blaženým bohům je nenáviděn.
Prchni, protože nenávidí tě bozi, přišel jsi."

Tak když řekl, poslal mě z domu, těžce vzdychajícího.
Odtud dál jsme pluli, srdcem stísněni,
tišena byla srdce mužů obtížným veslováním,
pro naši vlastní pošetilost. Nebyl už vítr do průvodu.
Šest dnů jsme pluli, podobně v noci i ve dne.
Sedmého jsme dorazili k dobře stavěnému hradu Lamova,

Télepylos Laistrygonský, kde pastýř volá na pastýře
vháněje, ten mu volaje odpovídá odvádějíc.
Tam by muž bezespánkem dvojí mzdy vydělal,
jeden pasa voly, druhý dojíc stádo bílých ovcí.
Tak blízko jsou noci a dny cesty.
Když jsme tam vpluli do slavného přístavu, kolem něho útesů
zcela souvislá velmi strmá se táhne,
výběžky skal pak proti sobě trčí
na ústí, úzký je vchod,
tam všichni vnitř dovezli křivé lodě.
Ty byly ve vnitřním přístavu u sebe
svázány. Nikdy totiž vlna nestoupala uvnitř, ani veliká ani malá,
ale bílá klidná byla kolem.
Já jsem samotný černou loď venku ponechal,
tam na konci u skály, lany svázanými k skále.
Já pak jsem vystoupil, abych se podíval na strmý výhled,
odkud nebyl ani prací ani lidí práce vidět.
Jen kouř jsme viděli stoupat z pole.

Vyslal jsem druhy jít a zvědět,
kteří lidé jsou, co jedí chleba, kráčejíce po zemi.
Dva muže jsem vybral, třetího herolda přidal.
Když vyšli z lodi, kráčeli rovnou cestou,
po níž vozy nosily dřevo z vysokých hor
do města. Dívku zastihli, nosící vodu před městem,
dceru silnou Antifata, Laistrygonova.
Ta sestoupila k pramenu s dobrým tokem Artakií.
K ní přišli, oslovili ji slovem a ptali se,
kdo tam je král lidu a komu panuje.
Ona ihned ukázala otcův vysoký dům.
Když vešli do slavného domu, nalezli ženu,

velkou jako vrcholek hory. Zděsili se nad ní.
Hned z sněmu zavolala slavného Antifata,
muže. On jim vymyslel žalostnou zkázu.
Hned uchopil druha a chystal si oběd.
Ostatní dva vybuchli, prchali rychle k lodím.
Ten pak povyk vzbudil po městě. Když to slyšeli, přišli
mohutní Laistrygonové ze všech stran, nespočetně,
nikoli muži, ale Gigantové. Oni z útesů
hodnými mužů kameny házeli. Hned byl mezi loďmi
třesk nebezpečný mužů umírajících, lodí tříštěných.
Jako ryby lovili, nehezkou hostinu si odnášeli.
Dokud je vraždili uvnitř hlubokého přístavu,
já pak vytáhl ostrý meč u boku,
jím lanem jsem uřízl loď s černým lícem.
Hned nabádal druhy nabádal
připrávit se v rukou veslovat, abychom unikli zkáze.
Oni všichni veslovali s obavou o život.
Rádo mé loďe z útesů převisujících vyjelo
do slaně. Jiné všechny po sobě tam zahynuly.

Odtud dál jsme pluli, srdcem stísněni,
rádi smrti unikli, ztrativše drahé druhy.
K ostrovu Aiaie jsme přišli. Tam bydlela Kirké
krásněvrkočí, strašná bohyně mluvícím hlasem,
sestra zlého Aiéta.
Oba byli zrozeni z Hélia, který smrtelným svítí,
matkou Perseovou, kterou Oceán zrodil jako dceru.
Tam jsme loď tiše přivezli
do přístavu dobrého. Nějaký bůh nás vedl.
Vystoupili jsme a dva dny a dvě noci jsme leželi,
duši i srdce stísněni útrapou.

Když třetí den krásněvrkočí Jitřenka přinesla,
tehdy já jsem vzal kopí a ostrý meč,
rychle jsem z lodě vystoupil na strážní místo,
zda bych neuviděl práce smrtelných a slyšel hlas.
Vystoupil jsem na strmé místo, usedl.
Objevil se mi kouř stoupající ze široké země
v síních Kirky skrz háj a houštinu dubů.
Rozvažoval jsem v mysli a v srdci,
mám jít a zvědět, když viděl kouř plápolající.
Tak zdálo mi se, když to rozvažoval, lepší:
jít nejprve k rychlé lodi a moři,
dát druhům jídlo a vyslat na průzkum.
Když jsem byl blízko lodi oboustranné,
tehdy mi slitoval se bůh nad mým osamocením,
hodně-rohého jelena rovnou do cesty mi poslal.
Z pastvy totiž dolů sestupoval k řece,
k napití: velmi ho totiž tiskl žár slunce.
Ho vycházejícího jsem zasáhl do zad uprostřed hřbetu,
protilehlý konec hrotem prošel. Padl v prachu
řvaný, duše mu uletěla.
Vystoupil jsem na něho, bronzové kopí z rány
vytáhl. Je jsem k zemi položil,
pak jsem vytáhl pletené pruty, dlouhé
asi sáh, propletl pevně, nohy
veliké obludy jsem svázal. Šel jsem k černé lodi
na krku nesa, opíraje se o kopí, protože nebylo
na rameni rukou nést. Byla to totiž veliká obluda.
Před lodí jsem ho hodil, probudil druhy,
blízko stál každého jsem oslovil medovými slovy:
„Milí, ne dřív, i když se trápíme, sestoupíme do Hádu
před tím, než přijde osudný den.

Pojďte, dokud je v rychlé lodi jídlo a pití,
vzpomínejme na jídlo a hladem se nestrádněme.“

Tak jsem řekl. Oni rychle poslechli mé slovo.
Odkryli hlavy u břehu neplodného moře,
podivili se jelenu. Byla to totiž veliká obluda.
Když se potěšili vzhled, mi očima pohlédli,
umyli si ruce, chystali slavnou hostinu.
Tak tehdy celý den až do zapadnutí slunce
seděli jsme a hodovali bezkonečné maso a sladké víno.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,
tehdy jsme spali u břehu moře.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
já jsem svolal sněm a všem jsem řekl:
„Slyšte má slova, druzi, trpíce zlé věci!
Milí, nevíme, kde je temnota a kde je úsvit,
kde Slunce svítící pod zemí jde,
ani kde zas vychází. Pojďme rychle rozmysleme,
zda je nějaký plán. Já si nemyslím, že by byl.
Vždyť já, když jsem vystoupil na strmé místo, viděl jsem
ostrov. Kolem něho je nekonečná slaná jako věnec.
Sám plochý. Uprostřed jsem viděl očima kouř
skrz háj a houštinu dubů.“

Tak jsem řekl. Jim bylo milé srdce zlomeno,
vzpomněli si na skutky Laistrygona Antifata
a sílu silnou velkoduchého Kyklopa jedlíka lidí.
Hlasitě plakali, tekly jim slzy mnohé.
Žádný užitek jim nebyl z plačících.

Já jsem rozdělil všechny krásněopěrné druhy
na dvě části a oběma dal vůdce.
Jedněm jsem já vládl, druhým Eurylochos bohům podobný.
Hned pak jsme losovali v měděné přilbici,
vyskočil los velkoduchého Eurylocha.
Hnul se do cesty. S ním druzi dvaadvacet
plakali. Nám zpět nechali plakající.
Nalezli v údolích pevně stavěné domy Kirky
z leštěných kamenů, vyvýšeném místě.
Kolem byli horští vlci a lvi,
které sama okouzlila, zlými nápoji dávši.
Nevrhli se na muže, ale přišli stojící
krásnými dlouhými ocasy, mávali. Jako když psi
pána hodujícího vítají, protože vždy
nese jim mazlivé věci,
tak kolem je lvi silní kamenodrápí a vlci
mávali. Oni se zděsili, viděvše strašné obludy.
Stáli v prahu krásně-vrkočí bohyně,
Kirky uvnitř slyšeli zpěv krásný hlasem,
tkala na stavu veliké nesmrtelné dílo, jaké
je bohyní tenké, lesklé i půvabné.
Mezi nimi mluvil Polités, muže vůdce,
který mi byl ze druhů nejmilejší a nejbližší:
„Milí, uvnitř některá tká na stavu veliké dílo
krásně zpívajíc. Celá podlaha hlucí.
Buď bohyně, nebo žena. Pojďme, rychle zavolejme.“

Tak když řekl, zavolali oni volajíce.
Ona ihned vystoupila, zářivé dveře otevřela,
volala. Oni všichni ji následovali pošetilí.
Eurylochos pak zůstal. Vytušil, že je to lest.

Vedla je uvnitř, usadila na trůny i křesla.
Jim smíchala sýr, mouku a med žlutý
s vínem Pramnejským. Smíchala do jídla zlé drogy,
aby zapomněli zcela na otčinu.
Když dala a oni vypili, hned je potom holí
udeřila, do chlévů zavřela vepřů.
Oni vepřů měli hlavu, hlas i štětiny
a tělo. Mysl pak jim byla pevná jako dřív.
Tak se zavřeli plačící. Jim Kirké
hodila žaludy, bukvice i plody dřínu jíst,
jaké jídají vepři na zemi ležící stále.

Eurylochos pak zpět přišel k rychlé lodi,
oznámit druhů zprávu a hořký osud.
Nemohl ani slovo říci, i když chtěl, srdcem
velkým zasažen. Oči se mu zalily slzami,
duše naplnila nářkem. Když jsme se divem všichni
ptali, pak nám osud ostatních druhů vylíčil:
„Šli jsme, jak jsi nařídil, dubem, slavný Odyssee.
Nalezli jsme v údolích krásné domy
z leštěných kamenů, na vyvýšeném místě.
Tam někdo na stavu tkala a zpívala jasně,
buď bohyně, nebo žena. Oni volali.
Ona ihned vystoupila a zářivé dveře otevřela,
volala. Oni všichni ji následovali pošetilí.
Já jsem pak zůstal, vytušil, že je to lest.
Zmizeli všichni pospolu, ani jediný neobjevil se
z nich. Dlouho jsem sedě hlídkoval.“

Tak řekl. Já jsem na ramena přes meč stříbrem kovaný
veliký jsem hodil, přes rameno. Luk zas,

jemu nařídil mě vést toutéž cestou.
On mě oběma rukama kolena vzal, prosil,
plačící promluvil k mi okřídlenými slovy:
„Nevoz mě tam neochotného, Zevem rozený, ale nech zde.
Vím totiž, že ani sám se nevrátíš, ani jiné
nepřivedeš druhy. Nuže pojďme rychle s těmito prchneme.
Snad bychom unikli zlému dni.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Eurylochu, ty tu buď v místě,
jez a pij u duté černé lodi.
Já půjdu. Mocná nutnost mě přichází.“

Když to řekl, odešel jsem od lodi a moře.
Když jsem skrz posvátné údolí měl již blízko dojít
k velikému domu Kirky, bohyně znalé mnoha drog,
mi tam idoucímu k domu Hermés se zlatou holí
potkal, podoben mladíku jinošovi,
jemuž je květ nejpůvabnější mládí.
Chytil mě za ruku a slovem oslovil:
„Kam zas, nešťastníku, jedinečný, pahorky kráčíš,
těchto míst neznal? Druzi tvoji u Kirky
jsou jak vepři zavřeni v pevně stavěných chlévech.
Zda je snad chceš vysvobodit? Ani sám, pravím,
nebudeš moci se vrátit, ale tam i ty zůstaneš,
kde druzi. Ale pojď, vysvobodím a zachráním.
Vezmi tuto drahou drogu, s ní jdi do Kirky
domů, která ti od hlavy odvrátí nelítostný den.
Všechny ti vylíčím zlé plány Kirky.
Udělá ti nápoj, do pokrmu dá drogy.
Ale ani tak nebude moci tě okouzlit. Nedovolí to totiž

drahá droga, kterou ti dám. Řeknu ti všechno zvlášť.
Když Kirké tě udeří velice dlouhou holí,
tehdy ty vytáhni od stehna ostrý meč,
na Kirku se vrhni, jako kdybys hodlal zabít.
Ona se tě bát bude a vybídne tě lehnout s ní.
Nikdy nepopírej u lože bohyně,
aby ti rozpoutal druhů a sám tě hostil.
Ale nařiď jí přísahat velkou přísahou blažených,
aby ti sama již nestrojila žádné zlé zlo,
abys oloupený, až jsi nahý, nebyl nemužný učiněn."

Tak když řekl, odevzdal mi drogu Argobijec,
vytáhnuv ze země a svou povahu mi ukázal.
V kořenech černá, květ ale podobný mléku.
Moly ji nazývají bohové. Je obtížné kopat
smrtelným lidem. Bohům je ale všechno možné.

Hermés odešel k vysokému Olympu
skrz lesnatý ostrov. Já jsem ke Kirky
domu šel. Mnoho mi srdce bušilo, jak jsem šel.
Zastavil jsem se v předsíni krásněvrkočí bohyně.
Tam jsem stál a zavolal. Bohyně slyšela můj hlas.
Hned pak vyšla, zářivé dveře otevřela,
volala. Já jsem ji následoval s trápením srdce.
Vedla mě dovnitř, usadila na trůn stříbrem zdobený,
krásný, dovedně vyrobený. Dole byla stolička pro nohy.
Udělala mi nápoj v zlatém poháru, pít mi dala,
hodila drogy, zlé smýšlející v srdci.
Když dala a vypil jsem, nic mě nevzala kouzlem,
holí mě bila a oslovila:
„Pojď teď do chléva, lehni s ostatními druhy."

Tak řekla. Já jsem vytáhl od stehna ostrý meč,
na Kirku se vrhl, jako bych hodlal zabít.
Ona hlasem vykřikla, podběhla, chytila kolena,
plačící ji okřídlená slova oslovila:
„Kdo jsi mezi muži? Odkud jsi? Kde ti město a rodiče?
Žas mě drží, jak ses nápoj napil a nic nekouzlíš.
Žádný jiný ještě muž tyto drogy neunesl,
kdo je vypil a prošel skrz ohradu zubů.
Tobě ale je v hrudi mysl neoblouditelná.
Jsi tedy Odysseus mnohazkušený, jehož mi vždy pravil
přijít Argobijec se zlatou holí,
od Tróje jedoucí s rychlou lodí černou.
Nuže vlož meč do pochvy. Jděme pak
na mé lože, abychom se spojili v loži a lásce
a jeden druhému uvěřili.“

Tak mluvila. Já jsem jí odpovědí promluvil:
„Kirké, jak mi velíš být k tobě vlídný,
ty, která mi v síních druhy obrátila v vepře,
mě tady samého držíc, úlisně myslícím
nabádá do své ložnice jít a lehnout na lože,
abys mě oloupeného učinila nemužným a bezbranným?
Já pak ti nebudu chtít lehnout do lože,
dokud mi ty, bohyně, se neodhodláš dát velkou přísahu,
že nebudeš jiné zlé zlo mi strojit.“

Tak jsem mluvil. Ona ihned přísahala, jak jsem jí nařídil.
Když přísahala a dokončila tu přísahu,
tehdy já jsem vlezl do překrásného lože Kirky.

Mezitím v síních se činily čtyři služky,
které obstarávají domácnost.

Jsou z rodu pramenů, z lesů
i posvátných řek, které tečou do slané.
Z nich jedna hodila na křesla krásné pokrývky
purpurové nahoře, prostřední byl plátno.
Druhá před křesly stavěla stříbrné stoly,
na nich zlaté koše kladla.
Třetí smíchala v stříbrném kráteru sladkobubnící
víno medu-sladké, zlaté poháry rozdala.
Čtvrtá vodu nesla, zapálila oheň mnoho
pod trojnohým kotlem velkým. Voda se ohřála.
Když v jiskřícím kotli zavřela voda,
usadila mě do koupele, umyla z velkého třínoha,
mísíc pokud bylo milé, nad hlavu a ramena
nalévala, aby mi z údů síle-rvavou únavu vzala.
Když mě umyla a mastným olejem natřela,
oblékla mě pláštěm krásným a chitónem,
vedla mě k usadnutí na trůn stříbrem zdobený,
krásný, dovedně vyrobený. Dole byla stolička pro nohy.
Vodu mi služka donesla v zlaté nádobě
krásné, nad stříbrnou mísou,
abych se umyl. Vedle rozprostřela leštěný stůl.
Chleba ctnostná klíčnice přinesla,
mnoho jídla přidala, ochotně dávajíc ze zásob.
Pobízela mě jíst. Mé srdci se nehodilo.
Seděl jsem jinde v mysli, zlé srdce mělo předtuchu.

Kirké když mě viděla, jak sedím a nevztahuji
rukou k jídlu, mocný smutek mě drží,
blízko přistoupila a mluvila okřídlenými slovy:
„Co tedy, Odyssee, sedíš jako němý,
jíš se v mysli, nedotkneš se jídla ani pití?

Snad jiné lsti podezíráš. Ničím se neboj.
Dala jsem ti přece velkou přísahu.“

Tak mluvila. Já jsem jí odpovědí promluvil:
„Kirké, který spravedlivý člověk by se odvážil
jíst nebo pít, než by druhy vysvobodil
a očima je neviděl? Pokud mě ale nabádáš jíst a pít
s čistým srdcem, vysvoboď, abych viděl drahé druhy.“

Tak jsem řekl. Kirké prošla síní, hůl drže v ruce.
Otevřela dveře chléva, vyvedla ze stáje
jako vepře devítileté. Oni stáli naproti.
Mezi nimi procházela, každému namazala jinou drogou.
Chlupy jim vypadly, které předtím na nich vyrostly
drogou záhubnou, kterou dala vládce Kirké.
Stali se zas muži, mladší než předtím,
mnohem krásnější a většími pohledem.
Mě poznali, chytili ruce každého z nich.
Vylily se jim slzy prudké. Hlasitě sténal dům.
I bohyně se slitovala.

Mi přišla blíž a oslovila mě božská mezi bohyněmi:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
jdi teď k rychlé lodi a mořskému břehu.
Nejdřív loď vytáhněte na pevninu,
majetek a všechen náčiní uložte do jeskyní.
Sám pak pojď a vem drahé druhy.“

Tak mluvila. Mi srdce rozvážilo poslechnout.
Hnul jsem se k rychlé lodi a mořskému břehu.
Zastihl jsem druhy na rychlé lodi,
jak žalostně naříkají, lijí plné slzy.

Jak když telata z ohrady při kravách přišly domů z pole,
dosyta pastvou, pospolu všechna skákají,
nedrží je ohrada, hlasitě bučíce okolo
pobíhají matky. Tak ti, mě viděvše očima,
plakali, se rozlili. Zdálo se jim v mysli,
jakoby přišli do otčiny a do města
drsné Ithaky, kde se zrodili a vyrostli.
Plačky promluvili okřídlenými slovy:
„Tě, Zevem rozený, zase přichozího tak se radujeme,
jak kdybychom přišli do Ithaky, otčinské země.
Ale pojď, ostatních druhů pověz ztrátu."

Tak mluvili. Já jsem jim pak odpověděl medovými slovy:
„Nejprve loď vytáhněme na pevninu,
majetek a všecek náčiní uložme do jeskyní.
Sami pak všichni spěchejte, abyste mě následovali,
abyste viděli druhy v posvátných síních Kirky,
kterak jedí a pijí. Mají stále hojnost."

Tak jsem řekl. Oni rychle poslechli má slova.
Jen Eurylochos sám všechny mi druhy zdržoval,
hlasem oslovil, mluvil okřídlená slova:
„Běda nám, kam jdeme? Proč sem toužíte po zlu?
Vstupujete do síní Kirky, která vás všechny
promění v vepře, nebo vlky, nebo lvy,
abychom jí hlídali veliký dům z nutnosti.
Jak Kyklóp udělal, kdy my druhy
k jeho dvoru přišli. Následoval ho dovážný Odysseus.
Tak jeho pošetilostí zahynuli oni."

Tak řekl. Já jsem rozvažoval v mysli,
mečem jsem vytáhl u boku dlouhým ostrým,

jemu bych hlavu odťal, do země srazil,
pokrevně blízký i byl.
Ale druzi z různých stran mě zdržovali medovými slovy:
„Zevem rozený, tenhle ať, pokud ty velíš, zůstane
tu u lodi, aby ji hlídal. Nám ukaž cestu
k posvátným síním Kirky.“

Když to řekli, odstoupili od lodi a moře.
Ani Eurylochos nezůstal u duté lodi,
ale šel. Zalekl se hrozným mým sváru.

Mezitím ostatní druhy v síních Kirké
starostlivě umyla a mastným olejem potřela,
oblékla jim rouchové pláště a chitóny.
Zastihli jsme je hodujících dobře v síních.
Když se vzájemně viděli a poznali,
plakali kviléce. Celý dům kolem hučel.
Mi přišla blíž a oslovila mě božská mezi bohyněmi:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
nevzkřikněte už nářkem. Vím i sama,
kolik jste útrap vytrpěli v rybnatém moři,
kolik vám na zemi škodili nepřátelští muži.
Nuže jezte jídlo a pijte víno,
dokud do své hrudi zas nedostanete sílu,
jakou jste napřed opouštěli otčinskou zem
drsnou Ithaku. Teď jste bezmocní, bez odvahy,
stále vzpomínáte na obtížné bloudění. Není radost
v srdci, protože jste mnoho utrpěli.“

Tak mluvila. Nám přesvědčila velkoduchou mysl.
Tam tedy jsme každý den po celý rok
seděli, jedli nespočetně maso a sladké víno.

Když pak celý rok se naplnil, otočily se roční doby
plynoucích měsíců. Dlouhé dny se dokončily.
Tehdy mě volali drazí druzi slovem:
„Prostý! Teď vzpomínej na otčinu,
pokud ti je souzeno být uchováným a dojít
do dobře stavěného domu a do své otčiny.“

Tak mluvili. Mi přesvědčili velké srdce.
Tak tehdy celý den až do zapadnutí slunce
seděli jsme a hodovali bezkonečné maso a sladké víno.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,
oni spali v stinných síních.
Já jsem na překrásném loži Kirčin vstoupil,
jí za kolena uchopil. Bohyně vyslyšela můj hlas.
Promluvil jsem k ní okřídlená slova a oslovil:
„Kirké, slib mi prv co nejvíc,
pošli domů. Mi srdce mě ponouká
mně samému i druhům, kteří mě souží milé srdce
oplakáváním, když ty ode mne odejdeš.“

Tak jsem mluvil. Mi hned odvětila božská mezi bohyněmi:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
dál v mém domě proti vůli ne zůstávejte.
Ale jinou cestu musíte dřív konat, dojít
do síní Hádu a strašné Persefony,
duše se dotázat Teiresia Thébského věštce,
slepého věštce, jemuž mysl je neporušena.
Jemu pak jediný i mrtvému udělila Persefona
rozum. Ostatní jen stíny spěchají.“

Tak mluvila. Mi srdce milé puklo.
Plakal jsem sedě na loži. Ne už jsem chtěl

žít a vidět slunce.
Když jsem se plakáním a válením nasytil,
tehdy jsem jí odpověděl slovem a oslovil:
„Kirké, kdo nás tedy tam povede?
Do Hádu ještě žádný nedojel na černé lodi.“

Tak jsem mluvil. Mi hned odvětila božská mezi bohyněmi:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
ať tě nestarost vedoucího žádná v lodi.
Postav stěžeň a plachty rozpjat bílé
usedni. Tak loďě dech Borea ponese.
Když dojedeš s lodí přes Oceán,
tam je pevný břeh a háj Persefony,
vysoké topoly i vrby, prudkoplody.
Loď vytáhni ještě při Oceánu hluboko-víření,
sám pak jdi do zacházivých síní Hádu.
Tam do Acherónu se vlévá Pyriflegethón
i Kokytos, který je rameno vody Styxu.
Útes a soutok dvou hlučících řek.
Tam, hrdino, přistoupiv, jak ti nařizuji,
vykopej jámu, široký jak loket na jedné i druhé straně,
kolem ní vyliň úlitbu všem mrtvým:
nejdřív medomlékem, pak sladkým vínem,
třetím pak zas vodou. Nad to pak bílou moukou pokrej.
Mnoho se modli nevýslovným hlavám mrtvých,
při příchodu do Ithaky jalovici nedojnou, nejlepší,
obětovat v síních a hranici naplnit krásnými věcmi.
Teiresiovi zvláštní tmavého stůl zabít
celou-černou ovci, která nejlépe se vyjímá v stádech.
Když modlitbou vzdáš slavné rody mrtvých,
tam obětuj berana i černou ovci,

k Erebu ji nakloniv, sám se obracej jinde,
k tokům řeky. Tam mnozí přijdou
duše mrtvých zesnulých.
Tehdy již druhy nabádej a nařiď jim
ovce ležící, zabité nemilosrdnou mědí
odkrýt a stáhnout, spálit a modlit se bohům,
mocnému Hádu i strašné Persefoně.
Sám pak vytáhnuv od stehna ostrý meč
sed, ani nedej hlavy mrtvých nemohoucím
krve přistoupit k dřív, než Teiresia uslyšíš.
Tehdy přijde ti věštec, hrdino,
který ti řekne cestu a míru i cesty,
jak se vrátíš po rybnatém moři.“

Tak mluvila. Hned pak zlatotrůnná Jitřenka přišla.
Oblékla mě plášť a chitón šat.
Sama nymfa veliké bílé roucho oblékla,
jemné a půvabné, kolem beder krásný opasek
zlatý si oblékla, na hlavu si dala závoj.
Já jsem šel skrz síně, druhy jsem budil,
blízko každého mluvil a oslovil medovými slovy:
„Nespěte už, uloženi sladkým spánkem,
ale pojďme. Vždyť vzkaz mi dala vládkyně Kirké.“

Tak jsem mluvil. Jim pak přesvědčilo se mocné srdce.
Nikdy jsem odtud bez pohromy nevedl druhy.
Elpénór nejmladší, který nebyl v boji silný
ani v rozumu zdravý, který mi stranou druhů v posvátných síních Kirky,
po chladu dychtě spát, lehl si opilý vínem.
Když slyšel povyk a hluk odcházejících druhů,

hned skočil a zapomněl v mysli
sejít dolů zpátky dlouhou cestou žebříku,
ale rovně se střechy spadl. Krk mu od páteře se zlomil,
duše ho opustila a šla do Hádu.

K jim idoucím jsem řekl slovem:
„Jistě si myslíte, že domů do otčinské země
dojdete, ale jinou cestu Kirké nám nařídila
do síní Hádu a strašné Persefony,
duše se dotázat Teiresia Thébského věštce."

Tak jsem mluvil. Jim milé srdce puklo.
Zpět se usadili, plakali, trhali vlasy.
Žádný užitek jim nebyl z plačících.

Když jsme byli u rychlé lodi i břehu moře
my s nářkem, lili plné slzy,
mezitím Kirké přišla u lodi tmavé
připoutala černého berana a černou ovci,
snadno proběhla kolem. Kdo by boha, kdyby nechtěl,
viděl tam nebo onam jdoucího očima?

Zpěv jedenáctý

Když jsme sestoupili k lodi a moři,
loď první stáhli jsme do božské slaně,
stěžeň a plachty jsme vložili do černé lodi,
ovce vzali, vedli na palubu. Sami jsme nastoupili
s nářkem, prolévajíce slzy mnohé.
Nám pak za zádí temné lodi dul vítr příznivý,
Kirké krásně-vrkočí poslala dobrého společníka,
strašná bohyně mluvícím hlasem.
My pak náčiní v lodi jsme uložili,
seděli jsme. Vedl loď vítr i kormidelník.
Celodenně se plachta napínala plující.
Zapadlo slunce a všechny cesty se zatmavěly.
Loď dorazila k mezím hluboko-tékajícího Oceánu.
Tam Kimmerijských mužů kraj a město je,
mlha a oblak zahalených. Nikdy jim slunce zářivé
nehledí paprsky,
ani když vystupuje k hvězdnému nebi,
ani když zpět z nebe se obrací k zemi,
ale záhubná noc se táhne nad bídnými smrtelníky.

Tam jsme loď zakotvili, ovce jsme vyvedli.
Sami jsme pak šli při toku Oceánu,
dokud jsme nedorazili na místo, které nám řekla Kirké.
Tam oběti Perimédés i Eurylochos drželi,

já jsem vytáhl ostrý meč od boku,
vykopal jsem jámu, široký jak loket na jedné i druhé straně,
kolem ní jsme vylili úlitby všem mrtvým:
nejdřív medomlékem, pak sladkým vínem,
třetím pak zas vodou. Nad to jsem posypal bílou moukou.
Mnoho jsem se modlil nevýslovným hlavám mrtvých,
při příchodu do Ithaky jalovici nedojnou, nejlepší,
obětovat v síních a hranici naplnit krásnými věcmi.
Teiresiovi zvláštní tmavého stůl zabít
celou-černou ovci, která nejlépe se vyjímá v stádech.
Když modlitbou a prosbami rody mrtvých jsem uprosil,
ovce vzal a nad jámou podřezal. Tekla
krev černá. Shromáždily se duše ze zdola Erebu
zesnulých mrtvých.
Nevěsty, mládenci, mnohotrpní starci,
dívky něžné, nedávno zarmoucené v srdci,
mnozí od oštěpů bronzem okutých zranění,
muži v boji padlí, oděnou krvavou výzbroj.
Mnohé v okolí jámy přicházeli odjinud s nevýslovným hlukem.
Mě bledý strach dohonil.
Tehdy jsem druhy nabádal a nařídil
ovce ležící, zabité nemilosrdnou mědí
odkrýt a stáhnout, spálit a modlit se bohům,
mocnému Hádu i strašné Persefoně.
Sám pak jsem vytáhl od stehna ostrý meč,
sed, ani jsem nedovolil hlavy mrtvých nemohoucích
krve přistoupit, než Teiresia uslyším.

Nejdřív přišla duše druha Elpénora,
nebyl totiž ještě pod širou zemí pochován.
Tělo jsme totiž v Kirčiných síních zanechali

neoplakané a nepohřbené, protože jiná práce nás tlačila.
Ho jsem viděl, zaplakal, slitoval se v srdci,
mluvil k němu okřídlená slova a oslovil:
„Elpénore, jak jsi přišel pod mlžně šeré šero?
Rychleji jsi mě pěšky dorazil než jsem já s černou lodí.“

Tak jsem řekl. On zasténal, slovem mi odpověděl:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
zranil mě zlý osud boha i mnohé víno.
V síních Kirky uložen jsem nevzpomněl si
sejít dolů zpátky dlouhou cestou žebříku,
ale rovně se střechy spadl. Krk mi od páteře se zlomil,
duše mě opustila a přišla do Hádu.
Teď prosím u blízkých, kteří nejsou přítomni,
u ženy a otce, který mě vychoval, ještě malého,
Télemacha, kterého jsi nechal v síních samotného.
Vím totiž, že odtud idoucí ze síní Hádu
loď dobře stavěnou k ostrovu Aiaie zavedeš.
Tam, kníže, nabádám, pamatuj mě,
nenech mě neoplakaného, nepohřbeného, odcházeje stranou.
Odvracíš ode mne boha hněv.
Spal mě se zbroj, co mi je,
mohylu mi vysyp u břehu šedého moře,
nešťastného muže, a budoucím to oznam.
Dokonaj mi to a dej na hrob veslo,
jaké jsem mel za života, veslovaje s mými druhy.“

Tak mluvil. Já jsem mu odpovědí promluvil:
„To ti, nešťastníku, splním a vykonám.“

Tak my dva, truchlivě se vyptávajíce,
seděli jsme. Já jsem rukou nad krví meč držel,

přízrak druhé strany mnoho mluvil.

Přišla pak duše mé matky zesnulé,
Antikleia, dcera velkoduchého Autolyka,
kterou jsem živou nechal odjíždě do posvátného Ília.
Ji vidě plakal jsem a slitoval se v srdci.
Nenechal jsem ji, i když stísněn,
krve se přiblížit, než jsem uslyšel Teiresia.

Přišla pak duše Thébského Teiresia,
zlaté žezlo drží. Mě pokynul a oslovil:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
co, nešťastníku, zas opouštěje slunce
jsi přišel, abys viděl mrtvé a nerozkošný kraj?
Nuže vzdal se od jámy a odvrať ostrý meč,
abych pil krev a já ti neporušenou pravdu řeknu.“

Tak řekl. Já jsem vzdálil a stříbrem kovaný meč
zpět vložil do pochvy. On, když se napil tmavou krev,
tehdy promluvil ke mně slovem bezchybný věštec:
„Návrat sladký hledáš, slavný Odyssee.
Ten ti bůh ztěžka učiní. Nemyslím totiž,
že by ti unikl otřásač země, protože v srdci
zášť mu uložil, hněvá se, že jsi mu syna oslepil.
Ale přesto i tak byste mohli, i když zatíženi, dorazit,
pokud bys chtěl svou mysl a druhů zdržet,
až přistaneš prvně s dobře stavěnou lodí
na Trinakrijský ostrov, uniknuvše vinově temné slaně,
pasou se jim krávy a tučné ovce
Hélia, který všechno slyší, všechno pozoruje.
Pokud je ty nedotčené necháš a budeš pamatovat na návrat,
dorazíte do Ithaky, i když stísnění.

Pokud zraníš, pak ti předpovídám zkázu
lodi i druhům. Sám když unikneš,
pozdě přijdeš, zle, všech druhů ztrativ,
na cizí lodi. Najdeš trápení v domě,
muže nadutce, kteří ti požírají živobytí,
usilují o božskou tvou ženu, dávají ji svatební dary.
Ale přesto si jejich násilí odplatíš, až přijdeš.
Když ale nápadníky ve svých síních
zabiješ, buď lstí, nebo zjevně ostrou mědí,
pak vzav dobře osedlané veslo
jdi, až přijdeš k těm, kteří nevědí o moři,
mužům, ani sůl do jídla nemíchají.
Ani neznají lodě s pestrými líci
ani dobře osedlaná vesla, jaké jsou lodím křídla.
Dám ti znamení velmi zřetelné: nebude ti unikat.
Když tě potká jiný poutník, pak řekne,
že máš věchýř zrní na nápadném rameni,
tehdy veslo pak zasadíc do země,
oběti krásné obětuj vládci Poseidonovi,
berana, vola i obecný prasečí sel,
domů obrátiv jděj, obětuj svaté stohlavé oběti
nesmrtelným bohům, kteří obývají široké nebe,
každému postupně. Smrt pak ti z moře
mimo přijde, taková velmi mírná, až tě přemůže
krásně-stará, dokonaná. Kolem lid blažený
budou. Totoť neporušené ti říkám.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Teiresio, toto mi upředly bohové sami.
Ale pověz mi to a pravdivě vylož.
Zde vidím duši matky zesnulé,

sedí tiše u krve, ani syna
nestrpěla pohlédnout ani oslovit.
Řekni, hrdino, jak by mě poznala, že jsem ten.“

Tak jsem řekl. Hned mi odpověděl slovem:
„Snadno ti řeknu, uložím v mysli.
Kdokoli bys z mrtvých zesnulých nechal
krve se napít, ten ti povídá neporušené.
Komu zabráníš, zpět odejde.“

Když to řekl, odešel do síní Hádu
duše Teiresiova, když věštby vyřkla.
Já jsem zůstal pevně na místě, až by matka
přišla a napila se tmavé krve. Hned mě poznala,
promluvila ke mně mezi nářky okřídlenými slovy:
„Dítě mé, jak jsi přišel pod mlžně šeré šero
živého jsouc? Těžko je pro živé spatřit tyto věci.
Mezi tím jsou totiž veliké řeky i hrozné proudy,
Oceán nejdřív, přes nějž není možno
pěšky překročit, kdokoli nemá dobře stavěnou loď.
Zda jsi teď v Tróje blouděn přišel sem s lodí
a druhy po mnoha dnech? Ani jsi ještě do Ithaky
nedošel, ani jsi ženu v síních nespatřil?“

Tak řekla. Já jsem jí odpovědí promluvil:
„Matko moje, mě přinutila sejít do Hádu
duše se dotázat Teiresia Thébského věštce.
Nebyl jsem ještě blízko Achaje, ani jsem na naši zemi
nevystoupil, ale stále v bídě trpím,
od chvíle, co jsem šel s božským Agamemnonem do Ília,
koňmi slavného, abych bojoval s Trójany.
Ale pověz mi to a pravdivě vylož,

jaký tě osud přemohl prodloužně-skličující smrti?
Zda dlouhá nemoc, nebo šípy ti dala
Artemis spočlennooká svými šípy jemnými zabila?
Pověz mi o otci a synovi, kterého jsem nechal,
zda jim ještě je u mne vzácnost, nebo již jiný
muž ji vzal, mnou říkají, nevrátí se.
Pověz mi o ženě, mysli i vůli,
zda u syna pobývá a vše stabilně hlídá,
nebo již ji vzal, kdo je nejlepší z Achajů."

Tak jsem mluvil. Mi hned odvětila paní matka:
„Jistě ta ještě velmi vytrvá v tvých síních
truchlivá. Jí vždy v nářcích dny strádají
noci se slzami, jak tě jde den.
Tvou vzácnost ještě nikdo nevzal, ale v klidu
Télemachos pole vlastní, hostiny stolu pravidelného
hoduje, jaké je sluší, aby mu dávali pamatujíce.
Všichni ho totiž volají. Otec pak zůstává tam na poli
a nejde do města. Ani mu lože, lehátka
pláště a lesklé pokrývky,
ale v zimě spí uvnitř v domě s otroky
v popelu u ohně, špinavé šaty obléká.
Když přijde léto a dozraje podzim,
jemu kdekoli vyhýbaná pole vinice
spadlými listy posypané lože.
Tam leží smutný. V srdci se mu velký žal rozmáhá
tvého návratu lkáním. Zle ho zasahuje stáří.
Tak já jsem zahynula, dostihl osud.
Ani mě v síních ostrozraká lučištnice
jemnými šípy přistoupivši zabila,
ani přišla ne nějaká nemoc, která nejvíc

mazlivá odebírá údům život.
Ale touha po tobě i tvé rady, slavný Odyssee,
tvá jemnost mi vzala medu-sladký život.“

Tak mluvila. Já jsem mínil v mysli
duše matky zesnulé obejmout.
Třikrát jsem se rozběhl, srdce mě nabádalo obejmout.
Třikrát mi z rukou jako sen nebo stín
odletěla. Mi bolest ještě ostřeji stala v srdci.
Promluvil jsem k ní okřídlená slova a oslovil:
„Matko moje, co mi neutíkáš, i když chci tě chytit,
abychom i v Hádu drahýma rukama se objímali
oba potěšili mrazivým nářkem?
Nebo mi tenhle přízrak posílá slavná Persefona,
abych víc truchliv sténal?“

Tak jsem řekl. Mi hned odpověděla paní matka:
„Běda mi, dítě moje, nad všemi lidmi nejnešťastnější,
ne tě Persefona dcera Diova neoklamává,
ale takový je zákon mrtvých, kdy někdo zemře.
Neudržují totiž už svaly maso a kosti,
ale ty veliký žár silně hořící ohně
dobývá, jakmile duši bělokostné kosti opustí.
Duše pak jak sen uletěvši vílí.
Ale rychle do světla usilovat. To všechno
věz, abys i ženě mohl pak povědět.“

My jsme spolu promlouvali. Přišly ženy,
pohnula je totiž slavná Persefona.
Kolik se žen nejlepších a dcer vznešených bylo.
Shromáždili se kolem černé krve.
Rozmýšlel jsem, jak bych každou vyptal.

Toto se mi zdalo v mysli nejlepší:
vytáhl jsem od stehna ostrý meč,
nedovolil jim všem najednou napít tmavé krve.
Jedna po druhé přistupovaly, každá vlastní
rod líčila. Já jsem všechny vyptal.

Tam Tyró jsem viděl první, dceru vznešeného,
řekla, že je ze syna Salmonea z vybraných
a bohem podobného Krethea Aiolíka ženy.
Milovala řeku, božský Enipeus,
který je nejkrásnější řekou pozemskou plynoucí.
Chodila ke krásným proudům Enipeovým.
Jemu podobný otřásač země objímač
v ústí řeky víru se ulehla.
Purpurová vlna ji okolo stála, hoře-vysokolistá,
schovala boha i smrtelnou ženu.
Vzal pak panenské opasky, vlil sen.
Když dokončil skutky lásky bůh,
položil ji ruku, slovem oslovil:
„Raduj se, ženo, lásce. V oběhu roku
porodíš slavné děti, protože ne jsou nedbalá lože
nesmrtelných. Ty je choval a vychovej.
Jdi domů a drž se a nejmenuj.
Jsem jáť ti Poseidon otřásač země.“
Tak řekl, pohroužil se pod rozbouřené moře.
Ta otěhotněla, porodila Peliu i Nélea,
oba se stali silnými služebníky velkého Dia.
Pelias ve volnoprostoru Iólku bydlel bohatý
na ovce. Druhý bydlel v písečném Pylu.
Druhá pak Kretheovi ta pak zrodila jinou dětí
Aisona i Féreta i Amythaona rozvazatele koní.

Po té jsem viděl Antiopu, dceru Asópa,
která se chlubila, že spala i v Diových pažích,
a porodila dva syny, Amfíona a Zétha,
kteří první Thébský hrad sedmibranný
založili i opevnili, protože nemohli bez věží
bydlet v Thébách prostoru, i když silní.

Po té jsem viděl Amfitryonovu Alkménu,
která Hérakla srdcem lva
porodila, v náručí velikého Dia smísena.
A Mégaru, dceru Kreonta velkoduchého,
kterou si vzal Amfitryonův syn, vždy mocný.

Matku Oidipova jsem viděl, krásnou Epikastu,
která hroznou věc spáchala pošetilou myslí,
vdala se svému synovi, on otce
zabiv se oženil. Hned bohové dali vědět lidem.
Ale on v krásné Thébách Kadmové,
truchliv vládl pro bohů záhubné plány.
Ona do Hádu kázodrsného dole
odešla, zavěsiv si vysoké lano
ze stropu, ovládnuta smutkem. Jemu bolesti nechala
velmi mnohé, kolik matky Erínyje dokonávají.

Viděl jsem Chlóris překrásnou, kterou si Néleus pojal
za ženu kvůli dárkům, dav nespočetné dary svatební,
nejmladší dceru Amfiona Iasida,
který kdysi v Órchomenu Minyejských silně vládl.
Vládla pylská, slavné děti porodila,
Nestor i Chromios a vznešeného Periklymena.
Po těch pak slavnou zrodila Péró,
divu smrtelným, kterou chtěli všichni sousedé

mít za ženu. Jim ne jim ji Néleus dával,
komu by nejdřív krávy přivedl z Fylaky
mocné širokočelé.
To obtížné bylo. Bezchybný věštec sám slíbil
je přivést. Jemu bůh zabránil silný,
pastýři drsní i pouta.
Když měsíce a dny se dokončily,
roční doby zpět daly otáčeje se, roční doby přichodily,
tehdy pak sílu Ífiklovu propustil,
věštby mu všechny vyřkl. Diova dovršila rada.

Viděl jsem Lédu, Tyndaréovu ženu,
která Tyndareovi silné syny porodila,
Kastora koňského a Polydeuka silného pěstmi.
Je oba zem živí.
Ale i pod zemí od Dia poctěni
jeden den žijí, druhý zas den
mrtví jsou. Čest mají jako bohové.

Po té jsem viděl Ífimedeiu, Aloeovu ženu,
která řekla, že spala i s Poseidónem,
porodila dva syny, kratké života,
božského Óta a daleko slavného Efialta,
které obilonosná země živela nejvyšší
a daleko nejkrásnější po slavném Óriónovi.
Devítileté totiž byli devět loktů široko,
výškou vzrůstali veliké devět mečů.
Hroziliť i nesmrtelným na Olympu
předvést zuřivou válku a mocný třes.
Ossu na Olymp chtěli nasunout, pak na Ossu
Pélion listotřesný, aby šli nebe schůdně.

Mohli by i vykonat, kdyby dorostli míru mládí.
Je zabil Diův syn, zrozen krásněvrkočou Létó,
oba předtím, než jim pod skráněmi vzešly bradky
a dolehly vždy kvetoucí mladé péřím.

Viděl jsem Faidru i Prokris a krásnou Ariadnu,
dceru podrážděného Minoa, kterou kdysi Théseus z Kréty
na vrchol posvátných Athén chtěl odvést,
ale neužil. Ji dřív Artemis zabila
v mořském Dii Dionýza úkladů.
Maiřu i Klymenu jsem viděl, nenáviděnou Erifýlu,
která drahou cenu brala za muže.

Všechny bych nemohl ani vyprávět ani jmenovat,
kolik hrdinek a dcer jsem viděl.
Vždyť by prv božská noc zmizela. Ale je čas
spánku, buď u lodě rychlé jít k druhům,
nebo zde. Odjezd pak starost vám i bohům bude."

Tak řekl. Oni všichni se stali tiší v tichu,
mocni spoutáni v stinných síních.
Mezi nimi mluvila bělorámá Arété:
„Fajákové, jak vám tenhle muž připadá
podobou i velikostí a vyrovnanou myslí uvnitř?
Můj je host, ale každý má podíl na cti.
Nespěchejte ho pryč, dary neoddálejte,
tak toužícího. Mnoho vám totiž leží
v síních majetků z milosti bohů."

Mezi nimi mluvil též stařec hrdina Echeneus,
který byl mezi Fajáky věkem starší:
„Není ti, drazí, nám daleko mysli, ani slov

mluví moudrá královna. Nuže poslechněte.
Alkínoovi slovo a čin se jeví zde.“

Odpověděl mu Alkínoos a oslovil:
„Toto se stane slovo, pokud bude být živ já,
Fajákům milovníkům vesel vládnoucí.
Host pak ať počká, i když velmi touží po návratu,
přesto do zítra zůstane, dokud všechen dar
nepředám. Odjezd je starost mužů bude všechno,
nejvíc má. Vždyť já mám v obci moc.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Alkínoe mocný, nad všemi lidmi nejslavnější,
pokud byste mi nařídili zůstat tu i déle,
průvod přinesli a drahocenné dary dali,
rád bych i to. A mnohem lépe mi bylo
plnějšíma rukama do své otčiny
dojít. Vážnější bych tak byl i milejší
pro všechny muže, kteří mě pak zpět uvidí přišlého.“

Odpověděl mu Alkínoos a oslovil:
„Odyssee, pohlížeč tě nemáme na podvodníka
a lháře, kteří velmi mnoho rodí mnoho-živ živící černá země
rozestřeli lhostejnosti lidí, odkud nikdo
nemohl spatřit. Tobě pak krása slovu dolehuje a dobrá mysl.
Příběh pak jako znalec zpíval
všechny Argejce i své strastí.
Ale pojď, pověz mi to a pravdivě vylož,
zda ses s některými viděl ze svých božských druhů,
kteří s tebou do Ília se vydali a tam osud
dostihli. Noc je nekonečně dlouhá,
ani není ještě spánku čas ve velké síně.

Vyprávěj mi slavné skutky. Vždyť bych i do božské Jitřenky
vydržel, pokud bys vydržel ve síních vyprávěti své strasti.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Alkínoe mocný, nad všemi lidmi nejslavnější,
je čas mnoha slovům, čas i spánku.
Pokud ale ještě chceš slyšet, nebráním se
jiné říkat strašnější, mých druhů utrpení,
kteří po Tróji unikli válce bídné,
na návratu zahynuli ženou zlou kvůli vůli.

Když mi duše ženské cudná rozprchnula ve všech směrech
Persefona, přišla pak duše Agamemnonova Atrejovce
plačící. Kolem ni jiní shromáždili se, kolik s ním
v Aigisthově domě zemřeli, dostihli osudu.
Hned mě poznal, jak se napil tmavé krve.
Hlasitě plakal, lil plné slzy,
roztahoval ruce ke mně, chtěl se dotknout.
Nebyla totiž již v něm pevná síla ani síla,
jakou měl v ohebných údech předtím.
Ho jsem viděl, zaplakal, slitoval se v srdci,
mluvil k němu okřídlená slova a oslovil:
„Atrejovci slavný, vládce mužů Agamemnone,
jaký tě osud přemohl prodloužně-skličující smrti?
Zda tě na lodích Poseidon zdolal,
nedobré vichry vzbudiv obtížné?
Nebo tě na pevnině nepřátelští muži zabili,
odháněje voly a krásná stáda ovcí,
nebo o město bojujíc a ženy?“

Tak jsem řekl. On mi hned odpověděl slovem:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,

ani mě ne na lodích Poseidon zdolal,
ani nedobré vichry vzbudiv obtížné,
ani mě na pevnině nepřátelští muži zabili,
ale Aigisthos lest a zkázu mi vymysliv zabil mě
s hroznou ženou, do domu volaje, hostinou,
jako když porazí někdo vola u jeslí.
Tak jsem zemřel nejžalostnější smrtí. Další pak
kolem mě druzi nespočetně zabiti byli,
jako prasata bělozubé, které v domě bohatého muže,
na svatbě, nebo při příspěvku, nebo tučné hostině
se zabijí. Byl jsi už mnoha mužů smrti
přítomen, zabíjených samostatně a v silném boji.
Z nich by ses nejvíc trápil, kdybys viděl srdcem,
jak kolem kráteru a stolu plných
leželi jsme v síni. Všechno krví kypělo země.
Nejvíc žalostný hlas Priamovy dcery
Kassandry jsem slyšel, kterou se mnou lstivá Klytaimnéstré
zabíjela. Já pak zdvihl ruce z paží mečem
jsem zabíjen. Padl jsem. Ona se otočila stranou.
Nedovedla mi oči i ústa stáhnout,
odcházejícímu do Hádu. Nic hroznější ani nestoudnější není,
než která taková si v mysli vymyslí skutky,
jaké i ta skrytá si vymyslila,
tak mi i spravedlivému manželovi strojila zkázu.
A já jsem si myslel, že domů přijdu,
rád dětem a služkám. Ale ona
hroznou věc smýšlející sebe i obecně budoucím ženám
hanbu vlije, i spravedlivé budou.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Běda! Jak hrozně do rodu Atrejova Zeus dalekohlasý

od počátku odpor pěstil přes ženské myšlenky.
Pro Helenu mnozí zahynuli. Pro tebe Klytaimnéstré
strojila lest, dokud jsi byl daleko.“

Tak jsem řekl. On mi hned odpověděl slovem:
„Proto nebuď ty vždy ženě měkký.
Nemluv jí všechen plán, který ti leží na srdci,
ale něco jí řekni, jiné ať je skryto.
Tobě ale, Odyssee, nebude dostaneno od ženy
zkáza. Vždyť velmi rozumná a dobrou myslí
Pénelopé moudrá, dcera Ikariova.
Nechali jsme ji my mladou nevěstou
odjíždějíc do války. Dítě má na prsou
nemluvně, které už myslím mezi muže sedí
blažený. Vždyť ho otec přišed uvidí
a ten otce obejme, jak se sluší.
Má žena mě ani syna
mi nedovedla očima nasytiti. Dřív mě zabila.
Jiné ti řeknu, ty do mysli vlož.
Tajně a ne zjevně v drahou vlast
loď nes. Vždyť není ještě věřit ženám.
Ale pověz mi to a pravdivě vylož,
zda ještě zda slyšíte žijícího tam syna,
buď v Órchomenu, nebo v písečném Pylu,
nebo někde u Menelaa v širokém Spartě.
Není totiž ještě na zemi mrtev božský Orestés.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Atrejovci, co se mě ptáš? Nevím ani
žije-li nebo zemřel-li. Zbytečné je mluvit do větru.“

My dva jsme stojíce truchlivá slova
odpovídajíce, žalostně, lili plné slzy.
Přišla pak duše Pelionovce Achillea
i Patroklova i bezchybného Antilocha
i Aianta, který byl podobou i tělem nejlepší
Dánaojovců ostatních po bezchybném Pelionovci.
Mě poznala duše Pelionovce rychlonohého,
plačící okřídlená slova pravila a oslovila:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
nešťastníku, jaký ještě větší skutek plánuješ srdcem?
Jak jsi se odvážil sejít do Hádu, kde mrtví
zbaveni rozumu bydlí, přízraky utahaných smrtelníků?“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Achillee Pelionovci, nad všechny Achaje nejlepší,
přišel jsem o Teiresia s potřebou, zda nějakou mi radu
řekne, jak bych do drsné Ithaky dorazil.
Ještě totiž nejsem u Achaje blízko, ani jsem na naši zem
nevystoupil, ale stále v bídě trpím. Tobě pak, Achillee,
nikdo blaženější není ani v minulosti ani v budoucnosti.
Vždyť za života tě jsme ctili jako bohy
my Argejci. Teď zas velice mezi mrtvými
vládneš, tu jsouce. Tak ne mrtvý truchli, Achillee.“

Tak jsem řekl. On mi hned odpověděl slovem:
„Neutěšuj mi smrt, slavný Odyssee.
Chtěl bych u jiného být zemědělcem,
muže bezpólního, který nemá velké živobytí,
než všem mrtvým zesnulým vládnout.
Pověz mi slovo svého hrdinského syna,
zda šel do války za nejlepším, nebo ne.

Pověz o bezchybném Péleovi, pokud něco slyšíš,
zda ještě má úctu mezi mnohými Myrmidony,
nebo ho nectí po Heladě a Fthii,
protože ho stáří svazuje ruce i nohy.
Nejsem já pomocí pod paprsky slunce,
takový, jaký jsem byl v širé Tróji,
zabil jsem nejlepší lid, pomáhal jsem Argejcům.
Takový bych do otcova domu přišel,
by i mé úctě a sotva schopným mocnou ruku
odporoval, kteří ho obklopují a vzdorují mu v cti.“

Tak řekl. Já jsem mu odpověděl slovem:
„Nic já o bezchybném Péleovi neslyšel,
pak o tvém synu drahém Neoptolemovi
celou pravdu ti povím, protože mi nařizuješ.
Já ho totiž sám v rovné duté lodi
jsem vedl ze Skyru k Achajům krásněplavým.
Když jsme kolem města Tróje plán radili,
on hned mluvil, ne nějak slovem chybil.
Nestór božský a já ho předčili.
Když jsme mědí na pláně trojské bojovali,
nikdy v davu mužů ani v tlačenici
nezůstal, ale velmi dopředu předbíhal
mocným způsobem. Mnoho mužů v obtížné válce zabil.
Všech bych nemohl ani vyprávět ani jmenovat,
kolik lidu zabil, pomáhaje Argejcům.
Jak Télefova syna porazil mědí,
hrdinu Eurypyla. Mnoho kolem něho druhů Keteiů
zabito bylo kvůli darům ženským.
Toho jsem nejkrásnější viděl po božském Memnonu.
Když do Dřevěného koně jsme vstoupili uvnitř

nejlepší Argejci, všechno mi uloženo bylo,
otevřít i zavřít dobře stavěnou zálohu,
tam ostatní Dánaojovců vůdcové a vládci
slzy stírali, chvěli se údy každému.
On nikdy jsem u něho viděl očima
plakat ani slzy stírat.
Mnohokrát mě prosil ze stlaní vyjít,
rukojetí meče dotknout se, bronzem těžkého kopí,
Trójanům zle smyšleje.

Když jsme Priamovo město strmé zpustošili,
podíl mal, dar dobrý, nastoupil na loď bez pohromy,
ani zraněn ostrou mědí, ani v tělesném boji
raněn, jak mnohokrát bývá ve válce. Totiž pomíchaně
řádí Arés."

Tak jsem řekl. Duše Aikida rychlonohého
dlouhými kroky kráčela po asfodelové louce,
radujíc se, že jsem jí mluvil syna, jak je slavný.

Jiné duše mrtvých zesnulých
stály truchlivé, každá se ptala, co kterou trápilo.
Jen duše Aianta Telamónova
stála stranou, hněvivá kvůli vítězství, kterého jsem ho
porazil ve zbrani u lodí posuzováním. Soudce mu udělila
vznešená matka. Děti Trójanů i Pallas Athéna.
Kéž bych nebyl ve zbrani vyhrál takového!
Takovou totiž zemi jim pokryla hlava
Aianta, který ve výsce i ve skutcích vynikal
jiné Dánaojovce po bezchybném Pelionovcovi.
Mluvil jsem k němu medovými slovy:
„Aiante, synu Telamónův bezchybného, neměl bys snad ani

v mrtvých
zapomenout na hněv kvůli zbraním zhoubných? Daly je bohové
jako útrapu Argejcům. Vždyť v tobě padla pevnost taková
věž. Tě já pláču, uplynulé smrti nic ne menšík
než Achillea Pelionova hlavu. Není jiný vinen
ale Zeus Argejských kopímocné vojsko strašně
nenáviděl, tobě osud předhodil.
Ale pojď, přistup sem, hrdino, abys slyšel slovo
a hlas. Potlač mocné srdce a hrdost."

Tak jsem řekl. On mi nic neodpověděl, ale odešel
k Erebu k ostatním mrtvým zesnulých.
I tam snad promluvil, ačkoli zlobený. Já pak jsem
pak zas chtěl, ale mysl mi chtěla
jiné duše vidět umřelých zesnulých.

Tam jsem viděl Minoa, slavného syna Diova,
zlaté žezlo drží, soudil mrtvé sedící.
Oni jemu práva prosili krále,
sedě i stojíce, široko-vrchnou síní Hádu.

Po té pak jsem viděl obrovského Óriona,
divokou zvěř hnal po asfodelové louce,
tu, kterou sám porazil na horách pustých.
Palicí v rukou drže celou-měděnou, nerozbitnou vždy.

Viděl jsem Tityhu, syna slavné Země,
leží na zemi: na obou stranách měl devět plethrů,
dva supi po stranách sedě pili játra,
hmatání k vnitřnostem. On rukama neodháněl.
Léto totiž napadl, Diovu slavnou choť,
cestou ke Pythó skrz krásnotancový Panopeus.

Viděl jsem i Tantala, trpícího prudkými bolestmi.
Stál v jezeře. Dosahovala mu brady.
Žíznivý se zdál. Nemohl dohnat napít.
Jakmile se nahnul starec, dychtíc napít se,
tolik voda ucouvla, pohltila. Kolem nohou pak černá
země se objevila. Ji pak bůh vysušil.
Stromy vysokokorunné shora zapouštěly ovoce,
hrušně, granátníky, jablka s krásnými plody,
sladké fíkovníky i olivy kvetoucí.
Jim starec kdykoliv se chystal rukou se dotknout,
vítr je vrhal k stinným oblakům.

Viděl jsem i Sisyfa, prudkými bolestmi trpícího,
kámen velký oběma rukama zdvihající.
Ten rukama nohama se opírající
kámen vzhůru valil k vrcholu. Když měl
vrchu dojet, pak zpět nazad valilo se bez tíhy.
Zpět pak k rovině se valil kámen nestoudný.
On zas napínal se, poslal. Kolem něho tekl pot
z údů. Prach se zdvihal z hlavy.

Po těch jsem viděl Hérakla sílu,
přízrak. On sám mezi nesmrtelnými bohy
těší se v hodech, má krásnohlézovou Hébu,
dceru velikého Dia a zlatosandalové Héry.
Kolem něho mrtvých klam byl jak ptáků,
na všechny strany polekán. On temné noci podoben,
nahý luk drže a šíp na struně,
hrozně hledě, stále podoben vystřelovat.
Hrozný pak kolem jeho prsou pás byl,
zlatý řemen, kde strašné dílo vybroušeno bylo,

medvědi i divoká prasata i oka plápolající lvi,
rvačky i bitvy i vraždy i mužů zabíjení.
Ne měl by si vymyslet, kdo by již dovednost nevložil
jinou do něho ještě, kdo onen pás obratně udělal.
Mě hned, jak uviděl očima, poznal,
plačící pak mě okřídlenými slovy oslovil:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
běda, zda i ty nějakou zlou osudem vedeš,
jakou jsem i já nesl pod paprsky slunce.
Diův jsem byl syn Kronovce. Měl jsem útrapu nevýslovnou:
muži totiž mnohem horšímu jsem byl podroben,
ten mi těžké práce ukládal.
A kdysi mě sem vyslal pro psa, aby odvedl.
Nemyslel totiž, že by jiná práce těžší by byla.
Já ho zdvihl a odvedl z Hádu.
Hermés mě doprovodil i jasnooká Athéna.“

Když to řekl, odešel pak zpět do síní Hádu.
Já jsem tam pevně zůstal, kdyby ještě někdo přišel
z hrdinských mužů, kteří zemřeli v minulosti.
A snad bych i dál mužů byl viděl, které jsem chtěl,
Thésea i Peirithoa, slavné děti bohů.
Ale předtím národy nespočetné mrtvých
přišli s nesmírným voláním. Mě bledý strach dohonil,
abych snad mi hlavu Gorgonskou strašnou obludy
Hádés mi neposlal z Hádu slavná Persefona.

Hned pak k lodi jdu nabádal druhy
sám vlezt a odvázat kotevní lana.
Oni rychle nastoupili a usedli k veslařským lavicím.

Mi loď Oceánu po proudu
nes vlna. Nejdřív veslovanou. Pak byl dech.

Zpěv dvanáctý

Když naše loď opustila proud řeky Oceánu
a přišla do vlny širého moře,
k ostrovu Aiaie, kde zrozená Jitřenka
má své domy a taneční prostory,
tam přistáli jsme a loď jsme vytáhli na písek.
Sami vystoupili na břeh moře.
Tam jsme spali a čekali na božskou Jitřenku.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
poslal jsem druhy do síní Kirky,
přivést mrtvé tělo zemřelého Elpénora.
Rychle jsme nasekali kmenů, kde byl nejvyšší břeh,
pohřbili jsme s nářkem, lijíce slzy mnohé.
Když mrtvý shořel i zbroj zemřelého,
mohylu jsme nasypali, sloup vztyčili,
na vrchol mohyly dobře osedlané veslo zasadili.

Když jsme to vykonali, Kirké nám přišla,
věděla, že jsme se vrátili z Hádu. Hned se tam objevila
oděna. Služky jí nesly chléb a maso mnohé
i víno jiskřící červené.
Mezi nimi mluvila bohyně mezi bohyněmi:
„Odvážlivci, kteří ještě živé do Hádu domu
sestoupili, dvakrát zemřelí – ostatní jednou lidé umírají.

Nuže teď jezte jídla, pijte víno
tu celý den. Když vyjde Jitřenka,
poplujete. Vám já cestu ukážu, všechno
zřetelně, aby vás nějaký zlou lstí plán zlý
po moři nebo na zemi nějakým zlem nepostihl."

Tak mluvila. Nám přesvědčila velkoduchou mysl.
Tak tehdy celý den až do zapadnutí slunce
seděli jsme a jedli nespočetně maso a sladké víno.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,
oni spali u lan lodi.
Mě pak za ruku chytila a vzala stranou od drahých druhů,
usadila mě a vedle lehla. Já jsem vše vyprávěl
podle řádu. Nám všechno Kirké vládce pak oslovila:
„Toto všechno se tak dokončilo. Ty poslouchej, co ti řeknu,
připomene ti to i sám bůh.
Nejprve přijdeš k Seirénám, které okouzlují
všechny lidi, kdokoli k nim přichází.
Kdo nevědomky přistoupí a Seirén hlasu
poslouchá, tomu žena a nemluvňátka,
stojící vedle, nezaradují se, až přijde domů,
ale Seirény ho ostrohlasým zpěvem okouzlí
sedě v luce. Kolem veliká hromada kostí
mužů hnijících je. Kůže kolem schnou.
Projíždej dál, ušním druhům pevně vosk zalej
medu-sladkého, aby nikdo z ostatních neslyšel.
Sám pak slyš, pokud chceš. Nech se tě k ráhnu rychlé lodi
nohou a rukou pevně svázat, stojíc u stěžně,
provazy přivázanými, abys s radostí slyšel hlas obou Seirén.
Kdybys ale druhy prosil a nařizoval rozvázat,
oni tě více provazy ať svážou.

Když je druzi odvezou,
nebudu ti pak zřetelně říkat, kterou cestu
jít. Ty si sám v mysli vymysli. Řeknu ti ale
cestu obou. Z jedné totiž převisající skály
jsou. Těm veliká vlna velmi-hlasité Amfitrity
burácí. Tyto blažení bohové nazývají Planktai.
Tudy neplynou okřídlení ptáci ani holubice
plaché, nesoucí ambrosii otci Diovi.
Vždy někdo z nich sklouzne po hladké skále,
jinou pak otec přidá, aby plné bylo číslo.
Nikdy jim ještě nebyla loď lidí, kdyby přišla,
ale zároveň mořskými vlnami a bouřkami
zhoubných ohnivých lodí trámy nese a muže.
Jen tudy loď mořeprava proplula,
Argó mnoha-víděná, od Aiéta plavící.
I tu by tam rychle hodila do velké skály,
ale ji přenesla Héra, protože byl drahý Iásón.
Druhé dvě skály: jedna k širému nebi
ostřín dosahuje. Oblak kolem ní stojí
tmavý. Nikdy se nerozpouští. Jasno
nikdy nemá ni v létě ni na podzim ten vrchol.
Nikdy nemůže vystoupit smrtelník ani sestoupit,
ani kdyby měl dvacet rukou a nohou.
Je totiž skála hladká, jak otesaná kolem.
Uprostřed skály je mlžně-tmavá jeskyně,
k Erebu obrácená na západ. Kolem její
dutou lodí ty, slavný Odyssee, poneseš.
Ani by muž silný z duté lodi
šípem by nedorazil k jeskyni duté.
Tam Skylla bydlí, hrozné sténavě hlas vydávající.
Je jí hlas sice jak nedávno zrozeného štěněte,

ona pak je sama zlá obluda. Nikdo by se jí
zaradoval při pohledu, ani kdyby bůh přišel potkat.
Je jí dvanáct nohou, všechny nerozvinuté.
Šest také krku dlouhých, na každém strašná
hlava. V nich jsou trojité zuby,
husté a plné, plné černé smrti.
Ve své jeskyni je po hruď v dutině strčena.
Hlavy ale ven má z hrozné propasti.
Rybaří, dívá se kolem skály,
delfíny i mořské psi i větší, které kdy
chytí větší obludu, jakých živí hojně hlasitě Amfitrité.
Nikdy jí nemohou plavci bez pohromy chlubit se,
že projeli s lodí. Vždyť s každou hlavou muže
vzav z lodi tmavoproletí.

Druhou skálu pak níže uvidíš, Odyssee,
blízko sebe. Mezi nimi dva střelbou šípu projdeš.
Na ní je veliký fíkovník, kvetoucí listím.
Pod ním božská Charybdis vysává tmavou vodu.
Třikrát za den ji vyvrhuje, třikrát ji vysává
strašně. Nebuď tam, až by vysávala.
Nikdo by tě totiž nezachránil od zlého, ani otřásač země.
Ale Skylliny skály velmi blízko přiraž
loď, mimo veď rychle. Vždyť mnohem lepší
šest druhů v lodi oplakávat, než všechny spolu.“

Tak mluvila. Já jsem jí odpovědí promluvil:
„Nuže, bohyně, pravdivě mi tohle řekni,
zda bych nějak od zlé Charybdy mohl uniknout
a jí odpovědět, kdyby mi druhy ničila?“

Tak jsem řekl. Mi hned odvětila božská mezi bohyněmi:
„Odvážlivče, zas ti bojovné dílo a námaha leží v srdci.
Ani bohům nesmrtelným se nemůžeš podřídit?
Ta smrtelná není, ale nesmrtelné zlo,
hrozná, obtížná, divoká, nebojovná.
Není proti ní obrana. Prchnout před ní je nejlepší.
Pokud bys hodil zbroj na skálu
a byl bys dlouho zaneprázdněn, bojím se, že by na tebe znovu
zaútočila a všechny by jí odnesla hlavy.
Ale veď velmi silně, zavolej Krataiis,
Skylliny matky, která ji zrodila nebezpečným smrtelníkům.
Ta pak jí hned zabrání znovu zaútočit.

Potom dorazíš k Trinakrijskému ostrovu, kde se pasou
krávy Hélia mnohé i tučné ovce,
sedm stád krav, tolik stád ovcí,
po padesáti kusech. Nemají přírůstek,
nikdy nejsou menší. Pastýřky nad nimi jsou bohyně,
nymfy krásněvrkočí, Faethúsa a Lampetié,
které zrodila Hélios Hyperionskému nebeská Néaira.
Ty, když je zrodila a vychovala vznešená matka,
ta usadila na Trinakrijském ostrově, aby bydlely stranou,
hlídaly otcovy ovce a vratconohé krávy.
Pokud je ty nedotčené necháš a budeš pamatovat na návrat,
dorazíte do Ithaky, i když stísnění.
Pokud ale ublížíš, pak ti předpovídám zkázu
lodě i druhům. Sám když unikneš,
pozdě přijdeš, zle, všech druhů ztrativ.“

Tak mluvila. Hned pak zlatotrůnná Jitřenka přišla.
Vzhůru šla po ostrově božská mezi bohyněmi.

Já jsem šel k lodi, nabádal druhy
nastoupit a kotevní lana rozvázat.
Oni hned nastoupili a usedli na lavice.
Po řadách tloukli šedou vodu veslem.
Nám pak za zádí temné lodi dul vítr příznivý,
Kirké krásně-vrkočí poslala dobrého společníka.
My pak náčiní v lodi jsme uložili,
seděli jsme. Vedl loď vítr i kormidelník.

Pak jsem já druhům mluvil, srdcem stísněn:
„Milí, nemá to být, aby jen jeden nebo dva slyšeli
věštby, které mi Kirké vyřkla, božská mezi bohyněmi.
Ale povím vám, abychom buď zemřeli
vědouce, nebo zkáze a smrti unikli vyhnuli.
Seirén nejprve blahým hlasem zapovídá
a kvetoucí louku se vyhýbat. Mně samému nařídila slyšet.
Mě silně svázanými provazy pevně,
abych tam zůstal, u stěžně stojícím,
řemenem k němu přivázanými ode mne provazy přidělanými.
Pokud bych vás prosil a nařizoval rozvázat,
vy mě víc provazy přistavte.“

Tak já druhům všechno jsem říkal,
mezitím loď dobře stavěná rychle dorazila
k ostrovu Seirén. Vítr příznivý nás nesl.
Hned pak nám vítr ustal, uklidnil se.
Klid bez větru byl, uspal bůh vlny.
Druzi vstali a plachty na lodi složili,
hodili je do duté lodi, usedli k veslu,
tloukli vodu leštěnými jedlovými vesly.
Já jsem pak velikým vosku kolečkem ostrou mědí

nakrájel na malé kousky, lisoval silnými rukama.
Rychle teplý vosk, protože ho zdolávala velká síla
Hélia vládce Hyperionova.
Všem druhům jsem postupně natřel do uší.
Oni mě pak na lodi společně i nohy a ruce
připevnili ke stěžni svisle, provazy k němu přivázali.
Sami pak sedě tloukli šedé moře veslem.

Když jsme byli tak daleko, co dolehne volání,
rychle plujíc, Seirénám plujíc rychlou mořeplavou,
neunikl jim, žene se blízko. Pěkným zpěvem se chopili:
„Pojď sem, pojď, mnohoslavný Odyssee, veliká slávo Achajů,
zastav loď, abys slyšel oba naše hlasy.
Nikdo ještě tudy nepřeplul s černou lodí,
než medu-sladkým hlasem z našich úst nasloucel.
Ten se potěšený vrací a víc toho ví.
Víme totiž vše, co v širé Trói
Argejci a Trójané bohů vůlí vytrpěli.
Víme pak všechno, co na mnoho-živ živící zemi se stane.“

Tak hlasem krásným volaly. Mi srdce
chtělo poslouchat. Pokyvoval jsem obočím k druhům,
nařídil propustit. Oni jen víc veslovali kupředu.
Hned pak vstal Perimédés a Eurylochos,
více provazy mě svázali, víc stáhli.
Když je proběhli a víc jsme nebyli
hlasu Seirén slyšet ani jejich zpěvu,
rychle vosk odebrali věrní druzi,
který jsem jim namazal do uší, mě z pout rozvázali.

Když jsme opustili ostrov, hned pak jsem viděl
dým a velkou vlnu, slyšel povyk.

Druhům ze strachu vypadla vesla z rukou.
Všechny proudem vlny padly. Zastavila se tu loď,
protože nehnali hranatými vesly z rukou.
Já jsem procházel lodí, druhy nabádal,
blízko každého mluvil a oslovil medovými slovy:
„Milí, nejsme nijak nedotčení útrap!
Ne, přece ne je toto větší zlo, než když Kyklóp
držel v duté jeskyni násilnou silou.
Ale i tak odtud jsme unikli mou odvahou a radou,
Myslím, že na tohle budeme vzpomínat kdysi.
Teď pojďme, jak všichni poslouchejme podle rady.
Vy pak vesly šplouchavé hlubiny slaně
tlučte, sedíc na lavicích, zda nám snad Zeus
dá uniknout a vyhnout se této zkáze.
Tobě pak, kormidelníku, tak nařizuji – vlož ty do srdce,
protože lodi duté máš kormidlo v rukou.
Mimo kouř a vlnu podrž loď,
k té skále pozoruj, aby loď bez tvého vědomí
tam neuhodilo a nevrhlo nás do neštěstí.“

Tak jsem řekl. Oni rychle poslechli mé slovo.
O Skylle jsem neřekl, nerozlučitelná útrapa, zda ne
druzi z strachu nenechali vesel a schovávali se
dovnitř. Tehdy jsem já pak zapomněl na Kirkino
obtížné přikázání, protože nijak nevelela mi obrnit se.
Já jsem oblékl slavné brnění, dvě kopí dlouhá
chytil, vystoupil na palubu lodi
na přední. Odtud jsem čekal nejprve vidět
Skylle skalní, která nesla druhům zkázu.
Ale nikde jsem nemohl vidět. Oči se mi unavily,
hledě na všechny strany na mlžně-tmavou skálu.

My jsme jeli průlivem s pláčem.
Z jedné strany Skylla, z druhé pak božská Charybdis
hrozně vysávala slanou vodu mořskou.
Když vyvrhovala, pak jak kotel na velkém ohni
plně bublá otáčeje se. Výše pěna
na vrcholcích obou skal padala.
Když ale pak zas vysávala vodu slanou mořskou,
všechno uvnitř zdolo bylo. Kolem skály hrozně
burácela. Vespod se objevila země
tmavým pískem. Ty pak zelený strach vzal.
My jsme na ni hleděli, báli se zkázy.
Mezitím mi Skylla z duté lodi
druhů šest vzala, kteří byli rukama i silou nejlepší.
Hleděl jsem na rychlou loď, zároveň na druhy,
spatřil jsem nad hlavou nohy a ruce
zdvižené. Mě ale volali, hlasem volali,
jménem, naposledy srdcem bědní.
Jak když rybář ve výběžku dlouhou rybářskou tyčí
drobným rybám klam neseucí ulovek
do slané rohem vola polního
hodí a zabrané vrhá hodující ryby,
tak oni se chytili ke skalám. Tam je snědla
oni křičeli, roztahovali ruce ke mně v hrozném boji.
Nejvíce nešťastná viděl jsem ze svých očí
ze všeho, co jsem vytrpěl, zkoušeje cesty slaně.

Když jsme skály a hroznou Charybdu a Skyllu
unikli, pak jsme k bezchybnému ostrovu
boha dorazili. Tam byly krásnočelé
velké krávy a tučné ovce
Hélia Hyperionova. Já jsem ještě v černé lodi

na moři jsem slyšel bučení krav
hnaných a bečení ovcí. Mi padlo na mysl
slovo věštce slepého, Thébského Teiresia,
i Kirky Aiaie, kteří velmi mě žádali
vyhnout se ostrovu Hélia, který smrtelným potěšení dává.
Pak jsem já druhům pak mluvil, srdcem stísněn:
„Slyšte, moji druzi, i trpíce zle, má slova,
abych vám věštby řekl Teiresia
i Kirky Aiaie, kteří velmi mě žádali
vyhnout se ostrovu Hélia, který smrtelným potěšení dává.
Tam totiž řekli, že je nejhroznější zlo nám.
Ale veďte loď kolem ostrova mimo tmavou."

Tak jsem řekl. Jim milé srdce puklo.
Hned pak Eurylochos ke mně mluvil těžkými slovy:
„Krutý jsi, Odyssee! Síla ti je velká a tělo
nikdy není unaveno. Jsi celý z železa.
Ty druhům únavou a spánkem obtížným
na pevnině nedovolíš vystoupit, kde zas bychom
na mořem obkroužené ostrově si mohli upravit líbezné večeře,
ale násilně plouce po rychlonohé noci.
A kdyby nás vítr zahnal zhoubný noci,
které jsou nejhorší, působí lodím zkázu.
Jak by uniknul kdo strmé zkáze,
kdyby se najednou objevila bouře větru,
nebo Nota nebo zlodechého Zefyru,
kteří nejvíc lodím zkázu působí mimo vůli bohů vládců?
Ale teď poslechneme černé noci,
připravíme si večeři zůstanouce u rychlé lodi,
ráno pak nastoupíme, projedeme širou slanou."

Tak řekl Eurylochos. Ostatní druhové mu přitakali.
Já jsem pak poznal, že chystá bůh zlo,
promluvil jsem k němu okřídlená slova a oslovil:
„Eurylochu, přemáháte mě násilím, protože jsem sám.
Nuže, všichni mi přísahejte velkou přísahou,
že pokud byste našli stádo krav nebo veliké ovce,
nikdo zlou pošetilostí nezabije krávu ani ovci.
Ale v tichu jezte potravu, kterou nám dala nesmrtelná Kirké.“

Tak jsem řekl. Oni hned přísahali, jak jsem nařizoval.
Když přísahali a dokončili tu přísahu,
usedli jsme s dobře osedlanou lodí v dutém přístavu
blízko sladké vody. Druzi se spustili
z lodi, pak si upravili obratně večeři.
Když utišili touhu po jídle a pití,
pak zavzpomínali, oplakávali svoje drahé druhy,
které sežrala Skylla, vzaté z duté lodi.
Jim plačícím padl sladký spánek.
Když byla třetí část noci, hvězdy se nachýlily,
vzbudil mrakosvolač Zeus silný vítr
bouří obtížnou. Zahalil oblaky
zemi i moře. Noc z nebe přišla.
Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
loď jsme stáhli, vedli do duté jeskyně,
kde byly nymfy krásné taneční prostory a sedadla.
Tehdy já pak sněm svolal, mezi všemi mluvil:
„Milí, protože v rychlé lodi je jídlo a pití,
voly a ovce šetřme. Aby snad něco nepostihlo.
Toto jsou totiž ostrohlavého boha krávy a tučné ovce,
Hélia, který všechno slyší, všechno pozoruje.“

Tak jsem řekl. Jim hrdinské srdce přesvědčilo.
Celý měsíc neustal fouknout Notos. Nebyl žádný jiný
vítr, jen z Eura a z Nota.
Oni, pokud jim byly chléb a červené víno,
tak dlouho krav se vyhýbali, chtěli žít.
Když ale všechny z lodi zásoby došly,
nutnost už lovili, bloudíc,
ryby i ptáky, kolik jim rukou nabyli,
křivými ohnutými háky. Hlad zahřízl břicho.
Tehdy já jsem šel sám podél ostrova, abych se k bohům pomodlil,
zda by mi někdo z nich naznačil cestu.
Když prošel ostrovem a byl stranou druhů,
umyl jsem ruce, kde chránilo před větrem,
modlil se ke všem bohům, kteří Olymp obývají.
Oni mi pak vlili sladký spánek na víčka.
Eurylochos mezi druhy začal radit zlou radu:
„Slyšte, moji druzi, i trpíce zle, má slova.
Všechna smrt je nenáviděná ubohým smrtelníkům,
ale hladem zemřít a dojít takové smrti je nejhorší.
Ale pojďme, kráv Hélia nejlepších vybrat
a obětujme nesmrtelným, kteří obývají široké nebe.
Pokud bychom dorazili do Ithaky otčinské země,
Héliovi Hyperionovi hned bychom vybudovali chrám
bohatý, vložili bychom tam mnoho a vznešených darů.
Pokud by rozlícen pro přímohlavé krávy
loď chtěl zničit, následovali by jiní bohové,
chtěl bych raději vlně otevřev ústa jednou provždy
ztratit život, než pomalu umřít na pustém ostrově.“

Tak řekl Eurylochos. Ostatní druhové přitakali.
Hned pak Hélia nejlepší vzali krávy,

blízko. Ne daleko totiž rychlé lodě tmavé
krásnočelé krávy se pásly šířezchůdné.
Kolem nich stáli, prosili bohy,
jemné lístí křivolistého dubu vysokovlasého trhali.
Nebylo totiž bílé obilí v dobře osedlané lodi.
Když se pomodlili a zařezali a stáhli
stehna odřízli, všechna pokryli tukem
dvojnásobně vyrobili, syrová maska nahoru dali.
Nebylo vína na úlitby plamenné oběti,
vodou pak sypali tam, kde pálili vnitřnosti.
Když stehna shořela a vnitřnosti okusili,
zbylé rozsekli a napichovali na rožně.
Tehdy mi mou víčky sladký spánek opustil.
Hnul jsem se k rychlé lodi i mořskému břehu.
Když jsem byl blízko lodi oboustranné,
tehdy mě obklopil příjemný dech tuku.
Zasténal jsem, zavolal k nesmrtelným bohům:
„Zeve otče a vy ostatní blažení bohové věční,
k mé zkáze mě totiž uspali spánkem bez útěchy,
druzi mi zůstavší vymysleli obrovský skutek.“

Rychle Héliovi Hyperionu Lampetié šatu dlouhého
došla jít poslem, že jsme zabili krávy.
On hned rozhněvaně mezi nesmrtelnými mluvil:
„Zeve otče a vy ostatní blažení bohové věční,
potresti druhy Odyssea Láertova.
Oni zpupně mi zabili krávy, kterými já
těšil se jít k hvězdnému nebi
a zpět na zem obracel z nebe.
Pokud mi za krávy přiměřený trest nedají,
já pak sestoupím do Hádu a mrtvým budu svítit.“

Odpověděl mu Zeus mrakosvolač:
„Hélie, svítí mezi nesmrtelným stále
smrtelným na obilonosnou zemi.
Já pak rychle rychlou loď bílým bleskem
zmrzačím blyskem uprostřed vinově temného moře.“

To jsem slyšel od krásněvrkočí Kalypsy,
ta pak řekla, že slyšela od posla Herma.
Když jsem přišel k lodi a moři,
plísnil jsem jim každého, stojíc před ním.
Nebylo nám nalézt lék. Ovce už byly mrtvé.
Jim bohové hned ukazovali znamení.
Lezly kůže, maso bučelo kolem rožňů,
syrová i pečená. Hlas se zdvihal jako volání krav.

Šest dní pak druhů moji věrní jedli
krávy Hélia nejlepší vybrané.
Když sedmý den nám přidal Zeus Kronovec,
tehdy vítr přestal mocně dout bouří.
My jsme nastoupili, veslovali na širou slanou,
stěžeň postavili, plachty vzhůru bílé vyvinuli.

Když jsme opustili ostrov, žádný jiný už
objevila se země, jen nebe a slaná,
tehdy pak modrý oblak nad dutou lodí
poslal nesmrtelný Kronovec. Moře se zatmělo pod ním.
Loď nebyla dál. Prudká zavál Zefyr,
dmula velký kolébáním, vichr vody.
Síla větru zlomila u stěžně obě lana.
Stěžeň zpět padl. Lanoví všechna
dolu v loďzmy. Ten pak při zádi
kormidelníku zbil hlavu, všechny kosti

najednou rozdrtil kostí hlavy. On jako potápěč
spadl z paluby, opustil ho statečný duch.
Zeus zahřměl a hodil blesk do lodi.
Ta pak se otočila sem a tam, zasažená Diovým bleskem.
Plná byla síry. Z ní druzi padli.
Jako racci kolem černé lodi
po vlnách byli neseni. Bůh návrat jim odňal.

Já jsem procházel lodí, dokud mi vlna nevzala
boky od kýlu. Holý jej vedla.
Zlomil v něm stěžeň u kýlu. Ale na něho
řemen byl vložen z býčí kůže.
Jím jsem oba, kýl i stěžeň, vázal.
Sed na obou jsem byl nesen zlými větry.

Tam pak sice Zefyr přestal dout bouří,
rychle přišel Notos, mi bolest přinášel,
abych znovu dorazil k zlému Charybdě.
Celou noc jsem byl nesen. Zároveň s vycházejícím sluncem
jsem přišel k Skylliné skále i hrozné Charybdě.
Ta pak vlnila slanou vodu mořskou.
Já jsem k vysokému fíkovníku vrhl se,
k němu jsem lpěl zavěšen jako netopýr. Nemohl
jsem ani se opřít nohami pevně, ani vystoupit.
Vždyť kořeny jsou daleko, výhonky daleko.
Dlouhé a veliké. Charybdu zastíňovaly.
Já pevně držel se, dokud zpět ne vyvrhne
stěžeň a kýl. Jim pak toužícímu přišly pozdě.
V době, kdy muž ze sněmu vstal na večeři,
soudě mnoho sporu mladých mužů soudících se,
tehdy pak zjevila se mi dřeva z Charybdy.

Pustil jsem nohy i ruce k nošení shora,
středem padl kolem těch dlouhých dřev.
Sedě na nich jsem veslaroval rukama svýma.
Skyllu pak otec bohů i mužů nenechal mě vidět,
ne pak bych neunikl strmé zkáze.

Odtud devět dní jsem byl nesen. V desáté noci
mě k ostrovu Ógygii bohové dovedli. Tam Kalypsó
bydlí krásněvrkočí, strašná bohyně mluvícím hlasem.
Ta mě milovala a hostila. Co ti to říkat?
Vždyť jsem ti to vyprávěl včera v síních
tobě i vznešené ženě. Nenávidím mi
hned již vyprávěné zcela znovu vyprávět.“

Zpěv třináctý

Tak mluvil. Všichni se umlčeli v tichu,
drženi vzrušením v stinných síních.
Jemu odpověděl Alkínoos a oslovil:
„Odyssee, protože jsi přišel k mé mědí lemované
vysoké síni, nemyslím, že se budeš dál potuloat
při návratu, i když jsi mnoho zle vytrpěl.
Nuže ale každému z vás tak nařizuji,
kolik v mých síních starší vznešené víno
jiskřícím cizím pijete, posloucháte pěvce.
Šat už hostu leží v leštěné truhle
i zlato jemné dovedně vyrobené i jiné všechny dary,
kolik vám Fajákové vůdcové sem přinesli.
Nuže mu každý veliký trojnožec a kotel ještě dáme.
My pak si to vybereme od lidu. Těžké je ne odměněného
k nám darovat. Totiž jednomu je obtížné bez vděčnosti.“

Tak řekl Alkínoos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Odešli každý domů ulehnout.
Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
spěchali k lodi, pyšnou měď přinášeli.
Je svatá síla Alkínoova procházejíc lodí
dobře uložila pod lavice, aby nikomu z druhů nebránily
při veslování, kdy by i veslovali šňůrou.
Oni šli k Alkínoovi, chystali si hostinu.

Oběť za ně vykonal svatá síla Alkínoova,
býka, který Diovi tmavomrakovému Kroniadovi
vládne všemi. Když stehna spálili,
hodovali slavnou hostinu, těšili se. Mezi nimi
zpíval pěvec božský, lidem vyznávaný Démodokos.
Odysseus zároveň často obracel hlavu k zářivému slunci
spěchajíc, aby zapadlo. Žádostivě chtěl návrat.
Jak když si muž přeje večeři,
jemuž celý den dva černí voli obracejí po úhoru pluhu
dřevěného. Rád mu zapadne slunce svítící
na večeři, protože se mu podlamují kolena, jak kráčí.
Tak Odysseovi radostně zapadlo slunce.
Hned pak milovníkům vesel Fajákům mluvil,
Alkínoovi nejvíc všech ale povídal řeč:
„Alkínoe, mezi všemi lidmi nejslavnější,
pokropte, ulijte, pak mě pošlete bez pohromy.
Vám samým ať je zdar. Protože mi srdce
předvídavým darem jsou mi dovršené dary a průvod
poslali bohové nebeští. Kéž bych nalezl ženu
bezchybnou doma a drahé bez pohromy.
Vy pak zůstaňte a radujte se po svých místech
ženy milovaných a dětí. Vám bohové blaho
všeliké dejte. Žádné zlo ať v lidu nebude.“

Tak řekl. Všichni mu přitakali a vybídli
dopravit hosta, protože mluvil, jak se sluší.
Pak oslovil svatou sílu Alkínoovu:
„Pontonoe, krátér smísiv víno rozdej všem
v síni, abychom se otci Diovi pomodlili
a hosta poslali do jeho otčiny.“

Řekl. Pontonoos smíchal víno srdci milé,
rozdal všem postupně. Oni ulili blaženým
bohům, kteří obývají široké nebe,
tam zůstavše. Vstal pak vznešený Odysseus,
Arétě vložil do rukou dvouuchý pohár.
Promluvil k ní okřídlená slova a oslovil:
„Buď zdráva mi, královno, po všechny roky,
dokud by přišly stáří a smrt, kteráž jsou lidem.
Já pak jedu. Ty pak zde v tomto domě se raduj
dětmi i lidem i Alkínoem králem."

Když to řekl, překročil práh vznešený Odysseus,
poslal mu svatá síla Alkínoova vést herolda
k rychlé lodi a mořskému břehu.
Arété pak mu poslala služky,
jednu plášť a chitón, čistě umyté,
druhou pak jí vybral truhlu pevnou odnést.
Jedna šat a chléb nesla
i víno červené. Když šli k lodi a moři,
hned pyšní průvodci přijav všechno
uložili do duté lodi, pití i jídlo všechno.
Odysseovi pokrývku i plátno
na palubě duté lodě odzadu rozestřeli,
aby mohl spát klidně. Nastoupil pak sám
a ulehl v tichu. Oni usedli u lavic
každý v pořadí. Lano uvolnili od otvoru.
Jak se oni nakláněli, zdvihali veslem slanou,
Odysseovi padl sladký spánek na víčka,
nerušený, pohodlný, nejvíc podoben smrti.

Ona jak když v rovině čtyřkoňové samci
všichni spolu pod bičem skákajíce
vysoko se zdvihajíce, rychle vykonávají cestu,
tak jí předek se vznášel. Vlna za ní pak
purpurové širokého moře hlasitě bublala.
Letěla bezpečná a jistá. Ani by sokol
ohnivý, který nejrychleji z ptáků, s ní nemohl.
Tak ta rychle plujíc protínala vlny moře,
nesla muže myšlením podoby bohům,
který prve mnoho vytrpěl ve své mysli
muži zápasy procházeje a hroznými vlnami.
Tehdy nejspíš usnul, zapomněl, co utrpěl.

Když se zdvihla nejzářivější hvězda, která nejvíc nese
světlo zrozené mladé Jitřence,
tehdy pak k ostrovu dorazila mořeplavá loď.

Fórkýnos jest přístav mořského starce
na ithacké zemi. Dvě skály výběžků
proti sobě se táhnou, oddělují od přístavu,
které zevnitř zdržují velké vlny od nebezpečných větrů
venku. V něm pak dobře osedlané lodě bez připoutání
drží, když přijdou v kotvicí míru.
Na konci přístavu je dlouholistá oliva, blízko ní pak
jeskyně půvabná mlžná,
posvátná nymfám, které se nazývají Najády.
V ní krátéry a dvoj-uchá
jsou kamenná. Tam pak včely své plásty staví.
V ní pak kamenné dlouhé tkaniny, kde nymfy
tkaly plátna pomorsky purpurová, divu k pohledu.
V ní pak vody vždy tečou. Dvě vchody jsou,

jeden ze strany Borea, sestupný pro lidi,
druhý ze strany Nota, božský. Ne tudy chodí
lidé, ale je to cesta nesmrtelných.

Tam vpluli, znalí předtím. Loď pak
nazad vystoupila pevnině, kolik polovina
tak byla hnána. Takovými byla ruce vesla řízena.
Z dobře osedlané lodi vystoupili na pevninu,
nejprve Odyssea z duté lodi
oblečeného v plátně i prostěradle lesklém
na písek vynesli, zdrceného spánkem.
Vedle vyložili majetek, kolik jemu Fajákové
vznešení dali domů jedoucímu podle Athény plánu.
Je vložili pospolu u kořenů olivy, stranou cesty,
aby snad někdo z přicházejících, než by se Odysseus probudil,
by přistoupil a zranil. Oni sami zpět domů
pluli. Objímač země neoprostil hněvu,
které od začátku nesl na Odyssea podoby bohům.
Zeptal se Diovy mysli:
„Zeve otče, já pak nebudu u nesmrtelných bohů
mít úcty, kdy mě smrtelní lidé neuctí,
Fajákové, kteří jsou mého z mé krve.
Vždyť já i teď mluvil, že Odysseus mnoho vytrpěv
dojde domů, návrat jsem mu neodnímal
celý, protože ty jsi slíbil nejdřív a přikývl.
Oni ho na rychlé lodi spícím po moři
dopravili, postavili ho na Ithace, dali nespočetné dary,
měď i zlato mnoho a šatu tkaného,
nespočet, kolik by Odysseus z Tróje by nevzal podíl,
kdyby přišel bez pohromy s podílem na kořisti.“

Odpověděl mu Zeus mrakosvolač:
„Hleďme, mocný objímači země, jaký jsi to řekl!
Ani v nejmenším tebe nezneuctili bohové. Těžko je ctít
nejstaršího a nejlepšího pohrdnutím.
Z lidí, pokud ti někdo své síle a moci
spoléhaje, nedbá tě, vždy je ti potom odplata.
Konej, jak ti srdce velí, i jak milé je.“

Odpověděl mu Poseidon otřásač země:
„Hned bych udělal, jak tmavomrakovce, jak říkáš.
Ale vždy tvůj hněv šetřím a vyhýbám se.
Teď pak Fajáků loď překrásnou
vracející se z průvodu v mlžně-tmavé slaně
chci zničit, aby přestali již a nechali
dávat průvod lidí. Velikou pak zahalit horou město.“

Odpověděl mu Zeus mrakosvolač:
„Můj drahý, tak se mi zdá v srdci nejlepší.
Když tedy všechen lid z města při pohledu
vidí plující, učiň blízko země kamennou loď podobnou lodi rychlé,
aby se divili všichni lidé. Velikou pak zahalit horou město.“

Když to slyšel otřásač země Poseidon,
odešel do Scherie, kde Fajákové se rodí.
Tam zůstal. Ta blízko dorazila mořeplavná
rychle vedená. K ní blízko přišel otřásač země.
Změnil ji na kámen a pevně ji usadil
dolů tlakem dlaně. Sám odešel pryč.

Oni pak mezi sebou mluvili okřídlená slova
Fajákové dlouhoveslaři, muži slavní plavci.
Takto někdo řekl pohlédnuv na vedlejšího:

„Běda, kdo nám rychlou loď na slanou slanou
pevně svázal, přišed zpět? Vždyť celou se jevila.“

Takto někdo řekl. Oni nevěděli, jak se stalo.
Mezi nimi mluvil Alkínoos a oslovil je:
„Hle, mi vskutku stará věštba otcova
dohnalo. Totiž říkal, že Poseidon nám se hněvá,
že jsme bez pohromy průvodci všem.
Pravil pak, že perikallea loď mužů Fajáků
z průvodu se vracející v šeré slané
zasáhne, velikou pak horou nám město zahalí.
Tak starec říkal. Teď se to tak všechno vyplňuje.
Nuže, jak já říkám, poslechněme všichni.
Průvodu nechte, kdy někdo přijde k našemu
městu. Poseidonovi pak obětujme dvanáct býků
vybraných, zda se slituje a nám velikou horou
pak nám město nezastíní.“

Tak řekl. Oni se báli, chystali býky.
Tak se bohovi Poseidonovi vládcovi modlili
Fajáků vůdcové a rádcové,
stojíc kolem oltáře.

Mezitím vznešený Odysseus se probudil, spal
v otčinské zemi. Nepoznal ji
již dávno nepřítomný. Vždyť kolem rozlévala božská mlhu
Pallas Athéna, dcera Diova, aby ho učinila
neznaného a vysvětlila všechno,
aby ho ani žena, ani občané, ani přátelé
nepoznali, dokud by nápadníci nezaplatili svou veškerou
nespravedlnost.
Proto se králi zdálo všechno jiné,

dlouhé cesty, dobré stavění přístavy,
útesy strmé a kvetoucí stromy.
Vstal, stál, viděl otcovskou zemi.
Hned pak zasténal, kolena rukou udeřil
oběma shora. Zmučen řekl:
„Běda mi, k lidem kterých zemí jsem to přišel?
Zda jsou pyšní, divocí, nespravedliví,
nebo jsou pohostinní, mají mysl bohům blízkou?
Kam dávat tolik majetku? Kam sám já
bloudím? Mělo by to u Fajáků zůstat.
Já pak jiného k velkoduchému bych přišel
králi, který by mě pohostil a poslal domů.
Teď kam dát nevím. Zde pak nejsou
ani by nechat snad to kořistí mi stalo se druhých.
Běda, ne tedy vše ve všem spravedliví ani rozumí,
mi byli vůdcové Fajáků a rádcové,
kteří mě vedou do jiné země. Oni řekli, že do Ithaky
zdáli viditelné povedou. Nedokončili.
Je Zeus prosbám pohledný potrestej, který ostatní
lidi pohlíží a trestá, kdo chybuje.
Pojď ale majetek sečtu a prohlédnu si,
zda mi něco nevzali, jedoucí v duté lodi.“

Když to řekl, trojnožky překrásné a kotle sečetl
i zlato a šat tkaný krásný.
Z nich mu nic nechybělo. Pak otčinu
oplakával, plazil se u břehu hlasitě burácivého moře,
mnoho nářků. Jemu blízko přišla Athéna,
podoby muže mladého, pastýře stáda ovcí,
celého jemného, jací synové králů bývají.
Dvojitý měla kolem ramen plášť dobře vyrobený.

Pod lesklýma nohama měla sandály, kopí držela v rukou.
Odysseus se jí zaradoval při pohledu, přišel na krok
proti, promluvil k ní okřídlenými slovy a oslovil:
„Příteli, protože tebe prvního potkávám v této zemi,
buď zdráv, nevítej mě žádnou nelibou myslí.
Zachraň majetek, zachraň mě. Vždyť se ti modlím jako bohu,
tvých drahých kolen jsem dospěl.
Pověz mi tohle a pravdivě vylož,
co je toto za zem, který lid, kteří lidé rodí se?
Nějaký jasně viditelný ostrov nebo břeh
pevniny mnoho-živ živící moře je nachýlen?“

Jemu pak oslovila jasnooká bohyně Athéna:
„Prosťáku jsi, hoste, nebo z daleka pocházíš,
který se mě ptáš na tuto zem. Není totiž tak docela ne
jmenovaná. Mnoho ji totiž muži znají,
jako kteří k Jitřence a slunci bydlí,
jako kteří zpět v mlhavé temnotě.
Je drsná, ne-koňmi-jezditelná, ale ne velmi špatná,
i když ne široká. V ní je obilí nevýslovné.
Rodí v ní víno. Dost je deště
i dobrých rosou. Dobře kozy pastvy, pastvy býků.
Je les stromů, pramenů stále tekoucích je dost.
Proto, hoste, Ithaky i do Tróje jméno
došlo, kterou říkají, že ne blízko achajské země je.“

Tak řekla. Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
zaradoval se nad otčinou, kterou mu říkala
Pallas Athéna, dcera Diova aigidonoše.
Promluvil k ní okřídlená slova a oslovil.
Ne jí však řekl pravdu, zpět zadržel slovo,

vždy v jeho hrudi obracel více myslivou mysl:
„Slyšel jsem o Ithace i v širé Krétě
daleko přes moře. Teď přišel sám i já s tímto majetkem.
Nechav tolik dětem, prchnu, protože jsem zabil
drahého syna Idomenea rychlonohého Orsilocha,
který v širé Krétě muže jedlíky chleba
předčil rychlými nohama. Chtěl mě majetku celého
tro oloupit, kvůli kterému jsem mnoho vytrpěl v srdci,
muže zápasy procházeje a hroznými vlnami,
protože jsem neposloužil otci jeho se ucházeje
v tróji zemi, ale jiných druhů jsem vedl.
Jeho jsem mědí zasáhl, vracejícího se z pole,
blízko cesty ulehl se u druha.
Nebe pokrývala tmavá noc. Ani nikdo nás lidí
viděl. Potají jsem mu život vzal.
Jak jsem ho zabil ostrou mědí,
hned k lodi jsem šel, prosil pyšné Fénické muže,
dal jsem jim kořist k spokojenosti.
Nabádal jsem je do Pylu dovézt a vysadit
nebo do božské Elidy, kde Epejové vládnou.
Tam je síla větru odrazila proti vůli jejich,
ani nechtěli obelstít. Nás pak odtud bloudící
sem jsme dorazili v noci. Rychle do přístavu
jsme veslovali, nás jídla nevzpomínal nikdo,
i když velmi chtěli jíst. Ale tak všichni z lodi
vystoupili jsme a lehli. Ten pak mi sladký spánek
na mě padl zmučeného. Oni můj majetek z duté
lodi vyložili. Dali, kde já sám jsem spal na písku.
Oni nastoupili, pluli do Sidonie dobře obydlené.
Já pak jsem byl zanechán, trápící se srdce.“

Tak řekl. Usmála se bohyně jasnooká Athéna,
pohladila ho rukou, podobou se ženě podobala,
krásné a vysoké a jemně znalé:
Promluvila k němu okřídlená slova a oslovila:
„Mazaný by to byl a lstivý, kdo by tě předčil
ve všech lstích, i kdyby bůh potkal tě.
Odvážlivče, prohnaný, lstí nenasytný, ne odstoupíš
ani v tvé zemi od podvodů a lstivých slov,
jaké jsou ti milé od dětství.
Ale nuže, nemluvme teď o tom, oba to známe
dovednost. Ty jsi mezi smrtelnými nejlepší v radě a slovech,
já pak mezi všemi bohy slavím myslí a lstmi.
Nepoznal jsi Pallas Athénu, dceru Diovu,
která ti ve všech útrapách stále stojím při boku,
chráním. Udělala jsem tě všem Fajákům drahým.
Teď znova přišla, abych s tebou plán zpracovala
a majetek skryla, který ti pyšní Fajákové dali
plán z mé rady, jak jsi domů jel.
Řeknu ti, kolik ti osud leží v srdci v dobře stavěném
domě utrpět. Ty pak snášej po nutnosti,
žádnému nevyprávěj mužů ani žen, všem,
že jsi přišel bloudě. Ale v tichu snášej mnohé
útrapy, podřizuj se muži násilí.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Těžké je, bohyně, tě poznat smrtelnému
potkávajícímu, i když je velmi znalý. Všeliké ty se podobáš.
Toto však dobře vím, že jsi mi dřív bývala vlídná,
kdy jsme bojovali Trójané synové Achajů.
Když Priamovo strmé město jsme vyvrátili,
jsme nastoupili na lodě. Bůh pak Achaje rozptýlil.

Nikdy jsem tě ani potom neviděl, dcero Diova,
ani jsem si tě všiml, že by jsi vystupovala na mou loď
chránit mě bolesti.
Ale stále v hrudi stísněn srdcem jsem bloudil,
dokud mě bohové z útrap neoprostili.
Dokud jsi mi mezi lidem úrodným Fajáků
slovem nedodala odvahu a jsi vedla do města.
Teď tě prosím ve jménu tvého otce. Nemyslím totiž,
že bych přišel do zdáli viditelné Ithaky, ale jinou nějakou
zemi obcházím. Myslím, že se mi vysmíváš,
abys moji mysl oklamala. Pověz, zda opravdu jsem přišel
do své otčiny."

Jemu odpověděla jasnooká bohyně Athéna:
„Vždy ti taková myšlenka je v hrudi.
Proto tě nemohu nechat opuštěného, jsa v bídě,
protože jsi slušný, bystrý a rozvážný.
Rád by i jiný muž vrátivší se bloudě spěchal
ve svých síních děti i ženu vidět. Ty pak nijak
nechceš vědět ani se dovědět, dokud bys nevyzkoušel
ženu, která tak sedí v tvých síních,
žalostné jí vždy noci i dny
hynou se slzami.
Já ale nikdy nepochybovala, ale věděla jsem
srdcem, že se vrátíš, ztrativ všechny druhy.
Ale neměla jsem chuti se postavit proti Poseidonovi
bratru otcovu, který ti srdce v hrudi zášť
pojal, zuřil, že jsi mu syna milého oslepil.
Ale ukážu ti Ithaky okolí, abys mě ujistil.
Fórkýnos je tento přístav mořského starce,
ta pak na konci přístavu dlouholistá oliva.

U ní blízko je půvabná mlžná jeskyně,
posvátná nymfám, které se nazývají Nájády.
Tato je klenutá dutá jeskyně, kde ty mnoho
nymfám jsi obětoval hekatomby plné.
Tento je Néritón hora listnatá.“

Když to řekla, bohyně rozehnala mlhu. Objevila se země.
Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
rozradostnil otčinské zemi, políbil obilonosnou zem.
Hned se modlil nymfám, zdvih ruce:
„Nymfy Nájády, dcery Diovy, nikdy
jsem nemyslel, že vás uvidím. Teď modlitbami
mi radujte se, dárky dám jako dříve,
pokud mi dovolí dcera Diovy aigidonoše vlídná
sama žít a mě milého syna pěstovat.“

Jemu odpověděla jasnooká bohyně Athéna:
„Odvahu, ne ti to srdce tyto starosti měj.
Nuže majetek v jeskyně klenuté hluboké
dávejme teď, aby ti bezpečně zůstal.
Sami pak zvažme, jak to nejlépe bude.“

Když to řekla, vstoupila do mlžné jeskyně bohyně
pátrající po kryti. Odysseus zblízka vše nesl,
zlato a nerozlomitelnou měď a šat dobře vyrobený,
co mu Fajákové dali. Je dobře uložila,
kámen pak odstavila u dveří Pallas Athéna,
dcera Diova aigidonoše.

Oba sedě u paty posvátné olivy
promýšleli pyšným nápadníkům zkázu.
Mezi nimi mluvila jasnooká bohyně Athéna:

„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
rozmysli si, jak nápadníkům nestoudným
ruce vložíš. Vždyť v tvých síních
tři léta vládnou, uchází se o božskou ženu
dávají jí svatební dary. Ona vždy toužíc po návratu
truchlí v srdci, naděje všem dává, slibuje všemu muži,
posílá vzkazy, mysl ale smyslí jinak.“

Jemu odpověděl moudrý Odysseus:
„Hle, nejspíš jako Atrejovec Agamemnón zlou smrtí
byl bych v síních zahynul, kdybys mi ty, bohyně,
dobře všechno nepověděla.
Ale pojď, utkej mi radu, jak jim mám odplatit,
sama stůj při mně, mocnou odvahu mi vlož.
Jako když Tróju jsme vyvrátili zářivou pevnost.
Tak hrozně mi stůj, jasnooká,
já bych bojoval i s třemi sty muži,
s tebou, bohyně, slavná, pokud bys mi laskavě pomáhala.“

Odpověděla mu jasnooká bohyně Athéna:
„Já ti pak nejspíš budu, nezůstaneš mimo,
až se budeme chystat na to dílo. Mnozí z nich snad
krví i mozkem posypou obilonosnou zemi,
nápadníků, kteří ti požírají živobytí.
Nuže udělám tě neznaným všem lidem.
Zvráskněm ti krásnou kůži na ohnutých údech,
ztráta plavých vlasů z hlavy. Vlasem obalím,
jak zřít někoho nelibě potkat nad lidmi smrtelnými.
Zabalím ti oči, byly ti prve velmi krásné,
abych se zdál pyšný nápadníkům pyšným
nelibý i ženě, kterou v síních nechals.

Nejdřív pak k pasákovi vepřů jdi,
který ti vepře obstarává. On ti má smyslem
dobrou mysl, miluje tvé dítě a Pénelopu rozumnou.
Najdeš ho sedícího u vepřů. Oni se pasou
u Havraní skály blízko Arethusina pramene,
žerou žaludy, chutné sladkou vodu pijí,
které vepřům plné sádlo rodí.
Tam zůstaň a sedě u něho se zeptej na vše,
dokud nepřijdu do Sparty krásněženské,
Télemacha zavolat, drahého syna tvého, Odyssee.
Odjel totiž do Lakedaimony rozlehlotancové
k Menelaovi, zda by o tobě slyšel, zda ještě jsi někde živ."

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Proč jsi mu tedy neřekla, znajíc všechno v mysli?
Snad aby i on bloudě trpěl na jalovém moři?
Mu pak jiní požírají živobytí."

Odpověděla mu jasnooká bohyně Athéna:
„Nemysli na něho příliš v mysli.
Já jsem ho sama poslala, aby přijal dobrou
slávu, jedouc tam. Nemá namáhu žádnou, ale v tichu
sedí v síních Atrejovce, u něho je hojnost.
Mu úkladu činí mládenci v černé lodi,
usilují zabít, než přijde do otčiny.
Ale myslím, že ne. Dříve zem pokryje jen z nápadníků,
kteří ti požírají živobytí."

Když to řekla, dotkla se ho holí Athéna.
Jemu krásnou kůži na ohnutých údech zvráskla,
plavých vlasů z hlavy ubralo. Vlasem obalila
údy stařecké. Oči ztemnily

krásné. Dala mu jiný šat špinavý
i chitón, rozedraný, dýmem zpustošený, špinavým.
Nad tím veliký jeleni rouno rychlé holé,
dala mu hůl a nehezký brašnu,
plnou děr. Na ní řemen zalomený.

Oni dva mluvili, rozešli se. Ona pak
k božské Lakedaimony šla pro Odyssea syna.

Zpěv čtrnáctý

Odysseus kráčel drsnou cestou z přístavu
skrz lesnatou krajinu po hornatých místech,
kam mu Athéna řekla, že najde božského pasáka vepřů,
který mu nejvíc hlídal živobytí ze služebníků,
kterých dobyl božský Odysseus.
Zastihl ho sedícího v předsíni. Kolem jeho hospody
vysoko-střešní, krásné, široko viditelné z obou stran,
krásná a veliká, kolem dokola, kterou si sám pasák stavěl
pro vepře nepřítomného pána, bez vědomí paní
a starce Láerta, se obtěžoval o kamenem taženou skálu.
Nahoru pak postavil hrotem, kolem dubových kolíků
hustě spojených, odkládajíc kůru.
Uvnitř dvora chlévy, dvanáct všech,
vedle sebe pěstoval, ovcím lože.
V nich zavřených padesát ležících po zemi
na vepřů mnoho rodících. Samci spali
venku, mnohem méně. Vždyť je ubývali s hostinami
rovné bohům ženichové, protože jim posílal pasák vepřů
pořád nejlepšího vybraného z vepřů dobře pěstěných.
Tři sta padesát jich bylo. Pod nimi pes
spal, obludně nebezpečný, čtyři, které pasák vepřů
chovával, vůdce lidu. On sám k nohám sandály
upravoval, ořezával měděné pole od kůže býka tmavé.
Vybrané pak jiné druhy jim se rozešli,

tři spolu, pak vepři. Čtvrtého do města
poslal odvést vepře nápadníkům pyšným,
donucen z nutnosti, aby jedli masa jedouce.

Hned viděli psi hlasití Odyssea,
ti se vrhali štěkajíc. Odysseus si lstivě sed,
hůl mu z ruky vypadla. Tam by nespravedlivé boje
by trpěl u svého chléva. Ale pasák vepřů rychlými
nohama se vrhl, prchal předsíní. Kožka
mu z rukou upadla. Psi se rozprchli
hlasitě pokyvem rukou. Oslovil pak pána slovem:
„Starče, ne už dávno by tě psi roztrhali
rázem, mně by jsi hanbu vhodil.
I jiné bohové dali bolesti a nářky.
Pána já nad božské tu truchlím pro vzdálený,
jiných tučných vepřů krmím pro muže k jedení,
On možná jídla nemá a bloudí
po lidu lidu a městě, kde se mluví jinou řečí.
Pojď, do hospody jděme, abys i ty, starče,
chlebu a vínu nasytivše se v mysli
řekl, odkud jsi, kolik jsi vytrpěl bolestí.“

Když to řekl, vedl ho božský pasák vepřů,
usadil ho v hospodě, listí si nahrnul
podložil, nad něho kůži divoké kozy
vrstvil, svůj polštář. Odysseus se zaradoval, že ho přijal.
Řekl: „Zeus ať ti, hoste, dá i ostatní nesmrtelní bohové,
po čem toužíš, kdy jsi mě tak s potěšením pohostil.“

Odysseovi odpověděl pasák vepřů Eumaios:
„Hoste, mi není dovoleno, i kdyby i horší, zneuctít
hosta. Vždyť od Dia jsou všichni hosté a žebráci,

dar malý a drahý. Nás se je dávat
malý. Taková je totiž otroků otročí míra,
vždy bojících se, kdy jim mladý otec panuje.
Jemu vždy přišla cesta k návratu,
který by mi dobře pracoval, dal pak zisk,
dům a majetek a mnohá očekávanou nevěstu,
jaké sloužícímu dobrému pán dává.
Jemu pán Zeus zrušil polovinu zdatnosti,
jak se mu dojde pracovat. Nuže pojď, hoste, do mé stáje,
Když se Odysseovi plukovník
by někdo s vrátivším z Tróje zahynul,
ne tolik by srdce by bylo bolel ztrátou,
by jen pevně síň držel před nápadníky.“

Když to řekl, rychle se chopil nožem, zabil
vepře roční, vepříky stáhl kůží z chlupy,
pak vše rozsekl a nabodl na rožně,
celé opekl, přinesl Odysseovi,
tak teplo položil na rožně. Posypal bílou moukou.
V dřevěné nádobě víno smísil medu-sladké,
sám pak proti usedl, nabádal, oslovil:
„Jez teď, hoste, co je sloužícím při hodech
sele. Krmené vepře nápadníci jedí,
nevědí nápravu v mysli ani soucit s žádným.
Vždyť nerozumné skutky nemilují blažení bohové,
ale ctí spravedlnost a rozumné skutky lidí.
I nepřátelští muži a bezcenní, kdyby na cizí zem
přišli, Zeus pak jim kořisti dá,
oni plně lodě naplnili zpět a jsou pryč,
velký strach jim do mysli padá odplaty.
Tihle znají něco, slyšeli hlas boha,

jeho krutou zkázu, že nám nechtějí
spravedlivě soucit s hosty, odejít k vlastním.
Ale, hoste, pověz mi vlastní starost a pravdivě vylož,
kdo jsi mezi muži a odkud? Kde je tvé město a rodiče?
Na jaké lodi jsi připlul? Jak tě plavci
dopravili na Ithaku? Kdo tvrdili, že jsou?“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Nuže ti to teď řeknu, pravdivě vylíčím.
Kéž by i teď dlouho ve tvé hospodě
jídlo i sladké víno bylo, že bychom hodovali
klidně, oni jiní pracovali.
Snadno pro mě není, ani v jednom roce
vyprávět nářky, kolik jsem jich vytrpěl ve své mysli vůlí bohů.
Z širé Kréty se chlubím být rodem,
muže bohatého syn. Hodně a jiných synů
jemu v síních zrodilo se a chovalo zákonitých
z choti. Mne pak kupovaná matka zrodila otrokyně.
Ale přesto mě ctil zároveň s dětmi zákonitými
Kastor Hylakův, od něhož se chlubím být rodem.
Toho pak jako boha ctili tehdy po celé Krétě lidé,
blaho, bohatstvím i syny slavnými.
Ale Kéry smrti ho zavlekly
do Hádu. Jeho pak statky vznešení synové
si vylosovali a rozdělili. Mi velmi malý díl
a hospodu dali. Já jsem si pojal za ženu
z lidí mnoha-pěstujících pole. Ctností jsem nebyl špatný,
ani vzadu v boji. Nyní všechno pryč. Ale přesto myslím
na mnoho ze slaměné-ostřice zírat. V tom poznáváš.
Dal mi Arés a Athéna odvahu a lidem drásajíc.
Když jsem si vybral do zálohy nejlepších muži,

nikdy mi smrti bylo nic srdcem předvídán,
ale mnohem první prvý vyskočit, odvážlivého jsem zabil.
Takový byl ve válce. Práce mi nebyla milá,
ani starost o domácnost, jaká dětem vzácným pěstuje,
ale lodě s vesly byly mi milé vždy
a války a kopí leštěná a šípy.
Hroznou, které jiným jsou strašné.
Mi pak milé snad byly. Bůh mi uložil do srdce.
Tak muž muže kolekcemi má v různých skutcích.
Vždyť předtím, než synové Achajů vystoupili na Tróju,
jsem byl devětkrát vůdcem mužů a rychle plujících lodí
proti cizím mužům. Mi mnoho se dostalo.
Z nich jsem si vybral vhodné, mnoho pak pak
losem jsem bral. Rychle můj dům se rozrůstal.
Byl jsem potom strašný a vážený mezi Krétské.
Ale když širého Dia dalekohlasý Zeus
osudnou cestu vymyslel, která mnoha mužům
podlomila kolena, tehdy mě nabádali a slavného Idomenea
do Tróje jsme vedli lodě. Nebylo žádného prostředku se vzpírat
řeči lidu, obtížně se nás tížila řeč.
Tam my synové Achajů devět let jsme bojovali,
desátého jsme Priamovo město vyvrátili. Domů
jsme pluli loďmi. Bůh pak Achaje rozptýlil.
Mi pak nešťastnému Zeus prozíravý vymyslel zlo.
Byl jsem měsíc jen, radoval se dětmi a vdanou
ženou i majetkem. Pak mě srdce velelo
na Egypt plouti dobře vystrojiti lodě s božskými druhy.
Devět lodí jsem vystrojil, rychle se shromáždili lidé.
Šest pak dní tam moji drazí druzi
hodovali. Já jsem jim mnohé oběti
dával. Obětí bohům zároveň jim samým večeře strojit.

Sedmého dne na lodě vstoupivše z širé Kréty
jsme pluli, severní vítr Boreá dulou
snadno, jak po proudu. Nic ni lodí
pak zasáhlo, ale bezbolestně bez nemoci
sedíce v klidu. Vítr i kormidelníci je vedli.
Pět dní jsme pak pluli do krásněrozlitého Egyptu
plujíce. Zakotvili jsme lodě ohnutými oběma líci.
Tehdy já pak drahé druhy jsem napomínal
při lodích zůstat a lodě hlídat,
pozorovatele pak na vyvýšená místa jsem poslal.
Oni ale, zpychnutí, podřízení smyslu,
hned pak Egypťanů krásná pole kazili,
odvedli pak ženy i nemluvná děti,
sami je zabíjeli. Rychle zpráva přišla do města.
Oni, slyšíce volání za svítání
přišli. Plné byla rovina pěchoty a vozů
a svitem bronzu. Zeus pak blesky-rozvažující Zeus
zlý úklad vrhl na mé druhy, nikdo se neodvážil
postavit se do boje. Zlo zahalilo všelikými stranami.
Tehdy mnoho z nich zabili ostrou mědí,
jiné zajali živé, aby si je vykonávali v nutnosti.
Mně pak sám do mysli vložil Zeus toto:
jak zemřít! Jak mě bylo smrtelně dostihnout
tam v Egyptě! Vždyť mě ještě žádost přijala.
Hned pak z hlavy jsem si odložil přilbu dobře vyrobenou
a štít z ramenou, od ruky jsem hodil pryč oštěp.
Já jsem šel vstříc koním krále,
chytil jsem a políbil kolena. On ale mě vzal a slitoval se,
posadil mě na vůz, plačícího vedl domů.
Mnoho jim bránilo útočit, chtějíc zabít –
vždyť tak byli velice rozlíceni – obával se mocného

Dia hostinného, který se nejvíc rozlítí nad zlými skutky.
Tam jsem bydlel sedm let, mnoho jsem shromažďoval
mezi Egypťany lidí. Mi totiž všichni dávali.
Když osmý rok mi přišel plynoucí,
tehdy přišel muž Fénický, lsti znalý,
sprosťák, který mnoho zla mezi lidmi způsobil.
Mě přemluvil svým plánem jít do Fénicie,
kde mu i domy a majetek ležel.
Tam jsem u něho zůstal celý rok.
Když měsíce a dny se dokončily,
rok se vracel a doby přišly,
k Libyi vedl mě na lodi mořeplavné,
plány lstivě přemlouvaje, abych s ním přes slanou vodu
dovezl, cílem, aby mě tam s velkou cenou prodal.
Následoval jsem ho, i když tušil, v lodi, z nutnosti.
Ta pak běžela severním větrem Boreá
jemným snadno, širou Krétou nad.
Jim pak Zeus zkázu smyslel. Když zanechali
Krétu, nebylo pak už žádné jiné země viditelné,
ale nebe a slaná, nad dutou lodí
tmavý oblak vložil Kronovec,
pod ním zatemnilo moře. Zeus pak zahřměl
a hodil blesk do lodi. Ta pak se otočila sem a tam,
zasažená Diovým bleskem, plná byla síry.
Z ní všichni padli. Oni kolem lodi tmavé
jak racci po vlnách unášeni byli.
Bůh návrat jim odňal. Já pak sám sice v neštěstí srdce,
jsa trápen, Zeus mi sám do rukou dal stěžeň
veliký lodi mnohotmavé, abych snad ještě zlo unikl.
K tomu jsem se připjal, byl jsem nesen zhoubnými větry.
Devět dní jsem byl unášen. Desátou tmavou noc

mě k Thesprotickým zemím velká pokrývající vlna.
Tam mě Féidón, Thesprotů hrdinský král,
pohostil zdarma. Vždyť jeho drahý syn mě potkal
chlakem a únavou zdoláného, přived za ruku,
dovedl, až došli do domu otce.
Kolem mě dal plášť a chitón šat.
Tam o Odysseovi jsem slyšel. Mi totiž pravil
hostil ho a doprovázel domů jedoucího.
Ukázal mi majetek, kolik si Odysseus posbíral,
měď a zlato a mnoho-ztvárněné železo.
I po deseti pokolení by jiného živilo.
Tolik jemu v síních ležely pánovy poklady.
Pravil, že odjel do Dódóny, aby ze vysokolistého
Diova dubu plán slyšel, jak se vracet
na Ithaku, úrodnou zem, dávno nepřítomný,
či otevřeně, nebo tajně.
Přísahal pak při mně, kdy úlitbu lil v domě,
že loď je stažena a druzi připraveni,
kteří ho doprovodí do drahé otčiny.
Mne pak dřív vypravil. Trefila se totiž
Thesprotů loď jedoucí do Dúlichia obilonosného.
Tam vzkázal, abych mě vedli opatrně
králi Akastovi. Jim pak v mysli
zlá rada se zalíbila ode mne, abych ještě docela
osudem útrap vzal. Jak odjela mořeplavná
loď od země daleko, hned se mi strojili den otroctví.
Oni mi plášť a chitón oblékli šat,
hodili jiné hadry a chitón zle rozedraný,
dali řemeny, které sám tvůj okem spatříš.
Večer vystoupili na pole Ithaky zdali-viditelné.
Mě silně stočeným řemenem svázali v dobře osedlané

lodi uvnitř. Sami pak odjeli vystoupili,
rychle u mořského břehu si upravili večeři.
Mi pak sami bohové snadno rozvázali pouta.
Já jsem si plášť stočil, vystoupil
z lodi, hodil jsem rychlou loď, pak jsem byl
v mořské vlně, oběma rukama vesloval
plaval. Rychle byl jsem od těch venku, mimo.
Tam jsem vystoupil, kde křoví kvetoucí.
Lehl jsem si, schulil se. Oni pak s velkým nářkem
pobíhali. Jim pak dál nezdálo se v mysli,
aby je dál hledali. Nazad vstoupili do duté lodi.
Mě bohové sami snadno skryli, vedli, pak dovedli
pastýřovu muže moudrého stání. Vždyť ještě mi je ještě žít."

Odpověděl mu pasák vepřů Eumaios:
„Hoste, pochmurný, ano, mi srdce velmi rozmáchl
to všechno jak jsi vylíčil, kolik jsi vytrpěl a kolik jsi bloudil.
Ale toto, myslím, že ne po pořádku, ani mě přemluvíš,
co o Odysseovi říkáš. Co ti takhle, jsa takový,
lžeš marně? I já ale sám dobře vím o návratu
pána, že nejvíc bohům je nenáviděn všem,
nebol v Trójanech ho zmařili ani přišed
v náručí drahých, by zemřel, když dovedl válku k cíli.
Vždyť by mu Panachajové postavili mohylu
a i synovi velkou slávu získal by do budoucna.
Teď ho bez slávy harpyje odnesly.
Já pak u vepřů vzdálen sedím. Ani do města
nechodím, pokud mě nějak snad rozumná Pénelopé
zavolá navštívit, kdyby jí zpráva odkudkoli přišla.
Ale ti sedí a vyptávají se každého,
kteří zarmouceni jsou nad vzdáleným pánem,

jiní zas se radují, jak jedí živobytí bez pokání.
Mně pak nijak milé ptát se a vyptávat,
od chvíle, co mě aitólský muž oklamal řečí.
On zabil muže, mnoho vybloudiv po zemi,
přišed do mé stáje. Já jsem ho pěkně hostil.
Řekl, že v Krétě u Idomenea viděl
spravuje lodě, kterými mu bouře poškodila.
Řekl, že přijde v létě, nebo na podzim,
hodně nesouc majetky s božskými druhy.
I ty, starče mnoho-trápený, protože tě bůh nese ke mně,
mě ne lží si zalichotit chceš, ne mi tak ponížit.
Ne pro to tebe uctím a pohostím,
ale ctím Dia hostinného, i tě lituji sám.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Opravdu, nedůvěřivá je mysl v hrudi,
tak když přísahám jsem tě nepřesvědčil, nedovedu přesvědčit.
Nuže udělejme smlouvu. My pak s potěšením
budeme svědky bohů, kteří Olymp obývají.
Pokud přijde tvůj pán do tohoto domu,
oděj mě pláštěm a chitónem, pošli
do Dúlichia, kam mi bylo mysli jít.
Pokud nepřijde tvůj pán, jak já říkám,
pošli otroky, hoď mě z velké skály,
aby i jiný žebrák podváděl.“

Odpověděl mu božský pasák vepřů:
„Hoste, taková mi tedy úcta i blaho byla
u lidí, pokud jsem já teď i dál, kdybych tě dovedl
do mé stáje a dal ti hostinné dary, zabil,
pak bych i Dia Kronovce prosil s potěšením.

Teď je čas večeře. Rychle druzi mi se vrátí
dovnitř, abychom si v stáji připravili dobrou večeři.“

Tak oni spolu takto mluvili.
Vepři a pasáci vepřů se vraceli domů.
Je zavřeli ke spaní v obvyklých místech. Nevýslovný
pak nárok vzniknul vepřů do chlévů jedoucích.
Pak mezi druhy mluvil božský pasák vepřů:
„Přiveďte nejlepšího vepře, abych obětoval hostu,
dalekoprovodnému. S ním se potěšíme také my,
kteří dávno trpíme pro bělozubé vepře, útrapu
pracujeme. Jiní jedí naši práci jak-nikdy odměnu.“

Když to řekl, štípal dřevo nemilosrdnou mědí,
oni pak vepře zavedli velmi tučného, pětiletého.
Postavili pak u krbu. Nezapomněl pasák vepřů
nesmrtelných. Byla mu totiž dobrá mysl.
Nejprve si odstřihl z hlavy chlupy bělozubého vepře,
hodil do ohně, prosil ke všem bohům,
aby se Odysseus moudrý vrátil do svého domu.
Udeřil vzpřímený dubem, který nasekal, nechaje.
Vepři pak opustil život. Oni mu podřezali, popálili
a hned rozsekali. Pasák vepřů dal od všech
údů začáteční porci do tučné silného,
spálil pak všechny bohu posvátné, posypal ječnými vločkami.
Ostatní rozsekli a napichovali na rožně.
Pekli obratně a sháněli všechno,
hodili to na podnosy. Vstal pak pasák vepřů krájet,
spravedlivě totiž znal v mysli srdce rozdělovati.
Rozdělil všechno na sedm dílů.
Jeden pak nymfám a Hermesovi, synu Diovu,

položil se modlíc. Ostatní rozdělil každému.
Odysseovi dal nekonečný hřbet bělozubého vepře dlouhých zubů,
poctil ho. Zajásal pak v mysli pán jeho.
Oslovil ho moudrý Odysseus:
„Kéž bys byl, Eumaie, tak drahý otci Diovi,
jak jsi mně, protože mě takto dobrého, i když ne lepším, poctil."

Jemu pak řekl, pasák vepřů Eumaie, odpověděl jsi:
„Jez, blažený hoste, a radujt se těmito,
věcmi dost. Bůh pak jiné dá, jiné pak nedá,
co by srdce chtělo. On totiž vládne všem."

Řekl, obětoval obět začáteční bohům věčným,
ulil tmavým vínem. Odysseovi ničitelovi měst
dal do rukou. Odysseus pak sed u své porce.
Chléb jim rozděloval Mesaulios, kterého byl pasák vepřů
sám získal, dokud pán nebyl přítomný,
daleko od vznešené paní a starce Láerta.
Vybral si pak sám z vlastního majetku a dal Táfiům.
Oni vztáhli ruce k pokrmům připraveným před ně.
Když utišili touhu po jídle a pití,
chléb pak Mesaulios odnesl. Oni spát
chleba a masa nasyceni, vstali.
Noc byla zlá, bezměsíčná. Zeus pršel celou,
hustěl Zefyr, který vždy pršel.
Mezi nimi mluvil Odysseus, zkoušel pasáka vepřů,
jestli by svlékl plášť a dal, nebo jinému
druhu by nařídil, kdy ho tak mnoho šetří:
„Slyš teď, Eumaie i vy ostatní všichni druzi,
chci se chlubit řečí. Vždyť víno mě tak velí
pošetilé, které i velmi moudrého vyvolává zpívat

a vede hlasitě se smát a nutí zatancovat,
nějaké slovo vyprávět, že lépe nejlépe nemluvit.
Když ale jsem jednou zavolal, nebudu to tajit.
Kéž bych byl mladý a síla by mi byla pevná,
jaká tenkrát u Tróje zálohu jsme veli jít chystat.
Vedli pak Odysseus a Atrejovec Menelaos
a já jsem s nimi třetí. Oni totiž sami nabádali.
Když jsme přišli k městu i strmé hradbě,
my pak kolem města v hustém křoví
sedě pod zbraněmi a bažinou
leželi jsme. Pak zlá noc přišla, Boreu
ztuhlému. Z vrchu pak sníh jak mrazný
padal, chladná. Štíty se jim táhl krupobití.
Tam ostatní všichni pláště a chitóny
měli, spali klidně, rameny štíty si zahalili.
Já pak plášť jsem zapomněl dát druhům
odjížděje, pošetile. Nemyslel jsem, že jaksi nenaplní zima.
Ale šel jsem se štítem a chitónem lesklým.
Když byla třetí stráž noci, hvězdy nachýlily se,
tehdy jsem oslovil Odyssea u sebe stojícího,
loktem jsem zachytil. On rychle slyšel:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
ne už dál budu mezi živými, ale mě zima
zdolává. Nemám plášť. Vedl mě bůh
pak chitón jít. Teď ne pak už úniku není."
Tak jsem řekl. On tuto mysl v mysli dal.
Takový byl buď v radě či v boji.
Jemný hlasem oslovil, promluvil slovem:
„Mlč teď, aby tě někdo jiný neslyšel z Achajů."
Řekl, pak hlavu na loket si opřev oslovil:
„Slyšte, drazí, božský mi sen ve snech přišel.

Daleko totiž jsme od lodí. Ale ať jde někdo
k Atrejovci Agamemnonovi pastýři lidu
sdělit, kdyby snad vyslal více druhů od lodí přijít.“
Tak řekl. Jim rychle vstal Thoas Andraimonův
hned pak, odhodil purpurový plášť,
vrhl se k lodím běžet. Já pak v jeho rouchu
rád jsem ležel. Objevila se zlatotrůnná Jitřenka.
Tak kéž bych byl mladý a síla by mi byla pevná,
pak by mi plášť dal někdo z pasákvepřů v stájích,
jak laskavostí tak úctou pro statečného muže.
Teď mnou pohrdají, že mám špatnou kůži.“
Jemu pak řekl, pasák vepřů Eumaie, odpověděl jsi:
„Starče, bezúhonná ti příhoda, kterou jsi vyprávěl,
ani jsi nepůjčeně žádné slovo neřekl ani neužitek.
Pročež teď ani oděvem ne nedostatku, ani nic jiného,
co se sluší potkat vícestrpenému žadateli
dostaneš. Zítra pak zpět oblékneš své hadry.
Nejsou totiž tu mnoho pláštů a chitónů převlečných
mít. Jeden muž má roucho jedno každý.
Když přijde drahý syn Odyssea,
sám tě pak oděje pláštěm i chitónem šatem
a pošle, kam by tvůj srdce a mysl ponoukla.“

Když to řekl, vstal, lože mu u ohně
rozestřel, do něho kůže ovcí a koz hodil.
Tam si Odysseus lehl. Nad ním plášť velký a hustý
hodil, který měl i přesto na převleče,
kdy by přišla bouře veliké zimy.

Tam tedy spal Odysseus. Vedle něho mladíci spali,
jiní. Pasákovi vepřů se nelíbilo tam spát

lůžko si vzít stranou od vepřů. On pak chystal
jít. Odysseus se zaradoval, protože mu péči měl v nepřítomnosti
pána o živobytí.
Nejdřív meč přes ramena ostrý zavěsil,
plášť si oblékl velmi hustý, zahánějící vítr,
vzal kůži vepře dobře živeného, širokou.
Vzal pak oštěp ostrý, strach psů a mužů.
Hnul se spát, kam i bělozubý vepří
spali pod skalní stěnou v závětří Borea.

Zpěv patnáctý

Pallas Athéna šla do rozsáhlé Lakedaimony,
aby slavnému synu velkoduchého Odyssea
připomněla návrat a popohnala jej.
Zastihla Télemacha a slavného syna Nestorova,
kteří spali v předsíni slavného Menelaa.
Syna Nestorova ale ještě držel měkký spánek,
Télemacha pak nedržel sladký spánek. Celou noc
v jeho mysli bezespánkem starosti o otce vzbudila.
Blízko stála a oslovila jasnooká Athéna:
„Télemachu, dál ne krásné daleko od domu bloudit,
nechav majetek a muže v tvém domě
tak zpupné. Neživobytí by ti to všechno rozdělili,
pozřeli, bezcenná ti dráha by byla.
Nuže co nejdřív prosí v nářcích Menelaa
tě poslat, ať ještě bezchybnou najdeš matku v domě.
Vždyť totiž otec a vzácní bratři velí
Eurymacha si vzít. Vždyť ti nejvíce
předčí dary všechny ucházeče a zvyšuje věno.
Mi ale, aby žádné zboží ti proti vůli nedonesla z domu.
Víš, jaký jest ve ženské hrudi srdce.
Chce domu toho, kdo si ji vezme, přivést blaho,
dětí z dřívějšího muže a drahého nápadníka
na zemřelém i nestarat se už, ani se neptat.
Ale přišed, každou dej otročinám

hlídku, dokud bohové ukážou vzácnou nevěstu.
Toto slovo jiné ti povím, uložíš do mysli.
Nápadníci vybraní jsou v záloze v průlivu Ithaky
mezi Samé drsnou, usilují zabít tě,
než dojdeš do své otčiny.
Ale nemyslím, že se to stane. Dřív zem někoho pokryje
mužů nápadníků, kteří ti požírají živobytí.
Ale drž od ostrovů daleko dobře osedlanou loď,
noci stále pluj. Pošle ti dobrý vítr nesmrtelných, kdo tě
chrání a hlídá. Jak dojdeš prvně
k břehu Ithaky, loď a všechny druhy
pošli do města. Sám pak nejdřív jdi
k pasákovi vepřů, který je ti vepřů dohlížitel,
k tobě má dobrou mysl. Tam spi,
jeho pošli do města oznámit rozumné Pénelopě,
že jsi mu dobrý a z Pylu dojel.“

Když to řekla, odešla na vysoký Olymp.
Vzbudil Nestorova syna z medu-sladkého spánku,
pohnuv ho patou nohou. Promluvil slovo a oslovil:
„Probuď se, Peisistrate Nestorovič. Soliklonohé
koně připřáhni, abychom se vrátili domů.“

Jemu Peisistratos Nestorovič odvětil:
„Télemachu, nemožné je, i jak jsme spěchali v cestě,
v tmavé noci pohánět koně. Rychle bude pak Jitřenka.
Počkej, aby ti dary vložil do vozu
hrdina Atrejovec kopím-slavný Menelaos
a vybral medovými slovy a rozloučil se.
Jeho se totiž host pamatuje po všechny dny
pohostinného muže, který uhostí přátelsky.“

Tak řekl. Hned pak přišla zlatotrůnná Jitřenka.
Blízko přišel Menelaos hbitý v boji
z lože vstavší od Heleny krásněvlasé.
Jak ho uviděl drahý Odyssea syn,
pak hbitě oblékl lesklý chitón na tělo
a plášť velký položil pevný oblékl kolem ramen
hrdina. Pokročil k dveřím, přistoupil,
oslovil ho drahý Odyssea syn Télemachos:
„Atrejovci Zemem živený Menelae, vůdce lidu,
pošli mě již teď do drahé otčiny,
mi srdce velí už se vrátit domů."

Odpověděl mu Menelaos hbitý v boji:
„Télemachu, ne já tě dál budu dlouho zdržovat
toužícího po návratu. I jiných bych naříkal
muže hospoda, který by nad potřebu mnoho miloval,
nebo nad potřebu nenáviděl. Lépe ve všem pravidelně.
Já pak tě ani naléhám odejít dřív a toužíce,
ani zdržuji odjíždět. Pravidelně vše mocné."

Když to řekl, hned oslovil Eteonea:
„Eteonee, nuže oheň vzbuď v síních
a maso naporcuj a vlož na rožně."

Řekl. Eteóneus poslechl, hned se chystal
dát jídlo přenést. On sám sestoupil do vonného
pokoje nejhlubšího. Ne sám, ale šla s ním Helena
a Megapenthés. Když dorazili, kde jim byla uložená
poklady, pak Atrejovec vzal pohár dvoj-uchý,
syna přikázal nést Megapentheovi
kráter stříbrný. Helena pak stála u truhlic,
kde byly jemné šaty, které sama vyrobila.

Z nich jeden přinesla Helena, božská mezi ženami,
který byl nejkrásnější vyšíváním a největší,
jak hvězda zářil. Ležel vespod ostatních.
Hnuli se jít přes dům, dokud nedošli k Télemachovi.
Oslovil ho plavovlasý Menelaos:
„Télemachu, ti pak Zeus hřmící manžel Héry
tak návrat dopraví, jak chceš ve své mysli.
Darů pak já ti dám, co leží v mém domě,
nejkrásnější a nejvzácnější. Dám ti kráter
dobře vyrobený. Je ten celý stříbrný, pozlacené pak okraje
dovršeny jsou. Dílo Héfaistovo. Dal mi hrdina
Faidimos, Sidonský král, jehož dům obklopil
mě vracícího se domů. Ten ti chci dát."

Když to řekl, dal mu do rukou pohár dvoj-uchý
hrdina Atrejovec. Pak kráter mnoho-paprskový stříbrný
Megapenthés silný mu k nohám položil
nést. Blízko přistoupila Helena krásnolicá
plášť v rukou držíc, slovem oslovila:
„Dávám i já ti, drahé dítě, tento dar,
Heleny rukou, pamětní, mnoho-ucházeného sňatku k hodině,
tvé ženě nosit. Dotud u milé matky
ať u ní leží v síních. A ty do dobře stavěného
domu dojdi a své otčinské země."

Když to řekla, vložila jemu do rukou. On přijal, zaradoval se.
To všechno hrdina Peisistratos přijal do vozu
koše vložil, obdivoval mysli všeliké.
Je vedl do domu plavovlasý Menelaos.
Oni usedli na trůny a křesla.
Služka vody donesla ve zlaté nádobě,

krásné, na stříbrnou mísu,
aby se umyli. Vedle rozprostřela leštěný stůl.
Chléb ctnostná klíčnice přinesla,
jídla mnoho přidala, ochotně dávajíc ze zásob.
Blízko Boéthoův syn maso dělil a rozdělil díly,
víno pak nalil syn slavného Menelaa.
Oni vztáhli ruce k pokrmům připraveným před ně.
Když utišili touhu po jídle a pití,
tehdy Télemachos a slavný syn Nestorův
koně zapřáhli, nastoupili do pestrého vozu,
vyjeli z předsíně a hlasité kolonády.
Doprovodil je plavovlasý Menelaos
s pohárem v ruce vína medu-sladkého
pravou rukou, aby mohli lít úlitby odjíždějíce.
Před koně stál, popřál a oslovil:
„Buďte zdrávi, mládenci, i Nestorovi pastýři lidu
odneste. Byl ke mně vždy jako milý otec,
pokud jsme synové Achajů bojovali v Tróji."

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Zcela to tak, Zemem živený, přišed vyřídíme,
jak nařizuješ. Kéž bych tak já na Ithace vrátivše se
Odyssea doma našel, mohl bych povědět,
jak od tebe všechnou laskavostí jsem potkán odjíždím,
dary mnoho a dobré nesu."

Jemu promluvil pták přelétl z pravé strany,
orel bílý svírající v drápech husu obrovskou
krotkou domácí z dvoru. Oni křičeli
muži i ženy následovali. Blízko k nim orel
odletěl napravo před koňmi. Oni vidouce

zaradovali se, všem bylo milé v mysli srdce.
Mezi nimi mluvil Nestorovič Peisistratos:
„Rozmysli, Zemem živený Menelae, vůdce lidu,
komu bůh znamení ukázal, nám či tobě sámu.“

Řekl. Rozmyšlel si Arés milý Menelaos,
jak by přemýšleje odpověděl, by to řekl obratně.
Jemu Helena dlouhou říší předběhla slovem:
„Slyšte mě. Zajisté zjevní bezsmrtní v mysli bohové
vložili. Takto myslím, že se to vyplní.
Jak husa domácího pěstění z domu
chytila horu i rod majíc,
tak Odysseus mnoho vytrpěv a mnoho vybloudiv
domů dojde a pomstí se, nebo i teď už
doma je. Všem nápadníkům sadí zlo.“

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Tak tedy ať bůh Zeus udělá hřmící manžel Héry,
pak bych i tam tobě jako bohyni modlitby přinášel.“

Řekl, švihl koně bičem. Oni rádi letěli po rovině.
Celodenně třásli jhem, které měli obě strany.
Zapadlo slunce a všechny cesty se zatemnily.
K Férám přišli, do domu Dioklea,
který byl syn Ortilocha, jejhož zrodil Alfeios.
Tam přespali. On jim dal hostinné dary.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
zapřáhli koně, nastoupili do pestrého vozu,
vyjeli z předsíně a hlasité kolonády.
Švihl koně bičem. Oni rádi letěli.
Rychle pak dorazili k strmému Pylu, hradu.

Tehdy Télemachos oslovil syna Nestorova:
„Nestoroviči, můžeš mi slibem splnit?
Hosté se chlubíme být od předků otců.
I věkem si rovni. Tato pak cesta nás víc blíží.
Nevoz mě přes loď, Zemem živený, ale nech tu,
abych snad stařec v jeho síních mě proti vůli nezdržel,
toužíc mě přijmout. Mi je spěchati rychle.“

Tak řekl. Nestorovič si zvažil v mysli,
jak by přemýšleje by to vhodně slíbil.
Zdálo se mu v mysli lepší takto:
otočil koně k rychlé lodi a mořskému břehu.
Z vozu k zádi lodi dary krásné
oblékl, zlato a šat, kolik mu Menelaos dal.
Nabádal a oslovil ho okřídlenými slovy:
„Spěchaje nastoupil, nabádaj všechny druhy,
než já domů jedoucí oznámím starci.
Dobře totiž vím ve mysli i srdci,
jaká je jeho mysl rozmrzelá. Nenechá tě,
pokud sám přijde, zavolat se. Rozlítí se opravdu,
tak docela sám.”

Když to řekl, popohnal krásněhřívé koně
zpět do města Pylského. Rychle dorazil do síní.
Télemachos pak druhy nabádal a nařídil:
„Náčiní rychle, druzi, do černé lodi uložte.
Sami pak vstupme, abychom chvátali v cestě.“

Tak řekl. Oni poslechli jeho slovu
hned nastoupili, usedli k veslařským lavicím.
On se chystal a modlil, u paty lodi Athéně
obětoval. Jemu blízko přišel muž cizí

věštící, uprchlík z Argu, zabil muže. Byl pak rodem potomek Melampoda,
který v Pylu dřív bydlel, ovcí matky,
velmi bohatý, slavně v domech bydlel pyljanům.
Pak do jiného kraje odešel, otčinu prchnuv
Nelea, největšího z živoucích, který mu majetek
mnoho mocně, pokud se neukojil, násilně zdržel
rok u Fylaka. Mezitím těžkými pouty
byl spoutaný, strašné bolesti trpěl v sídlech Fylaka
pro dceru Néleovu a mocné zbloudění,
jemu Erínyi strašná vložila do mysli bohyně.
Ale unikl Kéře, hnal krávy mezi
širokopahorkem z Fylaky do Pylu, Nelea nespravedlivou
práci jsa odpláceje bratru pozval
k domu. Pak jiný kraj odjel, do Argu
koňopasou. Byl mu totiž ten osud bydlet
mnohým vládnouc Argejcům. Tam pak si pojal za ženu
a vysoký dům vybudoval, zrodil Antifata a Mantia,
dva silné syny. Antifata zrodil velkoduchého Oiklea,
Oiklés pak zrodil Amfiaraa budí lid.
Toho zvláštně milovali aigidu-nosí Zeus
i Apollon vší přízní. Nedosáhl stáří,
ale zahynul v Tróji ženských darů kvůli.
Jeho se zrodili Alkmaón a Amfilochos.
Mantios zrodil Polyfeidea i Kleitia.
Kleitia zlatotrůnná Jitřenka vzala,
krásy pro jeho, aby s nesmrtelnými byl.
Velkoduchého Polyfeidea věštce Apollon dovedl
daleko nejlepšího smrtelným, od chvíle, co zemřel Amfiaraos.
On do Hyperesie, hněván se otci, přesídlil.
Tam bydlel, věštil všem lidem.

Toho syn se pak Theoklymenovi přišel,
který blízko se Télemachovi postavil. Zastihl ho obětoval
a modlíc se u rychlé černé lodi.
Promluvil k němu okřídlená slova a oslovil:
„Milý, protože tě při oběti nalézám tomuto místu,
prosím u tvých obětí a boha,
potom u tvé samé hlavy i druhů, kteří tě následují,
pověz mi otázku pravdivě, nic neskrývej:
kdo jsi mezi muži? Odkud? Kde ti město a rodiče?“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Pravdivě tedy, hoste, zcela ti povím.
Z Ithaky jsem rodem, otec mi je Odysseus,
jestli kdy byl. Teď už zle byl zahuben osudem.
Proto nyní druhy a loď s černou lodí vzav
jsem přišel se dovědět o dávno nepřítomném otci.“

Odpověděl mu Theoklymenos božský:
„Tak i já z otčiny, protože jsem zabil svého muže
soukmenovce. Mnoho totiž bratrů a soukmenovců
v Argu, koňopasou, mocí vládli nad Achajci.
Jejich já vraždu a Kéru temnou vyhýbaje
prchám, protože mi je sudbou bloudit mezi lidmi.
Ale přijmi mě na loď k prosbě sešlému,
aby mě nezabili. Myslím, že mě pronásledují.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Nikterak já tebe toužícího od dobře osedlané lodi
odstrkovat nebudu. Ale pojď. Tam s námi s tebou
pohostíme, jaké máme.“

Když to řekl, vzal od něho měděné kopí,
položil na palubu okříslené oboustranné lodi.
Nastoupil sám do mořeplavné lodi,
na zádi usedl, vedle sebe pak posadil
Theoklymena. Oni odvázali kotevní lana.
Télemachos druhy nabádal a nařídil
chopit se lan. Oni poslušně poslechli.
Jedlový stěžeň vysoký vložili do dutého otvoru,
vzpřímili. Dolů ho stáhli silnými lany.
Pak zpět bílé plachty rozpjali dobře osekanými kožemi.
Vítr jim poslala jasnooká Athéna,
dobrý svěží dech letící éterem, aby co nejrychleji
proběhla loď slanou vodu mořskou.
Spěchaly pak Krunové a dobře-tekoucí Chalkis.

Zapadlo slunce a všechny cesty se zatemnily.
Ta pak k Féám se tiskla Diovým větrem,
vyhrávala se u božské Elidy, kde Epejové vládli.
Odtud dál ji usiloval k Ostrým ostrovům,
rozmýšlel, zda zemře, nebo zda unikne.

Oni dva pak večer u stáje Odysseus a božský pasák vepřů
jedli. Vedle nich hodovali i druzí muži.
Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi Odysseus mluvil, zkoušel pasáka vepřů,
zda ho ještě žádost přijme a nabídne mu zůstat
u stáje, nebo ho k městu bude popovat:
„Slyš, Eumaie, i vy ostatní všichni druzi,
ráno pak já se chci do města odejíti,
žebrat, aby tě i tvé druhy neunavoval.
Nuže mi dobře poraď, zároveň dej muže dobrého,

jako vůdce. Město pak já sám z nutnosti
budu bloudit, snad někdo pohár i chléb podá.
A pak když dojdu k domu božského Odyssea,
zprávu podám rozumné Pénelopě
a smísím se s nápadníky nadutými,
aby mi dali večeři, kteří mají jídel nespočet.
Rychle bych u nich dobře vykonal, cokoli chtějí.
Protože ti povím, ty se dívej a poslouchej.
Hermés mu rady slouží, který veškerých
lidí a bohů dílům a slávu dává,
žádný ze smrtelných by se se mnou nesoupeřil,
oheň dobře roznítit, suché dřevo rozlomit,
posluhovat při hostině, péci maso a nalívat víno,
jak slouží horším mužům lepší.“

Jemu si velmi rozmrzen řekl pasák vepřů Eumaios:
„Běda, hoste, co ti to k mysli přišlo za plán?
Vždyť tam skrznaskrz chceš zahynout nejspíš,
pokud chceš nápadníků do zástupu vstoupit.
Jejichž pýcha i násilí železem je nebe.
Ne jsou totiž tebe muži sloužící služebníci,
ale mladí, dobře opásaní pláštěm i chitónem,
vždy olejem lesklí a tváře,
ti sloužíce. Hladké jim stoly plné jsou
chleba a mas a vína. Ale zůstaň zde. Nic
nebude ti to na obtíž, ani já ani ostatní druzi,
kteří jsou se mnou. Když přijde drahý syn Odysseus,
ten tě pak oděje pláštěm i chitónem šat,
pošle, kam ti srdce a mysl ponouká.“

Odpověděl mu moudrý vznešený Odysseus:
„Kéž bys ty tak byl otci Diovi drahý,
jak já, že mi přestal bludné a bolesti žalostné!
Těžší totiž bloudit není mezi lidmi.
Ale kvůli hroznému břichu zlé starosti
mají muži, kterého bloudění, zármutek i bolest přijde.
Teď, protože mě zdržuješ a toho se zdržet nabádáš,
pověz mi o matce božského Odyssea i otci,
které on nechával při konci stáří,
zda ještě žijí pod paprsky slunce,
nebo zda zahynuli a jsou v síních Hádu.“

Jemu pasák vepřů, vůdce mužů, odvětil:
„Nuže zcela ti, hoste, pravdivě povím.
Láertés ještě žije. Ale často se modlí Diovi,
aby mu život v síních vzal.
Hrozně se trápí pro vzdáleného syna,
pro vznešenou vdanou ženu, která ho nejvíc trápila
odchodem a stářím u něho uvedla.
Ta se bolestí pro slavného syna zahubila,
žalostnou smrtí, žádnému ne jiné by zahynul tak,
který mi je drahý a milé dílo činil.
Pokud byla, i kdyby velmi se trápila,
byla mi milá dotázat se a položit otázku,
protože mě sama hodila zároveň s Ktimene krásnoroucho dcerou,
nejmladší, kterou chovala. S ní ja chován.
Lehce méně ctěn. Když jsme oba dosáhli mnohotouženého
mládí, ji dali do Samé a nespočetné brali.
Mi plášť a chitón oblékla velmi krásný,
sandály na nohy, poslala mě do pole. Víc mě milovala.
Teď mi tak chybějí. Ale skutky

blažení bohové dávají rozmach, u nichž pracuji,
od čeho jedl i pil a dal se úctou-hodným.
Od paní ale není možno slyšet nic ani slovem ani skutkem,
protože zlo přišlo na dům, muži zpupní.
Potřebují otroci velmi, abys s paní
mluvili a vyptávali se každé věci a jedli a pili,
pak i do pole něco vzít,
jaké sloužícím vždy srdce zahřejí."

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Hle, jakoby ještě malý, pasáku vepřů Eumaie,
daleko sis bloudil od své otčiny i rodičů.
Ale pojď, povím mi toto a pravdivě vylož,
zda bylo zpustošeno město s širokými cestami lidí,
kde otec a matka pak bydleli,
nebo tě na ovcích nebo volech
samého lupiči rozdělili vzali, na lodi
dovezli k domu tohoto muže. Ten dal přiměřenou cenu."

Jemu pak odpověděl pasák vepřů Eumaios, vůdce mužů:
„Hoste, protože se mě na to ptáš a vyptáváš,
poslouchej teď potichu, raduj se, pij víno
sedě. Noci jsou nepopsatelně dlouhé. Je čas
spát. Je čas i radost ze spánku.
Ostatním pak ne spát co jen srdce velí.
Z nich kterýkoli po tomhle brzy ulehnouce
spí. Jak jen rozbřeskne se zora Jitřenka,
najíst se, následuj pastýřovy vepře pánovy.
My pak si v chatrči pijíc a jedíc
nákresy radujeme se bolestmi smutných druhých,
vzpomínajíce. Vždyť radost má po tomto, kdo mnoho utrpěl

a mnoho vybloudil. Toto tedy ti povím, co se ptáš a vyptáváš.
Je nějaký ostrov Syrie, pokud snad slyšíš,
nad Órtygií, kde jsou obratníky slunce,
ne velmi obydlený, ale je dobrý,
pastvy voly, pastvy ovcí, vinic a obilí.
Ne hlad v obyvatelů kraje ani jiná některá
nemoc ne zle mezi ně přichází bolestivým smrtelníkům,
ale když se rody lidí v obci přistihnou,
přišed stříbrolukový Apollon s Artemidou,
jemnými šípy přistoupivši zabila.
Dva města. Vše je rozdělenou obojem.
Oběma pak otec vládl, můj otec,
Ktésios Ormenovič, blízký nesmrtelným.
Tam přišel Féničané slavní plavci,
klamní, hodně hraček nesli v černé lodi.
Byla pak u otce v domě Fénická žena,
krásná i velká a slavná dovedná.
Tu Féničané mnohoznalí svodili.
Nejprve když prala, u duté lodi
spoustí v lásce i loži smísili, které unese mysl
ženských, i tomu, kdo pracuje spravedlivé.
Ptal se pak, kdo je a odkud přichází.
Ona hned pak ukázala otcův vysokodomý dům:
‚Chlubím se být rodem z mědi-mnohé Sidonie,
jsem pak dcera Arybanta hojně plynoucího.
Mě obloudili Táfiové muži, lupiči,
od pole se vracející, prodali tomuto do domu.
Dal mi stran přiměřenou cenu.‘
Pak ji oslovil muž, který spal s ní tajně:
‚Chtěla by si teď s námi domů zpět
odejít, abys viděla otcovský a matčin vysoký dům

i je samé? Vždyť ještě žijí a chlubí se být bohatými.‘
Jemu pak odpověděla žena, slovem:
‚Bylo by to i tak, kdybyste nám chtěli, plavci,
dát přísahu, dovezete mě domů bez pohromy.‘
Řekla. Oni všichni přísahali, jak nařídila.
Když přísahali a dokončili tu přísahu,
pak si oslovila opět mezi nimi žena:
‚Mlčte teď. Nikdo mě z vašich druhů
oslovil slovem, kdyby mě na cestě potkal,
nebo u pramene, aby snad někdo do domu
stařík oznámiv, ten pak tušíc svázal
krutými pouty, vám vymysleli zkázu.
Ale mějte to v mysli, pospíchejte na nákup zboží.
Když je plná je zboží loď,
pak ať zpráva mi do domu rychle přijde.
Pak já i zlata nesu, kolik je mi po ruce,
jiné ještě dobře bych vám dala cenou.
Dítě totiž muže vznešeného v síních pěstuji,
tak byl pošetilý. Ten by se mi dolů běžel chytit,
k lodi doveden. Mi by vám získal nespočetnou
cenu, pokud byste prodali cizí mluvné.‘
Když to řekla, odešla do krásných síní.
Oni u nás celý rok zůstali,
výměnou mnoho majetků získali v duté lodi.
Když naplněna loď byla, aby odjeli,
tehdy poslem přišel muž, který znal věc,
k ženě. Přišel muž mnohoznalý s hračkou do domu,
zlatý řetěz, elektrony vložené.
Ten v síni služky i vzácná matka
dívali se očima a dohadovali ocenění,
jak velké. On jí v tichu kývl.

Když kývl, odešel do duté lodi.
Ona pak za ruku chytila mě, vedla ze síně.
V předsíni pak nalezla poháry i stoly
mužů hodovníků, kteří otce stále navštěvovali.
Ti sice šli na sněm, na shromáždění lidu.
Ona rychle tři poháry pod záňadří skryla.
Odnesla. Já jsem šel za ní pošetile.
Zapadlo slunce a všechny cesty se zatemnily.
Pospíchali jsme pak k slavnému přístavu.
Tam byla Féníků mořeplavců rychlá loď.
Oni vstoupili, pluli vlhkými cestami,
nás vzav. Vítr pak poslal Zeus.
Šest dní jsme pluli podobně v noci i ve dne.
Sedmý den když přidal Zeus Kronovec,
ženu zasáhla lučištnice Artemis,
do spodku lodi padla jak mořská holubice.
Tu pak hodili tulenům a rybám daru
být. Já pak jsem zůstal, naříkal srdcem.
Je dovezli vítr a voda sem na Ithaku.
Tam mě Láertés koupil svým majetkem.
Tak já viděl na vlastní oči tuto zem.“

Oslovil ho pak Zevem rozený Odysseus slovem:
„Eumaie, velmi mi v hrudi mysl rozmáchl si
to všechno každou vylíčením, kolik v mysli jsi vytrpěl.
Ale ti vedle i zlu Zeus také přidal dobro,
protože jsi dorazil, mnoho vytrpěv, do domu muže
krotkého, který ti jíst a pít poskytl
dobře, žiješ v blahu. Já pak nyní přišel
mnoho vybloudiv po mnoha městech lidí.“

Oni mluvili spolu takto.
Oni usnuli, ne dlouho, ale malý čas.
Hned pak přišla krásněrámá Jitřenka.
Mezi tím, na břehu moře Télemachovi druzi
plachty svinuli, stáhli pak rychle stěžeň,
k přístavu veslovali. Zakotvili pak lodě.
Z lodě sami vystoupili na břeh moře.
Pak chystali jídlo a smíchali jasná vína.
Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi mluvil Télemachos rozvážný:
„Vy pak teď s černou lodí k městu
plujte. Já pak k polím a pastýřům.
Večer navštívíce práci do města sejdu.
Ráno vám pak dar cesty obstarám,
dobrou hostinu z mas a vína sladkého."

Jemu pak oslovil Theoklymenos božský:
„Kam mě pak já, drahý synu, dojdu? Kterého mužů
k domu, kteří Ithaku drsnou vládnou?
Nebo rovnou k tvé matce dojdu a tvému domu?"

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Jinak by já ti velel i do našeho
k domu dojít. Nic totiž hostinnosti není nedostatek.
Teď ale by ti bylo horší, protože se budu já vzdalovat,
ani by matka tě viděla. Vždyť ne vždy
nápadníkům ve mědi se objevuje, ale od nich
daleko tká v komnatě horní.
Ale ti povím jiného muže, kterého bys mohl jít,
Eurymacha, slavného syna moudrého Polyba,
kterého teď dívají se jako boha Ithačané.

Vždyť mnohem je nejlepší muž, dychtivě chce
matku si vzít a Odyssea úctu mít.
Ale to Olympský ví v éteru bydlící Zeus,
zda by i před svatbou zlý mu den dovršil.“

Když to říkal, mu letěl pták napravo,
sokol, Apollonův rychlý posel. V drápech
chytil pelikána drobnou, dolů trhal peří k zemi,
mezi lodí a Télemachem samým.
Pak ho Theoklymenos stranou od druhů zavolal
chytil ho za ruku a slovem ho oslovil:
„Télemachu, ne bez boha pták letěl napravo.
Vždyť jsem poznal, že proti němu je věštný.
Vašeho vznešenějšího rodu neje v Ithace, ale vy
vždy mocní budete.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Kéž by to tak, hoste, slovo se vyplnilo!
Pak bys mi rychle poznal přízeň i dary
mnohé ode mne, kdokoli by tě potkal, by nazval šťastným.“

Řekl, Peiraiovi věrnému druhovi oslovil:
„Peiraie, Klytidův synu, mi i jiný
nejvíc poslouchal moji druhy, co jsem šel do Pylu,
teď také mi hosta dovedl do své síně,
pěkně pohosti i poctí, dokud přijdu.“

Odpověděl mu Peiraios kopím-slavný:
„Télemachu, i kdybys tam zdržoval dlouho,
tohoto já budu pohostit, nebude nic nedostatkem.“

Když to řekl, vstoupil na loď, nabádal druhy
sami nastoupit, lan uvolnit.

Oni rychle nastoupili, usedli k veslařským lavicím.
Télemachos pod nohy si přivázal krásné sandály,
vzal silné kopí, broušené ostrou mědí,
z paluby lodi. Oni odvázali kotevní lana.
Hnuli se pak nazad, pluli do města, jak nabádal
drahý syn božského Odyssea.
Jeho pak nohy rychle nesl, než dojde
na pole, kde mu byly nespočetně vepři, u kterých
spal pasák vepřů, který pánům ušlechtilou myslí měl mysl.

Zpěv šestnáctý

Odysseus a božský pasák vepřů za úsvitu
chystali oheň a připravovali jitřní jídlo,
pastýře poslali, aby s vepři odešli na pastvu.
Télemacha pak štěkající psi okolo smířili
a nepostavili se, když přistupoval. Zpozoroval Odysseus,
že se k němu lísají, i když je slyšel krok nohou.
Hned Eumaia oslovil okřídlenými slovy:
„Eumaie, nějaký ti druh přijde nebo přítel
jiný, protože na něho štěkot psů nestěká,
jen se lísají okolo. Slyším krok nohou.“
Ještě to ani neřekl, když mu drahý syn
stanul v předsíni. Zdvihl se úžas pastýř,
z rukou mu padly nádoby, s kterými pracoval,
mísíc jiskřící víno. Postavil se před pánem,
líbal mu hlavu a obě krásné oči,
obě ruce. Lila mu padala slza.
Jako když otec milého syna uvítá
po dvaceti letech ze vzdálené země přišlého,
jediného, pozdě zrozeného, pro něhož mnoho bolestí vytrpěl,
tak Télemacha pak božský pasák vepřů
celého pevně objímal, jako by zkáze uniklého.
Plačící mu promluvil okřídlenými slovy:
„Přišel jsi, Télemachu, sladké světlo! Dál jsem nemyslel,
že tě uvidím, od chvíle, co jsi odjel s lodí do Pylu.

Ale pojď dovnitř, drahé dítě, ať se potěším srdcem
dívaje se na tebe, nedávno přišlého od jinud.
Vždyť ne často přicházíš do pole ani k pastýřům,
ale sedíš ve městě. Tak jsem to srdce milé,
myslím, bavilo dívat se na houf nápadníků.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Tak to tedy, dědku. Pro tebe jsem já sem došel,
abych tě viděl na vlastní oči a slyšel slovem,
zda mi matka v síních ještě zůstává, nebo již ji
jiný muž vzal. Odysseovo pak lože bez pěstění
loží plné pavučin leží.“

Jemu pak odvětil pasák vepřů, vůdce mužů:
„Mocně ti tedy v síních strpěním srdce
tvá zůstává. Jí vždy obtížné noci i dny
hynou se slzami.“

Když to řekl, přijal od něho měděné kopí,
on pak dovnitř šel přes kámen prahu.
Mu uvolnil otec Odysseus přišlému místo.
Télemachos pak zabránil z druhé strany, oslovil:
„Seď, hoste. My pak si i jinde v chlévu
najdeme stolici. Je pak muž, který by ji dal.“

Řekl. On šel, usedl. Pod něho pasák vepřů
nahromadil zelené křoví, kožku na něho nahoře hodil.
Tam potom usedl drahý syn Odysseův.
Jim pak podnosy mas připravil pastýř vepřů
pečeného, které zůstaly z přechozí hostiny,
chleba spěšně hromadil v koších, v dřevěném poháru
pak smísil vína medu-sladkého.

Sám pak proti božskému Odysseovi usedl.
Oni vztáhli ruce k pokrmům připraveným před ně.
Když utišili touhu po jídle a pití,
tehdy Télemachos oslovil božského pasáka vepřů:
„Dědku, odkud ti hostí tenhle přišel? Jak ho
plavci dovedli na Ithaku? Kdo tvrdili, že jsou?
Nemyslím totiž, že by pěšky sem byl dorazil.“

Odpověděl mu, pasák vepřů Eumaie:
„Tak já, drahé dítě, pravdivě ti povím.
Ze širé Kréty se chlubí být rodem,
tvrdí, že mnoho obešel měst,
jak zbloudil. Tak mu to bůh vymyslel.
Teď mi z lodě Thesprotických mužů
unikl, přišel do stáje. Já ti ho předám
k nakládání. Učiň mu, co ti srdce velí.
Prosbou se tě ptá.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Eumaie, velmi mi hořké slovo jsi řekl.
Jak bych já hosta v domě přijal?
Jsem sám mladý, ne ještě na své ruky spoléhám,
muže zrazoval, pokud by někdo první vymyslel.
Matce pak v hrudi se oboje otáčí,
zda u mne zůstat a dům opatrovat,
ctíc lože muže i hlas lidu,
nebo zda již následovat kdokoli z Achajů
ucházeje si ji v síních, kdo je nejlepší a dává nejvíc darů.
Ale hosta, protože již k tvému domu přišel,
pláštěm a chitónem oděju šat krásný,
dám meč dvojsečný a sandály nohám,

pošlu, kam ti srdce a mysl ponouká.
Pokud chceš, zdrž, hosti v chatrči.
Šaty já pak sem pošlu i pokrmy všechny
k jídlu, aby tě i tvé druhy neunavoval.
Tam ale já ti ho mezi nápadníky nedovolím
vstoupit. Vždyť velmi se chovají zpupně a nestoudně.
Posmívali by se jemu. Mi by to byl veliký zármutek.
Těžko by muž zmohl, ani kdyby velmi silný byl,
mezi mnoha. Vždyť mnohem jsou silnější."

Odpověděl mu moudrý vznešený Odysseus:
„Milý, když mi dovolil odpovědět slovem,
velmi mi i srdce rvou slyšíc, co mluvíte, že nápadníci
nerozumné věci v síních vymýšlejí mimo tvou vůli,
takovou jsa. Pověz, zda se dobrovolně podrobuješ, nebo tě lid
nenávidí v obci, naslouchaje hlasu boha,
nebo bratři nedůvěřují, protože by někdo bil
v bitvě a i mocně hádce vzniklé.
Kéž bych byl tak mladý s touto myslí,
nebo syn bezchybného Odyssea, nebo on sám
vrátil se bloudný – vždyť ještě je naděje – a
rychle by někomu uťal nějaký cizí muž hlavu,
pokud bych nebyl neštěstím pro ně všechny přišed
do síní Odyssea Láertova.
Jestli pak by mě množství zdolali samotného,
chtěl bych v svých síních raději zabit zemřít
než takové ohavné stále dílo zřít,
hosty zneuctěné, otrokyně pak tahané
hanebně po krásném domě,
víno pak užívané, chléb pokrmy
jedené všelikým, zbytečně, zcela bez cíle."

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Nuže zcela tě, hoste, pravdivě povím.
Není totiž můj lid nějak zarmoucen a jak nepřítel,
ani bratrům nejsem nedůvěřivý, kterými by nějaký měl být
v bitvě a i mocně hádce vzniklé.
Vždyť tak náš rod jen učinil Kronovec:
jen jednoho zrodil syna z Arkeisia Láerta,
pak jen Odyssea zrodil otec. Odysseus pak mě jediného
zrodil v síních a odjel, ne mu bylo milé.
Teď hněvem drží nespočet nepřátel v domě.
Kolik v ostrovech nejlepších vládnou,
Dulichiu, Samé a lesnatém Zakynthu,
kolik v Ithaku drsnou v obci vládnou,
tolik se o matku ucházejí, plení dům.
Ona ani odmítá nenáviděnou svatbu, ani skoncovat
nemůže. Ti pak hostinami ničí mé živobytí,
rychle mi způsobí i rozdíl.
Ale toto na kolenou leží bohů.
Dědku, jdi rychle k rozumné Pénelopě,
řekni, že jsem jí dobrý a z Pylu dojel.
Já pak tu zůstanu. Ty pak zpět
oznámit sám přijdeš. Z jiných Achajců
nikdo nedověděl. Vždyť mnozí mi strojí zlo.“

Odpověděl mu, pasák vepřů Eumaie:
„Chápu, přemýšlím. To mi i sám přemýšlíš.
Ale pojď, povím i Láertovi starci
sdělit, nešťastníkovi, který, i když o Odyssea
velmi se trápil, ale přesto nad prací
dohlížel a jídlo i pití, kdy srdce velelo,
jedl v domě se služky. Nyní pak co jsi odjel

s lodí do Pylu, dál říkají, že ani nejedl
ani nepil, jak dřív, ani prací
dohlíží, ale s nářky a sténáním
sedí, truchlí, hyne mu kolem kostí kůže.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Žalostnější! Ale přesto ho necháme, i když se trápíme.
Vždyť, kdyby jaksi smrtelnými vším vybralo si,
nejprve bychom tvůj den otčiny vybrali.
Ale pojď, oznam ty a pak sem zpět,
ne poli bloudě k němu. Matce ale řekni,
klíčnici co nejrychleji potají poslat.
Ta pak může i starci oznámit.“

Řekl, popohnal pasáka vepřů. On do rukou vzal sandály,
pod nohy si uvázal, šel do města. Nespatřil
odjezd ze stáje Eumaia Athéna,
přišla blízko. Ženě podobnou se stavěla
krásné i velké i jemné dovednostmi.
Stála v předsíni chatrče. Jen Odysseus
se podíval. Télemachos ji ani neviděl, ani si nevšiml.
Vždyť ne všem bohové otevřeně zjevují se.
Odysseus pak uviděl a psi uviděli. Nezaštěkali,
ale štěkáním se stáhli na druhou stranu stáje.
Ona oka brva obočím pokynula. Zpozoroval
božský Odysseus, vyšel ze zdi, podél mocné zdi
pokročil, blízko ji byl. Mu se Athéna oslovila:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
teď řekni synovi, nic nezatajuj,
abys oběma nápadníkům zkázu a smrt plánuje

odešel do slavného města. Ne tak budu daleko
od vás, dychtiv po boji.“

Řekla, dotkla se ho zlatou holí Athéna.
Nejprve plášť a chitón krásně umyté
oblékla na hrudi, vzrůst a sílu vrátila.
Byl pak kolem tmavý, naplnila se tvář.
Modré pak černé brady staly se brady.
Když to vykonala, odešla zpět Athéna. Odysseus pak
vešel do stáje. Užasl drahý syn,
ulekle se podíval, aby snad bůh nebyl, oslovil
okřídlenými slovy:
„Jiný mi, hoste, zdáš se, než před chvílí byl.
Jiný máš plášť. Kůže ne je už taková.
Opravdu někdo z bohů jsi, kteří obývají široké nebe.
Buď laskav, ať ti příjemné oběti dáme
a dary dobře vyrobené zlaté. Ušetři nás.“

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Ne nejsem bůh. Proč mě přirovnáváš k nesmrtelným?
Jsem tvůj otec, pro něhož ty naříkáje
mnohé bolesti snášíš, mužů podstupuje násilí.“

Když to řekl, políbil syna, od tváří k zemi
pustil slzu. Dřív pak byl se vždy pevně držel.
Télemachos pak – ne pak ještě přesvědčen byl, že je otec –
odpovědí mu zpět oslovil slovem:
„Ne ty Odysseus můj otec, ale bůh mi
oklamává, abych ještě víc truchlil a naříkal.
Nikdy by smrtelný muž takto vymyslel
sám myslí, pokud mu ne bůh přišel,
který lehce by chtěl, buď mladým nebo starým by ho učinil.

Vždyť nyní jsi byl starý a špinavý měl ses.
Teď bohům se podobáš, kteří obývají široké nebe.“

Odpověděl mu moudrý vznešený Odysseus:
„Télemachu, ne tě sluší svého otce dovnitř příchozího
takto velmi se divit ani žasnout.
Ne tak už jiný tu Odysseus přijde.
Ale já jsem, kdokoli, který mnoho utrpěl a mnoho jsem vybloudil,
jsem přišel ve dvacátém roce do své otčiny.
Mi to teď dílo Athény přinášející kořisti,
která mě učinila takovým, jak chtěla. Dovede totiž.
Učinila mě buď žebrákem, buď jindy
mladý muž a krásný šat na kůži nošený.
Snadné je bohům, kteří obývají široké nebe,
smrtelného muže ozdobit, nebo zas trápit.“

Když to řekl, usedl. Télemachos pak otec vznešený
objal pak otce a plakal, lil slzy.
Oba vznikl nářek. Hlasitěji naříkali než ptáci,
orli nebo supi s křivými drápy, kterým syny
vzali zemědělci, než jim narostla křídla,
tak oni plakali nářky nad svými víčky.
I jim by bylo zapadlo slunce,
kdyby ne Télemachos nebyl oslovil otce rychle:
„Jakou tě loď pak, otče, plavci sem
na Ithaku zavedli? Kdo tvrdili, že jsou?
Nemyslím totiž, že by si pěšky sem dorazil.“

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Nuže ti tedy to, dítě, pravdivě povím.
Fajákové mě vedli, slavní plavci, kteří jiné
muže doprovází, který k nim přijde.

Mě spáče na rychlé lodi přes moře
hnali, položili na Ithaku, dali nespočetné dary,
měď, zlato mnoho a šat tkaný.
Ty v jeskyních ode mne dobře z vůle bohů leží.
Teď pak sem přišel Athény radami,
abychom o nápadníků záhubu plánovali.
Nuže je mi vyjmenuj a vylož,
abych věděl, kolik jich a kteří jsou mužů,
pak se tak zvaživše vznešenému mysli,
zvážíme, zda zmůžeme pak sami oba
proti nim, bez ostatních, nebo zda se podíváme na ostatní."

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Otče, já pak slyším jsem o tvé velké slávě,
jak kopím válečníku, jak znalém radami.
Ale velké jsi řekl: žas mě drží. Není možno
dva mužům bojovat s mnohými a silnými.
Nápadníků totiž ne desítka ne jen dvojnásobně
jsou, ale mnohem více. Hned se nich spočítáš.
Z Dúlichia sice dvapadesát mladíků
vybraných, šest pak jim sloužících jde.
Ze Samé pak čtyřiadvacet mužů.
Ze Zakynthu pak dvacet mládenců achajských,
ze samé pak Ithaky dvanáct všechny nejlepší.
S nimi je Medón herold i božský pěvec
a dva služebníci znalí dělit maso.
Jestliže my všechny vyvoláme a dovnitř s nimi,
budeš se bát, aby ne velmi hořce i hrozně se nepomstil,
kdy přijdeš se u mne. Ale ty rozmysli,
zda by někoho obhájce našel, kdo by přízně
myslel nám dvěma."

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Já ti to řeknu, ty do mysli pak vlož a poslechni.
Rozmysli si, zda by snad Athéna s Diem otcem
nám by dost byla, nebo ještě jiného obhájce by si rozmyslel.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Dobře takové ty jmenovali jsi obhájce. Oni daleko
nad vysokými oblaky sedí. Ti i jiným
vládnou nesmrtelným bohům i lidem smrtelným.“

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Jistě ti ne dlouho zůstanou mimo silný řev,
kdy nápadníkům a nám v mých síních
Area síla rozsouzena bude.
Ale ty, jak jen rozsvítí se zora Jitřenka,
jdi domů, s pyšnými nápadníky se smísíce.
Mě pak až potom pasák vepřů do města
dovede, podobný ubohému žebráku a starci.
Pokud mě bude v domě zneuctívat,
tvůj srdce ať trpí v hrudi,
že já utrpím zlé. Ani kdyby mě za nohy skrz dům
vlekli k dveřím, nebo šípy házeli,
ty ale pohlédni a snášej.
Jak jen Athéna rozvahy-nositelka vloží do mysli,
pokynu ti hlavou. Ty to pak poznej.
Všelikou výzbroj válečnou, kolik leží v síních,
do nitra komnaty vzhůru dobře vybudované uložíme.
Všechny. Nápadníky pak slovy medovými oklam,
kdy by tě ptali, zarmoucení kvůli nim:
‚Z kouře odnesl jsem. Protože mi již ne byly Odysseovy
podobné, jak zanechal, odjíždě do Tróje,

ale pokaženy, co jim dech ohně dolehlo.
Ještě pak toto větší bůh v mysli vložil,
abyste snad nějak vínem obtížení, s svár si vzniklý
jeden druhého zranili, poznectili i svatbu
i stolování. Železo samo totiž muže vábí.‘
Nám pak dvěma dvě meče, dvě kopí
nechej a dva skrznaskrz pevně kůží štítů ponechej,
abychom je vzali vrhu se. Oni pak již tím
Pallas Athéna a prozíravý Zeus okouzlí.
Jiné pak ti povím, ty vlož do mysli:
pokud opravdu jsi tvůj a z mé krve,
ne pak nikdo ať Odyssea slyší, že je uvnitř,
ani Láertés ať nevnímá, ani pasák vepřů,
ani někdo ze služek, ani sama Pénelopé.
Ale jen tvoji a já poznejme ženy mysl.
Vyzkoušejme pak i služky muži,
jak nás ctí a bojí se srdcem,
nebo pak nic nedbá, tvého ničivý.“

Jemu pak odpověděl drahý syn:
„Otče, mysl ještě potom i poznáš, jak myslím.
Vždyť ne mi lehkomyslnost ani v mysli drží.
Ale myslím, že toto nebude s prospěchem oběma,
že jsi vlastně. Nabádám tě přemýšlet si.
Vždyť bys dlouho obcházel vyzkoušíc každého
jít po polích. Oni pak doma klidně
majetky požírají, nestarají se, nic nešetří.
Žen pak ti velím ještě si přemýšlet,
které tě zneuctily a kdo bez viny.
Mužů však ne ti po stájích nabídku si přemýšlet

nás, ale potom se touto starostí zabýváme,
pokud opravdu nějaké znamení víš Diovo aigidonoše.“

Oni spolu takto mluvili.
Mezitím loď dojela do Ithaky,
která z Pylu nesla Télemacha i všechny druhy.
Když do hlubokého přístavu došli,
loď totiž na pevninu vytáhli.
Náčiní jim nad hlavou odnášeli silní služebníci.
Hned dary krásné nesli do Klytia.
Pak posla poslali k domu Odysseova
zprávu nést rozvážné Pénelopě,
že Télemachos je v poli, loď nabádal
plavit do města, aby neplakala v srdci
pyšná královna a slzu z víček nelila.

Tak se potkali u sebe tihle dva, herold a božský pasák vepřů,
pro tutéž věc, oznámit ženě.
Když přišli do domu krále,
herold mezi služkami stojící řekl:
„Už, královno, dojel ti milý syn.“

Pasák vepřů blízko přistoupil Pénelopě,
pověděl vše, co jemu drahý syn uložil říci.
Když oznámil všechen přívěs, hnul se zpět
k vepřům, nechal předsíně i síně.

Nápadníci truchlili, zmučeni v mysli,
vyšli ze síně po dlouhé zdi dvora,
tam před vraty seděli.
Mezi nimi mluvil Eurymachos syn Polyba:
„Milí, hle, dílo pyšné odvážně Télemachos

vykonal cestu. Mysleli jsme, že se mu nedaří.
Ale pojďme, vytáhněme černou loď, která je nejlepší,
veslaři pak jim rybáře shromáždíme, kteří by rychle
oznámili zprávu k domu jít.“

Ne ještě dořekl, pak Amfinomos otočený na místě spatřil
loď v hlubokém přístavu
plachty svinujíc, vesla v rukou drže.
Sladce se zasmál, oslovil druhy:
„Nemusíme nic vzkazu posílat, hle, jsou v obci!
Buď jim nějaký bůh ohlásil, nebo i sami uviděli
loď jedoucí, ale ne ji chytili.“

Řekl. Oni vstali, šli k břehu moře.
Rychle loď na pevninu vytáhli.
Náčiní jim nad hlavou odnášeli pyšní služebníci.
Sami do sněmu šli spolu, žádnému jinému
nedovolili ani mladému ani staršímu sedět.
Mezi nimi mluvil Antínoos, Eupeithův syn:
„Hleďme! Jak toho muže bohové zachránili ze zkázy.
Dny totiž stráže na větrných výběžcích
seděly stále za sebou. Vždy po zapadnutí slunce
ne na zemi jsme spali, ale v moři
nocí plouce rychlou lodí jsme čekali na božskou
Jitřenku, strojíc Télemachovi zálohu, abychom chytili
a zabili. Jeho pak odvedl bůh.
My pak zde zlou zkázu plánujme
Télemachovi. Ne nám ať neunikne! Vždyť ne, myslím,
žijícího ho konec dovršíme této práce.
Vždyť sám moudré ví mysl a smysl.
Lid pak nám ne vše je nám po mysli.

Ale pojďme, dřív než ten shromáždí Achaje
do sněmu. Ne myslím ustoupit, ale rozlobený
vstane, všem řekne před všemi,
jak jsme mu strojili vraždu, ale nevzali jsme.
Oni, slyšíc, nepochválí zlá díla,
ale pak nám přinesou něco zlého, zle udělají
poženou nás z naší země, k jiných lidí země dorazíme.
Ale pojďme, chytíme ho buď v poli, daleko od města,
nebo na cestě. Živobytí a majetky
máme sami. Rozdělíme si rozdělením.
Domy pak zpět matce i tomu, kdo si ji vezme,
necháme. Pokud vám slovo tohle nelíbí,
ale chcete ho ušetřit a všechny otcovské majetky
mít, pak dál ne zde se shromážděnými
budeme jíst statky bohaté. Ale každý
ve svých síních o nevěstu bude usilovat
dary ucházeje. Ona pak nechť si vezme toho,
kdo nejvíc dá a je jí přízně."

Tak řekl. Všichni se umlčeli v tichu.
Mezi nimi mluvil Amfinomos a oslovil je,
Nisův slavný syn, Arétiada krále,
který z Dúlichia obilonosného, roste travinou,
nápadníkům předčil. Nejvíce slovy milý byl
Pénelopě. Vždyť měl dobrou mysl.
Jim pak s dobrým úmyslem mluvil a oslovil je:
„Milí, ne pak já bych chtěl Télemacha zabít.
Hrozná je zabíjet královský rod.
Ale nejdřív bohů dotázejme se radu.
Pokud by nám věštby velikého Dia pochválí,

sám zabiju i jiné všechny vybídnu.
Pokud by ne přitakali, bohové, nabádám přestat.“

Tak řekl Amfinomos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Hned pak vstavše odešli do domu Odyssea,
došli, usedli na trůny leštěné.

Jiné zas rozvážná Pénelopé smyslela:
promluvila k nápadníkům pyšným, podlým.
Dověděla se totiž o synu, že chystají mu smrt v síni.
Řekl totiž herold Medón, který věděl pokyny.
Hnula se jít do síně se služkami.
Když dorazila k nápadníkům božská mezi ženami,
stála u sloupu pevně stavěného domu,
držela před obličejem svůj zářivý závoj.
Antínoa pak napomínala a slovem oslovila:
„Antínoe, zpupný, zlý zrádce, ale tě nejlepším
mezi vrstevníky v Ithace říkají být radou a slovy.
Ale takový jsi nebyl. Zuřivý, co to kuješ
Télemachovi smrt a zkázu, a od prosebníků se vůbec
nestaráš, nad nimiž Zeus svědkem je? Je bezbožné,
jedni druhým strojit zlo.
Nevíš, co ti sem přišel otec,
prchajíc před lidem? Rozlítili se totiž na něho velmi,
že s Táfyany lupiči hnal, kteří škodili Thesprotům.
Ti nám byli přátelé. Oni ho chtěli zabít,
vzít život, pak snědli nekonečný rozmanitý majetek.
Odysseus je odrazil, zastavil, ačkoli velmi chtěli.
Jeho pak nyní ty nerodit tvůj dům pozíráš,
ucházíš se o jeho ženu, syna zabíjíš,

mi velmi způsobuješ zármutek. Nabádám tě přestat
a jiným nařídit.“

Odpověděl jí Eurymachos syn Polyba:
„Ikariova dcero, rozvážná Pénelopo,
nebuď statečná. Nestarej se o to v mysli.
Není, nebude ani se nestane muž,
který by na Télemacha, tvého syna, ruce vzkládal,
pokud bych žil a byl na zemi.
Vždyť mu já takto povím a i vyplní se:
ihned by jeho černá krev tekla z kopí mého,
protože i mě Odysseus ničitel měst často
na kolena posadiv jemu dával maso pečené
do rukou, do úst, dal mi červené víno.
Proto mi je Télemachos ze všech lidí nejmilejší,
nabádám ho nic se bát zabití
od nápadníků. Z bohů ne je možné uniknout.“

Tak jí mluvil, aby ji povzbudil, sám pak chystal zkázu.
Ona pak odešla do zářivé komnaty vysoké,
plakala Odyssea, drahého muže, až jí
jasnooká Athéna sladký spánek na víčka hodila.

Večer k Odysseovi a synovi přišel božský pasák vepřů.
Oni se chystali večeře, obětovali ročního vepře.
Mezitím Athéna k Láertově synu Odysseovi
blízko přišla, holí dotkla se ho a znovu ho udělala starcem,
oblékla kolem těla špinavé šaty, aby ho pasák vepřů
neviděl tváří v tvář, nedověděl se, pokud by si zapamatoval
srdcem,
oznámit šel k rozvážné Pénelopě, neskryl v mysli.

Jemu pak Télemachos oslovil slovem první:
„Přišel jsi, božský Eumaie. Jak je zpráva ve městě?
Zda už nápadníci pyšní jsou uvnitř,
z zálohy, nebo ještě tam na mě čekají ve stráži idoucího domů?“

Jemu pak Eumaios ty pasák vepřů odpovídáš:
„Nestaral jsem se o to vyzkoumat ani vyptat
po městě obcházejíc. Srdce mě ponoukalo,
jak nejrychleji oznámit zprávu zpět vrátit se.
Dostihl jsem rychlého herolda od tvých druhů,
rychlý posel, který první řekl matce.
A ještě jiné vím, protože jsem viděl na vlastní oči,
již totiž nad městem, kde Hermův vrch,
jsem byl na cestě, viděl jsem rychlou loď připlouvat
do našeho přístavu. V ní jsou mužů mnoho
a hodně kopí a oboustranných štítů.
Pak jsem si pomyslel, že jsou tito ti. Nic přesně nevím.“

Tak řekl. Usmál se síla svatá Télemachova,
na otce pohlédl, nespatřil pasáka vepřů.

Oni ale, když obstarali práci a připravili hostinu,
hodovali. Ani vůbec se jim nenedostávalo pokrmu rovného stolu.
Když utišili touhu po jídle a pití,
na lože se obrátili, dar spánku vzali.

Zpěv sedmnáctý

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
pod nohy si uvázal krásné sandály Télemachos drahý syn božského Odyssea,
vzal silné kopí, které mu k dlani připadlo,
chystal se do města, pasákovi vepřů promluvil:
„Dědku, do města půjdu, aby mě matka
viděla. Ne pak myslím, že přestane s nářky
a slzami pak, pokud mě sama uvidí.
Tobě tak nařizuji: vem tohoto nešťastného hosta do města,
aby tam prosil o jídlo. Nemohu já všechny
muže ohostit, i když mám starosti.
Pokud si pak host odnese zarmoucen,
tobě pak bude trápení. Já pak s potěšením pravdu říkám.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Milý, ne já sám chci se zdržovat.
Lépe prosit o jídlo v městě, než na poli.
Dá, kdo bude chtít. Ne tak mi je míra
u stáje zůstat a všechno pána poslouchat.
Ale ty jdi. Mě pak povede, kdo mě vyzývá,
hned pak co se u ohně ohřeji a slunce bude teplo.
Vždyť strašně bídné jsou mi šaty. Rozmrzelá rosa
mě zdolá. Město pak říkáte, že daleko.“

Tak řekl. Télemachos vyšel ze stáje,
rychlými kročil nohama. Zasil nápadníkům zlo.
Když dojel do dobře obývaného domu,
kopí nesl nésti u mocného sloupu,
sám pak dovnitř pokročil přes kámen prahu.

Ho pak daleko první spatřila chůva Eurykleia,
která pokrývky kožišinami pokrývala.
Plačící pak hned šla. Shromáždily se kolem
i jiné služky trpělivého Odyssea.
Chytily hlavu a ramena, radostně objímaly.
Vyšla z komnaty rozumná Pénelopé,
podobná Artemidě i zlaté Afrodítě.
Plačící objala milého syna, políbila
hlavu a oba krásné oči.
Promluvila k němu okřídlená slova a oslovila:
„Přišel jsi, Télemachu, sladké světlo. Dál jsem nemyslela,
že tě uvidím, od chvíle, co jsi odjel s lodí do Pylu
tajně, bez mého vědomí, otce vzácného se dovědět.
Ale pojď, pověz mi, co jsi viděl pozorně."

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Matko, nevzbuzuj mi nářky ani srdce
nerozmachuj v mé hrudi, uniknuvšímu strmé zkáze.
Ale umyj se, vem čistě umyté roucho na tělo,
jdi do horní komnaty se služkami,
pros všechny bohy stohlavých obětí
splnit, kdyby snad Zeus pak odvetné skutky umožnil.
Já pak sejdu do sněmu, abych zavolal hosta,
který mi, odjíždějíc odtud, následoval.
Toho s rovnými druhy jsem poslal,

Peiraiovi ho velel vedl si do domu,
pohostit vlídně a ctít, dokud přijdu.“

Tak řekl. Jí pak byla řeč bez letu.
Umyla se, vzala čistě umyté roucho na tělo,
pak slíbila všem bohům stohlavé oběti
splnit, kdyby snad Zeus pak odvetné skutky umožnil.

Télemachos pak skrz síň vyšel, kopí drže.
Následovali dva psi s letmými nohama.
Mu božský půvab vlíval Pallas Athéna.
Mu pak dívali se všichni, přicházejícímu lidé.
Shromáždili se kolem nápadníci pyšní, slovem
dobrým říkali, hluboko ale zlo si v mysli pěstovali.
On s velkým zástupem se vyhnul.
Ale kde Mentor seděl, Antifos a Halitherses,
kteří jemu po otci starí přátelé byli,
tam šel, usedl. Oni se mnoho ptali.
Mi byl blízko Peiraios slavný kopím
vedl hosta po městě na sněm. Nedlouho ani
pak Télemachos odvrátil se od hosta, ale přistoupil blízko.
Mu Peiraios první slovem řekl:
„Télemachu, nuže posli ženy do mého domu,
abych ti vrátil dary, které ti Menelaos dal.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Peiraie, nevíme, jak se to vše stane.
Pokud by mě nápadníci pyšní v síních
tajně zabili, otcovský majetek si rozdělili,
chtěl bych raději ty si držíc je mít, než někdo z těch.
Pokud bych já jim smrt a Kéru zasil,
pak s radostí mi mojí dones, radujícímu se.“

Tak řekl. Vedl si hosta bídou-trpěného do síně.
Když dorazili do dobře obydlené síně,
pláště položili na křesla a trůny,
vstoupili ve vany dobře obroušené, umyli se.
Když je služky umyly a potřely olejem,
oblékli jim pláště vlněné i chitóny,
vyšli z van, usedli na trůny.
Vodu jim nalila služka ve zlaté nádobě,
krásné, na stříbrnou mísu,
aby se umyli. Vedle rozprostřela leštěný stůl.
Chleba ctnostná klíčnice přinesla,
jídla mnoho přidala, ochotně dávajíc ze zásob.
Matka pak vedle sedící u sloupu síně
usedla, křeslem opřev se, mluvila jemnou nitku.
Oni vztáhli ruce k pokrmům připraveným před ně.
Když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi mluvila rozvážná Pénelopé:
„Télemachu, jistě já půjdu do horní komnaty
lehnu si na lože, které mi stalo se naplněno nářiky,
vždy slzami zmáčené, co Odysseus odjel s Atrejovci
do Ília. Ani jsi mi se neodvážil, než by přišli
pyšní nápadníci do tohoto domu,
otcovu výpravu jasně říci, pokud jsi něco slyšel.“

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Nuže zcela, matko, pravdivě ti povím.
Šli jsme do Pylu i k Nestorovi pastýři lidu.
Mě pak ve vznešených síních vlídně hostil,
pěkně, jak otec syna nedávno příchozího
z daleké země. Tak mě pěkně hostil,
jako syny slavné. Pak o Odysseovi vytrvalém

pravil, že nic nestáhl o něm od lidí živého či mrtvého.
Ale do Atrejovce Menelaa slavného kopí
mě poslal s koňmi a dobře osedlaným vozem.
Tam jsem viděl Argejskou Helenu, kvůli které Argejci
Trójané mnoho vytrpěli, bohů bratření.
Mě pak Menelaos hbitý v boji
ptal, čeho potřebuji, přišed do božské Lakedaimony.
Já pak všechen vyprávěním vyložil pravdivě.
Pak mi slovem odpověděl a oslovil:
‚Běda, veľmi silně na muže postele
muže slabí chtěli uložiti.
Jak když laní v blátě silného lva
položí novorozená dvojčata nemluvňata,
pak sama pak obchází skalní vrcholky a trávami pláně
pasouc se – lev se vrátí do své stáje,
oběma dětem potupnou zkázu způsobí.
Tak jim Odysseus potupnou zkázu způsobí.
Kéž by, Zeve otče, Athéno a Apollone,
takový, jaký kdysi v dobře stavěném Lesbu,
přemohl Filoméléida v zápase,
hodil jím mocně, a všichni Achajové se radovali –
takový Odysseus bude s nápadníky,
rychle bude svatba všem a trpká.
Co se mě ptáš a prosíš, ne bych
jinak zdeptal a klamal, ale co mi řekl
vyvěrající z moře stařík pravdivý,
to ti nic neskryji ani neutajím.
Řekl, že viděl Odyssea trpícího bolestmi
v síních nymfy, Kalypsa ji drží z nutnosti.
Nemůže totiž dorazit do své otčiny.
Vždyť nemá lodí ani druhů s vesly,

kteří by ho dovedli po širokém hřbetu moře.‘
Tak mluvil Atrejovec Menelaos slavný kopí.
Toto vykonav, jsem šel. Dali mi dobrý vítr nesmrtelní,
poslali mě rychle do drahé otčiny.“

Tak řekl. Jí povzbudil srdce v hrudi.
Mezi nimi mluvil božský Theoklymenos:
„Ženo úctou-hodná Odyssea Láertova,
ten tedy nic nevěděl. Ale mě poslouchej slovo.
Nic skrývání ti povím a nic nezatajím.
Ví to totiž Zeus z bohů první, hostinný stůl
a krb bezchybného Odyssea, ke kterému jsem došel,
že již Odysseus je v otčině,
sedící nebo kráčející, všechna zla slyší,
sadí pak všem nápadníkům zlo.
Takový pak jsem ptáka ze dobré osedlané lodě sedě
viděl, pak Télemachovi jsem řekl.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Kéž by to, hoste, slovo se vyplnilo!
Pak bys rychle poznal přízeň i dary
mnohé ode mne, kdokoli by tě potkal, by nazval šťastným.“

Oni mluvili spolu takto.
Nápadníci před síní Odysseovou
disky a oštěpy se bavili
na nasypaném dvoře, kde dříve bývali zpupní.
Když přišel čas večeře a stáda se vracela
odevšad, přivedli pastýři, kteří obvykle,
Médon pak oznámil, který jim byl nejmilejší
heroldů, při hostinách i stole měl díl:
„Mládenci, protože jste se potěšili disky,

jděte do síně, abychom chystali hostinu.
Není totiž nic horšího než hostina mimo čas.“

Řekl. Oni ho poslechli a vstavše šli.
Když došli do síně, dovnitř domu,
pláště položili na křesla a trůny.
Zabili pak oni ovce velké i tučné kozy,
zabili vepře krmené i vola z pole,
chystali hostinu.

Oni z pole do města se chystali Odysseus
a božský pasák vepřů. Mezi nimi mluvil pasák vepřů, vůdce mužů:
„Hoste, protože se chystáš do města jít,
jak nabádal pán. Já bych raději tě tu
nechal strážce stáje. Ale toho se bojím a stydím,
abych nebyl pak hubován potom. Trápí trápení
pánů. Nuže pojď, teď půjdeme. Vždyť dávno
den uplynul. Rychle temně bude.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Chápu, přemýšlím. To mi i sám přemýšlíš.
Ale pojďme. Ty pak celou se mě obratně pak proveď.
Dej mi hůl, pokud nějaká tam jest, přesekaná,
na kterou se budu opírat, pak říkáte cestu kluzkou.“

Řekl, pak kolem ramen zavěsil ohavný brašnu,
plný děr. Řemen zalomený na něm byl.
Eumaios mu dal okolo milou hůl.
Vyrazili. V stáji pak zůstali psi a muži pastýři,
hlídajíce. On vedl do města pána, jak žebráka
ohavnému a stařík ovi se podobajícího, podepřeného holí.
Špinavé kolem těla měl šaty.

Když kráčeli po kamenné cestě,
dojeli blízko města, pramen krásněrozlitý
umělý, odkud brali voduobyvatelé,
který udělal Ithakos, Néritos a Polyktor.
Kolem něho byl háj topolů dobře-vlhkých,
rostoucích všelikými stranami, chladná pak voda tekla
od skály shora, nad něho pak oltář byl
vybudovaný nymfám, kde oběti dávali všichni cestující.
Tam se jim potkal syn Dolia Melanthios,
kozy ved, které vybrané ve všech kozácích
na hostinu nápadníkům. Dva pak následovali pastýři.
Spatřil je, vyvolal a oslovil slovem,
hrozným a strašně ohavným. Rozmáchl Odyssea v srdci:
„Teď opravdu zlý zlého vede,
jak vždy bůh podobnému bližšímu vede.
Kam vedeš, pasák vepřů, toho ničivého prase?
Žádostivého žebráka, obědů ničitele?
Který mnohým zděřím o veřeje
ramena nalomí, dary malé prose,
ne meče, ne kotle. Pokud mi toho dáš
držet mé stáje, aby byl ohrádek strážcem
a mláďatům krmič, podavač, pak sypulní sladkou
syrovátkou, by si tučná stehna vzal.
Teď protože je zvyklý na zlé skutky, nebude chtít
dělat práce, ale bude pak chtít po lidech
prosit, aby živil nenasytné břicho.
Ale takto ti povím, bude to i vyplněno:
pokud dojde do domu božského Odyssea,
mnohé mu kolem hlavy ze mužských rukou
stolice od házení i chodidla nalomí,
tažen přes dům.“

Tak řekl. Když přistoupil, bezmyšlenkově patou chodidla
odrazil o kyčel. Ne pak odrazil ho ze stezky,
ale pevně zůstal. Odysseus pak rozmýšlel,
zda by mu k pohybu holí život vzal,
nebo zda by o něj udeřil o zem, zdvihnuv za přední.
Ale přesto vytrval, ponechal v mysli. Pasák vepřů pak hleděl
na toho a nadával. Mnoho pak zdvihnuv ruce se modlil:
„Nymfy pramenů, dcery Diovy, pokud kdy k vám
Odysseus stehna zapálil a jehňat a kůzlat,
tím pokrytím tučným, splňte mi tuto nadsměl:
by přišel ten muž, by přivedl bůh.
Tě by jistě tvá všechny zrušil pěstění,
které teď hledíš se, chodě po městě. Hynou
ovce zlými pastýři."

Mu zas pastýř koz Melanthios odpověděl:
„Hle, co to řekl pes, zlo poznávaje,
kterého já kdy na černé lodi dobře osedlané
odvezu daleko od Ithaky, aby mi stáhl mnoho živobytí.
Télemacha ať tak chytí stříbrolukový Apollon,
že dnes v síních, nebo ať je ho pod nápadníky zdolán,
jako Odysseus daleko ztratil návrat."

Když to řekl, nechal je tam idoucí pomalu.
On šel dál, rychle dojel do síní pána.
Hned pak dovnitř šel, usedl mezi nápadníky
proti Eurymachovi. Toho totiž nejvíc miloval.
Mu dali porci masa, kteří obsluhovali,
chleba pak uctivá klíčnice přinesla jíst.

Odysseus a božský pasák vepřů blízko přijíždí.
Stáli u nich hudební zpěv ustavičný.

Vždyť Fémios se chystal zpívat jim. On za ruku
chytil pasáka vepřů a oslovil ho slovem:
„Eumaie, jistě toto vznešený dům Odyssea.
Snadno je ho poznat i mezi mnohými hledícím.
Jedno pak jiné z jiného je. Dobře stavěný je dvůr
zdí a lemem. Dvojité pak dveře
dobře chráněné. Nikdo by muž nedbaje nad tím ne.
Vždyť v nich mnohých hodovat lidí, jak myslím.
Vždyť vůně libodého maso. Harfa pak zní,
kterou bohové dali jít druhem hostiny.“

Mu pak oslovil, Eumaie pasák vepřů, odpověděl:
„Snadno jsi poznal. Ani v jiných věcech nejsi hloupý.
Ale pojďme, rozmysleme si, jak toto dílo bude.
Buď první ty jdi do dobře obývané síně,
smísíce se s nápadníky, já pak tu zůstanu.
Pokud chceš, zůstaň zde. Já půjdu první.
Nejspíš se zdržuj. Někdo tě pak snad odvede ven,
nebo udeří. Toto ti nabádám přemýšlet.“

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Chápu, přemýšlím. To mi i sám přemýšlíš.
Ale ty jdi první. Já se tu zdržím.
Nejsem totiž bezcenný, jak je kdy udeřit,
ani hodit. Mi je srdce vytrvalostí.
Vždyť jsem mnoho vytrpěl ve vlnách i v boji.
Toto k těm pak přidá. Břicho pak skrývat
nelze bídné, které i mnoho zla dává lidem.
Toho kvůli i lodě dobře osedlané ustrojí
po jalové slaně, nesouce zlo nepřátelským mužům.“

Oni mluvili spolu takto.
Pes pak zdvih hlavu i uši,
Argos, trpělivého Odyssea, kterého si kdy sám byl
pěstoval. Ne pak užíval. Předtím do Ília posvátné
odjel. Dřív pak ho mládenci vzali
na divoké kozy a jeleny a zajíce.
Teď ale ležel odepřený, pryč od pána,
na hoře hnoje, který mula a volů mnoho
byl před dveřmi vršel, dokud by neodnesli otroci
Odyssea statku k pěstění velkému.
Tam ležel pes Argos, plný bleších.
Tehdy, jak byl zpozoroval Odyssea blízko,
mávnul ocasem a nechal padnout obě uši.
Blíže pak už nemohl k pánovi
dorazit. Odysseus pak slzu stíral uhlíce,
nenápadně Eumaia, hned pak ho oslovil:
„Eumaie, veliký div! Tenhle leží pes v hnoji,
krásně je tělem. Ne pak zřetelně vím,
zda si byl i rychlý během jak krásný je,
nebo takový, jaké u stolů psi muži bývají,
pány, ozdoby pak oni mají.“

Pak jsi odpověděl, pasák vepřů Eumaie, slovem:
„Hle, tohoto psa pán daleko zahynul.
Pokud by byl, podobou i činy, jako kdy
odjížděje do Tróje opouštěl ho Odysseus,
rychle by si pak ty divil silou i rychlostí,
které spatříš. Vždyť neunikl v hustině
žádný zvěř zahnán. Vždyť i ve stopy znalý byl.
Teď jest se v zlém. Pán mu jinde daleko od vlasti
zahynul, nic nestaral ne ženy služky.

Otroci pak, kdy páni ne už vládli,
nechtějí vhodně pracovat.
Vždyť polovinu dovednosti bere dalekohlasý Zeus
mužovi, kdy ho zajme den otroctví.“

Když to řekl, dovnitř vstoupil do dobře obývaných síní,
rovně pak k mužům nápadníkům.
Arga pak dostihl osud černé Smrti,
hned uviděl Odyssea ve dvacátém roce.

Toho pak daleko nejprve spatřil Télemachos bohům
podobný přicházejícího do síně pasáka vepřů. Rychle pak k sobě
pokynul, zavolal. On se podíval, vzal
křeslo, kde kráječ sedával, mnoha
dělíc mas nápadníkům v síni se baví.
Vzal, přinesl Télemachovi stolu
proti, usedl. Mu herold porci podal
vzav i chléb z koše.
Krátce potom pak Odysseus šel do síně,
starci bídou-trpěnému podobný i žebrákovi,
podepřenému holí. Zle pak kolem těla měl šaty.
Usedl u jasanového prahu uvnitř,
oporouc na cypřišový sloup, kterého kdy tesař
dovedně otesal pravidelně, podle míry rovný.
Télemachos pak k sobě zavolal pasáka vepřů,
chlebu celou dav vzal, vzal potom košáku,
nespočetně jídla a maso, kolik se mu rukama vešlo:
„Toto neseš hostu dej, nabídni, pak všechny
nápadníky obejít a prosit, kam ti srdce chce.
Vždyť stud není mnoho prosícím mužem bídou-trpěným.“

Řekl. Šel pasák vepřů, když to slyšel.
Blízko postavil se, mluvil okřídlená slova a oslovil:
„Télemachos ti to dává, hoste, nabádá všechny
nápadníky obejít a prosit, kam ti srdce chce.
Stud, říká, není mnoho prosícím mužem bídou-trpěným."

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Zeve pane, ať je Télemachos šťastný mezi lidmi,
ať mu je vše po mysli, cokoli srdcem touží."

Řekl, oběma rukama přijal, u svých nohou
položil, hodil na brašnu rozpadlou.
Jedl, dokud zpíval pěvec v síních.
Jak se najedl, přestal zpívat božský pěvec.
Nápadníci v síních se bavili. Mezi nimi Athéna
blízko přistoupila k Láertovu synu Odysseovi,
nabádala jít po nápadníkům prosit, dokud nedověděl,
kteří jsou spravedliví a kteří nespravedliví.
Nikomu z nich pak neměla vymysleti porážku.
Hnul se vpravo pak každého jít prosit,
rukou roztahujíc celými stranami, jako kdyby byl žebrákem.

Oni mu ze soucitu dávali, žasli,
mezi sebou se vyptávali, kdo je a odkud přišel.
Mezi nimi mluvil Melanthios, pastýř koz:
„Slyšte mě, nápadníci slavné královny,
o tomto hostu. Vždyť jsem ho dřív viděl.
Vedl ho pasák vepřů sem. Jemu já pak nevím zřetelně,
odkud se chlubí rodem."

Tak řekl. Antínoos pasáka vepřů nadával slovem:
„Pasáku vepřů slavný, co jsi ho sem vedl do města?

Zda nám málo poutníků a žadatelů bídou-trpěných,
dalších obědových bič, břicha ohavná?
Nebo nevidíš, kolik tito jsou shromážděni, kteří plení
tohoto majetky, že jsi i tohoto zavolal?“

Mu pak oslovil pasák vepřů, Eumaie, odpovídaje:
„Antínoe, nemluvíš krásně, i když jsi ušlechtilý.
Nikdo není ten, kdo sám sebe zve a hostí,
kromě těch, kdo lidu obstarávají,
věštce nebo lékaře zla, nebo tesaře dřeva
nebo pěvce božského, který zpívá, těší.
Tihle jsou totiž žadatelé po bezbřehé zemi.
Nikdo pak žebráka by nezvolal, aby ho sám zarmoutil.
Ale ty vždy mezi nápadníky Odyssea nejhrubší
jsi, zvláště mi služkám. Ale starost mi není,
pokud mi tu je Pénelopé rozvážná v síních
žijící a Télemachos bohům podoben.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Mlč, neoslovuj mi dál mnoha slovy.
Vždyť vždy Antínoos dráždí zlými
slovy a i jiné dráždí nabádá.“

Řekl, Antínoovi okřídlená slova oslovil:
„Antínoe, laskavě mi ty jako otec za syna
staráš, a slovem silným hosta nabádáš
odejít ze síně. Bůh pak takové nespojí.
Dej, nic závidím. Já ti to nabádám.
Ani matky mé šetři, ani jiné nikdo
z otroků, kteří jsou v domě božského Odyssea.
Ale u tebe v mysli ne je, cokoli takové.
Chceš sám jíst mnoho, než jiným dát.“

Odpověděl mu Antínoos a oslovil:
„Télemachu domýšlivý, mění ne zacho, jaké jsi řekl!
Pokud by jemu takový všichni nápadníci dali,
pak by on dům tři měsíce zdržoval daleko.“

Řekl, stolici zdvih nad stolem,
pod stolem se objevila, kam opíral chodidla hodující.
Oni ostatní všichni dali, naplnil brašnu
chlebem a masem. Hned Odysseus na práh zpět
dojde dál, aby ochutnal z daru Achajců.
Stanul u Antínoa, pak oslovil ho slovem:
„Dej, drahý. Nejsi tak nejhorší z Achajců
být, ale nejlepší, protože králi se podobáš.
Proto by si lepší, než ostatní, dar chleba
dát. Já pak tě chválit budu po bezbřehé zemi.
Vždyť i já kdysi dům bohatý mezi lidmi
bydlel, blažený, i často jsem bloudícímu dával
takovému, kdokoli byl a čehokoli byl potřeba.
Byli mi otroci nespočetně i další mnohá,
jimiž žijí dobře a jsou nazýváni bohatí.
Ale Zeus Kronovec zpustošil. Chtěl totiž tak snad.
Ten mi s lupiči Egypťany bloudícími
dal jít do Egypta, dlouhou cestu,
abych zahynul. Zakotvil jsem lodě obouvložené v řece Egyptě.
Pak jsem já vybídl drahé druhy
tu u lodí zůstat a lodě hlídat,
stráže pak na výhlídky vyslal.
Oni pak násilím a své vlastní síly následujíc
rychle Egypťanů krásná pole kazili,
odvedli pak ženy i nemluvná děti,
sami je zabíjeli. Rychle zpráva přišla do města.

Oni, slyšíc volání za svítání
přišli. Plné byla rovina pěchoty a vozů
a svitem bronzu. Zeus pak blesky-rozvažující
zlý úklad vrhl na mé druhy, nikdo se neodvážil
postavit se do boje. Zlo zahalilo všelikými stranami.
Tehdy mnoho z nich zabili ostrou mědí,
jiné zajali živé, aby si je vykonávali v nutnosti.
Já pak dán Kyperskému hostu, který se potkal cestou,
Dmetorovi Iasidovi, který silně Kyperu vládl.
Odtud sem jsem dojel, bídu-trpěv."

Odpověděl mu Antínoos a oslovil:
„Jaký to bůh přinesl tuto bídu, obědů obtíž?
Stůj tam uprostřed, od mého stolu daleko,
abys mi rychle hořký Egypt i Kypr poznal,
nestoudný žebráku a nesmyslný.
Stojíš u všech, kteří ti dávají bezmyslně.
Nerozvažují ani nešetří, protože mnoho vedle leží
cizích věcí. Vždyť vedle i mít je mnoho."

Odstoupivše odpověděl moudrý Odysseus:
„Hle, hle, ne tedy ti rozumí, kolik máš krásně.
Nebudeš dávat ani sůl z vlastního domu
žebráku dávat, teď jak jinde sedě dost mnoho
nic se mi nevzdáš dát z svého chleba.
Vždyť vedle je mnoho."

Řekl. Antínoos víc se rozlítil v srdci.
Pohlédl na něho s nekrásným pohledem, oslovil ho:
„Teď myslím, že se neodejdeš zpět ze síně
tak,čistě skrz, co i urážky mluvíš!"

Řekl, vzal pak stolici, hodil na pravé rameno
Odyssea do zad u konce ramen. On se stál pevně
jak skála, nehnul se jím Antínoova rána.
Jen hlavou pokyvoval, mlčky kuje zlo v srdci.
Zpět pak šel k prahu, usedl, položil
plnou brašnu, oslovil nápadníky:
„Slyšte mě, nápadníci slavné královny,
abych vám řekl, co mi mysl v hrudi velí.
Není žádná bolest v mysli ani zármutek,
kdy muž o své majetky je bit,
buď voly nebo bělovlnými ovcemi.
Mě Antínoos uhodil zlého břicha kvůli,
nenáviděného, které mnohá zla dává lidem.
Pokud snad jsou někde žebráků bohové i Erínyové,
Antínoa smrti konec dřív než svatby dostihne."

Odpověděl mu Antínoos, Eupeithův syn:
„Jen v klidu seď a jez, hoste, nebo odejdi jinam,
aby tě chlapci po síni za řeči takové
za nohu nebo ruku netáhli, celou kůži neoloupali."

Tak řekl. Všichni se rozzlobili.
Někdo z pyšných mladíků řekl:
„Antínoe, nekrásně jsi hodil bídu-trpící žadatele,
ničivý! Pokud by to byl některý bůh nebeský!
I bohové cizincům mužům podobní
všelikým jsouce, obcházejí po městech,
pokud bezpráví a dobrou pravidelnost lidí pozorují."

Tak řekli nápadníci. On jim mysli nedbal.
Télemachos pak v srdci veliký žal pěstoval,

bit, i když. Ale ne pak k zemi slzu
nenechal se mu stočit, mlčky kuje zlo v srdci.

Jak slyšela rozvážná Pénelopé,
jak zabit v síních, mezi služkami mluvila:
„Tak kdyby ho zbil slavnou lukem Apollon!“

Jí mluvila klíčnice Eurynomé:
„Kéž by nám modlitby naplněny byly!
Těm pak nikdo z nich do krásněrámé Jitřenky nebude.“

Odpověděla jí rozvážná Pénelopé:
„Mámo, všichni jsou nepřátelé, protože zlo kuší.
Antínoos pak nejvíc je černé Kéře podoben.
Nějaký po síni žadatel bídu-trpěný potuluje se
mužů, musel ho prosit. Jemu ostatní všichni
plně nabrali a dali. Ten pak stoličkou pravé rameno
hodil u lopatky.“

Ona mluvila ve své komnatě sedící mezi služkami.
Mezitím jedl vznešený Odysseus.
Ona pak zavolala pasáka vepřů, oslovila:
„Jdi, božský Eumaie, zavolej hosta přišeď,
abych ho pozdravila a zeptala se jej,
zda snad někde Odyssea slyšel vytrvalého
nebo očima viděl. Mnoho vybloudivšímu se podobá.“

Jemu pak oslovil pasák vepřů, Eumaie, odpovídal:
„Kéž by, královno, Achajci se umlčeli!
Takové ten mluví, cokoli, srdce by očaroval.
Tři totiž jsem ho noci měl, tři pak dny
zdržel jsem ve stáji. Vždyť ke mně prvnímu přišel
z lodi uniknutý. Nedokončil ještě osud zla.

Jako když kdo na pěvce hledí, který od bohů
naučen slova zpívá milá smrtelným lidem,
a oni touží jeho slyšet, pokud zpívá,
tak mě ten osloveným sedě v síních.
Říká pak být Odysseovi po otci starý host,
na Krétě bydlí, kde Minoy rod.
Odtud teď sem přišel bídu-trpěv potlučen,
bloudivší. Praví pak slyšet o Odysseovi vytrvalém
blízko Thesprotu bohatém kraji živého.
Mnoho pak vede domů majetek."

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Jdi, zavolej ho sem, aby u mne tváří v tvář mluvil.
Oni ať tak u dveří baví, se radují,
nebo tak v síních. Jim je mysl rozkošná.
Jim totiž samotných majetky doma leží bez pohromy,
chléb a sladké víno. Jim jen slouží.
Oni se v našem domě bývají po všechny dny,
voly, ovce zabíjejí, tučné kozy,
hostí se, pijí jiskřící víno vysoce.
Mnoho pak hyne. Vždyť není muž takový,
jaký byl Odysseus, aby odvrátil zkázu od domu.
Kdyby přišel Odysseus a došel do své otčiny,
rychle by s synem násilí mužů potrestal."

Řekla. Télemachos velikou kýchnutí vykýchal, kolem síně
hlasitě zahučel. Zasmála se Pénelopé,
hned Eumaia oslovila okřídlená slova:
„Jdi mi, zavolej hosta tak sem.
Nevidíš, jak mi syn vším slovům kýchl?
Snad ne nedokončená smrt bude nápadníkům

všem, ani kterýkoli smrti unikne a Kéře.
Jiné pak ti povím, ty do mysli uložit.
Pokud bych ho poznala pravdivého mluvícího,
oblékala pak jemu plášť a chitón šat krásný.“

Řekla. Šel pasák vepřů, když to vyslechl,
stál blízko. Promluvil okřídlená slova a oslovil:
„Hoste otče, volá tě rozvážná Pénelopé,
matka Télemachova. Pak srdce velí dotázat se
o muže, i když velmi je trápí bolesti.
Pokud by poznala tě pravdivého mluvícího,
oblékala pak tobě plášť a chitón, čeho velmi
jsi potřeba. Chleba pak i mezi lidem prosíc
budeš jíst břicha. Dá ti pak, kdo chce.“

Odpověděl mu vznešený vytrvalý Odysseus:
„Eumaie, ihned bych pak všechnou pravdu řekl
dceři Ikaria, rozvážné Pénelopě.
Vím totiž o něm dobře, podíl neseme oba zlo.
Ale nápadníků se bojím ohromné družiny,
jejich zpupnost i železem k nebi doletí.
Vždyť i teď, co mě po síni dovnitř šlo,
nic nedělal, mě bil, dolehl zle,
ani Télemachos neuhasil, ani kdokoli jiný.
Nuže Pénelopě, i když velmi touží, nabádej
počkat ve světlici, dokud se slunce nestočí.
Pak mě pak o muži vyptává návratu dne,
usadí blíže ohně. Pak jsou mi šaty
zle. Vždyť víš i sám. Tebe totiž prvního jsem prosil.“

Řekl. Šel pasák vepřů, když to slyšel.
Mu překročil práh. Pénelopé řekla:

„Nevedeš ho, Eumaie? Co to myslel žebrák?
Nebo zda někoho velmi se bojí, nebo i jindy
po síni se stydí? Zlý je ve stydění žebrák.“

Odpověděl, pasák vepřů Eumaie:
„Mluví, jak se sluší, jak by i jiný mohl rozmyslet,
nápadníkům zpupných se vyhnouti.
Nabádá tě počkat, dokud se slunce nestočí.
Pak je i tobě mnohem krásnější, královno,
samému s hostem mluvit slovo a slyšet.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Nehloupý host, jak myslí. Vždyť by se dalo,
jak nikdy jinde ne mezi smrtelnými jsou lidmi
muži pyšní bezbožně skutky kuší.“

Ona mluvila. Pasák vepřů božský do zástupu
odešel k nápadníkům, protože mu všechno vyložil.
Hned Télemachovi oslovil okřídlená slova
blízko hlavu drže, aby ne slyšeli ostatní:
„Milý, odejdu jít, vepřů stáda hlídat,
tvoji živobytí a já. Tobě pak všechno zde starej.
První sebe sám zachraň. Dávej pozor v mysli,
aby ne něco neutrpěl. Mnozí Achajové strojí zlé věci,
kterých Zeus zahyne ne dříve nám přišlou.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Tak bude, dědku. Ty i po večeři jdi.
Ráno pak zpět přijď, veďte oběti.
Toto pak všechno bohům i mně to ponech.“

Řekl. On usedl zpět na trůn leštěný.
Nasyceny jídla a pití napivše se

hnuli se spát pasák vepřů do stájí domů,
nechav sítí mužů i žen plné.

Ta tedy večer potom hodovali veselíc se.

Zpěv osmnáctý

Přišel pak žebrák domácí, který po městě Ithaky
proslíval, znamenitý v obžerství, nenasytný jíst a pít.
Nebyla mu síla ani odvaha, ale podobou veliký
pohledem. Arnaios bylo jeho jméno. To mu dala
matka k zrození. Íros ho pak všichni jinoši zvali,
protože zprávy nosil, kam by někdo nařídil.
Ten přišel a Odyssea chtěl vyhnat ze svého domu,
mluvil hubováním, promluvil okřídlenými slovy:
„Pryč z vrat, dědku, nebo tě hned za nohy vlečou!
Nevidíš, jak všichni mi mrkají,
nabádají odvléci? Já pak samému mi je stud.
Ale vstaň, aby ne rychle a rukama kolem svár vznikl.“

Pohledem s podmračenýma očima řekl moudrý Odysseus:
„Divný, ne tě nic ani jsem rozzlobil, ani slovy neřekl,
ani ti závidím, co by někdo dal, i když mnohé vzal.
Ten práh oba zahrne. Není ti potřeba kazit
cizí věci. Zdáš se mi, jako já, být žebrákem.
Blaho pak dávají bohové. Rukama nebudeš
mnoho jít. Nevzbuzuj mě, abych se nerozzlobil, i když jsem starý,
krví a hrudník ti neznepokojil.“

Rozhněvan ho oslovil Íros žebrák:
„Hle, jak hbitě žvatlá to prase. Je to jak stařena u pece.

Ale ohavně mu uložím, obouma rukama vrhnu,
celé mu z huby zuby ze země vyhodím,
jak u svíně, která obilí žere.
Teď přepásej, aby i tihle poznali
boj. Jak by si bojoval mladšímu mužem?“

Tak oni před vysokými dveřmi na leštěném prahu
plně ponoukali spolu. Zpozoroval je svatá síla
Antínoova, sladce se zasmál, oslovil nápadníky:
„Milí, nikdy prve takové nebylo
věcí, které bůh dal pro útěchu tomuto domu.
Cizinec a Íros se hádají mezi sebou
rukama vrhnout. Rychle my je spolu srazme!“

Řekl. Oni všichni skákali se smíchem,
shromáždili se kolem rozedraných žebráků.
Mezi nimi mluvil Antínoos, Eupeithův syn:
„Slyšte mě, nápadníci, abych vám řekl.
Kozí břicha ta na ohni leží, jaké
jsme k večeři postavili, naplnili sádla a krve.
Který by vyhrál a byl silnější,
ten ať z nich vybere, které bude chtít.
Vždy pak s námi stolujte. Jiného pak
žebráka necháme smísit nebo nikoho vstupovat prosit.“

Tak řekl Antínoos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Mezi nimi mluvil moudrý Odysseus:
„Milí, ne jak je možné s mladším mužem
starci se bít, vyčerpán zly. Ale mi břicho
velí zlo, abych bil se, přemožen bitím.
Ale pojď, mi vy všichni přísahejte velkou přísahou,

že ne nikdo Íra v laskavosti vděčíc,
by mě silnou rukou udeřil, násilně dolehl.“

Tak řekl. Oni všichni přísahali, jak nabádal.
Když přísahali a dokončili tu přísahu,
mezi nimi mluvil svatá síla Télemachova:
„Hoste, pokud ti srdce a odvahu mužnou
nabádá odporovat, ne ostatní někdo z Achajů
boj se. Vždyť s mnoha by měl bitku, kdo tě by hodil.
Já jsem hostinský pán. Spolu pochvalují i králi,
Antínoos a Eurymachos, hbité myslí oba.“

Tak řekl. Oni všichni přitakali. Odysseus pak
odpásal kolem beder plášť, objevil se
boky krásné a veliké. Objevila se mu i širá ramena,
a hrudník a mohutné paže. Athéna pak blízko stojící
údy pastýři lidu posilovala. Nápadníci
pak všichni velmi žasli. Takto někdo oslovil,
pohlédl na vedlejšího:
„Rychle Íros ne-Írem bude, zarmoucen, chytiv potíž,
tolik se stehna starcovi rozzářila zpod hadrů.“

Tak řekli. Írovi se zle rozehnala mysl.
Ale přece pak vedli oblečeného silou. Zprostředku se bál,
v srdci se třásl. Antínoos ho oslovil, pokřik:
„Teď, žvanili, musíš být, že nebudeš, kdyby ses toho bál,
před tím, jak staríka vyčerpán zly je přišed,
jaký je ho. Ale ti povím, bude to vyplněno:
pokud tě toho porazí a bude silnější,
hodím tě na černou loď, pak na pevninu
pošlu k Echetovi králi, zlu všem lidem,

který ti nos i uši odseká nemilosrdnou mědí,
pryč pak maso vytrhne psům dát syrové.“

Tak mluvil. Jemu více třes zdolal údy.
Vedli do prostředku. Oba si vzpřímili ruce.

Tehdy pak zvažoval vznešený vytrvalý Odysseus,
zda by ho tak zabil, aby duše opustila padlého,
nebo by ho hodil, položil k zemi stočeného.
Takto se mu zdálo v mysli lepší,
lehce ho uhodit, aby ne by poznal ho z Achajců.

Oba si vzpřímili ruce. Íros pravé rameno
uhodil. Pak hleděl do krku pod uchem,
rozdrtil ještě kosti uvnitř. Hned mu z úst
krev stékala tmavá. Padl v prachu zařvavší,
zubil zuby, zem bil nohama. Nápadníci
pak pyšní zdvihli ruce, umírali smíchem.
Odysseus pak za nohu vlekl ven k vratům,
dokud dojel k předsíni a bránám dvora.
Opřel ho pak u ohrady dvora. Hůl mu do rukou
vložil, hlasem oslovil, mluvil okřídlená slova:
„Tam teď seď, prasata a psy drže,
žebrák ne pak být bud a mužů, takový jsa,
abych ti nedoneslo horší něco.“

Řekl, hodil přes rameno ohavnou brašnu
plnou děr. Řemen zalomený na něm byl.
Zpět pak k prahu šel, usedl. Oni dovnitř šli
sladce se smějíc, pozdravili slovem:
„Zeus ti, hoste, dá i ostatní nesmrtelní bohové,
co nejvíc chceš a kam ti mysl srdce.

Ten muž už nebude v obci se potuluje prosit,
tak zle. Rychle ho na pevninu pošleme
k Echetovi králi, zlu všem lidem.“

Tak řekli. Zaradoval se dobré věštbě vznešený Odysseus.
Mu Antínoos položil velké břicho z kozího střeva,
plné sádla a krve. Amfinomos pak dva vzal
chleba z koše, uložil pak jemu zlatým
pohárem, oslovil ho slovem:
„Buď zdráv, hoste otče, i tobě ať je kdykoli
blaho. Teď pak drží tě bolesti četné.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Amfinome, zdáš se mi velmi rozvážný být.
Vždyť takového i tvého otce já slávu slyšel,
jak muž dobrý a bohatý v Dulichiu
Nisos. Jeho syn tě chlubit se, že jsi.
Zdáš se mi příjemným mužem být. Nabádám tě,
poslouchej a vlož do mysli slovo. Nic bídnějšího zemí živí
muže, kolik se po zemi plazí a dýchá.
Nikdo pak nikdy mluví, že zlo bude kdykoli,
dokud blaho dávají bohové a kolena pohybují.
Ale když bídné dokončí blažení bohové,
i je nelibě snášíc jsou trpělivostí.
Taková je mysl pozemských lidí,
jak nějaký den nese otec lidí a bohů.
Vždyť i já kdysi mezi lidmi blažený byl.
Mnoho pak nespravedlivě skutků jsem udělal, otcovské síle
a odvaze
spoléhajíc, bratrům i otcům.
Proto nikdo není neuctivý, cokoli by i dávali bohové.

Vidím totiž nápadníky nerozumné kující skutky,
pleníc majetek a ctíc nelibě ženu
muže, který ne, myslím, dlouho od blízkých a své otčiny
zemi daleko bude. Blízko je. Ale tě bůh
odvedl, by si neutkal se s tím,
kdyby pak návrat vrátil domů.
Vždyť neoddělí se, myslím, bez krve
nápadníci a onen muž.“

Řekl, lil úlitbu a vypil medu-sladké víno,
pak zpět vložil pohár do rukou vůdci lidu.
On ve síni šel srdcem stísněn,
hlavou pokyvoval. Vždyť jemu srdce zlo tušilo.
Ale neunikl Kéře. Jeho totiž již Athéna svázala
Télemachovi rukama a kopím zdolán být.

Jiné jasnoooká Athéna vymyslela.
Dceři Ikariovi, rozvážné Pénelopě,
vložila do mysli jít nápadníkům oznámit,
aby jim nejvíc rozmach mysl rozmáchla
a byla ctěnější od muže i syna než dřív byla.
Jemně se zasmála, oslovila jménem:
„Eurynome, srdce pak mě touha ponouká, ne předtím,
ukázat se nápadníkům, i když velmi hubenou.
Řekla bych i synovi slovo, co by bylo prospěšnější.“

Řekla. Eurynomé šla síní jít
k nápadníkům oznámit, aby přišli,
Pénelopé pak všechno slíbila udělat Athéně.
A Athéné pak sladký spánek rozlila kolem,
usnula na křesle, uvolnila se celá navzadu.
Mezitím dávala božská mezi bohyněmi dary nesmrtelné,

aby ji nápadníci obdivovali. Krásnou tvář
mastí nesmrtelnou vymyla první, kterou krásněkorunovaná
Kyperská mastí, kdykoli jde do příjemného tance Charit.
Udělala pak ji většího i mohutnějšího pohledem,
kůži pak jí bílejší než řezanou slonovinu udělala.

Když to vykonala, odešla božská mezi bohyněmi.
Pak přišly bělorámé služky ze síně
s rozhovorem. Mu sladký spánek opustil.
Rukama tváře dotkla se a oslovila:
„Hle, mě spáče zahalil sladký spánek,
mi tak sladkou smrt dala by hned Artemis
cudná, aby ne víc srdce rvoucí život bych snášela,
dávajíc po drahého muže v mnohakrásný,
protože vynikal mezi Achajci."

Řekla. Sestoupila dolů z lehce stříleného horní komnaty,
ne jedna. Spolu i jiné dvě služky následovaly.
Když dorazila k nápadníkům božská mezi ženami,
stála u sloupu pevně stavěného domu,
držela před obličejem svůj zářivý závoj.
Z obou stran stála věrná služka.
Oni se jim rozpadla kolena, srdcem byli očarováni svatostí.
Všichni se modlili, aby s ní na loži spočinuli.
Ona pak oslovila Télemacha, drahého syna:
„Télemachu, ne tě mysl ani srdce drží.
Ještě jsi dítě, ani domysl zdravý
ne-zdravý. Nedělal jsi dnes mnoho zle v této síni.
Jak tě bil ten host sedící v naší síni
mocně? Jak je ti nějak takto bylo
hostinec stavit, pokud by o kus tolka

cizinec sedí v našich síních poznal pacovkou?
Tobě pak hanba a pokárání by mezi lidmi bylo.“

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Matko, nemohu ti rozmrzet, co se hněváš.
Ale v srdci vím a znám každé,
co i rozumné je i ne-rozumné. Dřív pak byl dítě.
Ne pak všechno nejsem s to rozumně smyslet.
Jim totiž nabádají, sedě okolo mi, jedno a druhé,
nápadníci. Mi není pomoc.
A ne spor hosta i Íra
nápadníci dořídili. Host silou vítězil.
Tak kéž by, Zeve otče, Athéno a Apollone,
tak nápadníci v našich síních
hlavy pokyvujíc podlehli, jedni ve dvoře,
jiní v síních. Nálada by každému uvolnila
údy, jak teď Íros tam sedí u brány dvora
hlavu pokyvujíc, podobný opilému,
ne pak může stát rovné nohama,
ani jít domů, kam je mu, protože má údy uvolněny.“

Oni mluvili spolu takto.
Pak Eurymachos oslovil Pénelopu slovem:
„Dcero Ikariova, rozvážná Pénelopo,
pokud by si tě všichni viděli v Argu po Jasijské,
víc by Achajců v tvých síních
zrána hodovalo. Vždyť předčíš ženy
podobou a vzrůstem a myslí uvnitř zdravou.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Eurymachu, ano, podobu i vzrůst ctnost
bohové mi vzali, kdy Argejci na Ílion

vystoupili na lodě. S nimi odjel i můj muž Odysseus.
Pokud by přišed on, mi život ovládl,
takto bych i má sláva byla větší i krásnější.
Teď se trápím. Vždyť mi tolik seslal zla božský.
Vždyť kdy odjížděl, nechav otčinskou zem,
pravou mi za ruku v zápěstí vzal, oslovil:
‚Ženo, ne myslím Achajce dobré holeňmi
všechny bez pohromy z Tróje návrat.
Vždyť i Trójané mluví, že jsou dobří bojovníci,
a kopí házet a šípy střílet
a koně rychlonohé jezdit, kteří nejrychlejší
sudbu dělí velikého společného boje.
Nevím, zda bůh mě vrátí, nebo zda zahynu
tam v Tróji. Ale tobě tu všechno zde opatři.
Mi vzpomínej otce i matky v síních
jako teď, nebo i víc, protože budu daleko.
Když pak uvidíš syna bradatého,
vdej se, komu bys chtěla, nechaje svůj dům.‘
Tak mi mluvil. Teď je to vše vyplňováno.
Noc přijde, kdy mi hrozná dolehne svatba
nenáviděné, které byl Zeus odňal blaho.
Toto pak zlé srdce bolest přijde a mysl.
Nápadníků dřívější ne-byl tenhle způsob.
Kdo pak ušlechtilou ženu i bohatého muže
dceří chtějí ucházeti a jít soupeřit mezi sebou,
sami si přivádějí voly a tučné ovce,
hostinu drahým ucházeny, dávají dary skvělé.
Nespotřebovávají si cizí živobytí bez cíle.“

Řekla. Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
že u nich bral dary, kouzlila jim mysl

mazlivými slovy, mysl pak smyslela jinak.

Oslovil ji Antínoos, Eupeithův syn:
„Dcero Ikariova, rozvážná Pénelopo,
dary, kolik by chtěl některý Achajec sem
dovézt, přijmi. Ne krásné odepsat.
My pak ne předtím k pracem svým,
ani jinam odejdeme, pokud by sis vzala někoho
Achajců, kdo je nejlepší.“

Tak řekl Antínoos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Dary pak nést herolda poslal každý.
Antínoovi přinesl veliký pěkně vyrobený plášť
pestrý. V něm bylo dvanáct spon
zlatých kabátců ohnuté dovedně kolíčky.
Náhrdelník Eurymachovi mnoho dovedně vyrobený
zlatý s elektrony náhrdelník jako slunce byl.
Náušnice Eurydamantovi dvoj-oka, trojbarevné
přinesli slouzí. Mnoho půvabu z nich zářilo.
Z domu pak Peisandrova králově Polyktorova
řetězec přinesl sloužíc, ozdoba pak krásná.
Jiný pak jiný krásný dar nes Achajců.
Ona pak vzhůru šla do horní komnaty božská mezi ženami,
jí vedle služky nesly překrásné dary.
Oni pak k tanci a milé-hlasému zpěvu
obrátili, těšili. Čekali na večer, aby přišel.
Jim se bavícím přišel potom temný večer.

Pak postavili tři jaasánové sloupy ve světlici,
aby svítily. Kolem nich dřeva kladli,
suchá dřevci, dávno-ztvrdlá, od chvíle, co uschnuly, pak nedávno
nasekaná mědí. Mezi tím střídaly plameny. Postupně

podpalovaly tři služky Odyssea vytrvalého.
Jim mluvil pak sám Zevem rozený Odysseus:
„Služky Odyssea dávno nepřítomného pána,
jděte do síně, kde paní vzácná,
tej vedle u vřetene se bavit, ji doma těšte
sedě ve světlici, nebo rukama vlnu motejte.
Já pak všem budu plamen držet.
Pokud i by chtěli krásnětrůnnou Jitřenku čekat,
ne mi zdolají. Mnohotrpný jsem."

Řekl. Ony se zasmály, pohlédly na sebe.
Mu nehezky nadávala Melanthó krásnolicí,
kterou Dolios zrodil, choval pak Pénelopé,
dcerou pak jako jedno dítě, dala si pro-ladění.
Ale ne tak Pénelopin v srdci bral o nářcích,
ale se smísila a milovala Eurymacha.
Ta se Odyseaa pak nelibě promluvila slovy:
„Hoste, bílý jsi mysli zdolán,
ani nejsi do kovárny spát jít chcete,
nebo do zájezdní hospody, ale tak zde mnoho mluvíš
odvážně mezi mnoha mužů, ne pak v mysli
tě nějaký strach drží. Opravdu vínem máš mysl
chycenou, nebo vždy máš takovou mysl.
Nemluvíš marně nijak? Nebo zda spíš i ty se chlubíš,
protože jsi hádku žebráka Íra porazil?
Aby snad proti Írovi nějaký lepší nevstal,
který by tě kolem hlavy silnými rukama tloukl,
pak z domu by poslal ven, krví obroušeného."

Pohledem s podmračenýma očima řekl moudrý Odysseus:
„Hned pak Télemachovi, čubko, oznámím to říkám,

on tě tam na kousky rozetne.“

Když to řekl, slovy ženy rozehnal.
Hned pak se rozešly přes dům. Všechným pak uvolnila
údy strachem. Myslely totiž, že mluvil pravdu.
On pak u ohňů svítících stál svítil,
hleděl na všechny. V srdci pak kuje si jiné
plány, které nemají dokončené.

Ne nápadníky zcela vznešeně nabídla Athéna
odstoupit od zpupnosti, aby ještě víc duše vstoupila
Odysseovi Láertovci. Mezi nimi mluvil Eurymachos, syn Polyba,
tupě Odyssea, smích jim poskytoval:
„Slyšte mě, nápadníci slavné královny,
abych vám řekl, co mi mysl v hrudi velí.
Ne bez boha tento muž přišel k Odysseovu domu,
protože v mysli zdá se mi, i jak zřím,
jemu lesk pochodeň z hlavy – vlasy je mu žádné.“

Řekl, oslovil Odyssea ničitele měst:
„Hoste, chtěl bys sloužit, pokud bych tě vzal,
na kraji pole – mzda ti bude dostačující –
zdi stavět a stromy sázet dlouhé?
Tam bych ti i obilí dával roční
a šat kolem těla a sandály k nohám dával.
Protože ale víš nepříjemné skutky, ne pak budeš chtít
dílo konat, ale budeš chtít po lidem
žebrat, abys živil nenasytné břicho.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Eurymachu, kéž by i námi práce byla v hádce
v jaroní době, kdy jsou dny dlouhé,

po trávě, dobře se mi ohnutá kosa držela,
tobě pak taková, abychom si vyzkoušeli práci
hladoví až k temnotě. Trávy by nás nebyl nedostatek.
Nebo zas voly, kdyby, by směrovali, nejlepší,
mohutná, ryšavá, oba trávou vysíti,
rovného věku i stejné síly, kterých nebyla malá síla.
Čtyři-pole by byla, pokyvující brázdy k zemi,
pak by mě viděl, jak celou brázdu rozpřahuji táhle.
Pokud by nám i válku odkudkoli Kronovec
dnes rozmetl, byl bych pak štít a dvě kopí
a přilbu celoměděnou kolem skrání padnoucí,
pak bys mě viděl mezi prvními v boji míšenou,
pak by ne mluvil o mém břichu tupě.
Ale velmi se chceš chvástat, mysl pak ti je bez slitování,
a snad se zdáš být velký a silný,
protože se stýkáš s malými a ne odvážnými.
Pokud by přišel Odysseus a dojel do své otčinské země,
hned by ti dveře, i když velmi široké jsou,
útěk prchajícím skrz předsíň staly by se úzké."

Tak řekl. Eurymachos víc se rozlítil v srdci.
Pohlédl s podmračenýma očima, oslovil ho okřídlenými slovy:
„Hle, zle ti pak dám, cos mi tak odvážně
mluvil mezi mnoha muži, ne pak v mysli
tě nějaký strach drží. Opravdu vínem máš mysl
chycenou, nebo vždy máš takovou mysl."

Když to řekl, chopil se stolice. Odysseus se Amfinomova
podle kolen posadil, lekl se Eurymacha.
Ten tedy zasáhl číšníka v pravé ruce. Konvice
padla s třeskem k zemi. Ten pak vzadu zasténavší

spadl v prachu. Nápadníci v stinných síních
se zdvihli. Takto někdo oslovil, pohlédl na vedlejšího:
„Kéž by byl ten host, bloudící, zahynul dříve
jinde! Pak by tolik nám povyk nebyl způsobil.
Teď na žebráků se hádáme. Nebude radost
ni veselé stolování. Vždyť zlo přišlo.“

Mezi nimi mluvil svatá síla Télemachova:
„Vzácní, zbláznili jste se. Nekryjete již ve svých hrudi,
že jste snědli a pili. Někdo z bohů vás pohání.
Ale, protože jste se najedli, jděte domů ulehnout,
kdy je mi mysl. Já pak nikoho nevyhánám.“

Tak řekl. Všichni si rty zub zub kousli.
Divili se Télemachovi, protože odvážně mluvil.
Mezi nimi mluvil Amfinomos a oslovil je,
Nisův slavný syn, Arétiova krále:
„Milí, nikdo pak s dobrými slovy
spravedlivě by se rozhněval ani nemluvil hubně.
Ani ho hostu nedráhejte ani otroky žádné
v domě božského Odyssea.
Ale pojďte, nalévač začne porcí, nalévat
rozhodně, abychom se pak lili, odešli domů ulehnout.
Hosta pak zde v síních Odysseovi
Télemachovi uložíme opatrování. Vždyť jeho k domu došel.“

Tak řekl. Jim pak zalíbilo se slovo.
Jim smíchal krátér hrdina Múlios
herold Dúlichský. Byl pak sloužícím Amfinoma.
Rozdal pak všem postupně. Oni ulili blaženým
bohům pak pili medu-sladké víno.

Pak když se spojili lili pak pili, co srdce chtělo, odebrali se každý domů ulehnout.

Zpěv devatenáctý

Zůstal pak v síni vznešený Odysseus,
nápadníkům smrt plánoval se Athénou.
Hned Télemachovi okřídlená slova oslovil:
„Télemachu, všechnu zbraň Area dovnitř uložit.
Pak všelikými slovy nápadníky
oklam medovými, až se tě budou ptát:
‚Z kouře odnesl jsem. Protože ne byly Odysseovy
podobné, jak zanechal, odjížděje do Tróje,
ale pokaženy, co jim dech ohně dolehlo.
Ještě pak toto větší v mysli bůh vložil,
abyste snad nějak vínem obtížení s svár si vzniklý
jeden druhého zranili, poznectili i svatbu
i stolování. Železo samo totiž muže vábí.‘“

Tak řekl. Télemachos drahou matku poslouchal,
zavolal pak Eurykleii chůvu a oslovil ji slovem:
„Mámo, nuže mi stáhnuvše ženy v síni,
dokud do komnaty uložím mi otcovskou zbraň
krásnou, kterou po síni bezcitnou kouřem
otce vzdáleného kazí. Dětem jsem byl.
Teď je chci uložit tam, kam dech ohně nedolehne.“

Jemu pak oslovila drahá chůva Eurykleia:
„Kéž by, jen dítě, předtím starost přinesl,

jak všech majetků dohlížet.
Kdo ti pak doprovodí světlo nést?
Služky, kteří by svítily, nenechal jsi jít předem.“

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Host sám. Vždyť neštrpím lenivě být,
který mé chleby, i když z daleka přišel.“

Tak řekl. Jí byla řeč bez letu.
Zavřela dveře dobře stavěných síní.
Oba vstavše, Odysseus i slavný syn,
nesli dovnitř přilby a čepele oboustranné
a kopí ostrá. Jim vedla Pallas Athéna
před nimi, drže v ruce zlatou svítilnu,
vydávala překrásný svit. Pak Télemachos
rychle oslovil otce:
„Otče, veliký div toto očima vidím.
Vždyť mi síní stěny krásné,
mezery a jedlové trámy, sloupy pak vysoké,
jako svítí ohněm k vidění očím.
Zcela někdo z bohů uvnitř je, kteří obývají široké nebe.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Mlč, pozastav mysl, nic se neptej.
Taková je uzda bohů, kteří obývají Olymp.
Ale jen jdi spát. Já tu zůstanu,
abych služky a tvou pak matku ještě více
rozmáchl. Ta pak slz prosí každé.“

Tak řekl. Télemachos skrz dům šel odebrat se
ulehnout ve své komnatě, kde dřív spal,
kdy ho sladký spánek by přišel. Tam i tehdy ulehl,

čekal na božskou Jitřenku. V síni pak zůstal
vznešený Odysseus, nápadníkům smrt plánoval se Athénou.

Vyšla pak ze své komnaty rozvážná Pénelopé,
podobná Artemidě nebo zlaté Afrodítě.
Jí usedl trůn k ohni, kde dříve sedávala,
tořeňový, se stříbrem a slonovinou, který kdysi tesař
udělal Ikmalios, pod ním stolička k nohám
k vlastnímu připjatá, nad níž byla položena veliká pokrývka.
Tam se usadila rozvážná Pénelopé.
Přišly pak ze síně služky bělorámé.
Ony odnesly velký chléb i stoly
a poháry, z nichž pili pyšní muži.
Oheň vylili ze svícnů na zem, jiné nahromadily
dřeva, dávajíc teplo i světlo.
Melanthó pak podruhé začala nadávat Odysseovi:
„Hoste, ještě tu nás budeš i nocí trápit,
chodě skrz dům, dohlížeje ženy?
Ale jdi ven, drsný, raduj se, nebo rychle i stolicí
hozen z brány vyjdeš.“

Pohledem s podmračenýma očima řekl moudrý Odysseus:
„Divná, co mi tak jde přistupuješ se zuřivou myslí?
Protože nejsem špinavý ani zle oblečen,
žebrám po lidu? Vždyť mě nutnost zasahuje.
Takoví jsou žebráci a muži bídou-trpění.
Vždyť i já kdysi mezi lidmi blažený jsem byl.
Bohatý dům jsem bydlel a často jsem bloudícímu dával
takovému, kdokoli byl a čehokoli byl potřeba.
Byli mi otroci nespočetně i jiných věcí mnoho,
jimiž žijí dobře a jsou nazýváni bohatí.

Ale Zeus Kronovec zpustošil – chtěl totiž tak.
Proto nyní, ženo, nabádám, aby jsi i ty
ztratila krásu, ne-prvního dnes, které teď předčíš mezi služkami,
pak ne-paní tě bude pozlobena,
nebo nebude přišed Odysseus. Vždyť ještě je naděje.
Jestli zahyne a není už návrat,
ale je už syn jeho takový, Apollonovou milostí,
Télemachos. Ten pak nikdo ze žen v síních
by se neobešel neslušně, protože už není v tom věku."

Řekl. Jeho slyšela rozvážná Pénelopé,
služku napomínala, oslovila jménem:
„Nic, drzá a nestoudná čubko, mě neunikáš
velkou pěstí dělajíc. Vždyť znáš dobře všechno,
protože se mnou tohoto bojíš se oznámit, že chci hosta
v mých síních ptát se vlastního muže,
já pak hubenou mám bídu."

Řekla, oslovila Eurynomé klíčnici:
„Eurynomé, přines stolici i kožku na ní,
na ní abych usedal host řekl,
mluvil a mě slyšel. Chci se dotázat."

Tak řekla. Ta pak velmi rychle přinesla a postavila
stolici dobře hoblovanou, hodila na ní kožku.
Tam usedl vznešený vytrvalý Odysseus.
Mezi nimi mluvila rozvážná Pénelopé:
„Hoste, toho se první sama tě pozeptám:
kdo jsi mezi muži? Odkud? Kde ti město a rodiče?"

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo, žádný smrtelný na bezbřehé zemi

by tě ne pokáral. Vždyť ti sláva k širému nebi
sahá, jako některého krále bezchybného,
kterýžto bohů bojící se mužům mnohým a silným
vládne, prosazuje spravedlivé věci. Nese pak černá
pšenice a ječmen, obtížené stromy ovocem,
stáda bezrohá rodí stále. Moře pak dává ryby
z jeho dobrého vládce. Pod ním se dobře mají lidé.
Proto se mě ptej teď jiné doma,
mi otčiny a rodu, aby ne mi víc
zahrnula bolestmi mysl vzpomínky. Vždyť velmi
jsem trpěl. Ne mi je slušné v cizím domě
sedět plakat a naříkat. Vždyť horší je stále
truchlit bezcílně. Nebude se někdo mi služek
rozmrzet nebo i ty sama, řekne pak, že vínem obtížen pláču."

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Hoste, ano, mi ctnost, podobu a vzrůst zničili
nesmrtelní, kdy Argejci na Ílion
vystoupili. S nimi byl i můj muž Odysseus.
Pokud by přišed on, mi život ovládl,
takto bych i má sláva byla větší i krásnější.
Teď se trápím. Vždyť mi tolik seslal zla.
Kolik je ostrovů ve vládě,
Dulichiu, Samé a lesnatém Zakynthu,
kolik v Ithaku jasně viditelnou v obci vládnou,
tolik se o mě ucházejí ne-chtěnou, plení dům.
Proto hosti o nic nestarám ani prosebníci
ani heroldi, kteří obecní práci.
Ale po Odysseovi toužícímu tají se srdce.
Oni svatbu urychlují. Já pak lsti splétám.

Nejprve mi oděv v mysli vložil bůh,
postaviv v síních stav vysoký, tkala,
jemné a široké. Hned mezi nimi oznámila:
‚Mládenci, moji nápadníci – protože zahynul božský Odysseus –
čekejte, spěchajíc po mé svatbě, dokud plášť
nedokončím, nechcete se mi nikomu příze přišla ve větru,
Láertovi hrdinovi pohřebnímu, kdy ho
osud zlý dolehne dlouho skličujíc smrti,
aby žádný mi v obci Achajských žen neprotichtěl,
pokud bez pláště leží mnoho získav.‘
Tak jsem řekla. Jim pak přesvědčila statečná mysl.
Pak ve dni jsem tkala velký stav,
po nocích pak jsem párala, kdy jsem si kladla pochodně.
Tak tři roky jsem skryla a klamala Achajce.
Když ale čtvrtý rok přišel a doby přicházely,
pozdně i tehdy ze žen někdo řekl, která zcela věděla.
Je nás přistihli, jak páral jsem jasné tkanivo.
Takto to dokončili, i když nerada, z nutnosti.
Teď ne svatby mohu uniknout, nijak si nemohu
jiný plán vymyslet. Mnoho mě rodiče
nabádají si vzít, syn se trápí, jedí
živobytí, poznávajíc. Vždyť muž je, kdy je zcela
schopen postarat se o dům, jemu Zeus dává slávu.
Ale ale přesto pověz svůj rod, odkud jsi.
Nejsi totiž ze stého duchu ani ze skály,
jak se o tobě pravda říká.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo úctou-hodná Odyssea Láertova,
ne pak přestaneš se mě ptát na můj rod?
Nuže ti povím. Mi dáváš bolesti víc

než jsem jich měl. Taková je totiž uzda, kdy někdo
od vlasti bez pohromy, jak já teď, dávno jest
mnoho vybloudiv po lidí mnoha dny trápením.
Ale přesto ti povím, co se ptáš a vyptáváš.
Je Kréta nějaká zem uprostřed vinově temného moře,
krásná a tučná, obilonosná. V ní lidé
mnozí, nespočetní, i devadesát měst.
Jiný jiných jazyk má je smísený, v nich pak jsou Achajci,
v nich pak Eteokréti velkoduší, v nich pak Kydónové
a Dóři s třemi větvemi a božskými Pelasgové.
Z nich je mocným město Knóssos, kde Minós
devětletým vládl, velikého Dia hovořitel,
otec mého otce velkoduchého Deukalióna,
Deukalión mě zrodil a Idomenea vládce.
Ale ten do Ília koňmi slavného s oboustrannými loďmi
odjel s Atrejovci. Mi je jméno slavné Aithón,
mladší věkem. Ten pak starší a lepší.
Tam Odyssea jsem viděl, nabídl pohostinnost.
Vždyť i jemu k Krétě dohnala síla větru,
k Ílion ho ponoukala, u Maleje odvrátila.
Zakotvil v Amnésu, kde je jeskyně Eileithyia,
ve špatných přístavech. Těsně unikl bouřím.
Hned pak do města příchod ptal se Idomenea.
Milého totiž mu řekl být a vzácného.
Jemu bylo již desátá nebo jedenáctá Jitřenka
odjíždějícímu v Ílion s oboustrannými loděmi.
Toho já do domů veda dobře pohostil,
pěkně mu, ve mnoha v domě majetku jsouce,
jiným pak druhům, kteří s ním následovali,
z lidu obecního obilí a jiskřící víno
jsem sebral i voly jít a získat,

aby svou mysl potěšili.
Tam dvanáct dnů zůstali vznešení Achajci.
Zdržoval je totiž veliký Boreá, nelze stát
ani na zemi. Nějaký bůh ho rozzlobil.
Třináctého utichl vítr. Oni odpluli.“

Řekl. Mluvil mnoho klamy s pravdou podobným.
Jí poslechající slzy tekly, kůže se rozlévala.
Jak když sníh roztává na vysokých hrotech hor,
který Eurus odtáhl, Zefyr jsa roztál,
roztávající pak toto plné prud řeky tečou.
Tak jí tekly tváře krásně, pláčíc
muže vlastního, u sebe sedícího. Odysseus pak v mysli
cítil svou ženu plačící. Rozkvetlo mu srdce.
Oči pak jak rohy stály nebo železo
nehybně ve víčkách. Lsti pak slz skrýval.
Pak když se nasytila plné slzami,
oslovila ho zpět slovem a oslovila:
„Teď, hoste, chci tě vyzkoušet,
zda i opravdu tam s druhy mým mužem
nabídl ve svých síních, jak říkáš.
Pověz mi, jaké roucho měl kolem hrudi,
kdo byl ten muž, kdo následoval druzi.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo, těžké je, tak dlouho vzdáleného
to povídat. Dvacátý totiž mu je rok,
jak odtamtud odjel a nechal mi otčinu.
Ale přesto ti povím, co mi mi srdce představuje.
Pláštěm dvojitým oblékl v purpuru vznešený Odysseus,
vlněnou. Zlatá v něm byla spona dvojího pupku.

V plátu před byla dovednost: pes v předních nohách
prvního kolouchi drží, zápasícího.
Tomuto obdivovali všichni, jak zlaté sice byli,
pes pak ho dusil koloucha, pak ten mu uniknout bažící
rychle údy zápasil.
Chitón pak jsem si všiml kolem hrudi lesklý,
ten byl jak suché cibule slupka,
tak byl jemný. Jak slunce zářil.
Mnoho jsem s ním se divily ženy.
Jiné pak ti povím, do mysli vlož.
Nevím, zda Odysseus doma takto měl,
nebo zda mu druh dal plujícímu rychlou lodí,
nebo kdokoli jiný. Vždyť Odysseovi mnoho byli druhy.
Dávno jsem i já posílal takové, jak jemu dal
měděný meč a dvojnásobný mnoho krásný plášť
a chitón strakatý. Pohostil ho ctí
na dobře osedlané lodi. Pak za ním šel sloužíc,
něco starší, než on. Ti ti povím, jaký byl:
hrbatý ramenou, s hlavou tmavý, modrokadeřavý.
Eurybates mu bylo jméno. Vážil si pak zvlášť
mezi všemi druhy Odysseovi, protože se radili spolu.“

Řekl. Ta pak povzbudila ještě víc touhu po nářcích,
poznala Odyssea značky, které vylíčil jistě.
Pak když se slzami a nářkem nasytila,
oslovila ho hlasem, oslovila:
„Teď pak, hoste, zprvu mi bídná jsouc, dřív
budeš jak milý a vzácný v mých síních.
Já pak dala jsem ta roucha, kterých říkáš,
poskládajíc jsem z komnaty, přidavši jasnou sponu
být mi ozdobou. Toho pak ne přijímám domů

vracejícího se do své otčinské země.
Proto zlým osudem Odysseus odjel do zlé,
nejmenované, jít z proklaté Tróje.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo úctou-hodná Odyssea Láertova,
ne už tedy zabíjej krásnou kůži ani srdce
hyni plačící svého muže. Nic hubuji.
Jak by i jiná jiné ženě, která by takto by ztratila,
muže, jemuž pak panenství podlehla rodila děti,
než Odysseovi, kterého bohům podobného říkají.
Ale přestaň s nářkem, mi poslouchej slovo:
pravdivě totiž povím a nic nezatajím,
jak jsem již o návratu Odysseovi slyšel
blízko, bohaté zemi Thesprotů,
žijícího. Mnoho pak vede domů majetek slavný,
žádající kolem lidu. Ale potom věrné druhy
ztratil i dutou loď na vinově temném moři,
od ostrova Trinakrie jdoucím. Rozhněvali se na něho Zeus
a Hélios, jemuž krávy zabíjeli druzi.
Oni všichni zahynuli ve vlně mnohošumějící.
Jeho pak na kýle lodě vlna hodila na pevninu,
Fajákovou zem, kteří jsou blízcí bohům rodem.
Oni ho jako boha pak s potěšením uctili,
dali mu mnoho darů, chtěli i sami bez pohromy
poslat domů. Byl by i tehdy Odysseus
tu, ale takto v mysli zdálo se být vhodnější,
majetky shromažďovat, obcházeje po mnoha zemích.
Vždyť zcela zemi Odysseus zná výdělek nad lidi smrtelné.
Nikdo by s ním ne jiný smrtelný by se mohl.
Takto mi mluvil Féidón Thesprotů král.

Přísahal, že při mně, kdy úlitbu lil v domě,
že loď je stažena a druzi připraveni,
kteří ho doprovodí do drahé otčinské země.
Ale mě dřív vyslal. Trefila se totiž
Thesprotů loď jedoucí do Dúlichia obilonosného.
Ukázal mi i majetek, kolik si posbíral Odysseus:
měď a zlato mnoho a mnoho-ztvárněné železo.
I po deseti pokolení by jiného živilo.
Tolik jemu v síních ležely pánovy poklady.
On do Dodony pravil odjetý, aby ze vysokolistého
Diova dubu rady slyšel, jak se vracet
na Ithaku, úrodnou zem, dávno nepřítomný,
či otevřeně, nebo tajně.
Toto je zachován, přijde brzy, nebude dál
daleko od blízkých a své otčiny. Jest. Vždyť ti i přísahu
přísahám. Buď svědkem Zeus první, nejhorší a nejlepší bohů,
Odysseus bezchybného hospoda, ke které jsem došel:
toto všechno vyplní se, jak mluvím.
V letošním roce dojde sem Odysseus,
kdy tenhle měsíc hyne a druhý narodí.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Kéž by, hoste, toto slovo se vyplnilo!
Pak bys rychle poznal přízeň a mnoho darů
ode mne, že by tě potkal, kdokoli by nazýval šťastným.
Ale mi tak v mysli ponouká, jak budu.
Ne tak už se Odysseus vrátí domů ani ty
průvod dostaneš, protože ne jsou v domě páni,
jaký byl Odysseus mezi lidmi, pokud byl,
hosty uctívajících posílání a doprovázení.
Ale ho, služky, umyjte, podložte lože,

pokrývky a plášťky a lesklé přikrývky,
aby teplo přebyl do zlatotrůnné Jitřenky.
Ráno pak ho umyjte a potřete olejem,
aby s Télemachem v síni večeřil,
sedě. Zle pak tomu, kdo by jemu nelibě
mysl rvával. Nebude v mysli pak dál dovršení
věcí, i jak kdyby se velmi rozzlobil.
Jak budeš, hoste, vědět,
pokud se mnou něčím mysli a smyslu v Achajských ženách
předčím, jestli neumytý, špinavě oblečeným
v síních hoduje. Krátcí smrtelní. Smrt je rychle."

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo úctou-hodná Odyssea Láertova,
pláště sice i lesklé přikrývky mi jsou nenáviděné,
od chvíle, co jsem jako první zanechal hory
Kréty sněžná, do dlouhoveslaré lodi vystoupiv.
Ulehnu, jak dávno nocí bezespánkem
jsem již lehal. Vždyť mnoho ve zlém noci
jsem já zůstal, krásnotrůnnou Jitřenku očekával.
Ne pak mi není omývání nohou žádoucí
pak mým chodidlem se dotkne,
kdokoli žen tvých síní je,
pokud není nějaká stařice jsouc, znalá pečující,
tolik v mysli co trpěla já.
Nezávidím, i když mi nohy dotkne."

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Hoste můj. Vždyť ne tak nikdy muž rozumně
hostů dávno vzdálených přišel do mých domů tak milých,
jak ty rozumně i poznavše říkáš.

Je mi stará žena jsouc, zdravě znalá,
která toho ubohého dobře chovala i pěstovala,
rukou přijavši, kdy ho zrodila matka.
Ta ti nohy mi, i když je i trochu málo síly.
Ale pojď teď vstaň, rozvážná Eurykleio,
umyj svého rovného věku pána. Snad takový
je Odysseus nohama, takový i rukama,
protože ihned v neštěstí ve smrtelných lidech stařejí."

Tak řekla. Stařena pak zahalila tvář rukama,
teplé slzy prolila a oslovila v nářcích:
„Běda, dítě, bezmocná je. Víc totiž tě Zeus
nenáviděl, i jak byl bohuposvátně myslící.
Nikdo totiž tolik Diovi blesku se těšícímu zajímavých stehen
nespálil, ani vybraných stohlavých obětí, kolik tys mu dával,
modlíc se, by stáří tučné stařil
pak si vzácného syna by chovat a vychovat.
Teď pak jediného ti návratový den odňal.
Tak snad i jemu smály se ženy, cizince
vzdálené v slavných hospodách, kam by přišel,
jak teď ty této čubky všichni smály se.
Jejich hubování a mnohých hanob vyhýbaje
nenecháváš mýt. Mě pak ne-nerad
dcera Ikaria, rozvážná Pénelopé,
nabádá. Proto já pak ti omývat nohy
jak pro samu Pénelopu, i pak kvůli tobě,
že mi je v mysli pohnuto bolestmi srdce.
Ale nuže poslechni slovo, co ti povím:
mnoho sem už hostů trpěvších přišlo,
ale pravím, že žádný tak podobného jsem já viděl,
jak podobou, hlasem i nohama jsi mi Odysseus."

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Starušíc, tak říkají všichni, kteří s obouma
nás viděli vlastníma očima, podobní jeden druhému
být. Jak i ty i sama říkáš, tak smýšlíš.“

Když to řekl, stařena přijala plný-tmavý kotel,
kterým umývala nohy, chladné pak dovnitř nalila
vody, pak teplou vlila. Odysseus pak usedl
od ohně dál. K temnotě se obrátil
rychle. Vždyť ho najednou dohonila mysl,
by si ho vzala za jizvu nějak znala, zjevné by se stalo.
Blízko umývala svého pána. Hned se dotkla jizvy,
kterou mu kdysi vepř bílým zubem zasáhl,
Parnasu jít s Autolyckem i syny,
který byl matky vzácný otec, který lstí a přísahou
nad lidi přečníval. Vždyť mu dal sám bůh
Hermés. Jemu totiž zajímavých jehnát a kůzlat
stehna hořící. Pak si on ochotně stál sloužit.
Autolykos byl pak přišed do pšeničonosné Ithaky,
dítě dcery nedávno zrozeného zastihl.
Mu Eurykleia drahým kolenem položila,
kdy skončil hodinu, oslovila jménem:
„Autolyku, teď sám najdi jméno, kdo by
jsi dal dětem drahým. Mnohým totiž ti sám modlil se.“

Odpověděl jí Autolykos a oslovil:
„Zeťáku můj a dcero, dejte, co vám povím:
Mnoha totiž já zlobě-dcer se sem přišel,
mnoha s žen, které krmí mnoho-živ živící zem.
Proto Odysseus název ať je po jménu. Já pak
kdy k mládí přijde, k velkému otcovskému

domu příchozí do Parnasu, kde mi jsou majetky,
pak mu dám z nich a radost dovezu zpět.“

Těchto kvůli šel, aby mu dal lesklé dary Odysseus.
Toho pak Autolykos a syny Autolyka
dlaní pozdravili medovými slovy.
Amfithea pak matka matky objala Odyssea,
líbala pak hlavu a oba krásné oči.
Autolykos nabádal slavné syny
večeři obstarat. Oni poslechli nabádání,
hned pak přivedli pětiletého vola.
Toho rychle stáhli, upravili, rozsekli,
rozsekli obratně, nabodli na rožně,
pekli, rozdělovali porce.
Celý den potom až do zapadnutí slunce
hodovali. Nikdo nedostala srdce stejného stolu.
Když zapadlo slunce a přišla temnota,
tehdy pak spát odebrali se, dar spánku vzali.

Když se objevila růžovoprstá Jitřenka, zrozená za úsvitu,
na lov šli psi a sami pak synové
Autolyka. Mezi nimi i božský Odysseus
odjel. Strmou pak horu Parnasu
vystoupili lesem, rychle do větrných údolí přišli.
Hélios pak ihned ryb pole zasáhl paprsky
z klidně-tekoucího Oceánu hluboko-tékajícího.
Jim ale u ohbí přišli honiči. Před nimi pak
šli psi za stopy čichajíc. Vzadu pak
synové Autolyka. Mezi nimi i božský Odysseus
blízko šel psům, mávaje dlouhostínným kopím.
Tam pak kanec ležel velký v hustém lesovíku.

Toho sice nad větrů bytí vlhkých,
ani by ne-něm Hélios zářivý paprsky by zasáhl,
ani déšť by neprošel. Tak byl hustý.
Padlo pak v něm listí v hromadách.
Toho muže a psů kroky kolem přišly,
honících. On protiproud z lesovíka,
ježil se dobře hřbet, oči pak oheň blyštil,
stál blízko nich. Pak Odysseus první
vrhl se, zdvihl dlouhé kopí mocné rukou,
chtějíc zasáhnout. Ale předběhl kanec, vepří-výr
pod koleno. Mnoho pak masa se protínaje
odkopl bokem, nedorazil ke kosti muže.
Toho pak Odysseus zasáhl pravou lopatkou. Zcela
protinul lesklé kopí. On padl v prachu zařvavší
zvíře. Život z něho uletěl.
Ho pak Autolyka synové obstarávali, pak jizvu
bezchybného Odyssea, podoby boha, obvázali obratně,
krev tmavou pak zastavili zaklínadlem. Rychle do otcova
drahého domu došli. Když ho uzdravili dobře,
Autolykos a synové Autolyka
dary dávajíc poslali a potěšené potěšeným
rychle poslali do drahé Ithaky.
Oni mu otec a vzácná matka
radovali vracejícím se, i o každou věc se vyptávali,
jak jizvu vzal. On jim dobře vylíčil
jak ho při lovu zbil vepř bílým zubem,
jít k Parnasu s Autolykem i jeho syny.

Tu stařena rukama rovnoběžně dotkla se,
poznala. Hmatajíc. Nohu pak dopustila a nese.
V kotli nahnula nohu. Měděné pak zazněl.

Druhá strana se obrátila zpět. Padla pak voda na zem.
Jí najednou radost i bolest zahrnula mysl.
Oči se jí naplnily slzou. Hlas pak jí docela zastavil.
Chytila se za bradu Odyssea, oslovila:
„Odysseovi jsi mi, drahé dítě. Já pak dřív tě
nepoznala, než jsem svého pána celá dotkla se."

Řekla, Pénelopě pak očima pokynula
oznámit, že je drahý muž uvnitř.
Ta ani nemohla se podívat ani si všimnout.
Vždyť Athéna jí mysl obrátila.
Odysseus pak hmataje rukou pravou jí chytil u krku,
druhou pak sebe přitáhl a oslovil ji:
„Mámo, co mě chceš zahubit? Ty si mě sama živila
tímto prsa. Teď já, mnoho vytrpěv, přišel
ve dvacátém roce do své otčinské země.
Protože však vyzvěděls, bůh ti vložil do mysli,
mlč, aby jiný některý v síních nedověděl.
Vždyť ti takto řeknu, bude to vyplněno:
pokud mi pod sebou bůh nápadníky zdolá pyšné,
ne tě, i když jsi má chůva, bránit, pak budu
jiné zabíjet v síních ženy služky."

Jemu zas odpověděla rozvážná Eurykleia:
„Dítě moje, jaké slovo ti utekla z ohrady zubů?
Víš, jak mi je pevná mysl a nepohnutelná.
Budu držet jak pevnou skálu nebo železo.
Jiné ti povím, ty pak si vlož do mysli.
Pokud ti pod bůh nápadníky pyšné zdolá,
pak ti povím o ženách v síních,
které tě ctí a kdo bez viny."

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Mámo, co to říkáš? Nic ani ty je nutno.
Dobře i já vyzkoumám a poznám každou.
Mlč, drž slovo, nech i bohy.“

Tak řekl. Stařena skrz síň vyšla
nést vodu nohám. Vždyť vše prvá se vylila.
Když ho omyla a potřela tučným olejem,
Odysseus zpět tak křeslo přitáhl blíže k ohni,
hřát se. Jizvu zahalil hadrem.
Mezi nimi mluvila rozvážná Pénelopé:
„Hoste, maličkost toho ještě budu dotázat já sama.
Vždyť rychle bude i oddychu příjemného čas.
Čas je komu komukoli, i když stísněn, přišel sladký spánek.
Mi pak bezmezný bolest dal daimón.
Ve dnech sice jen radost se trápit, naříkat,
dohlížení vlastní prací a služek v domě.
Když přijde noc a chytí všechny spánek,
leží v loži. Hustě pak mi kolem hustého srdce
hrozné starosti plačící vzbuzují naříkat.
Jak když Pandareova dcera, zelená Aédón,
krásně zpívá na jaře nedávno příchozí,
hustě sedě v hustém větví stromů,
která se vždy šplouchá, i prolévá hojnozvučný hlas,
plačící drahého syna Itylona, kterého nějakým mědí
zabila bez vědomí, syna krále Zétha,
tak i mi se mysl v dvě obrací sem a tam,
zda u syna zůstat a všeho dohlížet,
majetků, otroků a vysoké široko-střešného domu,
lože muže v úctě i hlasu lidu,
nebo již následovat Achajců, kdo je nejlepší,

který by mě chtěl ucházet v síních, nespočet darů dávajíc.
Syn, pokud byl ještě dítě a jemné smyslu,
nedovolil se vdát a muže opustit dům.
Teď, kdy je již velký a dosáhl míry mladí,
již i mě sám prosí jít zpět ze síně,
starající se majetky, které mu jedí Achajové.
Nuže sen mi vylož a vyslechni, nabádám.
Dvacet mi hus doma pšenici z vody
jedí, teším se je dívat.
Přišel pak veliký orel skalní orel ohnutý
všem krky zlomil. Oni se nahrnuli zabiti
v síních. Ten se k božský éter zdvihl.
Já jsem ve snu plakala a naříkala.
Shromáždily se kolem s krásněvlasými Achajkami,
žalostně se mnou plačící, že orel zabil husy.
Pak zpět přijdyž usedl na vyniklé střeše,
smrtelným hlasem oslovil, zastavil:
‚Buď statečná, široko-slavné dceři Ikaria.
Nejsem to sen, ale příhoda dobrá, která ti bude vyplněna.
Husy ale jsou nápadníci. Já pak orel pták
dřív byl, teď pak znova tvůj muž jsem přišed.
Tak všem nápadníkům hanebný osud vložím.‘
Tak mluvil. Mě pak medu-sladký spánek opustil.
Hledě husy jsem viděla v mém domě,
pšenici kolem struhy žerou, odkud byly dřív.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo, žádná není jinak sen přeložit,
tě jindy pokud tě sám tě odstraní Odysseus
oznámil. Nápadníkům pak smrt jeví se všem,
nikdo pak smrti a Kéry neuteče.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Hoste, snad sny nejsou těžko pochopitelné,
nic jsou ne pro všechno lidem vyplněné. Dvě brány jsou
nápadům beznadějným. Jedny jsou rohem vyrobené, druhé pak
slonovou kostí.
Z nich kteří jdou dovnitř vysekán slonovou kostí,
oklamávají, nedokončené slova neschované.
Které pak skrz leštěné rohy se dostanou ven,
dovršují skutečnosti, kdy někdo smrtelných vidí.
Ale mi ne odtud, myslím, hrozný sen přišel.
Opravdu by to bylo milé mně i synu.
Jiné pak ti povím, do mysli uložím.
Dnes bude osudný rána, která Odysseovo
mě z domu odvede. Vždyť teď chystám soutěž,
sekery, které on usazoval ve svých síních
jak dub lodí trámy, dvanáct všech,
stával se velmi vzdáleně a šípem skrz všechny házel.
Teď tuto soutěž nápadníkům uložím.
Kdokoli tak nejsnadněji napne luku rukama
a šípem skrz všech dvanáct projde sekery,
jemu bych pak já následovala, opouštějíc ten dům,
velmi krásný, plný života, jemuž vím
myslím, že bude ve snech vzpomínán.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ženo úctou-hodná Odyssea Láertova,
již nedlouho zdržuj tuto soutěž v domě.
Vždyť dřív mnohazkušený Odysseus přijde sem,
dřív než ti tenhle leštěný luk rukou
natáhne a šípem skrz železa projde.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Pokud by si hoste, chtěl mi sedě v síních,
těšit, nikdy by se mi oči víčka neuzavřely.
Ale nikterak je mohu neustále bezespánka být.
Lidem určili míru nesmrtelní smrtelných
na obilonosné zemi. Já pak já půjdu do horní komnaty.
Lehnu si na lože, které mi stalo se naplněno nářky,
vždy slzami mým zmáčené, co Odysseus odjel
vidět zlou Ílion, nejmenovanou.
Tam já lehnu. Ty pak zde v tomto domě si lehni,
podlahou na podlaze, nebo ti postelí ustelou.“

Když to řekla, odebrala se do horní komnaty jemně-stavěné,
ne jediná. S ní šly i jiné služky.
Vzhůru odebrala se do horní komnaty se služkami,
plakala pak Odyssea, drahého muže, až jí
jasnooká Athéna sladký spánek na víčka vložila.

Zpěv dvacátý

Vznešený pak Odysseus v předsíni se chystal lehat.
Nedubnutou hodil kůži býka, nad něm pak
ovčí mnoho, které zabili Achajci.
Když si lehl, hodil Eurynomé mu plášť.
Tam Odysseus bezespánným nápadníkům kuje zlo
ležel. Ženy ze síně
šly, které i předtím se smísily s nápadníky,
jedna druhé smích a radost spolu dávaly.
Mu rozmach se mysl rozmáchla v hrudi.
Mnoho pak zvažoval v mysli a v srdci:
zda vyskočit zabít každou,
nebo ještě dovoliti nápadníky pyšné smísit se poslední
krát. Mu srdce vrčelo uvnitř.
Jak když fenka kolem něžných štěňat
muže neznalého vrčí, chystá se bojovat,
tak jemu vnitřek vrčel rozzlobený nad zlými skutky.
Hrudník si praštil, srdce zahuboval slovem:
„Vytrvej, srdce. I psovité jsi vytrpělo jiné,
onoho dne, kdy mi nemírnou sílu Kyklops
jedl dobré druhy. Ty jsi vytrvalo, až tě lstivost
vyvedla z jeskyně, cos myslel zemřít.“

Tak mluvil, zahuboval srdci v hrudi.
Mu srdce velmi vytrvale vytrvávalo.

Sám se ale otáčel sem a tam.
Jak když muž tučného břicha, krve a sádla plné,
nad hořícím velkým ohněm sem a tam otáčí,
velmi dychtivě chce ho rychle upéct,
tak on sem a tam otáčel, přemýšlel,
jak by na nestoudné nápadníky vrhl
sám jediný s mnoha. Jemu blízko přistoupila
Athéna sestoupivši z nebe. Podobala se ženě
tělem. Stála nad hlavou, oslovila ho slovem:
„Co teď nespíš, nad všemi muži nejnešťastnější?
Tak domů tak, tam je ti žena,
pak dítě takové, kterého by jiný modlil se.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ano, to všechno, bohyně, pravdivě jsi řekla.
Ale toto mi mysl v hrudi uvažuje,
jak by nestoudným nápadníkům vrhl ruce
sám jsa jediný. Oni jsou vždy pohromadě dovnitř.
Pak toto víc srdcem starost smyslím.
Pokud bych zabil Dia a tvou vůli,
kam bych pak unikl? Pozastav se nad touhle věcí.“

Odpověděla mu jasnooká bohyně Athéna:
„Zatvrzelý, i horšímu než já věří někdo,
který je i smrtelný druh ne tak mnohá ví.
Já pak jsem bohyně, která tě zcela
v útrapách všelikých chrání. Ti povím zřejmě:
pokud by nás padesát obklopilo roty
smrtelných lidí, chtivé v Area zabít,
hnal bys jejich voly a ovce tučné.

Nuže se mi dovol nad spánek. Bezespánnost pak všech noc
hlídat také útrapa je. Zla pak již vynoříš.“

Řekla, mu spánek vylila na víčka,
sama na Olymp šla zpět božská mezi bohyněmi.

Jemu padl spánek, uvolňující srdce útrapy,
rozvazující údy. Jeho pak drahá žena se probudila,
plačící mu usedla na měkkém loži.
Když se nasytila srdcem plačící,
Artemidě pak nejdřív modlila se božská mezi ženami:
„Artemis, úctou-hodná bohyně, dcero Diova, kéž bys mi hned
šípem v hrudi hodila a život ode mě odňala,
teď, nebo pak mi bouře by vzala
nesla po mlžných cestách, do ústí
Oceánu zpětně-tékajícího hodila.
Jak Pandareovy dcery bouře odnesly.
Jim rodiče bohové zahladili, oni jako sirotky
v síních, pak je živila božská Afrodíta
sýrem a sladkým medem a slasti vínem.
Héra pak jim dala nad všechny ženy
krásu a smysl. Vzrůst pak nadělila cudná Artemis,
dovednosti pak práce učila Athéna slavná.
Když přišla do velkého Olympu Afrodíta
žádat dívkám dovršit svatbu plného
k Diovi blesku se těšícímu – vždyť zná vše dobře,
osud šťastný i nešťastný smrtelných lidí –
mezitím dcery Harpyje odnesly
pak otročinám daly ohavným Erínyím být.
Tak by mě zahladili, kteří obývají olympské domy,
nebo mě zbila krásněvlasá Artemis, aby i v hrdinách Odyssea

nelibě sestoupivši zem byl, ani by si horšího
mužem naplnila mysl.
Ale ale snášivé zlo, i když kdo
pláče ve dnech, zarmoucený v srdci silně,
nocí pak ho spánek ovládá – zapomíná všechno
dobré i zlé, jak pokryje víčka –
mi pak i sny bůh zlé pouští.
Dnes mi pak zase se mi uložil podobný,
takový, jakým byl, s vojskem jít. Mi srdce
radovalo se, protože jsem řekla, že ne sen, ale skutečnost už.“

Tak řekla. Hned zlatotrůnná Jitřenka přišla.
Jí hlas se oslovil božský Odysseus
plačící. Mu v mysli zdálo se, že již zná jej.
Blízko stála nad hlavou. On vstal, pak sebral si
plášť a kožky, na nichž spal.
Je přes křeslo síni položil. Býka pak
nos ven, modlil se k Diovi ruce zdvihnuv:
„Zeve otče, pokud mě vlastním vedli chtějíc po zemi
i mokré, mi mnoho ztraceni, do své otčiny jste přivedli,
zprávu někdo mi oznam v síních probudivšímu se lidí,
venku pak Dia jiné objeví se znamení.“

Tak řekl, modlíc se. Vyslyšel ho rozvážný Zeus.
Hřměl zcela od lesklého Olympu,
vysoko z oblak. Zaradoval se vznešený Odysseus.
Zprávu pak mu v domě řekla mlečka,
blízko, kde mu byly stolice pastýře lidu.
Dvanáct všech jim na mlýnech přistoupilo
žen pracovaly, ječnou a pšeničnou mouku, oporu mužům.
Jiné spaly, kdy obilí smlely.

Jediná pak ne ještě přestávala, nejslabší pak byla.
Ta stovivši mlýn řekla slovem, znamení pánu:
„Zeve otče, který bohům i lidem vládneš,
veliko jsi zahřměl z hvězdného nebe. Nikde není oblak.
Snad někomu znamení ukazuješ. Splň i mi bídné
slovo, co povím. Nápadníci dnes
poslední dne naposledy v Odyssea síních
hostili libodou hostinu. Oni mi slábnoucí stojem
koleno-tnoucí mouku připravovat, naposledy teď hoduj."

Řekla. Zaradoval se u příhody vznešený Odysseus,
dioským zahřměním. Mínil totiž tiše zločincům.

Ostatní služky v krásném domě Odyssea
shromážděny neúnavný oheň zdvih na krbu.
Télemachos pak z lože se zdvihl, bohům podobný muž,
oblečený. Zavěsil přes ramena ostrý meč.
Pod lesklé nohy si přivázal krásné sandály.
Vzal silné kopí, broušené ostrou mědí.
Došel k prahu, stál. Oslovil Eurykleu:
„Mámo, hosta jste poctili v síních
lůžkem a jídlem, nebo tak leží bez péče?
Taková totiž matka moje, i rozvážná jsa:
bezhlavě ctí lidí horšího muže,
a lepšího neučivšše pryč od sebe pošle."

Odpověděla mu rozvážná Eurykleia:
„Nic to teď, dítě, bezvinnou vinit.
Vždyť víno pil sedě, dokud sám chtěl,
jídlo pak nemohl pak nic hladověl. Vždyť ta zeptala.
Ale kdy pak lůžka a spánek vzpomněl si vzít,
ta pak pokrývky služkám nabídla ustelet.

Ten jak zcela špatně a bezblahého
na pokrývce a kožích odebral se spát ne nic
v předsíni. Plášťový pak plášť my hodili.“

Řekla. Télemachos ale vyšel ze síně,
kopí drže. Spolu šli dvě letící psi.
Hnul se jít na sněm k dobře-holeňmi Achajcům.
Ona pak zas ženám velela božská mezi ženami,
Eurykleia, dcera Opsa, syna Peisenora:
„Nuže, jedny s potěšením domů stáhlo,
jiné s odvahou vložte mouky krásněvyrobené.
Vždyť dnes hostí nápadníkům plná bude v síních.“

Tak mluvila. Oni ji pak dobře poslechli.
Dvacet pak z nich šli pro chladnou vodu z pramene.
Jiné pak tam v domě obratně se pracovaly.

Přišli pak nápadníků služebníci. Oni pak
dobře obratně štípali dřeva. Ženy pak zpět
přišli z pramene. S nimi pasák vepřů
přijel, tři vybrané vepře nejlepší, které byly ve všech.
Je sice nechal krmit v krásných chlévech.
On pak oslovil Odyssea medovými slovy:
„Hoste, zda se dnes dívají tě Achajové
víc, nebo tak ti nadávají v síních, jak dřív?“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Kéž by, Eumaie, bohové potrestali potupy,
které ti pyšní zpupné kují skutky
v cizím domě. Nedoufají v stud.“

Oni mluvili spolu takto.
Blízko přišel Melanthios jim, pastýř koz,

vedl kozy, které vybrané mezi všemi kozácíkohrdlal.
Jim slouhové pastýři spolu. Vzadu
pod zvukem předsíně kozy pak připoutal nápadníkům
pyšným. Pak Odyssea oslovil slovem:
„Hoste, ještě tu nám budeš v domě trápit,
dožadujíc se? Nejdeš mi mimo bránu?
Nepočítám, že se my dva vzájemně rozejdeme,
než ochutnáme pěstí. Vždyť ty neslušně prosíš.
Jsou pak i jinde hostiny Achajců."

Tak řekl. Jemu neodpověděl moudrý Odysseus,
ale v tichu kyval hlavou, mnoho zla hluboko kuje.

K nim pak jiný třetí přišel Filoitios, pastýř mužů,
vol a koza i tučnou kozu nápadníkům.
Dovezli ho z pevniny plavci, kteří i jiné
jiné jedou, kohokoli dojde.
Pevně připoutal kozy a koza pod sloupem,
pak se oslovil pasákovi vepřů blízko postaviv se:
„Kdo tenhle, Eumaie, do našeho domu
host nedávno přišel? Ze kterých mužů chlubí se být?
Kde pak jeho rod a otcovská zem?
Nešťastný. Opravdu podobou vzácnému králi se podobá.
Ale bohové zahalují trápením bloudící
lidi, i zvedali, i kdy králi připletou útrapu."

Řekl, pak Odysseovi pravou blízko stál,
pozdravil, pak oslovil ho slovem a oslovil:
„Buď zdráv, hoste otče. Snad ti i do budoucna
blaho bude. Teď pak drží tě bolesti četné.
Zeve otče, žádný jiný bohů nejnepříjemnější.
Nestaráš se o lidi, protože i sám jsi je zrodil

smíchat trápením a lítými bolestmi.
Zpotil jsem se, viděl, pak slzy jsem naplnil oči
vzpomínaje Odyssea, protože i tenhle snad takový
hadrech oděn mezi lidmi, myslím, zabloudil se.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Pastýři volů, protože ne jsi muž podlý
ani bezrozumný – vím pak i sám, protože v tobě přišla myslí
rozumnost – nuže ti povím a velkou přísahou přísahám.
Buď svědkem Zeus první nejvyšší bohů,
Odyssea bezchybného hostitel, ke kterémuž jsem přišel:
pokud ty jsi tu, přijde Odysseus do svého domu.
Očima tak uvidíš, pokud chceš,
jak nápadníci, kteří tu panují, zabíjeni budou.“

Jemu odpověděl pastýř volů Filoitios:
„Kéž by, hoste, toto slovo splnil Kronovec!
Poznáš mou sílu i jak se mi dvě ruce poslouchají.“

Tak zas Eumaios modlil se všem bohům,
aby znovu přišel do svého domu moudrý Odysseus.

Oni mluvili spolu takto.
Nápadníci zas Télemachovi smrt a Kéru
chystali. Jim pak pták přišel odleva,
orel vysoko letící, drže strach, holubici.
Mezi nimi mluvil Amfinomos a oslovil je:
„Milí, ne pak nám dokončí tenhle plán,
Télemacha zavraždění. Ale pamatujme na stolu.“

Tak řekl Amfinomos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Když šli do síně božského Odyssea,
pláště položili na křesla a trůny.

Zabili pak oni ovce velké i tučné kozy,
zabili vepře krmené i vola z pole,
upekli pak vnitřnosti, rozdělovali, víno
mísili v krátérech. Poháry pak rozdělil pasák vepřů.
Chleba dával jim Filoitios, pastýř mužů,
v krásných koších. Víno pak nalíval Melanthios.
Oni vztáhli ruce k pokrmům připraveným před ně.

Télemachos pak Odyssea tak posadil, lstivě přemýšlel,
blízko kamenného prahu v dobře stavěné síni,
ohavnou stolici dal mu i malý stolek.
Postavil mu porci vnitřností, nalil mu víno
ve zlatém poháru, oslovil ho slovem:
„Tam teď seď, pij víno s pány.
Hubování pak a ruce já sám odvrátím
od nápadníků všech, protože ne obecní
tento dům, ale Odyssea. Pro mě ho obstarává.
Vy pak, nápadníci, zdržte srdcem urážku i ruce,
aby ne nějaký svár nebo hádka vznikla.“

Tak řekl. Všichni rty si zub kousli,
divili se Télemachovi, že odvážně mluvil.
Mezi nimi mluvil Antínoos, syn Eupeithův:
„Nabádaje, Achajci, přijmeme Télemacha slovo,
i když velmi hrozným způsobem k nám mluvil.
Nebyl Zeus Kronovec. Takto bychom by ho už
zastavili v síních, i když je jasný hovořící.“

Tak řekl Antínoos. On jeho slov nedbal.
Mezitím skrz město volali heroldi slavnou
posvátnou obět. Shromáždili se dlouhovlasí Achajci
pod temným hájem dalekohlasého Apollona.

Oni ale, protože opekli maso vyšší a sňali,
rozdělili porce, hodovali rozkošnou hostinou.
Pak Odysseovi položili porci rovnou vedle nich,
kteří obsluhovali. Vždyť tak nabádal drahý syn
božského Odyssea.

Ale ne nápadníky pyšné nenechala Athéna
od urážek, aby ještě víc bolest se vložila
do srdce Láertova syna Odyssea.
Byl pak u nápadníků muž nespravedlivě-vědoucí,
Ktesippos měl jméno. V Samé pak domy obýval.
Ten se otcovskými majetky bohatý vyznamenal se ucházet
Odyssea dávno nepřítomného. On tedy mezi nápadníky
nestoudným
mluvil: „Slyšte mě, nápadníci pyšní, abych vám řekl.
Porci sice má host již dávno, jak sluší,
rovný. Ne pak krásné ani spravedlivě odpírat
hosty Télemachovy, kteří přijdou do tohoto domu.
Nuže já pak dám dar hostinný, aby i ten
koupel dal, nebo jinému otroků,
který jest v domě božského Odyssea.“

Tak řekl. Hodil krávu nohu silnou rukou vzav
ze koše, kde ležela. Odysseus se vyhnul
hlavou mírnou nabok. Usmíval se v srdci velmi
Sardonicky. Ta pak v dobře stavěnou zeď zasáhla.
Ktesippa pak oslovil Télemachos slovem:
„Ktesippe, jistě tak ti srdci bylo lépe,
nezasáhlo hosta, odhnul se totiž šípem.
Jinak bych tě já kolem hrudi uprostřed hodil,
než by tobě otec místo svatby by vybral hranicí

zde. Proto ne mi v mé síni každý
nerozumné věci kazte. Vždyť už chápu, co každou věcí vím,
dobré věci i zlé. Předtím pak byl dítě.
Nicméně tyto si prohlížíme a snášíme,
pozorujíc ovce zabíjené a víno pité a chléb.
Těžko je totiž ovládnout mnoho jediným. Nuže je
ne nad to zle nedělejte v nepřátelství.
Pokud chcete mně samému zabít mědí,
rád bych pak chtěl. Mnohem lépe by bylo
umřít, než vždy zločinů tyto skutky vidět,
hosty zneuctěné, otrokyně pak taženy
hanebně po krásném domě."

Tak řekl. Oni všichni se stali tiší v tichu.
Pozdě pak mluvil Agelaos Damastorův a oslovil:
„Milí, ne pak ještě spravedlivě pak slovem
vracel by někdo odpovědí vlítajíc. Ani hosta
nebijte, ani jiného kdokoli otroky,
kteří jsou v domě božského Odyssea.
Télemachovi pak sám slovo nabádám medové,
pak matce říci, aby to i jí mysli bylo:
dokud ještě vám srdce ve hrudi doufalo,
že se vrátí moudrý Odysseus do své otčiny,
nikdo nic sloužit ani zdržovat ne-byla hněv,
nápadníky v síních, protože to lépe bylo,
pokud by přišel Odysseus a dojel domů.
Teď pak jest zřejmé, že neexistuje návrat.
Ale sed se k matce říci sedě, nabádej vzít,
komu je nejlepší, kdo nejvíc darů dává,
abys ty tak s radostí ovládl otcovský majetek,
jedl a pil, ona pak jiných obstarávala dům."

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Nikoli, Agelae, při Diovi a bolestech otce,
který snad daleko od Ithaky nebo zahynul nebo bloudí,
jsem já matky vdání nezdržuji. Vzíti nabádám,
komu by chtěla. Nespočet pak darů dám.
Stydím se pak násilím, slovem nevděčným,
proti vůli vyhánět z domu. Toto bůh ne-dá nedovolí."

Tak řekl Télemachos. Nápadníkům ale Pallas Athéna
smích nehasnoucí vzbudila, otočila mysl.
Oni se smáli už s cizími čelistmi,
krvisíc jedli maso. Oči slz naplňoval,
duše pak nářky dumala. Mezi nimi mluvil Theoklymenos božský:
„Běda, nešťastní, jaké zlo trpíte? Nocí
hlavy balí tváře a dolů kolena,
nářky zdvihající, tváře se smočily slzami,
krvi stříkané stěny a krásná pole.
Přízraků plná je síň i dvůr přízraků
jdoucích do Erebu pod temnotou. Slunce
pak nebe zmizelo. Zlá tma vyvstala."

Tak řekl. Jim všem byl sladký smích.
Oni všichni sedě hleděli na něho divě se.
Mezi nimi mluvil Eurymachos, syn Polyba:
„Zbláznil se host nedávno přišed odjinud.
Nuže ho mladíci sledujte ven ze síně
jít na sněm, protože mu je tu podobný noci."

Odpověděl mu Theoklymenos božský:
„Eurymachu, nikterak ti sledujců nepoptávám.
Jsou mi oči i uši a nohy obě,
i mysl v hrudi dobře vyrobená, nic nedbatelná.

Nimi odejdu ven. Protože vidím na vás zlo přicházet,
které nikdo nemůže uniknout ani vyhnout
nápadníků, kteří v domě božského Odyssea
muži zneuctíváte a nerozumné skutky kuješ.“

Když to řekl, odešel ze dobře obývaných síní,
došel pak k Peiraiovi, který ho pak s potěšením vzal.
Nápadníci všichni pohlížejíc jeden na druhého
dráždili Télemacha, smálali se hostinou,
takto někdo mluvil pyšných mladíků:
„Télemachu, nikdo nenávidělých hostů horších.
Takový ti potuluje žadatel chleba
toužebný, jídla a vína, ani v práci
znalí ani silní, ale nadarmo tíhou zemi,
jiný pak zas vstavší věstil.
Pokud by si poslechl, mnohem by i prospěšněji by bylo.
Hosty hodíme na dobře osedlanou loď,
k Sikelům pošleme, odkud ti přinese cenu.“

Tak řekli nápadníci. On jim nedbal slovu,
ale sadil pohled na otce, čekal, až by ruce
na nápadníky nestoudné vložil.

Dcera Ikariova, rozvážná Pénelopé,
proti postavila krásné křeslo, slyšela každého v síních
mužů slovo. S smíchem totiž oběd si upravili
rozkošný, radostný. Vždyť mnoho obětovali.
Večeře hroznější nebyla, jakou brzo pak chtěla
bohyně a silný muž rozestřít. Dřív totiž nerozumně kuli.

Zpěv dvacátý první první

Jasnooké Athény vložila do mysli
dceři Ikariově, rozvážné Pénelopě,
nápadníkům luk a šedivé železo
v síních Odysseových rozestřít, soutěž a smrti začátek.
Vzhůru šla po schodech vlastního domu,
vzala klíč dobře ohnutý v ruce silné,
krásný, měděný. Rukojeť pak slonová byla.
Hnula se spát se služkami do nejzadnější komnaty.
Tam ležely poklady krále,
měď a zlato a mnoho-ztvárněné železo.
Tam i luk ohebný ležel a toulec na šípy,
plné bolestných šípů,
které mu dal hostinný dar v Lakedaimoně se potkav
Ífitos Eurytovič, podobný nesmrtelným.
Oni dva se v Messéně potkali v domě moudrého
Ortilocha. Odysseus pak za dluhem šel,
který mu obec dlužila: ovce z Ithaky
Messéňané odnesli v loďch mnoho-lavičných,
tři sta ovcí a pastýře.
Odysseus kvůli tomu dlouhou cestu šel
mladý jsa. Vyslal totiž otec i jiní starci.
Ífitos pak koně hledal, kterých mu ztracených
dvanáct, pracovitých mezí mezků.
Které i jemu pak vraždu a Kéru byly osudem,

když přišel do syna Dia hrdinného,
muže Hérakla, znalce velkých skutků,
který ho hosta jsouce zabil ve svém domě,
krutý, ani se bohů nebál mstitelem,
ani stůl, který mu předložil. Potom pak zabil
sám. Koně kopyta pevné v síních si držel.
Ty hledaje Odysseovi se potkal, dal mu luk,
který veliký Eurytos nosil, a svému dítěti nechal
umírajíce v síních vysokých. Mu Odysseus
dal meč ostrý a kopí silné,
začátek přátelství srdečného. Nejsou ale u stolu
poznali se. Dřív totiž Zemem rozený zabil
Ífita Eurytova, podobného nesmrtelným,
který mu dal luk. On ne pak s ním do války
jedoucím na černé lodi nikdy nevyšel,
ale v domě ležel, drahého druhu pamětní,
nosil jsem svoje otčiny.

Když dorazila do komnaty božská mezi ženami,
pak kráčela po dubovém prahu, který kdysi tesař
opracoval obratně a prohnul v rovné měř,
sloupy pak vsadil do něho a nasadil zářivé dveře.
Hned pak rychle řemenem ohnula drát,
vstoupila do dveří klíč, prošly dveře,
rozlomily, jak když stáda jalovice se pasou travinatých.
Tolik hučely krásné dveře zasažené klíčem.
Hned pro ni se otevřely. Ona pak na vysokém dřevě
vystoupila, kde ležely truhlice, v nichž vonělo
roucho ležely. Odtud sáhla ruce
sebrala z kolíku luk, a to spolu s pouzdrem
leskle, který ho obaloval. Usedla pak s ním

na kolena si ho položila. Hlasitě plakala,
vzala z pouzdra luk pánův. Ona pak když se nasytila
slzami i plačící,
hnula se jít do síně k nápadníkům pyšným,
nesouc v rukou luk ohebný a toulec se šípy
sadivosti. S ní mnoho šípů bolestných bylo uvnitř.
S ní služky nesly schránku, v níž ležely
mnoho zbrojí ze železa a mědi, soutěžních věcí pánových.

Když dorazila k nápadníkům božská mezi ženami,
stála u sloupu pevně stavěného domu,
držela před obličejem svůj zářivý závoj.
Z obou stran stála věrná služka.
Hned pak mluvila k nápadníkům a oslovila jménem:
„Slyšte mě, nápadníci pyšní, kteří tenhle dům
nezastavili se, pokud bylo kam jíst a pít,
dlouho a nezastaveně dávno nepřítomného muže.
Nikdy jiné žádné slovo nemohli ani naznačit
než svatbu se mnou chcete.
Nuže, nápadníci, protože se nám jeví toto soutěž.
Vložím veliký luk božského Odyssea,
který by nejsnadněji napjal lukstruna rukama
a šípem skrz všech dvanáct projde sekery,
jemu bych pak já následovala, opouštěla pak dům
tenhle, svatební dar, překrásný, plný života,
jemu, který, myslím, že ne-vzpomínán bude nikdy ve snech.“

Řekla, pak nabídla Eumaiovi božskému pasákovi vepřů,
pastýři, luk ustavovat a šedivé železo.
Plačící pak od ní šel přijal, položil.
Druhou stranou pak plakal pastýř volu, protože viděl luk pánův.

Antínoos nadal, oslovil jménem a mluvil:
„Pošetilí balíci, kteří po dnech přemýšlíte,
nešťastníci, co jste pláčem rozmáchli srdce
ženě? Oni jiné bolesti má mysl srdce,
protože ztratila drahého muže. Ale v tichu
seďte a hodujte, nebo ven jděte plakat,
tam samý luk nechavše, pro nápadníky
soutěž nerozlučnou. Vždyť nemyslím, že by snadno
tento leštěný luk by se napínal.
Není totiž mezi těmito, všemi muži, takový,
jaký byl Odysseus. Já pak jsem ho sám viděl
pamatuji si. Ještě pak byl dítě, nerozumné.“

Tak mluvil, mysl pak mu v hrudi doufala
samostatně napnout luk a diamant hřebem.
Tehdy první si on měl ochutnat šíp
Odyssea rukou bezchybného, kterého v síních
sedě nectil a všechny druhy nabádal.

Mezi nimi mluvil svatá síla Télemachova:
„Hle, snad mě Zeus Kronovec pošetilého udělal.
Matka vlastní, i jak jest rozvážná, mluví
k jinému následovat jít, opouštěje tento dům.
Já se směju a radoval se pošetilým srdcem.
Nuže, nápadníci, protože vám jeví toto soutěž,
žena, jaká nikdy žádná není po achajské zemi,
ani v posvátné Pylu ani v Argu a Mykénách,
ani v samé v Ithaku ani v temné pevnině.
Ale sami i víte. Co matky žádat?
Ale pojď, ne obchodně vyhýbejte ani dlouho
luk nám vyhýbejte napnutím, abychom poznali.

I pak sám bych luk vyzkoušel.
Pokud bych napnul a diamantem bych protáhl,
ne pak mi by vzácná matka tento dům opustila,
odjíždějíc s jiným. Já pak zůstanu jsa,
již schopen otcovy krásné soutěže zvednout.“

Řekl, od ramen pak pak plášť vzal lesklě
rovně vstal, pak od ramen odhodil ostrý meč.
Nejprve pak sekery stavěl, kopal zemi
dlouhou brázdu všem, podél šňůry rovnou,
natlačil zem. Všechny podivil se, viděli,
jak krásně postavil. Prvně nikdy nic nespatřil.
Pokročil pak na práh prahu, vyzkoušel luk.
Třikrát mocně natahoval, chtěl napnout.
Třikrát se stáhlo pevnosti, srdcem jsa doufaje
luk napnout a diamantem protáhnout železo.
Potom čtvrté potáhl mocně, přitom by napnul,
ale pokynul mu hlavou Odysseus, zdržel přes toužícího.
Oslovil je svatá síla Télemachova:
„Hle, snad i do budoucna budu podlý i slabý.
Snad mladší jsem, ne pak ještě rukama spoléhám
muže ohnát se, kdo by někdo první se mi rozzlobil.
Ale pojďte, kteří jste silnější než já, aby jste
luk vyzkoušeli a dokončili soutěž.“

Když to řekl, položil luk od sebe k zemi,
opřev o dveře dobře stavěné leštěné,
zcela ho k ruce leštěné opřev.
Ostrý šíp pak zpět na krásné rukojeti postavil.
Zpět pak usedl na trůn, odkud vstal.
Mezi nimi mluvil Antínoos, syn Eupeithův:

„Vstávejte postupně slouzí všichni, zprava,
od toho, kde víno nalévá se.“

Tak řekl Antínoos. Jim pak zalíbilo se slovo.
První pak vstal Leódés, Oinopův syn,
který jim obětník byl, u krátéru krásném
vždy chodil poslední. Jemu zpupné skutky
nenáviděné byly. Všem nápadníkům se rozlítil.
Ten tehdy první luk vzal a šíp rychlý,
stanul na prahu, vyzkoušel luk.
Nebyl schopen napnout. Dřív pak unavil tahem
jemné nebojovné ruce. Mezi nimi oslovil:
„Milí, ne já napnu, ať vezme i jiný.
Mnoho pak luk mnoha nápadníků zbaví
mysl i života, protože mnohem lepší je
zemřít než žívé je, kvůli komu stále se
shromažďujeme, čekáme každý den.
Teď někdo v mysli doufá a vzpomíná
Pénelopu, choť Odysseovu, si vzít.
Pak kdokoli zkusí luk a uvidí,
jinou nějakou s krásnými rouchy Achajců
ucházet darem dávajíc. Pak si ten
vezme, komu by osud byl a hodně-rozdělil.“

Když to řekl, položil luk od sebe,
opřev o dveře dobře stavěné leštěné.
Ostrý šíp pak zpět na krásné rukojeti postavil.
Zpět pak usedl na trůn, odkud vstal.
Antínoos nadal, oslovil jménem a mluvil:
„Leode, jaké slovo ti utekla z ohrady zubů,
hrozné a tvrdé – zlobím se slyšíc –,

pokud opravdu ten luk mnoha nápadníků zbaví
mysl i života, protože nemůžeš napnout?
Ne tě totiž vzácná matka takovému
porodila nosit lučištníku a šípů.
Ale jiní nápadníci rychle napnou pyšní.“

Řekl, nabídl Melanthiovi, pastýři koz:
„Nuže oheň zažehni rychle v síni, Melanthie,
blízko postav velikou stolici a pokryj kožišinou,
přines pak veliký koláč tuku, co leží uvnitř.
Ty mládenci, zahřáli jsme a mazali tukem,
tak lukový luk a dokončili soutěž.“

Tak řekl. Melanthios hned zapálil neuhasitelný oheň.
Blízko stolici přinesl pokrytou kožišinou.
Vedle veliký koláč tuku přinesl, co leželo uvnitř.
Luk ohřáli mladíci napnuli. Nemohli
ale ho napnout. Značně se nabídla jim síla.
Antínoos pak ještě zpět vydržel a Eurymachos bohům podobný,
nápadníků vůdci. Ctností pak byli nejlepší.

Vyšli pak ze síně oba společně
pastýř volů a pasák vepřů božského Odyssea.
Z nich pak vyšel ven i sám božský Odysseus.
Když ale pak za bránou dvora i za dvorem
byli, hlasitě oslovil medovými slovy:
„Pastýři volů a ty, pasáku vepřů, povím pak slovo,
nebo zda sám skryji? Mi srdce ponouká.
Jací byste byli odrazit Odyssea,
kdyby pak odkudkoli přišed, ne přinesl bůh pak sám?
Nápadníkům obhájci byste byli nebo Odyssea?
Pověz, jak se mysl i srdce ponouká.“

Odpověděl pak pastýř volů:
„Zeve otče, kéž bys toto chtění naplnil,
kdyby pak přišel ten muž, přivedl bůh,
věděl bys, co mi je síla a jak se mi ruce poslouchají.“

Tak zas Eumaios modlil se všem bohům,
aby znovu přišel do svého domu moudrý Odysseus.
Když ale jim já poznal pravou mysl,
hned pak zpět oslovil, oslovil ho slovem:
„Dovnitř on sám já. Toto já pak jsem, mnoho vytrpěv
zlo ve dvacátém roce došel do své otčiny.
Vím pak, že vám jedinému ze služek
přichozího přišed. Z jiných pak nenaslouchal nikomu, ne modlily se mé
návrat vrácen vlastně do domů.
Ale vám dvěma, jak budete oba to vyplněno, povím.
Pokud pak pod bohem zdolá nápadníky pyšné,
vám i ženy přivedu a majetek dám,
blízko mě dům domu stavějí. Pak Télemachu
hostinami mi i druhu budete oba potom.
Pojďte pak ten vám já i znamení viditelné ukážu,
abyste mě dobře poznali a věřili srdcem,
jizva, kterou mi kdysi vepř bílým zubem zasáhl,
Parnasu jít s Autolyky syny.“

Když to řekl, od velké jizvy odkryl hadry.
Když oni viděli a dobře poznali každou,
plačící objali moudrého Odyssea,
líbali laskavě hlavu a ramena.
Tak Odysseus políbil hlavy a ruce.
Jim by i zapadlo slunce plačícím,

pokud by sám Odysseus nebyl zastavil, oslovil:
„Přestaňte nářku a nářky, aby snad někdo nevyšel
ze síně viděv a dovnitř by neřekl.
Ale postupně jděte, ne spojeni, já první,
ten pak potom. Ale toto bude znamení.
Jiní, kolik jsou nápadníci pyšní,
ne nás nedovolí lukem a toulcem.
Ty, božský Eumaie, nes přes síň jít
lukem do rukou dát mi, pak ženám nabídni
zavřít síní dveře dobře svářené.
Pokud by snad někdo nebo nářků nebo úderu
mužů uslyšel uvnitř ohrady, ne pak najít
by vyběhl ven, ale jen klidně u své práce
by zůstal. Tobě pak, Filoitie božský, nabídnu
zabednit vrata brány, hodit řetězem co nejrychleji.“

Když to řekl, vstoupil do dobře obývaných síní.
Usedl pak na stolici, odkud vstal.
Pak dovnitř šli i dva otroci božského Odyssea.
Eurymachos pak již luk v rukou držel,
otáčí sem a tam před ohnivým žárem.
Ale přesto nemohl napnout. Velmi
jemu stáhla pevné srdce. Pozdě pak oslovil:
„Běda, teď mi smutek za sebe a všechny.
Svatby bych tolika nelítoval, i když se trápím.
Jsou totiž ještě jiné Achajců mnohem více
v samé v Ithaku a jiných městech.
Ale pokud takto síly jsme chybnější božského Odyssea,
pokud napnout nemůžeme ohebný luk,
pochvala i do budoucna slyšet.“

Odpověděl mu Antínoos, Eupeithův syn:
„Eurymachu, ne pak tak bude. Víš i sám.
Dnes totiž bohu je po lidu posvátný svátek
posvátný. Kdo by napínal luky? Ale v tichu
odložte. Sekery pak všechny zanecháme
stát. Ne totiž, myslím, že nějakým přinese
z síní Láerta se syna Odyssea.
Ale pojďte, nalévač se začne porcí nalévat
rozhodně, abychom se pak lili, odešli
luk uložíce. Ráno pak nabídneme Melanthii
pastýři koz kozy přivést, které předčí ve všech,
abychom stehna slavnolukému Apollonovi dávajíc
luk zkoušeli a dokončili soutěž.“

Tak řekl Antínoos. Jim pak zalíbilo se slovo.
Jim nalévač vodou polil ruce,
mladíci pak krátery nápoje po okraj
plnili, rozdělili všem postupně.
Pak když se spojili lili pak pili, co srdce
chtělo, mezi ně mluvil moudrý Odysseus
plný lstivosti:
„Slyšte mě, nápadníci slavné královny,
abych vám řekl, co mi mysl v hrudi velí.
Eurymachu pak nejvíc a bohům podobnému Antínoovi
prosím, protože ten věcí i mluví pak podle řádu,
luku teď nechte, bohům vložte.
Ráno pak bůh dá sílu, komu by chtěl.
Ale pojďte, dejte mi leštěný luk,
abych v rukou si síly a mocí vyzkoušel,
zda mi je síla, jaká dřív byla v ohebných údech,
nebo již mi zničilo bloudění a nedostatek pěstění.“

Tak řekl. Oni všichni se nad to velmi rozzlobili.
Báli se, aby luk leštěný nenapnul.
Antínoos nadal, oslovil jménem a mluvil:
„Hoste bídný, ne pak ti mysl žádná ani nejmenší.
Ne pak ti vhoduje s mnoha a pyšnými jídat,
mít stejnou pod podíl, slyšet všechna slova
a svaté věci, co jiný žadatel ani cizinec neslyší?
Víno tě urazuje medu-sladké, které i jiné pak
škodí, kdo ho nenasytně bere a nepije přiměřeně.
Víno i Centaurem slavným Eurytiónem
zahalilo v síních velkoduchého Peirithoova,
jít k Lapithům. On totiž myslí
zahalen zle zločiny provedl v Peirithoově domě.
Hrdiny chytily zarmoucené. Prahem potáhli,
ven táhli dovednosti, nos a uši nabrali
nemilosrdnou mědí. On jiný poznáváním
odjel, poznal svou obtíž zahaleném myslí.
Z toho pak Centaurů a mužů ustavena hádka.
Sám sobě najal zlo, obtíženým vínem.
Tak i tě pravím velké zlo, pokud by napnul
luku. Ne tak získání poznání v naší obci.
Ale rychle tě na černé lodi pošleme
k Echetovi králi, zlu všem lidem.
Odkud ne zcela unikneš. Ale v tichu
pij, nehádej se s muži mladšími.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Antínoe, ne krásné ani spravedlivě odpírat
hosty Télemachovy, kdokoliv přijde k tomuto domu.
Doufáš snad, pokud by host luk Odysseův
napnul, i jak rukama svou silou spoléhá,

že by si mě odvedl, k ženě si by si mě vzal?
Ani on sám snad to v hrudi nemůže doufat.
Z vás ani kdokoli této věci starostlivě
by hodoval. Vždyť ne příliš slušné.“

Odpověděl jí Eurymachos, syn Polyba:
„Dcero Ikariova, rozvážná Pénelopo,
nemyslíme, že by tě vzal. Ne jest to krásné.
Ale stydíme se před muži a ženami.
Snad někdo řekne mnohem horší Achajců:
„Mnohem horší muži vzácné muže ženu
ucházejí, luk ohebný nemohou napnout.
Jiný ale, žebrák jsa přišed bloudícím,
snadno luk napnul, projel skrz železa.“
Tak řeknou. Nám bude hanba.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Eurymachu, ne vám slávou dobrou mezi lidem,
kteří pánům muže zneuctili ničili dům
tak docela. Co těchto klad děláte?
Ten host je i velmi veliký i dobře-vzrostlý,
otcovského pak muže dobré krve chlubí se být.
Ale dejte mu luk leštěný, abychom viděli.
Takto totiž řeknu, i to bude vyplněno:
pokud by napnul a jeho sláva ho dal Apollon,
oblékám plášť a chitón šat krásný,
dám ostrý oštěp, strach psů i mužů,
dvoubranný meč, i sandály k nohám dám,
pošlu, kam ho srdce a mysl ponoukne.“

Odpověděl jí rozvážný Télemachos:
„Matko moje, luk Achajců nikdo

mocnější mne mít nebo nemít po libosti,
kolik je po drsné Ithaku vládne,
kolik v ostrovech blíže Elidu koňopasou.
Z nich nikdo nebude nebrzdit, pokud nic ne-chci,
pokud bych i hostu luk z zcela dal nosit odjít.
Ale ty jdi do své komnaty, prohlížej své práce,
osnovu a vřeteno, i služkám přikaž
práci pracovat. Luk pak mužům bude starost
všem, mi nejvíc. Vždyť mi je mocnost v domě."

Ona užaslá šla zpět do své komnaty.
Rozvážné slovo svého syna si vzala k srdci.
Vzhůru odebrala se do horní komnaty se služkami,
plakala pak Odyssea, drahého muže, až jí
jasnooká Athéna sladký spánek na víčka vložila.

Luk vzal jsa vznesený božský pasák vepřů.
Nápadníci všichni se rozkřičeli v síních.
Takto někdo řekl pyšných mladíků:
„Kam ten luk ohnutý tak, pasáku vepřů ničivý,
bloudivý? Rychle tě tam u vepřů stranou od lidí
budou žráti rychlí psi, kterých sám jsi vychoval,
pokud by nám laskavě Apollon dal i ostatní nesmrtelní."

Tak řekli. On pak zpět položil, kde nesl,
polekaný, protože mnozí křičeli v síni.
Télemachos pak druhé stranou pokřik hrozný:
„Dědku, dál pak nes luk – ne ihned všem poslouchášš –
ne tě já, i když mladší jsem, pak do pole
odnesu kamením, protože mocnosti jsem silnější.
Kéž bych tak nad všemi, kteří v domech jsou,
nápadníky silou i rukama silnější,

rychle bych tak pak lítost by si odnesl domů
ze zdomácnělých. Vždyť zlo chystají.“

Tak řekl. Všichni mu se smáli sladce,
rozvázali hněv-hněv proti Télemachovi.
Pasák vepřů nesl luk přes síni jít,
blízko stál moudrého Odyssea, dal do rukou.
Zavolal chůvu Eurykleu, oslovil:
„Nabádá tě, rozvážná Eurykleio, Télemachos,
zavřít síně dveře dobře svářené.
Pokud by snad někdo nebo nářků nebo úderu
mužů uslyšel uvnitř ohrady, ne pak najít
by vyběhl ven, ale jen klidně u své práce
by zůstal.“

Tak řekl. Jí byla řeč bez letu.
Zavřela dveře dobře stavěných síní.

V tichu pak ven pak Filoitios vyskočil ze síně.
Zavřel pak vrata dobře ohrazeného dvora.
Ležel pak pod předsíní lano paltáře,
papyrového-plaveného. Jím vrata svázal.
Vrátil se dovnitř, usedl na trůn, odkud vstal.
Pohlédl na Odyssea. Ten pak již luk v rukou držel,
otáčel sem a tam, zkoušel sem a tam,
aby mu nějak nehlodali červy roh nepřítomného pána.
Takto někdo řekl, pohlédl na vedlejšího:
„Snad lstivý někdo i znalec je luků,
nebo i takové sám doma leží,
anebo takové napadá udělat. Vždyť otáčí
rukama sem a tam, zlo-smyslí tulák.“

Jiný zas řekl pyšných mladíků:
„Kéž by si tak užitek získal,
jak kdy to bude moci napnout.“

Tak řekli nápadníci. Rozvážný Odysseus,
hned, pokud zdvihl veliký luk a zhlédl vše,
jako když muž na forminze a zpěvu znalý
snadno napne na novém kolíku strunu,
pak připevní z obou stran protočené střevo ovčí,
tak bez námahy napnul veliký luk Odysseus.
V ruce pravé pak vzav vyzkoušel strunu.
Ta pak krásně zazvonila, hlasem jak vlaštovka.
Nápadníkům ale bolest přišla veliká, všem pak kůže
se změnila. Zeus pak znamením zahřměl,
ukázal znamení. Zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus,
že mu znamení poslal syn hbité myslí Kronův.
Vzal pak rychlý šíp, který mu u stolu před ním
holý ležel. Ostatní v hlubokém toulci
ležely, jaké rychle vyzkoušet Achajci chtěli.
Toho vzav do rukou, u rukojeti luku stáhl
strunu a šípe-hlavu z téže sedící stolice
sedě, přímo před sebe mířil, pak šípy
žádného sekery neminul, všech prošel otevřeně
klidný-mědí lehký šíp. Oslovil pak Télemacha:
„Télemachu, ne ti host sedě ve síních
hanbí, ani jsem minul cíl, ani dlouho
jsem se neunavil napnutím luku. Ještě mi je síla,
ne jak tupým nápadníci říkají.
Teď je čas i večeři Achajců vystrojit,
ve světle. Pak jinde dál se bavit
tancí a lyrou. Ty je totiž přívěs hostiny.“

Řekl, obočím pokynul. Opásán pak ostrým mečem
Télemachos drahý syn božského Odyssea,
amfí pak si vzal kopí blízko stál
k samému křeslu u otce blyštícím oděn mědí.

Zpěv dvacátý druhý druhý

Svlékl pak hadry rozvážný Odysseus,
vyskočil na veliký práh, drže luk a toulec
plný šípů. Rychlé šípy před nohama
vysypal, pak oslovil nápadníky slovem:
„Soutěž ta nehanebná pak dovedena.
Teď jiný cíl, kterého ještě muž neuhodil,
chci znát, zda bych nebyl, ale by mi dal
Apollon slávu.“

Řekl, pak na Antínoa vrhl šíp hořký.
Ten pak vskutku krásný pohár chtěl zvednout,
zlatý, dvoj-uchý. Již v rukou ho otáčel,
pil víno. Smrt pak mu neležela
v mysli. Kdo by si mezi muži hodujícím
jediný mezi mnohými, i když velmi silný,
sám vymyslil smrt a Kéru temnou?
Jemu Odysseus hrdlo při zasáhl šíp,
rovně vycházelo skrz jemný krk ostří.
Odklonil se stranou, pohár padl z ruky zasaženého.
Hned nozdrou mu vyšel silný paprsek
krve lidské. Rychle pak stolem odkopl
nohou, zasažen. Jídlo spadlo na zem,
chléb i maso pokaženo. Nápadníci v síních
nadělali hluk, viděli muže padnutého.

Z trůnů vyskočili, pohnuli se v síních,
otáčeli se na všechny strany dobře stavěnými zdmi.
Nikde pevný štít ani silné kopí nebylo.
Odyssea pak začali hádkou:
„Hoste, lstivě vrháš muže. Nebudeš soutěžit
jiné. Teď ti jest strmá zkáza jistá.
Vždyť jsi zabil muže, který byl mezi Ithaky
jinoši nejlepší. Proto tě tu supi sežerou."

Takto každý říkal. Vždyť v mysli mysleli,
že nechtě muže zabil. Ne pak věděli pošetilci,
že na všechny jim pouta a smrt uložena.
Pohlédl s podmračenýma očima, řekl moudrý Odysseus:
„Psi, nemyslili jste, že bych už znovu domů
nepřišel z Trojanova lidu! Majetky jste pleníc,
otročiny si služky násilím stáhli jste do lože,
jsa já živý, ucházeli se o moji ženu,
ani bohů bojíc se, kteří obývají široké nebe,
ani lidí mysly budoucí odplaty.
Teď na všechny vám pouta a smrt uložena."

Tak mluvil. Jim všem bledý strach dohonil.
Pak každý ohled stran, kam prchnout před strmou zkázou.
Eurymachos ho sám odpovědí oslovil:
„Pokud opravdu Odysseus Ithacký jsi vrácený,
to pak podle řádu říkáš, co Achajové naplnili,
mnoho pak v síních nerozumných, mnoho pak v poli.
Ale přece ten leží, kdo byl vinen všeho,
Antínoos. Vždyť tenhle tyto skutky vzbudil,
ne tak svatby mnoho dožadujíc ani nenaléhavé,
ale jiné myslel, které Kronovec nedovršil mu,

aby v obci dobře obývané Ithaky
sám sebe králem byl, tvého syna
zasáhnuvše by zabil. Teď je zabit podle osudu.
Ty pak lidu uštědř, pak budeme my
po lidu urovnávat, co se dostalo v síních
jíst a pít. Pak u sebe každý zvláštní cenu
dovezeme ocenění dvaceti volů,
mědi a zlata přinášet, dokud ti srdce
rozkvete. Dřív pak není hněvat se."

Pohlédl s podmračenýma očima, řekl moudrý Odysseus:
„Eurymachu, ne pak kdyby mi i otcovský majetek
všechen dali, kolik je, i jiné odjinud přišli jste,
ne pak bych tak ještě ruce zdržel vraždy,
dokud ne by nápadníci všechny zpupnosti nezaplatili.
Teď vám předloženo zemřít buď bojovat
nebo prchat, pokud by kdo smrti a Kéře uprchl.
Někdo pak, nemyslím, strmé zkáze unikne."

Tak mluvil. Jim byla v loutnu rozpuštěna kolena a srdce.
Mezi nimi mluvil zpět Eurymachos druhé:
„Milí, ne pak zastaví tenhle muž ruce bez váhání,
ale vzal luk leštěný a toulec,
z leštěného prahu bude střílet, dokud nás všechny
nezabije. Ale přemýšlíme boj.
Vytáhněte meče, podržte stolu
před rychle-smrtných šípů. Všichni dohromady na něho,
pokud bychom ho z prahu a dveří zahnali,
šli bychom pak v městě, povyk by se rychle zdvihl.
Rychle by si tenhle muž naposledy luk střelil."

Tak když řekl, vytáhl ostré oboustranně kované meče
rychle. Vrhl se na něho mocným voláním.
Jemu Odysseus proti sobě lstivý vrhl šíp,
rovně zasáhl prs u prsí
jaternatý rychlý šíp. Padl ze své ruky meč,
k zemi. Pak kolem stolu stoupnuvše se zavrávoral,
padl v pěnách, od stolu jídlo
hodilo zemi i pohár dvoj-uchý.
Zem bil čelem, srdce stísněn,
oba kopal otáčeje křeslo. Tma mu na oči se rozlila.

Amfinomos pak slavného Odyssea rovně přímo
vrhl, vytáhl pak ostrý meč, snad mu dveří
by on ustoupil. Předběhl Télemachos, kopím
mědí zasáhl za zády v hlubokém ramene,
skrz oboje hrudi mu vrazil, pak padl v prachu,
celým čelem padl zemí. Télemachos pak odskočil
dlouhostínový zanechal Amfinomově oštěp. Vždyť velmi se bál,
aby pak někdo z Achajů dlouhostínový vrh
sek pak udělal útok nebo mečem bil, naklonící se.
Hnul se rychle běžet, ze stran-stranám
přišel otci drahému, blízko postaviv se, oslovil okřídlenými slovy:
„Otče, teď já pak štít a dvě kopí,
a přilbu celoměděnou tvář ti padne, přinesu
jít. V bok se já obrním, pak jiných dám
pastýřům vepřů a pastýři volů. Lépe v brnění být.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Běž pak, dokud mi jsou šípy k odrazení,
aby mě ne vytlačili vrat samotného sotva.“

Tak řekl. Télemachos otce drahého poslechl,
hnul se v komnatu jít, kde mu zbroj slavná.
Hned pak vzal čtyři štíty, osmero oštěpů
a čtyři přilby měděné, tažené hřívou.
Hnul se nést, rychle přišel otci drahému.
Sám pak nejprve si tělo oblékl mědí.
Tak dva otroci oblékli zbroj krásnou,
stáli u moudrého a lstmi oděného Odyssea.

On pak sice i jak mu byli šípy k odrazení,
tak nápadníky obracel se v domě každého,
mířil. Oni pak houfně padali.
Pak když šípy zcela mu docházely zabíjet,
luk pak opřel o veřeje dobře stavěné síně
nazkřížně stánek-stavby lesklé u zdi,
sám pak kolem ramen hodil štít čtyřplastý,
na hlavu mohutnou si dal přilbici dobře vyrobenou
žíněnou. Hroznou hřivou se mávalo nahoře.
Vzal dvě kopí silné, broušené ostrou mědí.

Byly pak uzavřené dveře v dobře stavěné zdi,
nad nejvzdálenější prahem dobře stavěné síně.
Byly cestou nejvzdálenější. Zastavily dveře dobře svářené.
Nabídl Eumaia božský Odysseus přistoupit,
stát blízko, jedinou cestu. Jim se jevila cesta.
Mezi nimi mluvil Agelaos, slovo mezi nápadníky:
„Milí, zda některý by nenabídl, aby na vedlejších dveří
vystoupil a lidu by řekl, by povyk rychle vznikl?
Tak by si tenhle muž naposledy luk střelil.“

Odpověděl mu pastýř koz Melanthios:
„Nejde, Zeve vznešený Agelae. Vždyť strašně blízko

krásné brány dvora a špatná ústa předsíně.
Tam by jediný všechny zdržoval, kdo by byl odvážný.
Ale pojďte, vám já ze schránky Area zbroj
nesu, abychom oblékli. Vždyť uvnitř, ne pak jinam
Odysseus a slavný syn zbroj uložili."

Když to řekl, vylezl z schránky Odyssea
Melanthios pastýř koz skrz otvorech komnaty.
Vzal pak sice dvanáct štítů, tolik kopí
a tolik přilbic měděných, tažených hřívou.
Hnul se jít, rychle pak dal nápadníkům přinesl.
Jemu srdce rozešlo kolena, jak zbraně viděl.
Oblékli pak kolem těl, zdvihli kopí dlouhostínové.
Mu Odysseus víc srdce i kolena rozešla.
Těžká pak dílo zřel. Hned Télemacha mluvil
okřídlenými slovy:
„Télemachu, nějaká pak nám žena v síních
válku zle vzbuzuje, nebo Melanthios."

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Otče, já pak tuto chybu v mysli vzal
otevřené pevně dveře komnaty uložil jsem.
Čeho mi slouha z některých lepší.
Ale jdi, božský Eumaie, zavři dveře komnaty.
Dívej se, zda z některých žen to dělá,
nebo Dolioa syn Melanthios, kterého myslím."

Oni mluvili spolu takto.
Hnul se jít k komnatě Melanthios, pastýř koz,
dalších zbraní nést. Spatřil božský pasák vepřů,
hned Odyssea blízko stál mluvil slovem:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,

tenhle zas muž ničivý, který i sami tušili,
jde k komnatě. Pověz zřetelně,
zda zabiju, pokud jsem ho silnější,
nebo pak tě sem přivedu, aby zločiny ti zaplatil,
mnohé, kolik ty v tomto domě spáchal.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Jistě vskutku já a Télemachos nápadníky pyšné
budeme držet uvnitř síně, i jak velmi se budou snažit.
Vy pak tam nazad kroutí nohy a nad ruce,
hod pak dovnitř komnaty, k zádech ho spoutejte,
pevně svažte pak za sebou povorazek,
po sloupu vzhůru táhněte, blíže k trámům zdvihněte,
aby živý byl dlouho, trpěl těžké bolesti.“

Tak řekl. Oni dobře poslechli jeho slov,
hnuli se k komnatě. Jemu nevšimli dovnitř.
Toho sice v nejzadnějším komnaty zbraně hledali.
Oni dva pak oběma stranami dveří čekali.

Když dovnitř vstoupil přes práh Melanthios pastýř koz,
jednou rukou přilbu krásnou dovednou,
druhou pak štít velký a starý špinavostí
hodně-mokrý, hrdiny Láerta, který mu byl mladý.
Tehdy ležel. Řetězy pak rozpadlé.
Oni oba vrhli na něho, chytili, do síně
táhli vlasy. Nahrubo pak hodili zemi stísněně,
nohy i ruce svázali pouty bolestnými
dobře poznali, jak nařizoval
Láertův syn, trpělivý vznešený Odysseus,
po-sloupu-vzhůru táhli, blízko trámy přivedli.
Mu ty, pastýři vepřů Eumaie, slovem posmíval se:

„Teď, Melanthie, všechnu noc hlídáš,
na měkkém loži si leže, jaký ti sluší.
Ne tě zapomene zlatotrůnná Jitřenka vylovit
z proudů Oceánu, kdy obvykle budeš chodit
hnát kozy nápadníkům pro hostinu v síních."

Tak byl ten tam uložen krutými pouty.
Oni oba, oblečeni zbrojí, zavřeli zářivé dveře,
pak zpět šli k moudrému lstivému Odysseovi.
Tam dech mocný stáli. Ti sice v prahu
byli čtyři. Jiní pak v síni mnozí i dobří.
Jim pak blízko přišla Diova dcera Athéna,
Mentorovi podobou tělem i hlasem.
Jí Odysseus se zaradoval, viděv, oslovil slovem:
„Mentore, odstraň zahynutí. Vzpomínej na drahého druha,
který ti dobré skutky dělal. Rovného věku jsi mi."

Tak mluvil, usmyslev ale, že budí lid Athéna.
Nápadníci druhé stranou pokřikem po síních.
Nejprve nadal Agelaos Damastorův:
„Mentore, ne tě přemluvil ale Odysseus,
že proti nápadníkům by bojoval, bránil ho samému.
Takto totiž já myslím, že nám bude vyplněné:
po dnech kdy my ty zabijeme otce a syna,
pak s ní pak zabit budeš, co bys učinil v síních.
Hlavou pokiň zapaltíš. Pak majetek, kolik ti leží
v síních a na poli, s Odyssea splave.
Nenecháme tvé syny v tvém domě
žít ani dcery ani vzácnou choť
jít přes obec Ithaky-dobré."

Řekl. Athéna víc se rozlítila v srdci.
Nadala Odyssea rozlícenýma slovy:
„Dál ani tě, Odyssee, pevnost ani síla,
jaká ti byla kvůli bělorámé urozené Heleně
devět roků s Trójany bojoval nezastaveně,
mnoho pak muže zabil ve hrozné bitvě,
tvou pak lstí byla brána šířoubranná Priamova.
Jak teď přistoupivší ke svému domu a majetkům
proti nápadníkům prosíš být odvážný? Nuže sem, drahý,
stůj u mě, dívej se na dílo,
abys viděl, jaký je Mentor Alkimida
proti nepřátelským mužům dobré skutky zaplatit.“

Řekla. Nikdy neoddala stále převažující slávu,
ale ještě sílu i odvahu Odysseovou a slavného syna
zkoušela. Ta sama na trám síně dýmové
odletěla, vzhůru proletěla, podobná vlaštovce.

Nápadníky pak povzbudili Agelaos Damastorův,
Eurynomos a Amfimedón i Démoptolemos
a Peisandros Polyktorovič, moudrý Polyboovič.
Ti vskutku ctností nejlepší byli,
kolik jich ještě žilo, bojovali tělem.
Ostatní pak již zdolal luk a hustost šípů.
Mezi nimi mluvil Agelaos, slovo mezi všemi mluvil:
„Milí, teď už nejspíš muž ruce zdržuje nehnuté.
I pak mu Mentor marnivě se chlubil, odešel.
Nich pak u předních dveří ponechali jen jsou.
Teď ne pak hoďte všichni společně kopí šest!
Pokud by snad Zeus dal Odyssea zasáhnout a získat slávu.
Jiní pak ne starost, pokud ten padne.“

Tak řekl. Oni hodili, jak nabádal, všichni
chtivě. Všechny pak jim zmařila Athéna.
Z nich jeden pevně stavěné zdi síně
narazil. Jeden pevně svářené dveře.
Jiné pak kopí jasanové silné mědí
do zdi zasekl. Když se vyhnuli kopím
nápadníkům, mezi nimi mluvil vznešený vytrvalý Odysseus:
„Milí, teď já pak nám bych nabídl, abychom hodili
na nápadníky, aby i tak nám snad nad dřívějšími zly
ohrali."

Tak řekl. Oni všichni mířili ostrými kopími,
hodili. Odysseus pak Démoptolemuta zabil.
Télemachos pak Euryada. Elata pak pastýř vepřů.
Peisandra pak zabil pak pastýř volů.
Oni tedy všichni zároveň do velké zuby země kousali.
Nápadníci pak zpět stáhli se do síně nejzadnější.
Oni pak vyskočili, zmařené oděné z mrtvých sňali.

Hodili opět nápadníci ostrými kopími
chtivě. Mnohé pak jim zmařila Athéna.
Jiné pevně stavěné zdi síně
narazil. Jeden pevně svářené dveře.
Jiné pak kopí jasanové silné mědí
do zdi zasekl. Amfimedón pak Télemachu dlaň
zarazil koncem, kůži protáhl mědí.
Ktesippos pak Eumaia nad štít dlouhé kopí
v rameni ranil. Nad ho pak zasunul se, dolů padlo.

Oni opět pak kolem moudrého lstivého Odyssea
hodili ostrými kopími na nápadníky.
Tam opět Eurydamantu zabil ničitel měst Odysseus,

Télemachos pak Amfimedona. Eumaios pak Polyboa.
Pak pastýř volů Ktésippa pak hrudi
zasáhl, chlubě se nad ho oslovil mluvě:
„Ó Polyther-nadával, nikdy, chytře-mluvě-zle,
dávej neoklamávej odvahu k mocnému věcem mluvit, bohům
pak ustupuj. Vždyť mnohem silnější.
Toto ti hostinný dar s nohou dávám jsa,
žebráku, kdy jsi dal, obcházejícímu dovnitř božského Odyssea.“

Tak oslovil pastýř volů mohutných šikmorohých.
Odysseus pak Damastorova syna oslovil, prohnal mědí.
Télemachos pak Léiokrita syna Euenora
oštěpem bil uprostřed. Protinul rukou mědí.
Padl zemí dolů, čelem padl na čele.
Pak Athéna egidu, ničivou lidstva, vzhůru
z vysokého stropu zdvihla. Jim pak lekli se mysli.
Prchali po síni jak krávy stáda,
které zvěduje bzučíc rychlonohá bouře
jarní době, kdy jsou dny dlouhé.
Oni jak supi křivonohými zoby ohnutí
z hor přijdou, u ptáků se vrhnou.
Oni pak rovinou pod oblaky polekáni
hledají. Oni se u nich vrhli, zabíjejí. Není
pevnosti ani prchnutí. Oni se radují z lovu.
Tak oni nápadníky skrz síň převzali
bijíc odevšad. Dole jim hluk zdvih se
hlavou vzadu. Celá pak podlaha krví kypěla.

Leódés přišel blíž, Odyssea podle kolen chytil,
prosíc ho okřídlená slova oslovil:
„Tvá kolena, Odyssee, chytám. Ty i mě ušetři, slituj.

Ne totiž ženu žádnou ani jiné služky ne nikdy
jsem řekl ani neudělal zločin,
ale jsem i jiné nabídl nápadníky,
kteří taková skutky udělali, přestat.
Ale oni mi neposlouchali, aby ruce od zlého se zdrželi.
Proto krutý osud bolestivý je dohnal.
Já pak u nich obětník neudělal nic, zahynu,
protože ne pak je přízeň za vykonané dobré věci.“

Pohledem s podmračenýma očima řekl moudrý Odysseus:
„Pokud opravdu mezi nimi obětník se chlubíš být,
mnohokrát snad jsi v síních pak modlíc se,
aby mi daleko byl návrat zpět,
mou pak drahou choť by si odvedla a rodila děti.
Proto tě dohnala smrt silně bolestivá.“

Když to řekl, chytil mečem silnou rukou vzav,
který ležel u Agelaa, umírajícím padl z ruky,
tím ho pak zasáhl uprostřed krk. Mluvil pak
hlava jeho s prachem.

Terpiada pak pěvec ještě unikl černé Kéře,
Fémios, který zpíval mezi nápadníky z nutnosti.
Stál drže v rukou harfu zvučnou,
blízko paltáře dveří. Rozdvojovala se mu mysl,
zda sice ze síně se opřev u oltáře
Dia velikého domovního, kde Láertés i Odysseus
mnoho stehna vola spálili, nebo zda by se
k Odysseovi vrhl a objal kolena.
Takto se mu zdálo v mysli lepší,
objal kolena Odysseovi.
Pak harfu dutou položil na zem

mezi kráterem a trůnem stříbrem zdobeným,
sám pak zpět vrhl se k Odysseovi, prosil o kolena,
prosíc ho okřídlená slova oslovil:
„Tvá kolena, Odyssee, chytám. Ty i mě ušetři, slituj.
Vždyť ti bude bolest i do budoucna, pokud pěvce zabiješ,
kterýžto zpívám bohům i lidem.
Jsem samouk. Bůh mi do mysli
zpěv všeliký zasadil. Vhodné je i tobě zpívat
jako bohu. Proto mě nenaléhej, nechtěj hlavu uťat.
Oslovil by i Télemachos pak toto drahý syn,
že já ne po libosti ani potřebě tvůj dům
pro nápadníků hostiny chodil, zpíval.
Ale víc nich a silnější přinutili sem chodit.“

Tak mluvil. Jeho slyšel svatá síla Télemachova,
hned otce blízko stál mluvil:
„Nech, nezraňuj mědí tohoto, protože je bez viny.
Herolda pak zachraň i Médona, který se mě vždy
v domě starostlivě, dokud byl malý.
Pokud ho ne zabil Filoitios nebo pastýř vepřů,
nebo tě potkal, obcházejíc po síni.“

Tak mluvil. Jemu slyšel Médon moudrý,
pod totiž byl pod křeslo zalezlý. Kolem ho býčí
kůží nedávno stáhnutou měl, unikal černé Kéře.
Hned pak z pod křesla vstal, rychle svlékl kůži.
Hnul se k Télemachovi, chytil kolena,
prosíc ho okřídlená slova oslovil:
„Milý, já jsem tenhle. Ty teď zdrž, pověz otci,
aby mě silnou mědí ne zranil, i jak mocný,

pro nápadníky muže rozzloben, kteří jemu majetky
plenili v síních a tebe pošetilci nic nectili.“

Jemu usmíval se, oslovil moudrý Odysseus:
„Odvahu, protože ten tě vysvobodil a zachránil, abys věděl
v mysli i jiným řekl, jak jest mnohem lepší
dobré věci konat zločinů.
Ale jděte ze síně ven, usedněte na nádvoří
ven, kde vraždy mnohá, syn a i ty,
dokud dovnitř dílo vykonám, které je mi potřeba.“

Tak mluvil. Oni dva ze síně vyšli,
usedli pak oba u oltáře velikého Dia,
rozhlíželi se stále, čekali ještě na smrt.

Rozhlédl se Odysseus po svém domě,
zda ještě někdo z živých skrývá se,
chtěl by uniknout černé Kéře.
Spatřil pak všechny v krvi a v prachu
mnoho padlých, jak ryby, které námořníci
na břeh zahnutý ze šedého moře
sítí mnohočernou vzali. Ony pak všechny vysypány
na písek stánek, hodně se touhou mořské vody.
Jim pak Hélios zářivý život odnesl.
Tak nápadníci padli jeden na druhého lehli.
Hned Télemacha oslovil moudrý Odysseus:
„Télemachu, nuže mi zavolej chůvu Eurykleu,
abych jí povím slovo, co mi mysl v mysli.“

Tak mluvil. Télemachos drahý otec poslechl.
Pohnul dveřmi, oslovil chůvu Eurykleu:
„Pojď sem vzhůru, stařice, dávno naroklá,

která žen hlídáš služky v našem domě.
Jdi. Volá tě otec, nějaké slovo ti řekne.“

Tak mluvil. Jí byla řeč bez letu.
Otevřela dveře dobře obývaných síní,
hnul se jít. Télemachos pak jí vedl.
Zastihla pak Odyssea mezi mrtvými mrtvolami
krví a jedem opoluvolaného, jako lva,
který vola polního z pastvy snědl kráčí.
Celé mu prsa a tváře na obou stranách
krvisíc. Hrozný pak kolem na vzhled bylo.
Tak Odysseus u nohou i u rukou poskvrněn byl.
Jak uviděla mrtvé i veliký nespočet krve,
zdvihla se nést, protože viděla velké dílo.
Odysseus se zastavil a zdržel, i jak toužil
oslovil ji okřídlená slova a oslovil:
„V mysli, stařice, raduj se, drž se, ne vzkřikni!
Není totiž svatost zabitým mužům pozdvižení.
Těch bohů dávná rozhodnutí a sami jejich skutky
krutí zdolali. Nikoho totiž na zemi lidí
nectili, ani zlého, ani ušlechtilého,
kdo by k nim přišel. Proto zpupností
hrozný osud trpěli. Ale pojď mi vyjmenuj
žen v síních, kteří mě poznečují a bezúhonných.“

Odpověděla mu drahá chůva Eurykleia:
„Toho pak já ti, dítě, pravdivě povím.
Padesát ti je v síních služek,
které jsme učili obstarávat skutky,
vlnu nocákladat a otročí tíhu snášet.
Z nich pak dvanáct mluví k zpupnosti,

nic kterých ani mne nestarají ani Pénelopy.
Télemachos byl nedávno, matka vyrostl,
ne pak jemu dovolila nad otroky vládnout.
Ale pojď vzhůru do zářivé komnaty,
řeknu paní tvé, které bůh seslal spánek.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Ne ještě ji budí. Ale přikaž přijít ženy,
které i mi dříve zločiny strojily.“

Tak mluvil. Stařena skrz síň prošla, aby řekla
ženám a nabídla přijít.
On zavolal Télemacha a pasáka vepřů i pastýře volu,
promluvil k nim okřídlená slova a oslovil:
„Začněte teď mrtvoly odnášet, nabídněte ženy.
Pak nádherné trůny i stoly
vodu a hustou houbou ohňotu-smočit.
Pak až celou síň doma uklidíte,
vyveďte otročiny ze dobře stavěné síně
mezi klenotem a bezchybnou ohradou dvora
bijte dlouhostínovými meči, dokud by každé
duše odnesli a zapomněli na Afrodítu,
jak zpod nápadníků užívali, k nim mísili tajně.“

Tak mluvil. Ženy přišly všechny spojené,
hroznými nářky plakaly, lily plné slzy.
Nejprve pak mrtvé nosily uložené,
pod portikem usazovaly dobře ohrazeného dvora
jeden na druhé podpírajíc. Odysseus sám nabádal,
spěchal. Oni z nutnosti nesly.
Pak nádherné trůny i stoly
vodou i hustou houbou houbily.

Télemachos a pasák vepřů i pastýř volu
podlahu dobře stavěné síně škrabali
rýči. Jiné otročiny braly a dávaly ven.

Pak kdy pak celou síň doma uklidili,
vedly otročiny z dobře stavěné síně
mezi klenotem a bezchybnou ohradou dvora,
smíchaly do úzkého kouta. Odkud únik nebyl.
Mezi nimi mluvil rozvážný Télemachos:
„Nikdy čistou smrtí já pak život bych
vzal, který mi na hlavu nadávky lili.“

Řekl, lanem lodě modroprosí
k velkému sloupu zavěsil, kolem ho omotal,
vysoko zdvih, aby žádná nohama nedosahovala země.
Jak když tušky dlouhokřídlí nebo holubice
v křoví vletí, pokud jim lože nasazeno,
ohavné lože je přijme, přijdou do nich,
tak oni v řadě hlavu měly, kolem všem
smyčky okolo byly, aby nejžalostněji zahynuly.
Mletí mu kývly nohama krátce, ne dlouho.
Melanthia pak vyvedli předsíní a dvorem.
Nos a uši nemilosrdnou mědí odsekli,
pohlaví vybrali, syrová psům jíst,
ruce i nohy odsekli zuřivou myslí.

Oni ale ruce i nohy umyli,
k Odysseovi do síně vrátili. Práce byla dokonána.
Pak nabídl Odysseus chůvě Eurykleii:
„Přines síru, mámo, zlu lék, dej mi oheň,
abych síru síní. Ty pak Pénelopě

přijít sem nabídni se služkami.
Všechny pak otročiny nabídni k síních přijít.“

Odpověděla mu drahá chůva Eurykleia:
„Jistě vskutku, dítě, všechno jsi po řádu řekl.
Ale pojď mi plášť i chitón šat
mohu přinést. Nestůj tak hadry oblečen
ramenou v síních, být-pokárán.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Oheň teď první mi v síních udělej.“

Tak mluvil. Nepřišla drahá chůva Eurykleia,
nesla síru a oheň. Odysseus pak pak sira zcela
síně i dům pak dvůr.

Stařena pak zpět šla po krásném domě Odysseovém
zpráva nést ženám, přijít nabídl.
Oni vyšli ze své komnaty, pochodně drže.
Oni ho ve síních shromáždily, pozdravily,
líbaly a objímaly hlavu a ramena
rukou. Ho pak milá touha chytila nářku i lkání.
Poznal totiž v mysli všechny ženy.

Zpěv dvacátý třetí třetí

Stařena pak do horní komnaty se vyvezla,
řekla paní, že jest doma drahý muž.
Kolena se jí hýbala rychle, nohy jí svrchu.
Blízko stála, oslovila ji:
„Probuď se, Pénelopo, drahé dítě, abys viděla
na vlastní oči, po všechny dny jsi toužila.
Dojel Odysseus a je doma, i když pozdě přišed.
Nápadníky zabil pyšné, kteří mu domu
škodili a majetky jedli, a syna nenech obelstít.“

Odpověděla jí rozvážná Pénelopé:
„Mámo drahá, bezcitnou tě bohové udělali,
kteří dovedou pošetilého udělat, i velmi rozvážného myslícím,
a slabého smyslem na smysl obracejí.
Oni poškodili tebe. Dříve pak jsi rozumem bezchybná.
Co se směješ, že se trápím v srdci, aby mi slovo takové
řekla, ze mi probouzíš sladký spánek, který mě
usoupil, obalil milá víčka?
Nikdy jsem tak nikdy spala od chvíle, co Odysseus
odjel vidět zlou Ílion, nejmenovanou.
Ale jen pojď dolů a nazad do síně odejdi.
Pokud by mi některá i jiná ze žen,
které jsou doma, taková věc přišla řekla,

pak mi probouzí ze spánku, zle pak by poslala
nazad do síně odejít. Tě toto stáří přináší.“

Odpověděla jí drahá chůva Eurykleia:
„Nikdy ti se nesměju, drahé dítě, ale skutečnost
Odysseus, i je doma, jak já říkám.
Hoste je ten, kterého všichni zneuctili v síních.
Télemachos pak dávno dovědět, že je uvnitř,
ale rozvážně otcovy plány skryl,
dokud zpupnost zpupné pyšnosti neuloží.“

Řekla. Pénelopě se zaradovala, hned z lože vyskočivší
objala stařenu, ponechala slzy víčka.
Oslovila ji okřídlenými slovy:
„Mámo drahá, ale pojď, pravdivě mi vyprávěj,
jak to opravdu doma, jak říkáš, přišed
by si vložil ruce nestoudným nápadníkům,
sám jediný. Oni byli vždy pohromadě dovnitř.“

Odpověděla jí drahá chůva Eurykleia:
„Neviděla jsem, nedověděla, ale jen smrtelný povyk
slyšela zabíjených. My pak nejzadnějším
komnatě dobře stavěné sedě lekli jsme se.
Dveře dobře svářené nás nechaly, dokud mi
syn pak z síně zavolal Télemachos.
Vždyť ho otec vyslal zavolat.
Zastihla jsem potom Odyssea mezi mrtvolami zabitých,
stojícího. Oni ho kolem něho zemi
leželi jeden na druhém. Zaradovala jsi by si v mysli,
pohlédla v krvi a jedu poskvrněného jak lva.
Teď pak oni jsou všichni u bran dvora
spojeni. Ten pak krásný dům sírou síru,

oheň udělav velký. Mě pak poslal zavolat tebe.
Ale pojď, abyste oba radostí drahé srdce
vstoupili, kdy jste mnoho zla vytrpěli.
Teď pak toto dávno chtění přišlo:
dojel sám živý ke krbu. Tě pak ženu i syna
nalezl v síních. Oni mu něco zlo
nápadníci páchali, všem zapaltil doma."

Odpověděla jí rozvážná Pénelopé:
„Mámo drahá, ne ještě velmi se směj do velké chvály.
Víš, jak by se zjevil v síních
všem po libosti, nejvíce mi i synovi,
který se zrodil. Ale ne ten je pravdivé slovo,
jak jsi vyprávěla. Z nesmrtelných někdo
zabil nápadníky vznešené, bolest se rozzlobiv,
kolik protivné zločinů a nerozumných činů.
Nic nestarali o žádném lidí smrtelných,
které by k nim přišel, ne-zlém, ne-ušlechtilém.
Proto zpupností svou zločin trpěli.
Odysseus pak ztratil daleko achajský návrat
sám, i tam zahynul."

Odpověděla jí drahá chůva Eurykleia:
„Dítě moje, jaké slovo ti utekla z ohrady zubů,
protože mluvíš, že muž uvnitř na krbu u sebe
nikdy ne-vrátí domů. Vždyť ti srdce vždy nevěřící!
Ale ti povím jiné znamení viditelné:
jizva, kterou mu kdysi vepř bílým zubem zasáhl.
Já jsem ho hladila umývajíc, chtěla ti sama
říci. Ten pak mi za ústa chytil silně rukou
nedovolil mi říci. Mnohémyslnou mysl.

Ale pojď, i já tobě dám do záruky.
Pokud bych tě oklamala, zahyň mi, nejžalostnější smrtí.“

Odpověděla jí rozvážná Pénelopé:
„Mámo, drahé, obtížné bohů věčných
poznat, i jak jsi velmi znalá.
Ale přesto pojďme k synu, abych viděla
muže nápadníky zabité a kdo zabil.“

Řekla, odebrala se dolů z komnaty. Mnoho pak v mysli
vymýšlela, zda daleko vzdálen muže drahého vyptávat,
nebo zda vedle stála by políbila i chytla za hlavu.
Vstoupila na práh dovnitř, překročila kámen
prahu. Usedla naproti Odysseovi, u ohně
žáru proti stěně. On sám pod velký sloup
seděl, dolů se díval, čekal, zda by řekla slovo
silná manželka, kdy by ho uviděla očima.
Ona dlouhou pak v tichu seděla, úžas pak jí srdce dolehl.
Někdy sice obličej hledě přímo mu připadal podoben.
Jindy pak nepoznávala, špinavé šaty na kůži měl.
Télemachos pak nadal, oslovil jménem:
„Matko moje, zlá matko, krutá myslí,
proč tak od otce odstoupíš, ani ne-k němu
sedě naproti slovem by si se dotázala a vyptala?
Ne pak by takto jiná žena rozestřená srdcem
mužem od ní stála, který by jí mnoho vytrpěv
ve dvacátém roce dojel do své otčiny.
Tobě pak vždy srdce je silnější než kámen.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Dítě moje, mi v hrudi srdce omdlévá,
nic promluvit nemohu ani se dotázat

ani proti pohlédnout. Pokud by vskutku Odysseus
a doma byl, pak si pak lépe my
poznali oba. Vždyť jsou nám značky,
které i my dva samí víme, ostatní pak jsou skryty.“

Řekla. Usmál se vznešený vytrvalý Odysseus.
Hned Télemacha oslovil okřídlenými slovy:
„Télemachu, nabídni matku v síních
vyzkoušet mě. Pak lépe pak brzy pozná.
Nyní, protože jsem špinavý, ohavné šaty mám těla,
pak mnou pohrdá, ne pak ještě ten se zdá být.
My pak porozmyslíme, jak nejlépe by bylo.
Vždyť kdo zabije i jediného muže ve lidu,
který byl mnohých mstitelů za nějakým neunikne,
on prchá, nechav blízké a svou otčinskou zem.
My pak jsme podporou města zabili, vznešenou mládež
Ithaky. Toto rozmysli, nabádám.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Sám to pak dívej se, otče drahý. Vždyť řeč tvoje
nejlepší říkají mezi lidmi, ani se ti nikdo
ostatní smrtelní smrtelníci by ne soutěžil.
My ale naopak dychtivě budeme následovat. Nemyslím,
že by námi nabyl odvahy nedostatek, pokud nabývá síla.“

Odpověděl mu rozvážný Odysseus:
„Takto vám povím, jak se mi zdá nejlépe.
Nejprve se omyjte a oblečte chitóny.
Služky pak nabídněte v domě vzít oděv.
Pak božský pěvec silná forminga drže
nás nabádá hravý tanec,
aby by někdo mluvil, kdo by to by uslyšel venku jsa,

buď po cestě idoucí, nebo kterých přebývají.
Daleko totiž rozneseno nápadníků zabití
po dnech, pak my půjdeme na vesnici,
sad s mnoha stromy. Tam pak si rozmyslíme,
co by nám Olympský poskytl zisku."

Tak mluvil. Oni jemu dobře poslechli.
Nejprve se omyli a oblékli chitóny.
Ženy pak se ustrojily. Je ale pak božský pěvec
vzal dutou formingu, v nich milý zpěv
a bezchybný tanec vzbudit.
Zahučel pak veliký dům krokem
mužů bavících se a žen s krásnými rouchy.
Takto někdo řekl venku jsa domů slyší:
„Jistě vskutku ucházel se někdo o královnu dávno-prosenou.
Zlá, ne pak si neuhlídala velký dům
muže paní stále, dokud by přijít by."

Takto někdo řekl. Nevěděli, jak se to stalo.
Mezitím Odyssea velikého domu Eurynomé
komnatná paní umyla a potřela olivovým olejem,
plášť pak krásný oblékla kolem něho a chitón.
Mu půvab Athéna hodně-rozlila na hlavu
být větší pak pohledem a tlustší. Z hlavy pak
kadeře svrchla, hyacintnímu květu podobné.
Jak když zlato se stříbrem rozlije dovedný muž,
který Héfaistos a Pallas Athéna učili obratně,
veškerou dovednost, půvab-plné dílo dokončí,
tak Odysseovi rozlila půvab na hlavu i ramena.

Z vany vyšel tělem podobný nesmrtelným.
Zpět usedl zpět na křeslo, odkud vstal,

proti své ženě. Oslovil ji slovem:
„Divný, tobě pak něco víc jiných ženských
nesmrtelní dali, kteří Olymp obývají, srdce bez slitování.
Ne pak by takto jiná žena rozestřená srdcem
mužem od ní stála, který by jí mnoho vytrpěv
ve dvacátém roce došel do své otčiny.
Ale pojď, mámo, mi po-pevni, abych i sám jsem lehl.
Vždyť pak jest jí železné v hrudi srdce.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Divný, ne pak nic velký ani vzácný,
ani divím se příliš. Dobře pak vím, jaký
jsi byl, kdys z Ithaky odjížděl na dlouhoveslaré lodi.
Ale pojď, mu vznášej lože Eurykleio,
mimo dobře stavěnou komnatu, které si on sám stavěl.
Tam mu vedle vyvoz pevné lože, hoď oděv do něj,
roucho i pláštěnou kožišiny a lesklé přikrývky.“

Řekla, muže vyzkoušíc. Odysseus pak jsa
oslovil ženu ctnostnou pochybující:
„Ženo, hle, toto slovo mi bolestivé jsi řekla.
Kdo pak mi jinam uložil lože? Obtížné by i jak velmi
znalý byl, pokud by jen bůh sám k službě
snadno by chtěl pak postavit jinam.
Mužů však ne jest žádného žijícího, ani jak velmi mladý,
který by snadno by přemístil. Vždyť velké znamení
v loži uděláném dovedně. Já pak jsem to byl, nikdo jiný.
Rostl keř olivy dlouholistý uvnitř dvora,
kvetoucí a tlustý. Jak sloup pak byl silný.
Kolem něho jsem zbudoval komnatu, dokud jsem dokončil,
hustým kamením, kolem také krásně střechu klenul,

hustou pak jsem vložil k dveřím dobře svářené.
Hned pak jsem odsekl listy dlouho-listé olivy,
kmen pak od kořene odesekl, kolem bezchybně zpracoval,
sedlem obratně a napřímil k šňůře,
nožku jsem vysoustružil, vyvrtal pak jsem celou boubelkou.
Z té začal pak jsem vybudovával lože, dokud jsem dokončil.
Zdobil zlatem a stříbrem a slonovou kostí.
Natáhl pak uvnitř řemen z býka purpurový zářivě.
Tak toto ti znamení pokazuji. Ne pak vím
zda ještě pevné lože mi, ženo, nebo zda jiné
nějaký muž přemístil, podkladu olivy odkáznuv."

Tak řekl. Jí se tam uvolnila kolena i srdce,
poznala značky, které jí dobře říkal Odysseus.
Plačící pak hned šla, nazad rukama vrhla
na krk, políbila hlavu, oslovila a mluvila Odyssea:
„Nezlob se mi, Odyssee, protože mi jinou chvílí
nad všechny lidi mysl byl. Bohové nám dali bolest,
kteří nám záviděli při sobě
mládí se potěšit a doragžit k prahu stáří.
Autar teď ne mi se, Odyssee, ne rozzlob tak ani zazlob,
protože tě poprvé vidouce ne tak jsem tě přivítala.
Vždy totiž mi v hrudi srdce drahé třáslo,
aby mě někdo smrtelných mužů slovy neoklamal.
Vždyť jsou mnozí zlé věci kuší.
Pochvala ne by Argejská Helena z Dia zrozená
cizím mužem by se smísila v lásce a loži,
pokud by věděla, že mi nazad synové Achajů
jemu by vedli zpět domů do drahé otčiny.
Jí pak jistě bůh vzbudil ohavné dílo.
Vždyť tenhle zločin ne pak dřív se v mysli ulofil

ničivé. Z té totiž i nám se zrodil přišel bolest.
Teď pak protože už značky zcela zřetelné jsi řekl
lože ženého, kterého ne jiný smrtelný viděl,
než sám já a ty, i otročina jediná.
Aktoris, kterou mi otec dal odjíždějíce sem,
která nám bránu hlídala pevně stavěné komnaty,
přesvědčíš dalej mi mysl, i velmi nepohnutelnou.“

Tak mluvila. Mu rozmach se mysl rozmáchla nářku.
Plakal pak drže ženě mysli vzácné, znalé.
Jako když se zjeví vítaná země plujícím,
jim Poseidon dobře stavěné lodi na moři
rozbije větrem i vlnou těžkou tlačen.
Málo jich prchá šedé moři ven na pevninu
plavec, kolem kůže je mnoho shlukla slaná,
rádi vystoupí na zem, zle unikli,
tak jí vítaný byl muž hledě,
krk pak jemu docela ne rozpustila bílých rukou.

Kam by jim ještě plačící objavila růžovoprstá Jitřenka,
pokud by jiné pak vymyslila bohyně, jasnooká Athéna.
Noc dlouho zdržela na konci. Pak zlatotrůnnou Jitřenku
zdržela Oceánu, nedala rychlonohé koně
zapřáhnout, kteří lidem svit přinášejí,
Lampa a Faethonta, kteří Jitřenku táhnou žrebci.

Tehdy pak své manželce mluvil moudrý Odysseus:
„Ženo, ne pak ještě zápasů jsme oba dorazili,
ale pak budeme mít práci nezměřitelnou,
mnoho a obtížné, kterou já musím vykonat.
Vždyť mi tak věštil Teiresia duše
odnes v den, kdy pak jsem šel do síní Hádu

hledat návratu druhům i sobě.
Ale pojď, do lože, ženo, pojďme, abychom nyní pak
spánkem jsouce opoluveni se potěšili.“

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Lože ti bude, kdykoli srdcem budeš chtít,
protože bohové ti dali, abys přišel
do dobře stavěného domu a své otčiny.
Ale protože ses ozval, bůh ti vložil do mysli,
řekni mi tu zkoušku, protože i potom, jak myslím,
pak se dovím. Ne horší je, kdy první zvím.“

Odpověděl jí moudrý Odysseus:
„Divná, co pak zase i o tomhle mě tak dožadujíce
nabádáš mluvit? Řeknu ti, nic skrývat.
Ne pak ti srdce rozkoš bude. Nikdy já pak sám
se raduji, protože mi mnohým by jsem byl
smrtelným šel velet, nést dobře osedlané veslo,
dokud bych nedojel, kam ne-vědí lidé,
kteří ne-mořem spolu-míchané ani sůl do jídla
nemíchají. Vždyť nic nevědí o lodích purpurovatých
ani dobře osedlaných veslech, které jsou lodím křídla.
Pak mi dá znamení velmi zřetelné, nebude ti
unikat. Když mi potká jiný poutník
a řekne, že mám metal zrní na nápadném rameni,
pak veslo pak zasadíc do země,
krásné oběti obětovat vládci Poseidonovi,
berana i vola a vepře samce,
domů obrátit a jít, oběti svaté stohlavé
nesmrtelným bohům, kteří obývají široké nebe,
každému postupně dávat. Smrt pak mi z moře

mimo přijde, taková velmi mírná, až by mě přemohla
krásně-stará, dokonaná. Kolem lid blažený
budou. Toť neporušené mi řekl."

Odpověděla mu rozvážná Pénelopé:
„Pokud ti pak stáří bohové dávají lepší,
pak je naděje, že zla ještě bude uniknutí."

Oni mluvili spolu takto.
Mezitím Eurynomé a chůva Eurykleia
chystali lůžko měkkých pokrývek
pochodněmi hořícími svit majíc.
Pak když obratně postavili pevné lože,
stařena pak ulehnout zpět do síně vrátila se.
Jim pak Eurynomé komnatná paní jít ulehnout
pochodeň drže v rukou. Oba šli do lože,
nejprve mi lože těžká, kde to vzácné dobře.

Télemachos a pastýř volu a pasák vepřů
nohy pak zdržely z tance, zdržely pak ženy,
sami lehly po síních stínu.
Oni dva pak, když si bavili rozkošnou láskou,
těšili se slovy, ke každému vyprávěli,
ona pak, kolik v síních snášela božská mezi ženami,
hleděla na muža nenáviděných nápadníků shluk,
kteří jí mnoho pro voly a tučné ovce
zabíjeli, mnoho pak víno vzali z nádob.
Zemem rozený Odysseus pak, kolik lidem bolestí
dal a kolik sám trápil se zápasem,
všechno řekl. Ona pak se radovala naslouchajíc, ani
spánek jí padl na víčka, dokud by vše řekla.

Začal pak, jak nejdřív Kikony zbil, pak zpět pak
došel do úrodné země Lotofágy.
Co Kyklops dělal, jak mu zaplatil
drahé druhy, které jedl, nikdo nestrpěl,
jak Aiolii přišel, který mu laskavě
přijal a poslal. A ne pak mu ještě osud
jít do drahé otčiny, ale ho zpět
bouře vzala, hlasitě stráhacího po moři rybnatém.
Jak k Télepylu přišel Laistrygonie,
kteří mu lodě zahladili a druhy krásněopěrné,
všechny. Odysseus jen unikl s černou lodí.
Řekl pak Kirky lstivost a mnohozkušenost,
jak pak dojel do klenutých síní Hádu
duše se dotázal Teiresia Thébského
na dlouhoveslaré lodi. Spatřil všechny druhy
a matku, kterou si viděl, která ho pěstila a chovala.
Jak Seirén hlas zpívajících slyšel.
Jak k Planktai skalám a zlé Charybdě
a k Skylle, které ne nikdy bez pohromy neunikli muži.
Jak Hélia krávy zabili druzi.
Jak loď rychlou blesku hodil Zeus hřmící
blyštícím. Zahynuli pak dobří druzi
všichni dohromady. Jen on nikomu z Kér neunikl.
Jak došel k ostrovu Ogygii a nymfě Kalypsě,
která ho zdržela, chtíc ho mít za muže,
v klenutých jeskyních, hostila, nabídla ho učinit
nesmrtelným a bez stárnutí po všechny dny.
Nikdy jemu mysli v hrudi nikdy přesvědčila.
Jak u Fajáků s mnoha trápeními dojel.
Oni ho pak s potěšením uctili jako boha,
poslali s lodí do drahé otčinské země,

dali měd a zlato dost a šat.
Toto na konci vyprávěl, kdy mu sladký spánek
rozpojil údy, mu z mysli starosti rozvázal.

Jinou zas vymyslila jasnooká bohyně Athéna.
Když si pak sadivá, že srdce potěšil Odysseus
loží své ženy a spánku,
hned z Oceánu zlatotrůnnou Jitřenku
poslala, aby přinesla světlo lidem. Odysseus pak vstal
z lože měkkého, ženě oslovil řeč:
„Ženo, dávno jsme oba zápasů dostihli,
ty sice v síních mnou vzácného vracení pláčíc,
mě pak Zeus a jiní bohové trápením svazovali,
toužícímu, z otčiny, jak by stále byla.
Teď, protože jsme oba na mnohotoužnné lože dostihli,
majetek, který mi je, ty se starej v síních.
Ovce pak, které mi požírali nápadníci pyšní,
mnoho sice sám já vezmu, ostatní dají Achajci,
dokud nenaplní všechny chlévy. Ale do pole
mnoho-stromového půjdu uvidět vzácného otce,
který se nad mnou obává. Tobě pak, ženo, nabádám:
rychle totiž nad vycházejícím sluncem bude mluva,
nápadníků, které jsem zabil ve svých síních.
Vzhůru do horní komnaty vzhůru odejdi se služkami,
seď. Nikoho pak hleď na nikoho, ani se nevyptávej.“

Řekl, kolem těl oblékl krásnou zbroj,
probudil pak Télemacha a pastýře volů a pasáka vepřů,
všem rozkázal zbraně Area v rukou vzít.
Oni ho pak nedbali, oblékli se mědí,
otevřeli pak brány, vyšli ven. Vedl pak Odysseus.

Už bylo nad zemí světlo. Je skryla noc
Athéna. Rychle pak vyvedla z města.

Zpěv dvacátý čtvrtý čtvrtý

Hermés Kyllénský zavolal duše nápadníků.
Měl pak zlatou hůl v rukou, krásnou,
kterou lidem oči zavírá, kterých chce.
Druhé zas vzbuzuje ze spánku. Tou je nabádal, pohybuje.
Ony pak s hvizdem následovaly. Jak když netopýři
v nitru nesmírné jeskyně prchajíc kvičí,
kdy někdo spadne ze shluku ze skály,
vrh ale do sebe. Tak oni s hvizdem šli.
Vedl pak je Hermés, pomocník, cestami zapadajících.
Mimo pak proud Oceánu a Leukadu skalu,
mimo pak Hélia brány a lidu Snů
rychle. Oni došli na asfodelovou louku,
kde duše obývají, přízraky zemřelých.

Zastihli pak duši Pelionovce Achillea
a Patrokla a bezchybného Antilocha,
Aianta pak, který byl podobou i tělem nejlepší
Dánaojovců ostatních po bezchybném Pelionovci.
Oni kolem něho byli shromážděni. Blízko přišla pak jiná
duše Agamemnonova Atrejovce, truchlíc. Kolem ní jiní
shromážděni, kolik s ním doma u Aigistha
zahynuli a dostihli osudu.
Mu první oslovila duše Pelionovce:
„Atrejovci, pravíme nad všemi hrdiny

Diovi blesku se těšícímu drahý být po všechny dny,
jak jsi mnoha a silným mužům vládl
v krajině trojské, kde jsme snášeli útrapy Achajci.
Vždyť pak i tebe mělo smrti dolehnout předčasně,
které nikdo neunikne, kdo se zrodí.
Jak jsi měl, té úcty se potěšit, které jsi vládl
v krajině Trójanů, dostihnout osudu.
Nad tebou by shluky-vrh udělal Panachajové,
syna by se zrodila velká sláva do budoucna.
Teď pak nikdy žalostnou smrtí jsi měl zemřít."

Odpověděla mu duše Atrejovce:
„Šťastný Pelionovec, bohům podobný Achillee,
protože zemřel v Tróji daleko od Argu. Kolem tebe pak jiní
zabíjeli Trójanů a Achajců nejlepších synové,
boujíc o tebe. Ty pak ve víru prachu
velký jsa velkoduchý ležel jsi, zapomenul koňmistvo.
My pak celodenně jsme bojovali. Ani jsme vůbec
boje by přestali, pokud by nás nerozdělil Zeus bouří.
Jak tě k lodím jsme donesli z bitvy,
položili ne-lože, umyli krásnou kůži
teplem a olejem. Nad ho pak slzy horké
vylili Dánají, ostříhali vlasy.
Matka pak z moře s nesmrtelnými mořskými ženami přišla,
slyšic zprávu. Zvuk pak nad slanou vznikl
božský, zdolal pak všech třes Achajců.
Pak by nějak nad slanou vzniklý ze dutých lodí,
pokud by muž, který mnoho a stará věděl, nedržel,
Nestor, jemuž i jindy nejlepší se jevila rada.
Jim promluvil s dobrým úmyslem a oslovil je:
‚Zdržte se, Argejci. Neutíkejte, synové Achajců!

Matka pak toho z moře s nesmrtelnými mořskými ženami
přichází, aby viděla syna umírajícího.‘

Tak řekl. Zdrželi se zbabělosti velkoduší Achajci.
Kolem tě stály dcery starce mořského
rozžalostně plačící, oblékly roucho nesmrtelná.
Múzy pak všechny devět, hlasem krásným odpovídajíce,
oplakaly. Nikdy by si pak uvnitř Argejského neviděl
bez slz. Taková vzbuzovala jasnozvučná Múza.
Sedmnáct dnů pak podobně v noci i ve dne
nad tebou plakali nesmrtelní bohové i smrtelní lidé.
V osmnáctou dali oheň. Mnoho pak u tebe zabili
tučných ovcí i vráskononohých volů.
Opečen pak jsi byl v oděvu bohů i mnoha oleji
a ve sladkém medu. Mnozí hrdinové Achajci
v brnění se vrhli kolem ohně hořícího.
Ty pak pěšky, jiní pak s koňmi. Mocný pak zdvihl se zvuk.
Když tě zdolal plamen Héfaistem,
jsme pak ráno vzali kosti bílé, Achillee,
v odemkeném vínu a oleji. Dala pak matka
zlatou amforu. Dionýsa pak dar řekla, že je,
dílo pak Héfaistovo nad slavné.
V té tvé bílé kosti leží, Achillee svitný,
smíchané s mrtvým Menoitiovcem Patroklem.
Zvláštně pak Antilocha, kterého tys velmi ctil
všech ostatních druhů, když zemřel Patroklos.
Pak nad nimi, veliký a bezchybný náhrobek
nasypali jsme my svatý vojsko kopímocné Argejců
na břehu vysokého u širého Hellespontu,
aby daleko viditelný od moře mužů byl,
kteří teď jsou zrozeni a budoucím budou.

Matka pak darů dobrých bohům shromáždila do dolu,
dala uprostřed sněmu Achajců nejlepším.
Nejspíš jsi už byl mnoha mužů pohřbu
přítomen hrdinů, kdy jedou-li zemřev vládce
mládí se vybaví a soutěží. Těm bys
by si velice zadivil v mysli, viděv,
jaké tě na kráse dary postavila bohyně,
stříbronohá Thetis. Vždyť jsi byl bohům velmi drahý.
Tak ne ani zemřel i ztratil jsi jméno. Ale vždy
u všech lidí sláva bude ctnostná, Achillee.
Mi pak co radost toto, že jsem vedl válku dolkonal?
Vždyť mi na návratu smysleli Zeus zkázu žalostnou
Aigistem a vraždní choti.‘

Oni mluvili spolu takto.
Jim blízko přišel posel Argobijec,
veda nápadníků duše zabité Odysseem.
Oni divíc se dva šli, viděli.
Poznala pak duše Agamemnonova Atrejovce
Amfimedontova drahého syna Melaneovcova.
Pohostiný totiž mu byl, domy v Ithace obýval.
Ho první oslovil duše Atrejovce:
„Amfimedonte, co trpíce zem temnotu
sešli jste všichni vybraní stejné věku? Ani by jiný
vybíraje by vzal po městě muže nejlepší.
Zda vás v lodích zdolal Poseidon,
nedobré větry vzbudiv obtížné?
Nebo vás pevnini nepřátelští muži zabili,
odháněje voly a krásná stáda ovcí,
nebo o město bojujíce a ženy?
Řekni mi, co se ptám. Chlubím se být tvůj host.

Nebo ne pamatuj, že jsem k vám přišel do domu,
Odyssea pobízel s bohem podobným Menelaem
následovat do Ília spolu s dobrými stavěnými loděmi?
Měsíc pak celý jsme pluli širokou slanou.
Sotva jsme přesvědčili Odyssea ničitele měst.“

Odpověděla mu duše Amfimedontova:
„Atrejovci slavný, vládce mužů Agamemnone,
pamatuji na to všechno, Zemem živený, jak říkáš.
Já pak tobě všechno a zcela vyložím,
osudnou smrti žalostnou, jaká se stala.
Ucházeli jsme se o ženu dávno nepřítomného Odyssea.
Ta ani neodmítla nenáviděnou svatbu, ani neskončila nemohla.
Nám smrt a Kéru černou chystala.
Jiné tuto lest se v mysli vymysela:
postavila ve svých síních velký stav, tkala,
jemné a mnoho-roztahlé. Hned nám mezi mluvila:
‚Mládenci, moji nápadníci, protože zahynul božský Odysseus,
počkejte, i když spěcháte na svatbu, dokud plášť
nedokončím, nechci se mi do větru příze nepřišla,
Láertovi hrdinovi pohřební, kdy ho osud dolehne
zlo dlouho skličujíc smrti,
aby žádný mi v obci Achajských žen neprotichtěl,
pokud by bez pláště ležel mnoho získav.‘

Tak řekla. Nám pak přesvědčila statečná mysl.
Pak ve dni jsem tkala velký stav,
po nocích pak jsme párali, kdy jsme si kladli pochodně.
Tak tři roky jsme skryli a klamali Achajce.
Když ale čtvrtý rok přišel a doby přicházely,
jedna z žen řekla, která zcela věděla.

Jsme nás přistihli, jak páral jasné tkanivo.
Takto to dokončila, i když nerada, z nutnosti.
Když ukázala plášť, umyvše velký kus,
jak sluncí nebo měsíc podobný, pak něco zlého
osud přinesl Odysseovi na končiny pole, kde pasák vepřů
bydlel. Tam pak přišel milý syn
božského Odyssea z Pylu písečného, s černou lodí přijev.
Oni nápadníkům zavraždění zle vymyslili.
Dojeli do slavného města, pozdě pak Odysseus,
Télemachos pak dříve. Vedl.
Toho pak pasák vepřů přived nehezké kolem těl oděn,
starci bídou-trpěnému podobnému a žebráku,
podepřenému holí. Zle kolem těla měl šaty.
Nikdo neznal nikdo tohoto nikdo z nás,
ani starší jsouce, který by si přišli srazeni,
ale slovy zlými jsme ho dráželi, také i obhazováním.
Ten pak chvíli vytrvale snášel ve svých síních,
hákován a házen zlými slovy.
Pak když Dia aigidonoše ponouklo mysli,
s Télemachem si vzali zbroj kolem,
odnesli do komnaty, uzavřeli zámky.
Pak ženě dovedně hrozně nabídl
nápadníkům předložit luk a šedé železo,
nám ohavným soutěž a smrti začátek.
Nikdo z nás nemohl luk ohebný
napnout. Pak chybělo velmi silou.
Když do rukou Odyssea přišel ve síních
veliký luk, my pak všichni odmítli slovy
luk ne dávat, i jak velmi mluvil.
Jen Télemachos jemu nabádaje nabádal.
On pak chytil do rukou vzav vznešený vytrvalý Odysseus,

snadno napnul luk, projel sekery.
Stanul pak na práh, rychlé šípy vysypal,
hrozně se díval, vrhl na krále Antínoa.
Pak nám potom tam na jiné bolest-pálil skutky
vrhl, přímo mířen. Oni pak houfně padli.
Zřetelné bylo, že nějaký jim bůh obhájce
byl. Vždyť rychle mu srdcem šli skrz síně
zabíjejíc odleva doprava. Z nich stále zdvihl se
hluk hlavní bití. Celá pak podlaha krví kypěla.
Tak se my zahubili, Agamemnone. Těla pak
ještě i teď jsou nepohřbena v síních Odysseových,
nevědí totiž ještě každého v domech blízcí,
kteří by naše rány krvavé omyli
a pohřbili plačící, které je pocta zemřelých."

Odpověděla mu duše Atrejovce:
„Blažený Láertův syn, mnohazkušený Odyssee,
jak dobrou ženu si vzal ctí.
Jak dobrá mysl byla bezchybné Pénelopě,
dceři Ikariově, jak dobře pamatovala Odyssea,
drahého muže. Proto nikdy nezhyne ctnost
jí sláva. Udělají pak nesmrtelným na zemi
rozkošný zpěv Pénelopě rozvážné.
Ne jak Tyndareova dcera vymyslela zlé skutky,
drahého muže zabila. Nenáviděný pak zpěv
bude mezi lidmi. Zlou pak slávu dala ženám
ženským, i té, kdo je rozumná."

Oni mluvili spolu takto,
stojíc v síních Hádu, pod skrytými zeměmi.

Oni ale, protože sestoupili z města, rychle do pole
dojeli krásně vybudovaného Láerta, který se kdysi
sám vybudoval, mnohé velice se natrápiv.
Tam dům mu byl. Kolem něho chýše všeliká
běžela, v níž potřeba sloužit, jedli
a seděli a spali, kteří mu rádi pracovali.
V ní pak byla stařena Sicilská, která starce
starostlivě obstarávala v poli daleko od města.
Mezi nimi Odysseus mluvil otrokům a svému synu:
„Vy teď vejděte dovnitř dobře stavěné síně,
k večeři pak rychle vybraného vepře zabijte.
Já pak budu zkoušet otce,
zda mě znít poznáváním a dohlédne mě očima,
nebo pak mě nepozná, dlouho nepřítomného.“

Když to řekl, otrokům předal zbroj Area.
Oni rychle vstoupili dovnitř. Odysseus pak blízko
sadu mnoho-stromu zkouše ho mínil přijít.
Ne pak Dolia zastihl, dovnitř sestoupil-ve svrchním sadě,
ani otroků syny ani Dolia samého,
ale šli ti kamení posbírali k ohradě
sadu, předního. Spolu stařec cesta jim byla.
Zastihl pak otce v krásně-vybudované sadě
kolem opečovával rostlinu. Měl špinavý chitón,
proštípaný, nehezký. Kolem lýtek pak holeně
sešité volské holeňmi připjal, odrsňujíc.
Rukavice pak na rukou proti křoví, hlavu pak
čepici kozí měl. Dolů žal přinášel.

Toho jak uviděl vznešený vytrvalý Odysseus,
starým ztíženého a žal velký majícího srdcem,

zůstal pak pod hruškou vysokou slzami hojnými.
Rozvažoval pak v mysli a v srdci,
zda políbit a objat svého drahého otce
a mu vše říci, jak dojel a došel do své otčiny,
nebo nejprve zeptat se každou vyzkoušet.
Takto se mu zdálo v mysli lepší,
nejprve posměšnými slovy vyzkoušet.
Toto přemýšlel, k němu přistoupil božský Odysseus.
Ten pak hlavu dolů drže kopal rostlinu.
Blízko stál oslovil ho slavný syn:
„Starče, ne tě nedovednost drží k pěstění
sadu, ale krásně obstaráváš.
Nic rostliny, ale fíkovník, réva,
olivy, hrušně, zahradní loučky vyžadují pěstění.
Jiné pak ti povím, ne pak si zlobou vlož do mysli.
Ne tě samého dobré pěstění drží, ale najednou
ohavná stáří máš, a špatně špinavý jsi, i nehezky oděn.
Ne jak lenosti pěstění tě pán nestará.
Ne pak otročí ti nic příhodné, jak snad vidět,
podobou ani vzrůstem. Vzácnému muži podoben.
Takovému, který by si koupel a byla by si večeřel,
pak by si spal pozdě. Vždyť způsob je starcům.
Ale pojď, mi to pověz a pravdivě vylož,
komu z mužů otročíš? Komu sad obstaráváš?
Pověz mi to pravdivě, aby si dobře věděl,
zda opravdu Ithaka toto, kam jsme přišli,
jak mi tomu právě muž potkav pověděl
nedávno, ne pak zcela znalec, ani odvahy prosu
mluvit nic ani slovem o mých hostech vyptat se,
pokud mi ještě žije a jest,
nebo zda zahynul a je v síních Hádu.

Vždyť ti povím, ty slyš a poslouchej.
Kdysi muže jsem pohostil ve své otčině,
k nám přišel. Nikdy jiný smrtelný
jsem byl v hostu lépe přijal z dalekého přišlého.
Chlubil se být rodem z Ithaky, pravil pak otce
Láerta Arkeisiova být.
Jsem ho dovedl do dobře obývaného domu, hostil,
dobře ho pohostil, mnoha mezi domu věcí,
dary pak jsem mu dal hosti, jak se sluší.
Zlata sice jsem mu dal dobře vyrobených sedm hřiven,
dal jsem mu kráter plný stříbrem,
dvanáct jednořízkých plášťů a tolik koberců,
tolik plášťů krásných, k nim pak chitónů.
Tak odjel, i když chtěl se vracet.“

Odpověděl mu otec slzami pláčíc:
„Hoste, do zemi vskutku, kterou se ptáš, jsi přišel.
Pak muži pyšní a nespravedlivě vědí.
Dary tyto marně se mnoho jsi mu dal.
Pokud by si ho byl na Ithace našel žijícího,
dary potom pak by tě dal otočit domů,
dobře by tě pohostil. Vždyť právo, kdo první začne.
Ale pojď, mi to pověz a pravdivě vylož,
kolik je rok, kdy ty tohle svého pohostil hosta
nešťastného, mého syna, pokud byl? Dávno,
daleko od blízkých a své otčiny jisto buď,
buď kdesi v moři ryby snědly, nebo na pevnině
pastvě ptáků a zvěři byl kořistí. Ne pak ho matka
oplačící vítala, ani otec, kteří jsme ho zrodili,
ani choť majíc-věno, rozvážná Pénelopé,
oplakala by muže. Jak se sluší, lehnuvšímu

oči uzavřela. Vždyť toto je pocta zemřelých.
Pověz mi to pravdivě, abych dobře věděl.
Kdo? Odkud muž? Kde ti město a rodiče?
Kde lodě rychlé, která tě sem vedla
božství druhy? Nebo zda cestujícím pasažérem
jsi na jiné lodi, oni pak položili tě na zem?“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Nuže ti to zcela, pravdivě povím.
Jsem z Alybanty, kde domy slavné bydlím,
syn Afeidanta Polypemonova vládce.
Mi je jméno Eperitos. Ale mě sem bůh
Sikany odvrátil přišel přišel ne-chtěl.
Loď pak mi tam stojí na krají stranou od města.
Odyssea pak Odysseovi toto páté-ten rok,
kdy odjel odtud a šel z mé otčiny,
nešťastný. Ale měl krásné pak ptáky
odjížděl zprava. Chvěje se radoval, posílal jsem.
Mysl pak chvěla oba doufat se spolu smísit
hosta a dary dávat slavné.“

Řekl. Ho pak černý mrak zahrnul žalu.
Odebral se do obou rukou prachem spáleným
na hlavu šedivou. Hojně plakal.
Mu se vzmohlo srdce. Nozdrou pak už mu silně
hrůza vyvstala, jak uviděl otce drahého.
Vzpjav si pak políbil a objal, oslovil slovem:
„Jsem já, otče, já ten, kterého se ptáš,
dojel jsem ve dvacátém roce do své otčiny.
Ale přestaň pláči a slzivého nářku.
Vždyť ti povím, mocně nutno rychle být.

Nápadníky jsem zabil v našich síních,
odporný žal zasahujíc a nerozumné skutky.“

Jemu zpět mluvil Láertés slovem a oslovil:
„Pokud opravdu Odysseus můj syn jsi dojev,
znamení mi teď nějaké jasně pověz, aby přesvědčil.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Jizva za první tato očima pohlédni,
kterou mi vepř bílým zubem zasáhl,
jít na Parnas. Mě tys poslal a vzácná matka
k otci matky Autolykovi, abych nabyl dary,
jaké kdy sem přišel, slíbil, přitakal.
Pojď pak ti i stromů dobře obvazkovaného sadu
vyjmenuji, které jsi mi dal kdysi.
Já pak jsem tě prosil o každé, dětí byl, následovat
sadem. Mezi těmito jsme šli. Ty je jsi mi jmenoval každou.
Hrušní jsi mi dal třináct, deset pak jabloní,
fíkovníků čtyřicet, řady pak jsi mi slíbil dát
padesát révy, jiné pak jiná nese
hodně-plod. V ní jsou hrozny všeliké,
kdykoli Diovy doby přívěstí.“

Řekl. Jeho se tam uvolnila kolena a drahé srdce,
poznal značky, které mu dobře říkal Odysseus.
Rukama milého syna objal. Toho pak k sobě přitiskl
unaveného mysl vznešený vytrvalý Odysseus.
Jak oddechl si znovu, mysl do srdce se shromáždila,
pak zpět pak slovem a oslovil ho:
„Zeve otče, i vskutku ještě bohové na vysokém Olympu
jste, pokud opravdu nápadníci zpupné zpupnosti zaplatili.
Teď ale strašně se bojím v mysli, aby ne hned

sem všichni dojeli Ithaky. Posly pak
vzkáží do všech stran, i do měst Kefalléňanů.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Odvahu! Ne ti tyto starosti v mysli pak nestarej.
Ale pojďme do domu, který je blízko sadu.
Tam já i Télemacha a pastýře volů a pasáka vepřů
jsem už poslal, aby co nejrychleji chystali večeři.“

Oni spolu takto mluvili.
Došli ke krásnému domu.
Pak dovnitř šli do dobře obývaných síní,
zastihli pak Télemacha a pastýře volu a pasáka vepřů
krájejícím mnoho mas a mísícím jiskřící víno.
Mezitím Odyssea velikého domu Sicilská
otrokyně umyla a potřela olivovým olejem,
plášť pak krásný oblékla kolem něho. Pak Athéna
blízko přistoupila. Údy pastýři lidu rozmnožila,
většího pak udělala a mohutnějšího pohledem.
Vystoupil pak z vany. Jeho se divil milý syn,
jak se mu bohům nesmrtelným zcela zdál být podoben.
Oslovil ho okřídlenými slovy a mluvil:
„Otče, jistě tě někdo z bohů věčných
vzrůstem lepšího a mohutnějšího udělal pohledem.“

Odpověděl mu Láertés moudrý mluvě:
„Tak kéž by, Zeve otče, Athéno a Apollone,
jaký jsem Nerika vzal, dobře stavěný hrad,
výběžek pevniny, Kefalléňanů vládce,
takový jsa i včera v tvém domě
zbroj maje přes ramena, bych vám pomáhal

s muži bil nápadníky. Pak mnoha z nich
by si rozvázal kolena v síních. Tobě by srdce v hrudi se radovalo.“

Oni spolu takto mluvili.
Oni, protože obstarali práci a připravili hostinu,
usedli po řadách za trůnem a křeslem.
Hodně pak vztáhli ruce k pokrmům. Blízko pak starec
přišel Dolios. Dolioovi synové
mu příchozí z práce, které i volajíc
zavolala stařena Sicilská, která je živila a která starce
starostlivě obstarávala, kdy ho stáří zdolalo.
Jak uviděli Odyssea a poznali v mysli,
zastavili se v síni divíc se. On je medovými slovy
pozdravil, oslovil Odyssea:
„Přišel jsi, pane, mnoho toužícím. My pak nedoufali.
Zavedli tě bohové. Buď zdráv, radostí vítáni, také
bohové dej blaho. Ale pojď, mi to řekni pravdivě,
abych dobře věděl, zda ještě rozumná Pénelopé
ví, že jsi tu dojel, nebo zda pošleme někoho.“

Odpověděl mu moudrý Odysseus:
„Starče, dávno ví. Co tak staráš se o toto?“

Řekl, Dolios na trůn leštěný usedl.
Tak zas Doliovi drahí synové otce
pozdravili slovy, ruce ho vzali, ovíjeli.
Byli po řadě vedle vzácného Dolia.

Oni tak hostinu obstarali po síních.
Zpráva šla rychle po městě daleko a všechně,
nápadníků hroznou vraždu a Kéru hlásila.
Oni, kdy slyšeli, dorazili ze všech stran spolu

s křikem a nářkem před síň Odysseovu.
Mrtvoly vyvedli, pohřbili každý vlastní,
kteří byli z jiných měst, do domů pak každého
rybáři loděmi dávali odnést.
Oni pak sami šli do sněmu spolu, srdcem stísněni.
Pak když se shromáždili, byli pohromadě,
mezi nimi vstal Eupeithés, oslovil je slovem.
Nezhasitelný totiž žal mu byl v mysli syna,
Antínoova, kterého prvně zabil božský Odysseus.
Jeho oplačící slzy mluvil a oslovil:
„Milí, veliký skutek tenhle Achajcům vymyslel.
Jedny si odvedl loďmi v mnoho a dobré,
zahladil jim duté lodě, zahubil pak lid.
Jiné druhé přišed zabil Kefalléňany
daleko nejlepší. Ale pojďme, než rychle sem
tenhle pak do Pylu by přišel nebo do božské Elidy,
kde Epejové vládnou. Pojďme. Vždyť pak i do budoucna
hanba. Potupy jsou totiž tyto slyšet i budoucím,
pokud by svých synů i bratrů vrahů
nepotrestáme. Mi pak by sladký ne pak jít by chtěl
duše. Ale co nejrychleji dohonit, než překročí slanou.“

Řekl, slzami. Žal zdolal všechny Achajce.
Ti blízko šli i Médon a božský pěvec
ze síní Odyseoa, protože je spánek opustil.
Stáli uprostřed. Žas pak každého zalil.
Mluvil k nim Médon rozvážně znalý:
„Nyní poslouchejte mě, Ithakeňané. Ne pak Odysseus
bez bohů nesmrtelných chystal tyto skutky.
Já jsem viděl boha nesmrtelného, který Odyssea blízko
stál pak Mentorovi se zcela podobal.

Nesmrtelný ale bůh objevoval se před Odysseem
jindy před nim stál. Nápadníky házel po síni,
oni padali houfně.“

Tak mluvil. Je bledý strach dohonil všechny.
Mezi nimi mluvil pak stařec hrdina Halitherses,
Mastorovič. Vždyť ten vpřed i vzadu kdy viděl.
Mi s dobrým úmyslem mluvil a oslovil je:
„Nuže teď, Ithakeňané, poslouchejte, co povím:
vaší zbabělostí, přátelé, tyto skutky staly.
Vždyť ne jste mě poslechli ani Mentor pastýř lidu,
synů svých přemrštěnosti zastavit.
Nestoudný skutek udělali zlými nerozumně,
majetky plenili, zneuctili ženu
nejlepšího muže. Vždyť ne, mluvili, že by vrátil.
Teď takto buďme. Poslechněte, jak já říkám:
nepojďme, aby snad kdokoli vlastní svou vinu najde.“

Tak mluvil. Vstali někdo více polovičních
pokřikem velikým. Jiní pak všichni zůstali pohromadě.
Nelíbila se jim mysl mysl. Ale Eupeitha
poslechli. Hned pak na zbroj se vrhli.
Pak když kolem těl se oděli lesklou mědí,
shromáždili se před město širýrozehnané.
Vedl je Eupeithés nerozumně. Myslil, že syna
vraždu potrestat. Ne pak zpět zpět mu se nebylo určeno,
ale tam osud dohnal.

Mezi nimi mluvila Athéna k Diovi synu Kronovu:
„Náš Kronovce otče, nás pak vládce
nejvyšší, mi oznam, co se otazoval, cos skryl v nitru mysli.

Chceš, aby pokračovala zlá válka a hrozný bitevní povyk?
Nebo položíš přátelství mezi oběma?“

Odpověděl jí Zeus mrakosvolač:
„Mé dítě, co mě to na to vyptáváš?
Vždyť ty si sama tenhle plán rozmyslela,
jak by si Odysseus se vrátil, pak se jim pomstil?
Jak chceš, uprav. Ale povím, jak se sluší.
Protože nápadníky Odysseus božský potrestal,
věrná přísaha ustanovená, ten ať nadále králuje.
Nám pak zabití synů a bratrů
zapomenutí uděláme. Oni ať se milují jak dříve,
blaho a mír hojný ať buď.“

Tak když mluvil, vznesl již dávno chtivou Athénu.
Hnula se k horám Olympu seskočila.

Pak když utišili touhu po jídle a pití,
mezi nimi mluvil moudrý vznešený Odysseus:
„Ať někdo vyjde pohlédne, zda nejsou již nablízku.“

Tak řekl. Vyšel pak Doliův syn, jak nabídl.
Stanul pak na práh. Jak uviděl, všechny blízko,
hned Odyssea oslovil okřídlenými slovy:
„Oni již blízko. Ale rychle se obrněme zbrojí!“

Tak řekl. Oni vstali, oblékli zbroj.
Čtyři sice kolem Odyssea, šest pak synové Doliovy.
Mezi nimi i Láertés a Dolios zbroj
oblékli, i jak šediví, válečníci z nutnosti.
Pak když si kolem těl oblékli lesklou měď,
otevřeli pak brány, vyšli ven. Vedl pak Odysseus.

Jim blízko přišla Diova dcera Athéna
Mentorovi podobou tělem i hlasem.
Je viděl, zaradoval se vznešený vytrvalý Odysseus.
Hned Télemachovi, drahému synu, mluvil:
„Télemachu, teď pak toto sám vidět,
muže kdy by si šel bil, kde nejlepší bojem rozhodnout.
Ne pak nehrázej otců rod naš,
kteří dříve síle i odvaze vynikali po zemi.“

Odpověděl mu rozvážný Télemachos:
„Uvidíš, kdy chceš, otče drahý, mysl takovou
takovou s hroznou, jak říkáš, rodu nehanzí.“

Tak řekl. Láertés se zaradoval, mluvil:
„Jaký mi tenhle den, drazí bohové? Mocno se raduji.
Syn pak syn a synův soutěží o ctnost.“

Jemu blízko stála oslovila jasnooká Athéna:
„Láertide, nad všemi vzácných mi druh daleko,
pomodliv se jasnooké dceři a Diovi otci
pozdvih rychle dlouhostinovné kopí hoď.“

Řekla, vdechla velkou sílu Pallas Athéna.
Modlil se pak Láertés k dceři velikého Dia,
pozdvih rychle dlouhostinovné kopí hodil.
Zasáhl pak Eupeita přes přilbu měděnou plátenou.
Nedržela měď, ale pak projela mědí.
Padl ozývám. Nad ním zbroj zarachotila.

Vrhli se na první pak Odysseus a slavný syn,
tloukli meči i kopími oběma stranami.
I by všechny zabili a návrat odňali,
pokud by ne Athéna, dcera Dia aigidonoše,

hlasem silná zavolala, zdržela všechen lid:
„Zastavte, Ithakeňané, zlé války,
abyste bez krve nejrychleji se rozešli.“

Tak řekla Athéna. Je bledý strach dohonil.
Jim pak lekli se zbraně rukama se vymknuly,
všechny padly k zemi, protože zahřměla bohyně.
Zpět pak k městu obrátili zájemci žít.
Hrozně pak zavolal vznešený vytrvalý Odysseus,
sebral vzlétl, podobný orlu vysokohlasému.
Pak Kronovec hodil kouřící blesk,
který padl před jasnookou mocnou dcerou Diovou.
Hned pak Odyssea oslovila jasnooká Athéna:
„Zevem rozený synu Láerta, mnohazkušený Odyssee,
drž se, zastav hrozný boj rovnocenné války,
aby snad se na tebe Zeus Kronovec nerozhněval, dalekohlasý.“

Tak řekla Athéna. On poslechl, zaradoval se srdcem.
Smlouvy pak potom mezi obě strany Pallas Athéna
uložila, dcera Dia aigidonoše,
Mentorovi podobou tělem i hlasem.

Konec Odysseie.

Homér: Odysseia

Překlad: Audioknihy CZ. Nový český překlad z originálu, který vznikl pro tento projekt a prošel nezávislou korekturou.

Zdroj originálního textu: Perseus Digital Library.

Originální text je volné dílo. Překlad a vydání: Audioknihy CZ, licence CC BY 4.0. Můžete jej sdílet a dál používat, pokud uvedete zdroj (Audioknihy CZ, audioknihycz.cz/kniha/odysseia-homer/).

Audioknihu připravujeme. Další knihy a audioknihy zdarma najdete na audioknihycz.cz/kniha/odysseia-homer/.